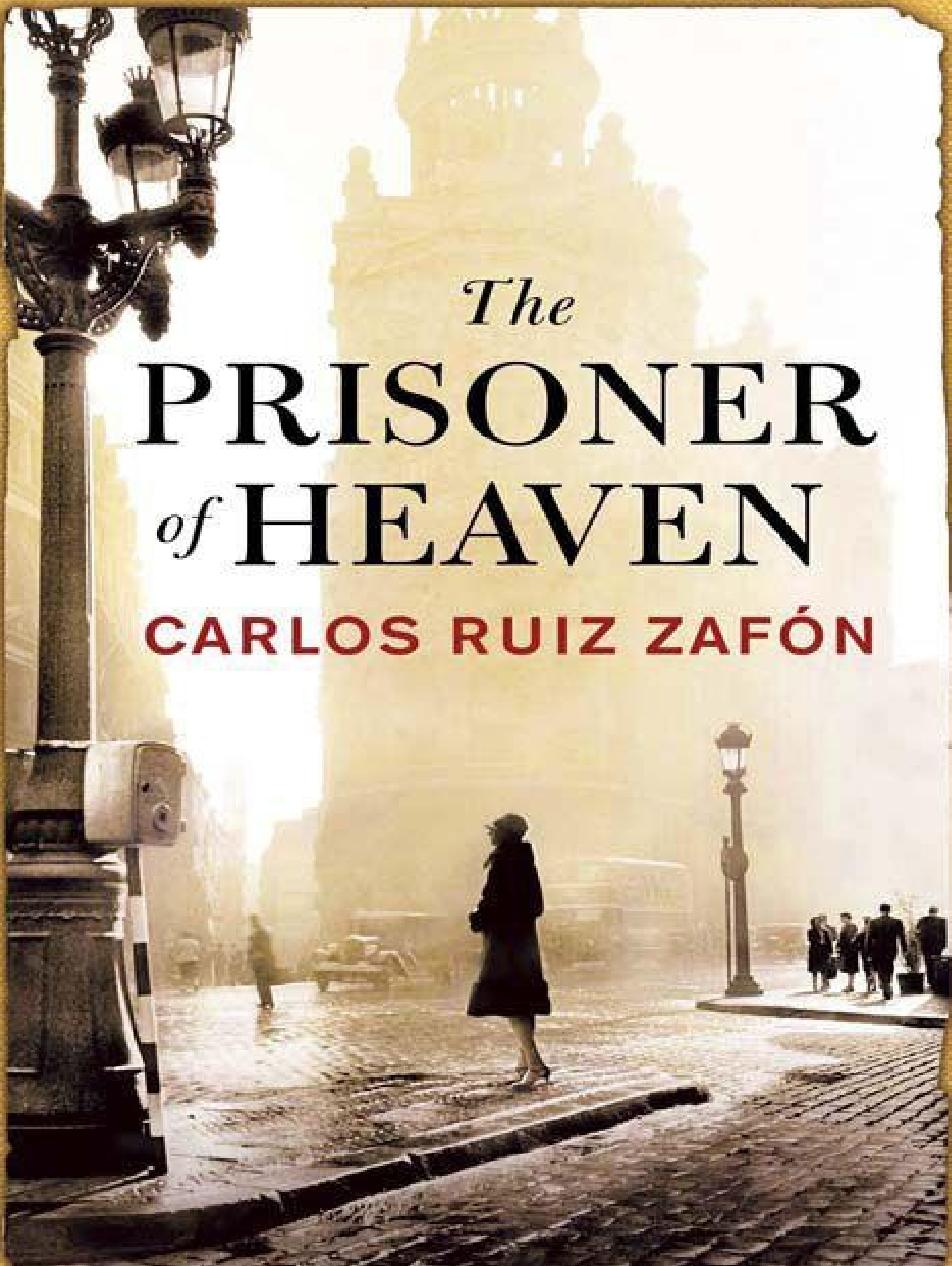

The
PRISONER
of HEAVEN
CARLOS RUIZ ZAFÓN

The PRISONER *of* HEAVEN

CARLOS RUIZ ZAFÓN

Translated from the Spanish by Lucia Graves

Weidenfeld & Nicolson
LONDON

Cuprins

Coperta, Pagina de titlu, Cimitirul Cărților Uitate, Epigraf

Partea întâi: O poveste de Crăciun
Capitolul 1, Capitolul 2, Capitolul 3, Capitolul 4, Capitolul 5, Capitolul 6, Capitolul 7, Capitolul 8, Capitolul 9, Capitolul 10, Capitolul 11, Capitolul 12

Partea a doua: Dintre morți
Capitolul 1, Capitolul 2, Capitolul 3, Capitolul 4, Capitolul 5, Capitolul 6, Capitolul 7, Capitolul 8, Capitolul 9, Capitolul 10, Capitolul 11, Capitolul 12, Capitolul 13, Capitolul 14, Capitolul 15, Capitolul 16, Capitolul 17, Capitolul 18, Capitolul 19, Capitolul 20, Capitolul 21, Capitolul 22, Capitolul 23, Capitolul 24

Partea a treia: Revenind la viață
Capitolul 1, Capitolul 2, Capitolul 3, Capitolul 4, Capitolul 5, Capitolul 6, Capitolul 7, Capitolul 8, Capitolul 9, Capitolul 10, Capitolul 11, Capitolul 12, Capitolul 13

Partea a patra: Bănuiala
Capitolul 1, Capitolul 2, Capitolul 3, Capitolul 4, Capitolul 5, Capitolul 6, Capitolul 7, Capitolul 8, Capitolul 9, Capitolul 10, Capitolul 11, Capitolul 12, Capitolul 13

Partea a cincea: Numele eroului
Capitolul 1, Capitolul 2, Capitolul 3, Capitolul 4, Capitolul 5, Capitolul 6, Capitolul 7, Capitolul 8, Capitolul 9

Epilog: 1960

Despre autor

Alte carti de Carlos Ruiz Zafón

Copyright

CIMITIRUL CĂRŢILOR UITATE

Prizonierul cerului este parte dintr-un ciclu de romane a căror acţiune are loc în Universul cărţilor uitate, *Umbra vântului* şi *Jocul îngerului* fiind primele două. Chiar dacă fiecare carte e de sine stătătoare, sunt unite prin personaje şi acţiune, creând legături tematice şi narative.

Romanele din seria Cimitirul cărţilor uitate pot fi citite în orice ordine, permiţând cititorului să exploreze un labirint de istorii şi căi care atunci când sunt puse împreună ne conduc în inima naraţiunii.

Am ştiut mereu că într-o bună zi aveam să revin la aceste străzi, pentru a povesti istoria bărbatului ce şi-a pierdut sufletul şi numele printre umbrele acelei Barcelone cufundate în visul tulbure al unui timp de cenuşă şi tăcere. Sunt pagini scrise cu foc, la adăpostul unui oraş de blestemați, cuvinte săpate în memoria celui întors dintre morți cu o făgăduială înfiptă în inimă şi prețul unui blestem. Cortina se ridică, publicul tace şi, înainte ca umbra ce se cerne peste destinul său să coboare de pe maşina pentru decoruri, o distribuție de spirite albe intră în scenă, cu o comedie pe buze şi binecuvântata inocență a celui care, crezând că al treilea act e şi ultimul, începe să ne spună o poveste de Crăciun, fără să ştie că, dând ultima pagină, cerneala propriei răsuflări îl va târî molcom şi inexorabil în miezul tenebrelor.

Julián Carax
Prizonierul cerului
(Editions de la Lumiere, Paris, 1992)

Partea întâi

O poveste de Crăciun

1

Barcelona, decembrie 1957

În acel an, Crăciunului i s-a năzărit să se scoale în fiecare zi, la revărsatul zorilor, înveşmântat în plumb şi chiciură. O beznă albăstruie colora oraşul, iar oamenii treceau mai departe înfofoliţi până la urechi şi trasând desene în frig cu aburul răsuflării. În acele zile, puţini zăboveau în faţa vitrinei de la Sempere & Fiii şi mai puţini încă se aventurau să intre şi să întrebe de cartea pierdută ce-i aştepta de-o viaţă şi a cărei vânzare, făcând abstracţie de poezii, ar mai fi cârpăcit precarele finanţe ale anticariatului.

- Cred că azi e ziua. Azi ni se va schimba soarta, am proclamat pe aripile primei cafele a zilei, optimism pur în stare lichidă.

Tata, care se lupta fără preget de la opt dimineaţa cu registrul contabil şi jongla cu creionul şi guma, a ridicat privirea de la tejghea, îndreptând-o spre lunecoasa defilare a clienţilor ce se pierdeau pe stradă în jos.

- Dumnezeu să te-audă, Daniel, căci, dacă pierdem campania de Crăciun, în ianuarie n-o s-avem parale nici ca să plătim lumina. Va trebui să facem ceva.

- Ieri, Fermin a avut o idee, i-am sugerat. După el, e un plan magistral de salvare a anticariatului de la falimentul iminent.

- Deie Domnul să ne prindă spovediţi.

Am citat textual:

- Poate că, dacă mă duc să decorez vitrina în izmene, vreo femelă dornică de literatură şi emoţii tari intră să facă praf ceva parale, căci cunoscătorii spun că viitorul literaturii depinde de femei şi, pe viaţa Dumnezeului ce va să se nască, nu-i muiere care să ţină piept smuciturii rustice a trupului meu de ţăran, am recitat.

Am auzit cum cădea creionul tatei în spatele meu şi m-am întors.

- Fermin *dixit[1]*, am subliniat.

Crezusem că tata va zâmbi la auzul butadei lui Fermin; văzând însă că nu avea de gând să rupă tăcerea, l-am privit cu coada ochiului. Sempere senior nu numai că nu-i găsise nici un haz acelei aiureli, dar afişase un aer meditativ, ca şi cum intenţiona s-o ia în serios.

- Poate că, în felul lui, Fermin a nimerit-o, a murmurat. L-am privit cu neîncredere. Poate că seceta comercială din ultimele săptămâni afectase, până la urmă, judecata sănătoasă a tatălui meu.

- Nu-mi spune că ai să-l laşi să se plimbe în budigăi prin anticariat.

- Nu, nici vorbă. Mă gândeam la vitrină. Acum, că ai pomenit de ea, mi-ai dat o idee... Poate că mai e vreme să salvăm Crăciunul.

S-a făcut nevăzut în spate şi a revenit curând cu uniforma lui oficială de iarnă: paltonul, fularul şi pălăria pe care mi le aminteam din copilărie. Bea obişnuia să-şi exprime bănuiala că tatăl meu nu-şi mai cumpărase haine din 1942, şi existau toate indiciile că soţia mea avea dreptate. Punându-şi mănuşile, tata zâmbea vag, iar în ochii lui se întrezărea sclipirea aproape copilărească pe care izbuteau să i-o aprindă doar faptele mari.

- Lipsesc doar o clipă, a anunţat. O să ies, am o treabă.

- Se poate şti unde te duci?

Tata mi-a făcut cu ochiul.

- E o surpriză. Ai să vezi.

L-am condus până la uşă si l-am văzut îndreptându-se cu paşi fermi spre Puerta del Angel, o siluetă oarecare în mareea cenuşie a trecătorilor ce navigau spre o nouă iarnă lungă de umbră şi cenuşă.

2

Dacă tot eram singur, am deschis radioul, ca să mă delectez cu nişte muzică în timp ce rearanjam, pe gustul meu, colecțiile de pe rafturi. Tata credea că nu era de prea mult bun-gust să laşi radioul să meargă când erau clienți în anticariat, iar dacă îl deschideam de față cu Fermin, acesta începea să psalmodieze cântece religioase pe orice melodie - sau, şi mai rău, să danseze ceea ce el numea „ritmuri senzuale din Caraibi" - şi în câteva minute ajungea să mă calce pe nervi. Ținând seama de aceste dificultăți practice, ajunsesem să cred că trebuia să-mi limitez bucuria undelor la rarele clipe în care, în afară de mine şi de câteva zeci de mii de cărți, nu mai era nimeni în magazin.

Radio Barcelona difuza în acea dimineață o înregistrare clandestină făcută de un colecționar la magnificul concert pe care trompetistul Louis Armstrong şi orchestra lui îl dăduseră la hotelul Windsor Palace de pe Diagonal, la Crăciunul de acum trei ani. În pauzele publicitare, crainicul eticheta cu râvnă acele sunete drept *llass*[2] şi atrăgea atenția că unele dintre sincopele lor neruşinate puteau fi nepotrivite pentru consumul ascultătorului național, obişnuit cu *tonadilla*[3] şi boleroul, dar şi cu incipienta mişcare *ye-ye*[4], care dominau pe-atunci undele.

Fermin obişnuia să spună că, dacă don Isaac Albeniz s-ar fi născut negru, jazul s-ar fi inventat în Camprodon[5], ca şi biscuiții la cutie, şi că, alături de sutienele țuguiate cu care se împăuna adorata lui Kim Novak, în multe dintre filmele la care mergeam în matineu la cinematograful Femina, acele sunete erau unul dintre puținele succese ale omenirii în anii scurşi din secolul XX. Nu voiam să mă cert cu el. Mi-am petrecut restul dimineții între magia acelei muzici şi parfumul cărților, savurând liniştea şi satisfacția date de munca simplă făcută conştiincios.

Fermin îşi luase dimineața liberă ca să încheie, spunea el, pregătirile pentru nunta cu Bernarda, care urma să aibă loc în februarie. Prima oară când vorbise despre ea, cu două săptămâni în urmă, îi spuseserăm cu toții că se grăbea şi că graba strică treaba. Tata încercase să-l facă să amâne căsătoria cu cel puțin două sau trei luni, argumentând că nunțile se făceau vara, pe vreme bună, dar Fermin insistase să nu schimbe data, susținând că el, oțelit în climatul aspru şi uscat al dealurilor din Extremadura, asuda din abundență de cum sosea vara pe coasta mediteraneană, după el semitropicală, şi, în fine, nu voia să-şi celebreze nunta cu gâlci cât friganelele la subraț.

Dacă nu se întâmpla nimic ciudat, nu-mi puteam închipui de ce Fermin Romero de Torres, stindardul viu al rezistenței civile față de Sfânta Mamă Biserica, față de bănci şi de bunele obiceiuri din Spania liturghiei şi a jurnalelor cinematografice de actualități NO-DO din anii '50, era atât de grăbit să treacă pe la vicariat. Zelul lui prematrimonial atinsese culmea când se împrietenise cu noul paroh al bisericii Santa Ana, don Jacobo, un popă din Burgos cu idei libertine şi purtări de boxer în retragere, pe care îl molipsise de nemăsurata-i pasiune pentru domino. Duminica, după liturghie, Fermin juca împreună cu el partide istorice la barul Almirall, iar popa râdea binedispus când prietenul meu îl iscodea, între două pahare cu iz de Montserrat, dacă era sigur că măicuțele aveau coapse şi, în caz că aveau, dacă erau la fel de macre şi bune de muşcat pe cât bănuia el încă din adolescență.

- Până la urmă au să te excomunice, îl bombănea tata.

Măicuțele nu se privesc şi nu se ating.

- Păi, clericul e chiar mai derbedeu ca mine, protesta Fermin. Dacă n-ar purta uniformă...

Tocmai rememoram discuția lor şi fredonam în ritmul trompetei la care cânta maestrul Armstrong,

când am auzit clopoțelul de deasupra intrării în anticariat clinchetind molcom, aşa că am ridicat ochii, sperând să văd că tata se întorcea din misiunea-i secretă ori că Fermin era gata să preia tura de după-amiază.

- Bună ziua, a venit o voce gravă şi spartă din pragul uşii.

Pe fondul luminii ce venea din stradă, silueta părea un trunchi biciuit de vânt. Musafirul purta un costum închis la culoare, cu o croială demodată, şi-şi sprijinea trupul fioros într-un baston. A făcut un pas în faţă, şchiopătând vădit. Lumina veiozei de pe tejghea mi-a dezvăluit un chip brăzdat de vreme. Vizitatorul m-a privit câteva momente, măsurându-mă fără nici o grabă. Avea în privire ceva de pasăre de pradă, răbdătoare şi calculată.

- Sunteţi domnul Sempere?

- Eu sunt Daniel. Domnul Sempere e tatăl meu, dar acum nu-i aici. Vă pot fi de folos cu ceva?

Ignorându-mi întrebarea, musafirul a început să se plimbe prin anticariat, examinând totul pas cu pas, cu un interes ce friza lăcomia. Şchiopătatul lui mă făcea să cred că leziunile ascunse sub haine erau treburi serioase.

- Amintiri din război, a zis străinul, de parcă mi-ar fi citit gândurile.

L-am urmărit cu privirea cum inspecta anticariatul, ca să ghicesc unde va arunca ancora. Aşa cum bănuiam, străinul s-a oprit în faţa vitrinei din abanos şi cristal, o relicvă ce dăinuia încă de la înfiinţarea anticariatului, prin 1888, când stră-străbunicul Sempere, pe atunci tânăr şi abia întors din aventura îmbogăţirii în Caraibi, luase bani cu împrumut ca să cumpere o veche dugheană unde se vindeau mănuşi şi s-o facă anticariat. În acea vitrină, aşezată la loc de cinste în magazin, ţineam prin tradiţie exemplarele cele mai valoroase.

Musafirul s-a apropiat atât de mult de ea, încât răsuflarea i s-a desenat pe cristal. A scos nişte ochelari, şi i-a pus pe nas şi-a început să studieze conţinutul vitrinei. Gesturile lui îmi aminteau de o nevăstuică scrutând nişte ouă depuse de curând într-un coteţ.

- Frumoasă mobilă, a murmurat. E de valoare.

- E o veche piesă de familie. Are mai mult valoare sentimentală, am replicat, stânjenit de aprecierile şi măsurătorile acelui muşteriu special, care părea să măsoare cu privirea până şi aerul pe care îl respiram.

După o vreme, şi-a pus ochelarii la loc şi a vorbit domol.

- Am înţeles că lucraţi cu un domn de o agerime recunoscută.

Fiindcă n-am răspuns imediat, s-a întors şi mi-a aruncat una dintre privirile acelea care-i îmbătrânesc pe cei cărora le sunt destinate.

- După cum vedeţi, sunt singur. Poate că, dacă domnul îmi spune ce titlu doreşte, am să i-l caut cu mare plăcere.

Străinul a schiţat un surâs, care părea oricum, numai prietenos nu, şi a consimţit.

- Văd că aveţi în vitrină un exemplar din. *Contele de Monte-Cristo.*

Nu era primul client care remarca acel volum. Aşa că i-am servit discursul oficial gata pregătit pentru atari ocazii.

- Domnul are spirit de observaţie. E o ediţie magnifică, numerotată şi cu ilustraţii de Arthur Rackham, care provine din biblioteca personală a unui mare colecţionar din Madrid. Piesa e un unicat catalogat.

Musafirul a ascultat fără nici un interes, atent la consistenţa panourilor de abanos ale rafturilor şi

arătând limpede că vorbele mele îl plictiseau.
- Mie toate cărțile îmi par la fel, dar îmi place albastrul copertei, a replicat pe un ton disprețuitor. O iau.

În alte împrejurări, aş fi sărit în sus de bucurie văzând că puteam vinde exemplarul probabil cel mai scump din tot anticariatul, dar gândul că avea să cadă în mâinile acelui personaj îmi întorcea stomacul pe dos. Ceva îmi spunea că, dacă acel volum părăsea anticariatul, nimeni n-avea să-i mai citească vreodată nici măcar primul paragraf.

- E un volum foarte scump. Dacă domnul doreşte, îi pot arăta alte ediții ale aceleiaşi cărți, în perfectă stare, la prețuri modice ...

Oamenii cu suflete mici încearcă mereu să-i minimalizeze pe ceilalți, iar străinul, despre care am intuit că şi l-ar fi putut ascunde pe-al său în vârf unui ac, mi-a aruncat cea mai cumplită privire disprețuitoare de care dispunea.

-... şi cu coperta tot albastră, am adăugat. A ignorat impertinența ironiei mele.

- Nu, mulțumesc. Îl vreau pe acesta. Nu mă interesează prețul.

Am acceptat fără tragere de inimă şi m-am îndreptat spre vitrină. Am scos cheia şi am descuiat uşa de cristal. Simțeam privirile străinului împungându-mi spatele.

- Tot ce-i bun stă mereu sub cheie, a comentat în şoaptă. Am luat cartea şi am oftat.

- Domnul e colecționar?

- S-ar putea zice că da. Deşi nu de cărți.

Am revenit cu exemplarul în mână.

- Şi ce colecționează domnul?

Străinul mi-a ignorat iar întrebarea şi a întins brațul ca să ia cartea. A trebuit să rezist impulsului de-a o pune la loc în vitrină şi de-a azvârli cheia. Tata nu m-ar fi iertat dacă scăpam o vânzare ca aceea în asemenea vremuri.

- Costă treizeci şi cinci de pesete, am anunțat înainte de a-i întinde cartea, în speranța că suma îl va face să se răzgândească.

A acceptat fără să clipească şi a scos o bancnotă de o sută de pesete din buzunarul costumului care probabil că nu costase nici măcar cinci. M-am întrebat dacă nu cumva era falsă.

- Mă tem că nu vă pot da restul la o bancnotă atât de mare, domnule.

L-aş fi putut invita să aştepte un moment, ca să dau o fugă până la cea mai apropiată bancă şi să schimb bancnota, asigurându-mă în acelaşi timp că era autentică, dar nu voiam să-l las singur în anticariat.

- Nu vă faceți griji. E bună. Ştiți cum puteți verifica? Străinul a ridicat hârtia în lumină.

- Priviți marca ondulată. Şi liniile acestea. Textura...

- Domnul e expert în falsuri?

- În lumea asta, tinere, totul e fals. Totul cu excepția banilor.

Mi i-a pus în palmă şi mi-a închis pumnul deasupra lor, bătându-mă pe nodurile degetelor.

- Păstrează restul în contul viitoarei mele vizite, a zis.

- Sunt bani mulți, domnule. Şaizeci şi cinci de pesete...

- Cât pentru căldăruşa din biserică.

- In orice caz, vă voi da o chitanță.

- Am încredere în dumneata.

Străinul a cercetat cartea cu indiferență.

- E un cadou. Am să vă rog s-o înmânați personal. Am şovăit o clipă.

- În principiu, nu expediem pachete, dar în acest caz vom face livrarea personal, cu mare plăcere şi

pe gratis. Pot întreba dacă e pentru Barcelona sau... ?

- E chiar pentru aici, a replicat.

Răceala privirii lui părea să trădeze ani întregi de furie şi ranchiună.

- Domnul doreşte să scrie o dedicaţie sau o notă personală înainte de-a o împacheta?

Musafirul a deschis cu greu volumul la pagina de titlu.

Atunci am observat că la mâna stângă avea o proteză, o piesă din porţelan pictat. A scos un stilou şi a scris câteva cuvinte. Mi-a înapoiat tomul şi s-a întors pe jumătate. L-am privit şchiopătând în drum spre uşă.

- Sunteţi amabil să-mi spuneţi numele şi adresa unde doriţi să trimitem volumul? am întrebat.

- E totul în carte, a spus, fără să se mai întoarcă.

Am deschis-o şi am căutat pagina cu scrisul străinului.

Lui Fermín Romero de Torres,
care s-a întors din morţi
şi are cheile viitorului.
13

Am auzit clopoţelul de la intrare şi, când m-am uitat, străinul plecase.

M-am dus în graba mare la uşă şi am privit în stradă.

Muşteriul se îndepărta şchiopătând, pierzându-se printre siluetele ce treceau prin vălul de ceaţă albastră care mătura strada Santa Ana. Am dat să-l strig, dar mi-am muşcat limba. Cel mai uşor era să-l las să plece pur şi simplu, dar instinctul şi obişnuita-mi lipsă de prudenţă şi simţ practic au fost mai tari decât mine.

4

Am atârnat plăcuța cu "Închis" şi am încuiat uşa, gata să-l urmez pe străin printre oameni. Ştiam că, dacă se întorcea şi - chiar când mă lăsa singur în toiul unei asemenea secete de vânzări - descoperea că-mi părăsisem postul, tata avea să-mi tragă un perdaf, dar urma să găsesc o scuză pe drum. Am preferat să înfrunt firea îngăduitoare a tatei decât să înghit neliniştea pe care mi-o trezise în trup acel personaj sinistru şi să nu cunosc adevărata natură a legăturii lui cu Fermin.

Un librar profesionist are puține ocazii să învețe pe teren arta fină de-a urmări un suspect fără a fi descoperit. Dacă nu cumva cei mai mulți dintre muşteriii lui fac parte din tagma rău-platnicilor, majoritatea acestor oportunități i le oferă catalogul povestirilor polițiste şi romanele de-o pesetă de pe rafturile dughenei lui. Nu haina îl face pe om, dar crima, ori prezumția de crimă, îl fac pe detectiv, mai ales pe cel amator.

Urmărindu-l pe străin pe Ramblas, mi-am reîmprospătat noțiunile de bază, am început prin a lăsa cel puțin cincizeci de metri între noi, m-am ascuns în spatele cuiva mai corpolent ca mine şi am avut grijă să am mereu şi iute la dispoziție ascunzătoarea unui portal sau a unei dughene, în caz că obiectul urmăririi mele se oprea şi privea fără veste în urmă. Ajungând pe Ramblas, străinul a traversat bulevardul central şi s-a îndreptat spre port. Bulevardul era împodobit după tradiția de Crăciun şi numeroase magazine îşi decoraseră vitrinele cu lumini, stele şi îngeri ce anunțau o bunăstare care, dacă așa se spunea la radio, trebuia să fie adevărată.

În acei ani, Crăciunul îşi mai păstra încă aerul de magie şi taină. Lumina prăfoasă de iarnă, privirea şi năzuința unor oameni care trăiau printre umbre şi tăceri confereau acelui decor un uşor parfum de adevăr, în care măcar copiii şi cei ce învățaseră să uite mai puteau crede încă.

Poate de aceea mi-a fost şi mai evident că, în toată acea himeră, nu exista un personaj mai nepotrivit cu Crăciunul şi mai deosebit decât ciudatul obiect al urmăririi mele. Şchiopăta molcom şi se oprea des să admire papagali pitici şi trandafiri, de parcă nu mai văzuse nicicând aşa ceva. În vreo două rânduri, s-a apropiat de chioşcurile de presă ce punctau bulevardul Ramblas şi s-a amuzat privind primele pagini ale jurnalelor şi copertele revistelor şi învârtind standurile cu cărți poştale. Ai fi zis că nu mai fusese nicicând pe-acolo; se purta ca un copil sau ca un turist care păşea pe Ramblas pentru prima oară, deşi copiii şi turiştii afişează îndeobşte trecătoarea inocență a celui ce nu ştie pe unde calcă, iar el nu mirosea a nevinovăție nici măcar cu binecuvântarea pruncului Iisus, prin fața efigiei căruia tocmai traversase, în dreptul bisericii Madre de Dios de Belen.

Abia atunci s-a oprit, atent în aparență la un papagal moțat cu pene roz pal, care îl privea cu coada ochiului dintr-o colivie de la un magazin cu animale, chiar în capul străzii Puertaferrisa. Străinul s-a apropiat de colivie la fel ca de vitrina din anticariat şi i-a şoptit papagalului moțat câteva vorbe. Pasărea, un exemplar căpățânos, mare cât un clapon şi cu pene de lux, a supraviețuit răsuflării sulfuroase a străinului şi şi-a dat silința să asculte cu râvnă şi concentrare, vădit interesată de tot ce îi recita vizitatorul. Dacă mai încăpea vreo îndoială, papagalul moțat încuviința, dând repetat din cap, şi, vizibil surescitat, îşi sălta creasta de pene roz.

După câteva minute, satisfăcut de discuția cu pasărea, străinul şi-a văzut de drum. Dar, după nici treizeci de secunde, chiar când am trecut şi eu prin fața păsăretului, am înțeles că se produsese o micuță comoție: speriat, vânzătorul se grăbea să acopere colivia papagalului moțat cu o husă de pânză, căci

pasărea începuse să repete, cu o dicție perfectă, rima *Franco, ied încornorat, mădularul te-a lăsat,* pe care n-am avut nici o îndoială de la cine o învățase. Cel puțin, străinul dădea dovadă de un oarecare simț al umorului şi de convingeri de mare risc, ceea ce pe atunci era de-o raritate la fel de mare ca şi fustele până deasupra genunchiului.

Distras de incident, m-am zis că-l pierdusem din vedere, dar curând i-am detectat silueta şifonată în fața vitrinei de la bijuteria Bagues, Am înaintat pe ascuns până la unul dintre chioşcurile de copişti care flancau intrarea în palatul Virreina şi l-am privit în tihnă. Ochii îi străluceau ca rubinele, iar spectacolul aurului şi gemelor prețioase din spatele geamului antiglonț părea să-i fi trezit o pornire atât de desfrânată, încât nici un şir de dansatoare din cabaretul La Criolla, în epoca lui de glorie, nu i-ar fi putut-o potoli.

- O scrisoare de dragoste, o cerere, o rugăminte adresată unei excelențe la alegere, un spontan noi-prin-prezenta pentru părinții poporului, tinere?

Copistul din chioşcul pe care mi-l alesesem drept ascunzătoare ieşise în fața gheretei precum un preot confesor şi mă privea dornic să-mi ofere serviciile lui. Afişul de pe fereastra ghişeului spunea:

Oswaldo Dario de Mortenssen
Literat şi Gânditor.

Redactăm scrisori de dragoste, petiții, testamente, poeme, contestații,
felicitări, rugăminți, răvaşe, imnuri, disertații, implorări, cereri şi diferite compoziții
în toate stilurile şi metricile.
Zece centime fraza (cu excepția rimelor).
Prețuri speciale pentru văduve, mutilați şi minori.

- Ce zici, tinere? O scrisoare de iubire dintre cele pe care le fac pentru fetele ajunse la vârsta când li se cuvine să-şi moaie jupoanele în efluviile iubirii? De dragul matale, îți fac un preț special.

I-am arătat verigheta. Imperturbabil, copistul Oswaldo a ridicat din umeri.

- Sunt vremuri moderne, a argumentat. De-ai şti ce de soți şi soții trec pe-aici...

Am recitit afişul, al cărui aer familiar nu izbuteam să-l localizez.

- Numele dumitale mi se pare cunoscut...

- Am trăit şi vremuri mai bune. Poate de-atunci.

- E numele adevărat?

- E un *nom de plume*[6]. Un artist are nevoie de un apelativ la înălțimea operelor lui. În actul meu de naştere scrie Jenaro Rebollo, dar cu asemenea nume cine să-ți mai ceară să-i compui scrisori de dragoste?! Ce răspunde la oferta zilei? Îți vând un răvaş de dor şi iubire?

- Altă dată.

Copistul s-a resemnat. Mi-a urmărit privirea şi s-a încruntat, intrigat.

- Te uiți după şchiop, nu-i aşa? a trântit-o.

- Îl cunoşti? l-am iscodit.

- Să tot fie o săptămână de când îl văd trecând zilnic pe-aici, oprindu-se lângă vitrina bijuteriei şi privind ca prostul, de parcă în loc de inele şi coliere acolo ar fi expus fundul Frumoasei Dorita[7], a explicat.

- Ai vorbit vreodată cu el?

- Un coleg i-a trecut alaltăieri pe curat o scrisoare; cum îi lipsesc câteva degete...

- Care dintre ei? am întrebat.

Copistul m-a privit şovăielnic, temându-se că, dacă îmi răspundea, pierdea un client.

- Luisito. Stă vizavi, lângă Casa Beethoven, are față de seminarist.

Drept mulțumire, i-am întins câteva monede, dar le-a refuzat.
- Îmi câştig existența cu pana, nu cu ciocul. Suntem sătui de-aşa ceva pe-aici prin patio. Dacă într-o zi ai vreo îndoială gramaticală, ştii unde mă găseşti.
Mi-a dat o carte de vizită ce reproducea anunțul.
- De luni până sâmbătă, de la opt dimineața la opt seara, a precizat. Oswaldo, oştean al vorbei, la dispoziția matale şi a cauzei matale epistolare.
Am pus-o bine şi i-am mulțumit pentru ajutor.
- Vezi că-ți zboară porumbelul, m-a prevenit.
M-am întors şi am observat că străinul o luase iar din loc. Am pornit-o grăbit după el şi l-am urmat pe Ramblas în jos, până la intrarea în piața Boquerfa, unde s-a oprit să privească spectacolul tarabelor şi oamenilor care intrau şi ieşeau, încărcând şi descărcând cărnuri frumoase. L-am văzut şchiopătând până la tejgheaua barului Pinocho şi săltând pe un taburet, cu greutate, dar cu entuziasm. Într-o jumătate de ceas, a încercat să dea gata deliciile servite de prâslea casei, Juanito, dar am avut impresia că sănătatea nu-i îngăduia să se dea prea mare şi că mai curând mânca din ochi, ca şi cum, cerând antreuri şi feluri pe care abia / le putea gusta, îşi amintea de timpurile când înfuleca de-a binelea. Cerul gurii nu savurează, doar rememorează. În cele din urmă, mulțumindu-se doar cu abstinența gastronomică şi surogatul bucuriei de-a privi cum alții degustau şi-şi lingeau buzele, străinul a plătit nota şi şi-a văzut de drum spre intrarea străzii Hospital, unde - printr-un hazard al irepetabilei geometrii a Barcelonei - se întâlneau unul dintre cele mai mari teatre de operă din bătrâna Europă şi unul dintre bordelurile cele mai hodorogite şi hârşite din emisfera nordică.

5

La ceasul acela, echipajele mai multor nave comerciale şi militare ancorate în port se aventuraseră pe Ramblas în sus, să-şi sature felurite pofte. Constatând cererea, oferta se întrupase la colţ de stradă în ceata de schimb a unor doamne de închiriat, ce păreau să poarte în spate un kilometraj substanţial şi să ofere un tarif cât mai mic pentru a porni aparatul de taxat. Întrezăream cu nelinişte printre fustele cambrate peste varice şi cicatrice purpurii, ce te dureau la simpla privire, chipuri fanate şi un aer general de ultimă staţie înainte de depou, care trezea orice, numai senzualitate nu. "Multe luni trebuie să fi stat un marinar în larg ca să le muşte din momeală", mi-am zis, dar - spre surprinderea mea - străinul s-a oprit să cocheteze cu două dintre acele doamne, peste care trecuseră fără menajamente multe primăveri lipsite de floare, ca şi cum erau nişte frumuseţi de cabaret fin.

- Să trăieşti, *inimioară,* las' că-ţi iau eu douăzeci de ani din spinare de cum ne-o punem, am auzit-o spunând pe una dintre ele, pe care aş fi putut-o lua drept bunica lui Oswaldo, copistul.

„De cum v-o puneţi, îl şi omori", mi-am spus. Dar, cu un gest prudent, străinul a refuzat invitaţia.

- Altă dată, frumoaso, a răspuns, pornind spre Raval[8]. L-am urmat încă vreo sută de metri, până s-a oprit în faţa unui portal strâmt şi întunecos, situat aproape vizavi de hanul Europa. L-am privit cum dispărea înăuntru şi am adăstat o jumătate de minut înainte de a-l urma.

Dincolo de prag, am dat peste o scară sumbră, ce se pierdea în măruntaiele clădirii, părea înclinată la babord şi, ţinând seama de izul de umezeală şi greutăţile pe care le avea cu ţevile de scurgere, stătea să se prăbuşească în catacombele din Raval. Pe o latură din vestibul era un soi de gheretă, din care un tip unsuros, în tricou şi bretele, cu scobitoarea între buze şi tranzistorul pe un post din lumea taurilor, mi-a aruncat o privire între întrebătoare şi ostilă.

- Eşti singur? a întrebat, vag intrigat.

Nu trebuia să fiu linx ca să deduc că mă aflam la uşa unui local ce închiria odăi cu ora şi că singura notă discordantă a vizitei mele era că nu venisem de mână cu o Venus de chilipir, aidoma celor ce patrulau la colţ de stradă.

- Dacă vrei, îţi trimit o fată, a propus, pregătindu-mi deja pachetul cu prosop, săpun şi ceva ce intuiam că era un cauciuc sau alt obiect de profilaxie *in extremis*[9].

- De fapt, nu voiam decât să vă pun o întrebare, am început.

Portarul a dat ochii peste cap.

- Costă douăzeci de pesete jumătatea de oră, cu iapa ta.

- Tentant. Poate altă dată. Dar voiam să întreb dacă acum vreo două minute a urcat un domn. În vârstă. În formă nu prea bună. Singur. Fără iapă.

Portarul s-a încruntat. Am observat că mă degradase instantaneu din client în muscă sâcâitoare.

- N-am văzut pe nimeni. Haide, cară-te înainte să-l anunţ pe Tonet.

Am presupus că Tonet nu era un tip plăcut. Am pus monedele ce-mi mai rămăseseră pe tejghea şi i-am surâs împăciuitor. Banii s-au făcut nevăzuţi ca insectele; mâinile cu degetare din plastic ale portarului păreau nişte limbi de cameleon. Nevăzut, necunoscut.

- Ce vrei să ştii?

- Locuieşte aici domnul despre care v-am vorbit?

- A închiriat o cameră acum o săptămână.

- Ştiţi cum îl cheamă?

- A plătit în avans pentru o lună, aşa că nu l-am întrebat.

- Ştiţi de unde vine, cu ce se ocupă... ?

- Aici nu-i cabinet sentimental. Aici nu-i întrebăm nimic pe ăi de vin să şi-o tragă. Şi ăsta nici măcar nu şi-o trage. Adică, fă-ţi socoteala.

Am reconsiderat chestiunea.

- Tot ce ştiu e că din când în când iese niţel şi revine.

Uneori îmi cere să-i duc sus o sticlă cu vin, pâine şi ceva miere. Plăteşte bine şi nu zice nici pâs.

- Şi sigur nu vă amintiţi nici un nume? A făcut semn că nu.

- Bine. Mulţumesc şi scuzaţi deranjul. Tocmai plecam, când portarul m-a strigat.

- Romero, a zis.

- Poftim?

- Mi se pare că a zis că-l cheamă Romero sau cam aşa ceva...

- Romero de Torres?

- Chiar aşa.

- Fermin Romero de Torres? am repetat, neîncrezător.

- Chiar el. Nu era înainte de război un toreador pe care-l chema aşa? a întrebat portarul. Spuneam eu că-mi pare cunoscut...

6

Am făcut cale întoarsă până la anticariat, şi mai nelămurit cu privire la cele petrecute înainte de-a ieşi. Când treceam prin faţa palatului Virreina, copistul Oswaldo mi-a făcut un semn cu mâna.

- Ai avut noroc? a întrebat. Am clătinat din cap.

- Încearcă cu Luisito, poate-şi aminteşte ceva.

Am încuviinţat şi m-am dus la ghereta lui Luisito, care tocmai îşi curăţa colecţia de peniţe. Zărindu-mă, mi-a surâs şi m-a invitat să iau loc.

- Despre ce-i vorba? De dragoste sau de muncă?

- M-a trimis colegul dumitale, Oswaldo.

- Maestrul nostru al tuturor, a declarat Luisito, care n-avea probabil nici douăzeci şi cinci de ani. Un mare literat, căruia lumea nu i-a recunoscut valoarea, şi iată-l aici, în drum, învârtind vorbe în slujba analfabeţilor.

- Oswaldo mi-a zis că alaltăieri ai avut de muşteriu un domn în vârstă, cam hodorogit, căruia îi lipseau o mână şi câteva degete de la cealaltă...

- Mi-l aduc aminte. Ca pe toţi ciungii. Că seamănă cu Cervantes, ştiţi?

- Fireşte. Şi mi-ai putea spune ce l-a adus la dumneata? Luisito s-a foit pe scaun, deranjat de cursul pe care-l luase discuţia.

- Uitaţi ce-i, aici e ca la spovedanie. Primează confidenţialitatea.

- Iau totul asupra mea. Fiindcă-i vorba de ceva grav.

- Cât de grav?

- Suficient cât să primejduiască bunăstarea unor persoane foarte dragi.

- Da, dar...

Luisito a întins gâtul, căutând privirea maestrului de partea cealaltă a patioului. Apoi l-am văzut pe Oswaldo încuviinţând şi Luisito s-a liniştit.

- Domnul a adus un răvaş scris, pe care să i-l trec frumos pe curat, căci cu mâna lui...

- Şi răvaşul vorbea despre...

- Abia dacă-mi amintesc, gândiţi-vă că scriu multe în fiecare zi...

- Străduieşte-te, Luisito. Pentru numele lui Cervantes.

- Cred, chiar dacă îl pot confunda cu misiva altui muşteriu, că vorbea despre o mare sumă de bani, pe care domnul ciung avea s-o primească ori s-o recapete ori cam aşa ceva. Şi despre nu ştiu ce cheie.

- O cheie?

- Chiar aşa. Nu ştiu dacă de robinet, de cifru sau de uşă.

Luisito mi-a zâmbit, vizibil încântat de aportul inteligenţei şi hazului său la conversaţia noastră.

- Îţi mai aminteşti ceva?

Gânditor, Luisito şi-a umezit buzele.

- A spus că oraşul i se părea foarte schimbat.

- În ce sens schimbat?

- Habar n-am. Schimbat. Fără morţi pe străzi.

- Morţi pe străzi? Aşa a zis?

- Dacă memoria nu mă înşală...

7

I-am mulţumit lui Luisito pentru informaţii şi am grăbit pasul, sperând să am noroc şi să ajung la anticariat înainte ca tata să se întoarcă de la treburi şi să-mi observe lipsa.

Plăcuţa cu „Închis" era tot pe uşă. Am descuiat, am luat-o şi m-am dus în spatele tejghelei, convins că nici un client nu se apropiase de anticariat în cele aproape patruzeci şi cinci de minute cât lipsisem.

N-aveam nici o treabă, aşa că am început să mă gândesc ce să fac cu *Contele de Monte-Cristo* şi cum să abordez subiectul cu Fermin, când va veni. Nu voiam să-l sperii mai mult decât era necesar, dar vizita străinului şi încercarea neizbutită de-a afla ce era cu el mă neliniştiseră. În orice altă situaţie, i-aş fi istorisit pur şi simplu ce se întâmplase, dar mi-am zis că de astă dată trebuia să procedez cu tact. De la o vreme, Fermin era foarte abătut şi prost dispus. Şi tot de la o vreme, încercam să-l alin cu bietele-mi glume, dar nimic nu izbutea să-i smulgă un zâmbet.

- Fermin, nu mai şterge atâta praful de pe cărţi, că în curând ai să rămâi cu alea roz, nu cu alea negre, i-am zis odată, făcând aluzie la culoarea pe care criticii începeau s-o atribuie pe atunci istoriilor cu crimă şi pedeapsă care ne soseau cu pipeta în traduceri ipocrite.

Departe de-a răspunde cu un zâmbet pios la un banc atât de prost, Fermin se agăţa de orice ca să izbucnească în invective demoralizate şi îngreţoşate.

- Pe viitor, toate vor fi negre, căci în a doua jumătate a acestui secol sângeros totul duhneşte a falsitate şi crimă ca eufemism, dădea el sentinţa.

„Iar începe", îmi ziceam. „Apocalipsa după Sfântul Fermin Romero de Torres."

- Nici chiar aşa, Fermin. Soarele ar trebui să-ţi dea mai mult. Scria alaltăieri la gazetă că vitamina D ne creşte încrederea în aproapele nostru.

- Mai scria şi că o terfeloagă cu poemele unui favorit al lui Franco face senzaţie în literatura universală, dar că nu se vinde în nici o librărie de dincolo de Mostoles, a replicat.

Când se lăsa în voia pesimismului organic, era preferabil să nu te pui cu el.

- Ştii, Daniel? Uneori cred că Darwin s-a înşelat şi că în realitate omul se trage din porc, deoarece în opt din zece hominizi e un cârnat care aşteaptă să fie descoperit, argumenta.

- Uite ce-i, Fermin, îmi place mai mult când abordezi totul dintr-un punct de vedere umanist şi pozitiv, ca alaltăieri, când ziceai că, în fond, oamenii nu-s răi, doar speriaţi.

- Oi fi făcut hipoglicemie. Mare nerozie.

Fermin cel glumeţ, aşa cum îmi place să-l ţin minte, bătea pe atunci în retragere, lăsând locul unui bărbat chinuit de griji şi bântuit de vânturi rele, pe care nu voia să le împărtăşească nimănui. Uneori, când se credea la adăpost de priviri străine, părea să se ghemuiască prin colţuri, lăsându-se ros de angoase. Slăbise şi, fiind doar un sac de cartilagii, arăta îngrijorător. Îi atrăsesem atenţia de două ori, dar refuza să accepte că ar avea vreo problemă şi băga gunoiul sub covor cu scuze ciudate.

- N-am nimic, Daniel. Dar, de când m-am apucat să urmăresc meciurile din campionat, ori de câte ori pierde Barca îmi scade tensiunea. Cu un singur cubuleţ de caşcaval *manchego* ajung ca un taur.

- Eşti sigur? Păi, n-ai fost niciodată la un meci de fotbal.

- Aşa crezi tu. Practic, eu şi Kubala[10] am crescut împreună.

- Da, dar pari un rebut. Ori eşti bolnav, ori nu-ţi porţi deloc de grijă.

Drept răspuns, îmi arăta doi bicepşi ca purceii fripţi şi zâmbea ca unul care vinde pastă de dinţi din

uşă în uşă.

- Pune mâna, pune mâna. Oțel călit, ca una din spadele Cidului[11].

Tata spunea că-şi ieşise din formă şi era nervos din pricina nunții şi a tot ce presupunea aceasta, inclusiv fraternizarea cu clerul şi căutarea unui restaurant ori birt pentru banchet, dar eu miroseam că melancolia lui avea rădăcini mai adânci. Şovăiam între a-i povesti cele petrecute de dimineață, arătându-i cartea, şi a aştepta un moment mai prielnic, când l-am văzut intrând pe uşă, cu o figură ce n-ar fi făcut notă discordantă la un priveghi. Văzându-mă, a schițat un zâmbet slab şi un salut militar.

- Fericiți ochii care te privesc, Fermin. Credeam că nu mai vii.

- Trecând prin fața bijuteriei, m-am oprit să vorbesc cu don Federico, fiindcă se zvonea că cineva l-ar fi văzut azi-dimineață pe domnul Sempere pe strada Puertaferrisa, bine aghesmuit şi ducându-se nu se ştie unde. Don Federico şi proasta de Merceditas voiau să ştie dacă şi-a tras gagică, fiindcă asta se poartă acum printre negustorii din cartier, iar dacă zdreanța mai şi cântă, e şi mai şi.

- Şi tu ce le-ai răspuns?

- Că-n văduvia-i exemplară, domnul tatăl tău a revenit la o stare primară de virginitate care intrigă peste poate toată comunitatea ştiințifică şi care i-a adus un dosar expres de precanonizare la episcopat. Eu nu comentez viața privată a domnului Sempere nici cu ai mei, nici cu străinii, fiindcă aceasta nu-l interesează decât pe el. Şi cui încearcă să-mi vândă asemenea măscări îi trag o labă peste bot şi cu asta basta.

- Eşti un domn ca-n vremurile bune, Fermin.

- Domn ca-n vremurile bune e tatăl tău, Daniel. Dar, între noi fie vorba şi fără să iasă dintre aceşti patru pereți, adevărul e că nu i-ar strica din când în când câte o mică escapadă. De când nu vindem nici cât de-o mătură, îşi trece zilele închis în dosul magazinului, cu cartea egipteană a morților.

- Ba-i registrul de contabilitate, l-am corectat.

- Fie ce-o fi. Şi adevărul e că sunt zile când mă gândesc c-ar trebui să-l ducem la Molino[12] şi apoi la femei, fiindcă, deşi marele bărbat e mai prost ca gardul în chestii de-astea, eu cred că o întâlnire de gradul cinci cu una umblată şi dată naibii l-ar mai dezmetici, a zis Fermin.

- Uite cine vorbeşte. Sporul grădinii. Dacă vrei să ştii, adevărul e că pe mine tu mă îngrijorezi, am protestat. Sunt zile bune de când pari un gândac de bucătărie cu pardesiu.

- Să ştii, Daniel, că şi tu pari la fel, fiindcă, deşi gândacul n-arată a flecar, după canoanele frivole ale lumii neghioabe unde am nimerit amândoi, şi acest nenorocit artropod, şi omul de rând au un incontestabil instinct de supraviețuire, o lăcomie nemăsurată şi un libido de leu, care nu descreşte nici în condiții de înaltă iradiere.

- Cu tine nu se poate sta de vorbă, Fermin.

- Păi, am o fire dialectică, gata să pună-degetul pe rană la cel mai mic semn de minciună sau neghiobie, amice, dar taică-tău e o floricică gingaşă şi delicată, şi cred că-i timpul să te implici înainte de-a se ramoli de tot.

- Şi ce implicare-i asta, Fermin? i-a tăiat-o glasul tatei din spatele nostru. Că doar n-o să-mi aranjezi un picnic cu Rociito?

Ne-am întors ca doi liceeni prinşi cu mâța-n sac. Nepărând aproape deloc o floricică gingaşă, tata ne privea sever din uşă.

- Da' de unde știți de Rociito? a murmurat Fermin, năucit.

Savurând spaima pe care ne-o trăsese, tata a zâmbit afabil şi ne-a făcut cu ochiul.

- M-oi fi ramolind eu, dar încă-mi merge auzul. Auzul şi capul. De aceea am şi hotărât că trebuie să fac ceva pentru a ne revitaliza negoțul, a anunțat. Chestia cu Molino mai poate aştepta.

Abia atunci am observat că tata căra două sacoşe enorme şi o cutie mare, învelită în hârtie de ambalaj şi legată cu o sfoară groasă.

- Să nu-mi spui că ai jefuit banca din colț, l-am avertizat.

- Încerc să evit băncile ori de câte ori pot, pentru că, aşa cum bine zice Fermin, îndeobşte ele ne jefuiesc. Dar vin din piața Santa Lucia.

Am schimbat priviri nelămurite cu Fermin.

- Dar nu-mi dați o mână de ajutor? Că toate astea-s grele ca un leş.

Noi goleam sacoşele pe tejghea, iar tata despacheta cutia.

Sacoşele erau pline cu mici obiecte ambalate. Fermin a scos unul din ambalaj şi a rămas privindu-l fără să priceapă nimic.

- Şi asta ce mai e? am întrebat.

- Eu aş spune că-i un măgar adult, la scara de unu pe o sută, a răspuns Fermin.

- Ce?

- Un măgăruş, un asin ori cum vrei să-i zici, un drăguț patruped soliped, care străbate cu farmec şi aplomb peisajele Spaniei, dar micuț, ca trenulețele de jucărie care se vând la Casa Palau[13], m-a lămurit Fermin.

- E un măgar din argilă, o figurină pentru iesle, a explicat tata.

- Care iesle?

În loc de răspuns, tata s-a mărginit să deschidă cutia de carton şi să scoată din ea ieslea monumentală, cu luminițe, pe care tocmai o cumpărase şi pe care, am intuit, voia s-o instaleze în vitrina anticariatului, pe post de reclamă de Crăciun. Între timp, Fermin dezambalase câțiva boi, cămile, porci, rațe, monarhi orientali, palmieri, un Sfânt Iosif şi o Fecioară Maria.

- Să sucombi sub jugul național-catolicismului şi al tehnicilor de îndoctrinare pe-ascuns prin desfăşurarea de figurine şi legende cu nuga nu mi se pare o soluție, a declarat Fermin.

- Lasă prostiile, Fermin, e o tradiție frumoasă şi oamenilor le plac ieslele de Crăciun, i-a tăiat-o tata. Anticariatului îi lipseau culoarea şi bucuria necesare în acest moment al anului. Uită-te la toate magazinele din cartier şi ai să vezi că, față de ele, noi părem o dugheană de pompe funebre. Hai, ajută-mă s-o montăm în vitrină. Şi ia de pe masă toate cărțile astea despre secularizare, scrise de Mendizabal[14], care-l sperie până şi pe cel mai curajos.

- Să-i dăm drumul! a murmurat Fermin.

Împreună, am săltat ieslea şi am pus figurinele la locul lor. Fermin colabora în silă, încruntat şi căutând orice scuză pentru a aduce obiecții.

- Domnule Sempere, nu că nu l-aş respecta, dar acest Prunc Iisus e de trei ori mai mare decât tatăl lui putativ şi aproape că nu încape în leagăn.

- Nu-i nimic. Cei mai mici se terminaseră.

- Păi, mie mi se pare că, alături de Fecioară, pare un luptător japonez cu probleme de greutate, cu părul dat cu briantină şi izmene de precupeț.

- Se numesc luptători de sumo, am zis.

- Chiar ăştia, a încuviințat Fermin.

Tata a oftat, clătinând din cap ca pentru sine.

- În plus, priviți ce ochi are. Parcă-i posedat.

- Haide, Fermin, taci odată şi pune ieslea în priză, a ordonat tata, întinzându-i cablul.

Făcând jonglerii, Fermin a intrat sub masa pe care stătea ieslea şi a izbutit să ajungă la priza din celălalt capăt al tejghelei.

Şi s-a făcut lumină, a proclamat tata, privind entuziasmat noua şi strălucitoarea iesle de la Sempere & Fiii.

- Să te modernizezi sau să mori, a adăugat încântat.

- Să mori, a murmurat Fermin în şoaptă.

Nu trecuse nici un minut de la aprinderea oficială a luminițelor, când o mamă cu trei copii de mână s-a oprit în fața vitrinei ca să admire ieslea şi, după o clipă de şovăială, s-a aventurat în anticariat.

- Bună seara, a salutat. Aveți cărți despre viețile sfinților?

- Bineînțeles, a răspuns tata. Îngăduiți-mi să vă arăt colecția „Micul Iisus din viața mea", care-s convins că-i va încânta pe copii. Are multe poze şi o prefață de don Jose Maria Peman, dar asta nu-i nimic.

- Vai, ce bine. Adevărul e că azi e tare greu să găseşti cărți cu mesaj pozitiv, din acelea care te fac să te simți bine, fără atâtea crime, morți şi tot soiul de chestii pe care nu le pricepe nimeni... Nu credeți?

Fermin a dat ochii peste cap. Tocmai se pregătea să deschidă gura, când l-am oprit şi l-am târât departe de clientă.

- Fireşte că da, a convenit tata, privindu-mă cu coada ochiului şi sugerându-mi prin gesturi să-l țin pe Fermin legat de mâini şi cu căluş la gură, fiindcă acea vânzare nu trebuia s-o pierdem pentru nimic în lume.

L-am împins pe Fermin în spatele magazinului şi m-am asigurat că draperia rămânea trasă, ca să-i ofer tatei liniştea necesară operației.

- Fermin, nu ştiu ce streche te-a lovit, dar, deşi povestea cu ieslea nu te convinge, iar eu respect asta, dacă un Prunc Iisus cât un buldozer şi patru jidani din argilă îi ridică tatei moralul şi, pe deasupra, aduc muşterii în anticariat, te rog să părăseşti amvonul existențialist şi să te arăți încântat, cel puțin pe durata orarului comercial.

Fermin a suspinat şi a încuviințat, ruşinându-se.

- Nu-i vorba de asta, prietene, m-a contrazis. Iartă-mă. Ca să-ți văd tatăl fericit şi să salvez anticariatul, fac la nevoie tot pelerinajul până la Santiago de Compostela, îmbrăcat în luminițe.

- E suficient să-i spui că ieslea ți se pare o idee bună şi s-o ții pe-a lui.

Fermin s-a arătat de acord.

- Asta mai lipseşte. Mai târziu, îi voi cere scuze domnului Sempere pentru tonul meu şi, drept contribuție, voi aduce o figurină pentru iesle, ca să arăt că, la spiritul Crăciunului, nu mă bat nici marile magazine. Am un prieten din clandestinitate care face nişte *caganers*[15] cu dona Carmen Polo de Franco atât de bine finisați, că-ți lasă pielea de găină.

- E mai mult decât suficient un miel ori magul Baltazar.

- Cum zici, Daniel. Şi, dacă eşti de acord, am să fac ceva util: voi deschide cutiile de la văduva Recasens, care fac purici pe-aici de-o săptămână.

- Te ajut?

- Nici vorbă. Du-te la ale tale.

L-am privit îndreptându-se spre depozit, hăt în spate, şi punându-şi halatul albastru, de şmotru.

- Fermin, am început.

S-a întors cu fața la mine, amabil. Am şovăit o clipă.

- Azi s-a petrecut un lucru despre care vreau să-ți vorbesc.

- Spune.

- Adevărul e că nu ştiu prea bine cum să-ți spun. Cineva a venit şi a întrebat de tine.

- Era frumoasă? a zis Fermin, încercând să pară că lua totul în glumă, dar neizbutind să-şi ascundă neliniştea din priviri.

- Era un domn. Destul de şifonat şi cam ciudat, ca să spun drept.

- A lăsat vreun nume? a întrebat Fermin. Am clătinat din cap.

- Nu. Dar a lăsat asta pentru tine.

Fermin s-a încruntat. I-am întins cartea cumpărată de vizitator cu două ceasuri în urmă. Fermin a luat-o şi i-a cercetat coperta, neînțelegând nimic.

- Dar asta nu-i cartea de Dumas pe care o țineam în vitrină, cea de treizeci şi cinci de pese te?

Am încuviințat.

- Deschide-o la prima pagină.

Fermin a făcut cum îi cerusem. Citind dedicația, s-a albit la față şi a înghițit în sec. O clipă, a închis ochii, apoi m-a privit în tăcere. Mi s-a părut să îmbătrânise cu cinci ani în cinci secunde.

- Când a plecat de aici, l-am urmărit, am adăugat. Stă de o săptămână într-un *meuble*[16] ca vai de lume de pe strada Hospital, vizavi de hanul Europa, după câte am aflat, sub un nume fals; în realitate, al tău: Fermin Romero de Torres. Un copist de pe Virreina mi-a zis că a pus să i se copieze o misivă în care vorbea de-o mare sumă de bani. Ştii ceva despre toate astea?

Fermin se gârbovea de parcă fiece vorbă din acea istorie îl lovea cu leuca în cap.

- Daniel, e foarte important să nu-l mai urmăreşti pe tipul ăsta şi să nu vorbeşti cu el. Nu trebuie să faci nimic. E foarte periculos.

- Dar cine-i acest om, Fermin?

Prietenul meu a închis cartea şi a ascuns-o în dosul cutiilor de pe un raft. Cercetând magazinul cu privirea şi asigurându-se că tata era încă ocupat cu clienta şi nu ne putea auzi, s-a apropiat de mine şi mi-a şoptit.

- Te rog să nu povesteşti nimic nici tatălui tău, nici altcuiva.

- Fermin...

- Fă asta pentru mine. În numele prieteniei noastre.

- Dar, Fermin...

- Te rog, Daniel. Nu aici. Ai încredere în mine.

Am acceptat în pofida voinței mele şi i-am arătat bancnota de o sută cu care îmi plătise străinul. N-a fost nevoie să-i spun de la cine era.

- Banii ăştia-s blestemați, Daniel. Dă-i Măicuțelor Carității ori unui sărac de pe stradă. Sau, şi mai bine, dă-le foc.

Fără vreun alt cuvânt, a început să-şi scoată halatul, să-şi pună paltonul zdrențăros şi să-şi înfunde pe capul de chibrit o bască ce părea o tigaie topită schițată de Dali.

- Gata, pleci?

- Spune-i tatălui tău că s-a ivit ceva neprevăzut. Eşti atât de amabil?

- Desigur, dar...

- Acum nu pot să-ți explic, Daniel.

Se ținea cu o mână de stomac, ca şi cum i se încurcaseră mațele, şi cu cealaltă a început să gesticuleze de parcă voia să prindă din zbor vorbele ce nu izbuteau să-i răzbească pe buze.

- Fermin, dacă-mi povesteşti, e posibil să te pot ajuta...

A şovăit o clipă, dar apoi a scuturat tăcut din cap şi a ieşit în vestibul. L-am urmat până în portal şi l-am văzut plecând prin burniță, un biet omuleț care căra lumea pe umeri, în vreme ce noaptea, mai neagră ca niciodată, cădea peste Barcelona.

9

E dovedit ştiinţific că orice copil de doar câteva luni simte, cu un instinct infailibil, în ce moment precis al dimineţii izbutesc părinţii lui să aţipească, pentru a plânge mai sonor, nelăsându-i astfel să doarmă mai mult de treizeci de minute la rând.

În dimineaţa acelei zile, ca de altfel în aproape toate celelalte, micul Julian s-a deşteptat pe la trei şi n-a şovăit să-şi anunţe trezirea cât îl ţineau bojocii. Am deschis ochii şi m-am întors pe partea cealaltă. Lângă mine, lucind în beznă, Bea s-a foit, trezindu-se încet-încet, ceea ce mi-a permis să admir desenul trupului ei sub cearşafuri, şi a şoptit vorbe de neînţeles. Mi-am reprimat pornirea naturală de a o săruta pe gât şi de a o scăpa de interminabila cămaşă de noapte blindată pe care i-o dăruise de ziua ei, cu siguranţă dinadins, socrul meu, şi pe care nu izbuteam s-o fac pierdută la spălat nici cu farmece.

- Las' că mă dau eu jos, am şoptit, sărutând-o pe frunte. Bea a răspuns răsucindu-se şi punându-şi perna pe cap.

M-am oprit să-i admir curba spatelui, ce cobora dulce şi pe care nici toate cămăşile de noapte din lume n-o puteau îmblânzi. Eram însurat de aproape doi ani cu fiinţa aceea minunată şi tot mă mai miram că mă trezeam lângă ea şi-i simţeam căldura. Începusem să trag de cearşaf şi să-i mângâi dosul unei coapse catifelate, când Bea mi-a înfipt câteva unghii în încheietura mâinii.

- Daniel, nu acum. Bebe plânge.

- Ştiam că eşti trează.

- E greu să dormi în casa asta, printre oameni care nu ştiu să se oprească din plâns ori îi pipăie fundul unei biete nefericite care noaptea nu poate să pună geană pe geană mai mult de două ceasuri.

- Tu pierzi.

M-am dat jos şi am pornit pe coridor spre odaia lui Julian, aflată în partea din spate a locuinţei. La puţin timp după nuntă, ne instalaserăm la mansarda casei unde era anticariatul. Don Anacleto, profesorul de liceu care locuise acolo vreme de douăzeci şi cinci de ani, hotărâse să se pensioneze şi să plece în Segovia natală, ca să scrie poeme picante la umbra apeductului şi să studieze ştiinţa purceluşului fript.

Micul Julian m-a primit cu urlete de înaltă frecvenţă, care ameninţau să-mi perforeze timpanele. L-am luat în braţe şi, mirosindu-i scutecul, m-am convins că de astă dată pe ţărm nu erau mauri, apoi am făcut ceea ce ar fi făcut orice tată novice în toate minţile: i-am şoptit prostioare şi am dansat, dând ocol odăii cu mici salturi caraghioase. Asta făceam când am descoperit că Bea mă privea dezaprobator din prag.

- Dă-mi-l, ai să-l trezeşti şi mai abitir.

- Păi, el nu se plânge, am protestat, dându-i copilul.

Bea l-a luat în braţe şi i-a fredonat încetişor o melodie, legănându-l delicat. În cinci secunde, Julian s-a oprit din plâns şi a schiţat surâsul prostesc pe care mama lui izbutea să i-l smulgă întotdeauna.

- Haide, a zis Bea în şoaptă. Acum plec.

După ce mi se arătase limpede că nu mă puteam ocupa de copii la vârsta mersului în patru labe şi fusesem dat afară din odaie, m-am întors în dormitor şi m-am culcat, ştiind că n-aveam să mai închid ochii toată noaptea. Curând, Bea a intrat pe uşă şi s-a întins lângă mine, suspinând.

- Nici nu mă mai pot ţine pe picioare.

Am luat-o în braţe şi am stat aşa tăcuţi câteva minute.

- M-am gândit, a început Bea.

„Tremură, Daniel", mi-am zis. Bea s-a ridicat în capul oaselor şi s-a aşezat pe vine în pat, în fața mea.

- Când Julian va fi ceva mai măricel şi mama va putea avea grijă de el câteva ore pe zi, cred că am să încep să lucrez.

Am consimțit.

- Unde?

- La anticariat.

Prudența m-a sfătuit să tac.

- Cred că o să vă convină, a adăugat. La vârsta lui, tatăl tău nu mai poate lucra atâtea ore şi, nu te supăra, cred că mă pricep mai bine cum să iau clienții decât tine şi Fermin, care mi se pare că în ultima vreme îi sperie.

- Aici nu te contrazic.

- Ce-i cu bietul de el? Alaltăieri am dat de Bernarda pe stradă şi s-a pus pe plâns. Am dus-o la o lăptărie de pe strada Petritxol şi, după ce-am burduşit-o cu cornuri, mi-a povestit cât de ciudat e Fermin. Se pare că de câteva zile refuză să completeze hârtiile de căsătorie pentru parohie. Mă gândesc că n-o să se mai însoare. Ți-a spus ceva?

- Am observat şi eu, am mințit. Poate că Bernarda îl presează prea mult...

Bea m-a privit fără o vorbă.

- Ce e? am întrebat până la urmă.

- Bernarda m-a rugat să nu spun nimănui.

- Să nu spui ce?

Bea m-a privit fix.

- Că are o întârziere de o lună.

- Întârziere? A rămas în urmă cu treburile?

Bea s-a uitat la mine ca la un idiot, şi atunci mi-a căzut fisa.

- Bernarda e însărcinată?

- Vorbeşte mai încet, ai să-l trezeşti pe Julian.

- E însărcinată ori nu? am repetat, doar cu un firicel de voce.

- Probabil.

- Şi Fermin ştie?

- N-a vrut să-i spună încă. Îi e frică să n-o ia la goană.

- Fermin n-ar face nicicând aşa ceva.

- Toți bărbații ați face-o, dacă ați putea.

M-a surprins asprimea vocii ei, pe care a îndulcit-o iute cu un zâmbet atât de docil, că nu l-ar fi crezut nimeni.

- Ce puțin ne cunoşti.

S-a ridicat în capul oaselor în beznă şi, fără vreo altă vorbă, şi-a scos cămaşa de noapte şi a lăsat-o să cadă pe-o parte a patului. S-a lăsat privită câteva clipe, apoi s-a aplecat molcom peste mine şi mi-a lins buzele fără nici o grabă.

- Ce puțin vă cunosc, a susurat.

A doua zi, efectul publicitar al ieslei luminate şi-a confirmat eficienţa, şi l-am văzut pe tata zâmbind pentru prima oară după săptămâni, în timp ce nota câteva vânzări în registrul contabil. De la primele ore ale dimineţii veneau cu picătura clienţi vechi, care de mult nu se-mai arătaseră prin anticariat, şi alţii noi, care ne vizitau întâia oară. L-am lăsat pe tata să se ocupe de toţi cu talentul lui de expert şi a fost o plăcere să-l privesc cum se bucura recomandându-le titluri, trezindu-le curiozitatea şi intuindu-le gusturile şi interesele. Ziua se anunţa bună, prima zi bună după multe săptămâni.

- Daniel, ar trebui să scoţi colecţiile de clasici cu ilustraţii pentru copii. Cele de la editura Vertice, cu cotorul albastru.

- Cred că-s la demisol. Ai cheile?

- Mi le-a cerut Bea alaltăieri, ca să ducă nu ştiu ce lucruri de-ale copilului. Nu cred că mi le-a dat înapoi. Uită-te în sertar.

- Aici nu-s. Urc o clipă la noi, să le caut.

L-am lăsat pe tata cu un domn abia intrat, care căuta o istorie a cafenelelor din Barcelona, şi m-am dus la scara din spate. Apartamentul unde locuiam Bea şi cu mine era înalt şi, pe lângă că era foarte luminos, avea scăriţe ce urcau şi coborau, întărind sufletul şi muşchii. Pe drum, m-am încrucişat cu Edelmira, văduva de la trei, fostă balerină, care acum îşi câştiga existenţa pictând de mână acasă fecioare şi sfinţi. Prea mulţii ani petrecuţi pe scena teatrului Arnau îi făcuseră praf genunchii, iar acum trebuia să se ţină de balustradă cu ambele mâini, pentru a parcurge câteva scări, dar chiar şi aşa era mereu cu zâmbetul pe buze şi avea mereu ceva amabil de spus.

- Ce face frumoasa ta soţioară, Daniel?

- Nu-i aşa frumoasă ca dumneavoastră, dona Edelmira.

Vă ajut să coborâţi?

Ca mai mereu, Edelmira m-a refuzat şi i-a transmis salutări lui Fermin, care îi făcea complimente şi propuneri indecente ori de câte ori o întâlnea.

Când am deschis uşa apartamentului, încă se mai simţeau parfumul Beei şi amestecul de arome emanat de copii şi de lucrurile lor. Bea se scula îndeobşte devreme şi-l scotea pe Julian la plimbare, în spectaculosul cărucior Jane pe care ni-l dăruise Fermin şi căruia cu toţii îi spuneam *Mercedesul.*

- Bea? am strigat-o.

Apartamentul era mic şi ecoul vocii mi s-a întors înainte de-a putea închide uşa după mine. M-am oprit în sufragerie, încercând să refac procesul mental al soţiei mele şi să deduc unde pusese cheile de la demisol. Bea era mult mai ordonată şi metodică decât mine. Am luat la rând sertarele bufetului din sufragerie, unde obişnuia să ţină chitanţe, scrisori nerezolvate şi monede disparate. Apoi am trecut la măsuţe, fructiere şi rafturi.

Următoarea oprire am făcut-o în bucătărie, unde era o vitrină în care Bea punea îndeobşte bilete şi note cu tot ce trebuia să ţină minte. Soarta mi-a fost ostilă, aşa că am ajuns în dormitor şi, stând în picioare în faţa patului, am privit în jur cu spirit analitic. Bea ocupa trei sferturi din şifonierul, sertarele şi instalaţiile din dormitor. Argumenta că eu mă îmbrăcam mereu la fel şi că-mi ajungea un colţ din garderob. Ordinea din sertarele ei mă depăşea prin sofisticare.

Răscolind" prin spaţiile adjudecate de soţia mea, m-a copleşit o oarecare senzaţie de vină, dar după

ce-am căutat fără noroc prin toate mobilele la vedere, tot n-am găsit cheile.

„Să reconstituim faptele", mi-am zis. Îmi aduceam vag aminte că Bea vorbise despre coborârea unei cutii cu haine de vară. Cu vreo două zile mai înainte. Dacă memoria nu mă înşela, în acea zi Bea purta paltonul gri pe care i-l dăruisem cu ocazia primei noastre aniversări. Talentele mele deductive m-au făcut să zâmbesc, şi am deschis şifonierul ca să caut paltonul printre hainele Beei. Era acolo. Dacă tot ce învăţasem citindu-i pe Conan Doyle şi pe discipolii lui era corect, cheile tatei trebuiau să fie într-un buzunar al acelui palton. Mi-am afundat mâinile în cel din dreapta şi am dat de două monede şi două bomboane mentolate, ca acelea pe care ţi le ofereau prin farmacii. Am trecut la al doilea buzunar şi am avut bucuria de a-mi vedea teza confirmată. Degetele mele au atins mănunchiul de chei.

Si încă un lucru.

In buzunar era o bucată de hârtie. Am scos cheile şi, şovăind, am hotărât să scot şi hârtia. Era probabil o listă de cumpărături pe care şi-o pregătise Bea ca nu cumva să uite ceva.

Am cercetat-o atent: era un plic. Unul adresat lui Beatriz Aguilar, iar ştampila era datată săptămâna trecută. Fusese trimis pe adresa părinţilor Beei, nu în strada Banta Ana. L-am răsucit şi, citind numele expeditorului, cheile de la demisol mi-au căzut din mână:

Pablo Cascos Buendía

Deconcertat, m-am aşezat pe pat, cu ochii la plic. Pablo Cascos Buendia era logodit cu Bea pe când începuserăm să flirtăm. Fiu al unei familii bine situate, proprietara mai multor şantiere navale şi fabrici în El Ferrol, tipul, care nu fusese nicicând favoritul meu, şi nici eu al lui, îşi făcea pe atunci armata ca sublocotenent. De când îi scrisese că rupea logodna, Bea nu mai auzise de el. Până acum.

Ce căuta o scrisoare de dată recentă de la fostul ei logodnic într-un buzunar de la paltonul Beei? Plicul era deschis, dar pentru o clipă scrupulele m-au împiedicat să scot scrisoarea. Mi-am dat seama că pentru întâia oară o spionam şi eram gata să pun plicul la loc şi s-o şterg de acolo. Dar momentul meu de virtute a durat doar câteva clipe. Orice simţământ de vină şi ruşine mi s-a evaporat înainte de-a ajunge la capătul primului paragraf.

Dragă Beatriz,

Sper că eşti bine şi fericită în noua ta viaţă din Barcelona. În aceste luni, n-am primit răspuns la scrisorile pe care ţi le-am trimis şi mă întreb uneori ce-am făcut pentru ca tu să nu vrei să ştii de mine. Înţeleg că eşti măritată şi ai un fiu şi poate că nu-i potrivit să-ţi scriu, dar trebuie să-ţi mărturisesc că, oricât de mult timp a trecut, nu te pot uita, deşi am încercat, şi nu mi-e ruşine să recunosc că tot te mai iubesc.

Şi viaţa mea a apucat-o pe un drum nou. Acum un an, am devenit director comercial al unei importante edituri. Ştiu ce mult însemnau cărţile pentru tine, şi faptul că pot să lucrez printre ele mă face să mă simt mai aproape de tine. Biroul meu e la filiala din Madrid, deşi fac adeseori călătorii în interes de serviciu prin toată Spania.

Mă gândesc neîncetat la tine, la viaţa pe care am fi putut-o duce împreună, la fiii pe care i-am fi putut avea... În fiecare zi mă întreb dacă soţul tău ştie să te facă fericită şi dacă nu te-ai măritat cu el forţată de împrejurări. Nu pot crede că tot ce-ţi doreşti e viaţa modestă pe care el ţi-o oferă. Te cunosc bine. Am fost camarazi şi prieteni, şi între noi n-au existat secrete. Îţi aminteşti după-amiezile petrecute împreună pe plaja San Pol? Îţi aminteşti planurile şi visurile pe care le împărtăşeam, promisiunile pe care ni le făceam? Niciodată şi alături de nimeni altcineva nu m-am simţit ca atunci. De când am rupt logodna, am ieşit cu câteva fete, dar ştiu că nici una nu se compară cu tine. Ori de câte ori sărut alte buze, mă gândesc la ale tale şi, ori de câte ori mângâi pielea uneia dintre ele, o simt pe a ta.

Peste o lună voi veni la Barcelona, la birourile editurii, pentru a discuta cu angajaţii despre viitoarea restructurare a firmei. Adevărul e că aş putea-o face şi prin poştă sau telefon. Dar motivul real al acestei călătorii e doar nădejdea de a te putea vedea. Ştiu că mă vei crede nebun, dar e mai bine aşa decât să crezi că te-am uitat. Sosesc pe 20 ianuarie şi trag la hotelul Ritz de pe Gran Via. Te rog, îţi cer să ne vedem, chiar dacă doar o clipă, ca să-ţi pot spune personal tot ce-i în sufletul meu. Am făcut o rezervare la restaurantul hotelului pentru ziua de 21, orele 14:00. Te voi aştepta acolo. Dacă vii, voi fi cel mai fericit bărbat din lume şi voi şti că visurile de a-ţi recâştiga iubirea nu-s deşarte.

Te iubesc dintotdeauna,

PABLO

Câteva secunde, am zăbovit pe patul împărțit cu Bea cu abia câteva ceasuri mai înainte. Am repus scrisoarea în plic şi, ridicându-mă, m-am simțit de parcă tocmai primisem un pumn în stomac. Am dat fuga în baie şi am vomitat în chiuvetă cafeaua băută de dimineață. Am lăsat să curgă apa rece şi m-am spălat pe față. Din oglindă mă privea un Daniel de şaisprezece ani, căruia îi tremuraseră mâinile când o mângâiase întâia oară pe Bea.

11

Când m-am întors în anticariat, tata mi-a aruncat o privire inchizitorială şi s-a uitat la ceasul de mână. Presupun că se întreba unde fusesem în ultima jumătate de ceas, dar n-a zis nimic. Ocolindu-i privirea, i-am întins cheia de la demisol.

- Dar nu cobori tu să cauți cărțile? a întrebat.

- Ba da. Iartă-mă. Mă duc chiar acum.

Tata m-a privit cu coada ochiului.

- Te simți bine, Daniel?

Am dat din cap că da, prefăcându-mă mirat de întrebare.

Înainte de a-i da ocazia s-o repete, m-am dus să iau de jos cutiile cerute. La demisol se ajungea prin fundul vestibulului de la intrarea în casă. O uşă metalică încuiată cu un lacăt, aşezată sub partea din față a scării, dădea pe spirala treptelor ce se pierdeau în tenebre, duhnind a umed şi a ceva nelămurit, care te ducea cu gândul la pământ strivit sub tălpi şi la flori putrezite. Din tavan spânzura un şir scurt de becuri, care pâlpâiau anemic, conferind locului aerul unui adăpost antiaerian. Am coborât pe trepte până la demisol şi, ajuns acolo, am căutat pe pipăite întrerupătorul din perete.

Un bec gălbui mi s-a aprins deasupra capului, dezvăluind contururile a ceea ce abia dacă era o debara suferind de delirul grandorii. Mumii de vechi biciclete fără stăpân, tablouri acoperite de pânze de păianjen şi cutii de carton îngrămădite pe rafturi din lemn frăgezit de umezeală alcătuiau un decor care te invita să rămâi acolo doar strictul necesar. Abia când l-am privit m-am gândit ce ciudat era că Bea hotărâse să coboare din proprie inițiativă, în loc să mă roage pe mine s-o fac. Cercetând acel labirint de rămăşițe şi vechituri, mă întrebam ce alte secrete mai stăteau ascunse acolo.

Conştient de situație, am oftat. Vorbele misivei îmi ardeau mintea ca picăturile de acid. Mi-am promis să nu scociorăsc prin cutii, căutând posibile teancuri de răvaşe parfumate trimise de acel individ. Dar mi-aş fi încălcat făgăduiala după nici câteva secunde, dacă n-aş fi auzit paşi coborând pe scară. Ridicând ochii, am dat de Fermin, care privea dezgustat scena.

- Ascultă, aici pute a un leş şi jumătate. Vrei să zici că într-o cutie din astea nu-i ținută cumva şi mama lui Merceditas, îmbălsămată între modele de croşetat?

- Dacă tot ai venit, ajută-mă să urc cutiile de care are nevoie tata.

Fermin şi-a suflecat mânecile, gata să se pună pe treabă.

I-am arătat două cutii cu ştampila editurii Vertice, şi am luat fiecare câte una.

- Daniel, arăți mai rău ca mine. Ai pățit ceva?

- Poate că nu-mi prieşte aerul din demisol.

Fermin nu s-a lăsat păcălit de încercarea mea de-a glumi.

Am pus cutia jos şi m-am aşezat pe ea.

- Pot să te întreb ceva, Fermin?

Fermin şi-a pus cutia jos, făcând-o la rândul lui taburet.

M-am uitat la el, gata să vorbesc, dar vorbele nu mi s-au desprins de pe buze.

- Necazuri în dormitor? a întrebat.

Văzând ce bine mă cunoştea prietenul meu, am roşit.

- Cam aşa ceva.

- Doamna Bea, binecuvântată fie între femei, nu prea are chef de război ori, din contră, are prea mult, iar tu abia izbuteşti să acoperi un minim de servicii? Gândeşte-te că femeile cu copil sunt ca şi cum li s-ar fi injectat în sânge o bombă atomică cu hormoni. Unul dintre marile mistere ale naturii e cum de nu înnebunesc în primele douăzeci de secunde de după ce nasc. Ştiu totul, fiindcă obstetrica e, după versul liber, una dintre pasiunile mele.

- Nu, nu-i asta. După câte ştiu. Fermin m-a cercetat uimit.

- Te rog să nu spui nimănui ce-ți voi povesti. Fermin şi-a făcut solemn cruce.

- De curând, am găsit întâmplător o misivă în paltonul Beei.

Pauza mea n-a părut să-l impresioneze.

- Şi?

- Scrisoarea era de la fostul ei logodnic.

- Eroul național? Da' nu plecase la El Ferrol del Caudillo ca să joace rolul principal într-o spectaculoasă carieră de filfizonul tatei?

- Aşa credeam. Dar în timpul liber îi scrie răvaşe de amor neveste-mii.

Fermin s-a ridicat dintr-un salt.

- A naibii mama care l-a fătat, a bombănit mai furios decât mine.

Am scos plicul din buzunar şi i l-am întins. Înainte de a-l deschide, Fermin l-a mirosit.

- Mi se pare mie ori țapul ăsta chiar trimite scrisori parfumate? a întrebat.

- N-am observat, dar nu m-ar mira. Ăsta-i omul. Partea bună vine după. Citeşte, citeşte...

Fermin a citit, bombănind şi protestând în şoaptă.

- Tipul nu-i numai mizerabil şi josnic, dar şi țopârlan din cap până-n picioare. Chestia cu „sărut alte buze" ar fi suficientă ca să-şi petreacă noaptea la mititica.

Am luat scrisoarea şi am privit în pământ.

- Vrei să-mi spui că te îndoieşti de doamna Bea? a întrebat Fermin, neîncrezător.

- Nu, fireşte că nu.

- Mincinosule.

M-am ridicat şi am început să dau ocol prin demisol.

- Tu ce-ai face găsind un asemenea răvaş la Bernarda în buzunar?

Fermin a meditat cu măsură.

- Aş avea încredere în mama fiului meu.

- Ai avea încredere? Fermin a încuviințat.

- Nu te supăra, Daniel, dar te confrunți cu clasica problemă a bărbaților însurați cu o femeie excepțională. Doamna Bea, care pentru mine e şi va fi o sfântă, este - cum spune o vorbă din popor - bună s-o mănânci pe pâine şi apoi să te lingi pe buze. Prin urmare, e de aşteptat ca destrăbălați, nefericiți, lingăi, peşti-de-piscină şi tot soiul de asemenea cocoşei să se țină după ea. Cu bărbat şi copil sau fără, fiindcă maimuței îndesate în costum, pe care benevol o numim *Homo sapiens*, i se fâlfâie de asta. Poate că tu nu-ți dai seama, dar eu pun pariu pe propriile izmene că sfânta-ți soție atrage mai multe muşte decât un borcan cu miere la Târgul din Aprilie[17]. Cretinul ăsta e pur şi simplu o pasăre de pradă în căutare de hoituri şi aruncă cu pietre, să vadă dacă-i iese ceva. Ascultă-mă pe mine, o femeie cu cap şi cu juponul bine pus îi vede de departe venind pe tipii de teapa lui.

- Eşti sigur?

- Îndoiala ta e o ofensă. Crezi că, de-ar vrea să-ți tragă clapa, dona Beatriz ar trebui să aştepte un papă-lapte de trei parale care să-i trimită supe reîncălzite doar ca s-o ducă de nas? Dacă nu-i ies în cale zece admiratori, ori de câte ori îşi scoate copilul şi talia zveltă la aer, nu-i iese nici unul. Ascultă-mă pe mine, că ştiu despre ce vorbesc.

- Păi, acum c-o spui, nu ştiu dacă asta-i o mare consolare.

- Uite ce-i, trebuie să pui scrisoarea la loc în buzunarul paltonului, acolo unde ai găsit-o, şi să uiţi totul. Şi să nu îndrăzneşti să-i spui doamnei tale ceva despre toate astea.

- Tu aşa ai face?

- Eu l-aş căuta pe dobitoc şi i-aş trage un picior zdravăn, să-i zboare fuduliile până-n cap, pentru ca, după ce vor trebui să i le scoată de-acolo, să nu mai aibă chef să facă pe huhurezul. Da' eu sunt eu. Şi tu eşti tu.

Simţeam cum teama mi se răspândea prin trup ca un strop de ulei în apă curată.

- Nu-s sigur că mi-ai dat o mână de ajutor, Fermin. A ridicat din umeri şi, săltând cutia, s-a pierdut pe scări în sus.

Ne-am petrecut restul dimineţii trebăluind prin anticariat. După vreo două ceasuri, tot gândindu-mă la scrisoare, am conchis că Fermin avea dreptate. Dar tot nu-mi era limpede dacă avea dreptate când mă sfătuia să am încredere şi să tac ori când îmi spunea să mă duc după nenorocitul ăla şi să-i sculptez o faţă nouă. Calendarul de pe tejghea arăta 20 decembrie. Aveam la dispoziţie o lună întreagă pentru a lua o hotărâre.

Ziua a trecut plină de însufleţire şi cu vânzări modeste, dar constante. Fermin nu pierdea nici o ocazie de a-i lăuda tatei meritele ieslei şi de a-i spune ce bine o nimerise cu acel Prunc Iisus ce părea că poate ridica greutăţi.

- Fiindcă aţi devenit un as al vânzărilor, mă duc în spate să curăţ şi să pregătesc colecţia pe care ne-a lăsat-o văduva de alaltăieri în consignaţie.

Am profitat de ocazie, m-am dus după Fermin şi am tras perdeaua din spate. Prietenul meu m-a privit cam alarmat, aşa că i-am surâs împăciuitor.

- Dacă vrei, te ajut.

- Cum vrei tu, Daniel.

În câteva minute, am deschis cutiile şi am făcut grămezi de cărţi după gen, stare şi dimensiuni. Fermin nu-şi dezlipea buzele şi-mi evita privirile.

- Fermin...

- Ţi-am mai spus că nu trebuie să te îngrijoreze răvaşul ăla. Soţia ta nu-i o muieruşcă oarecare şi, când o să vrea să te lase baltă, deie Domnul să nu se-ntâmple nicicând, o să ţi-o spună în faţă şi fără şmecherii de serial.

- Am recepţionat mesajul, Fermin. Dar nu despre asta-i vorba.

Văzând că mă apropiam, Fermin a ridicat angoasat ochii.

- M-am gândit că azi, după ce închidem, am putea să cinăm împreună, doar noi doi, am început. Aşa, ca să vorbim de-ale noastre. Despre vizita de ieri. Şi despre tot ce mă îngrijorează, fiindcă simt că au legătură.

Fermin a pus pe masă cartea pe care o ştergea de praf.

M-a privit descurajat şi a oftat.

- Am dat de belea, Daniel, a şoptit în fine. Şi nu ştiu cum să ies din ea.

I-am pus mâna pe umăr. Pe sub halat, n-am simţit decât piele şi os.

- Atunci dă-mi voie să te ajut. În doi, chestiile astea par mai puţin grave.

M-a privit, pierdut.

- Doar ştii că noi doi am ieşit şi din încurcături mai mari, am insistat.

A surâs trist, nu prea convins de diagnosticul meu.

- Eşti un prieten bun, Daniel.

Nici pe jumătate de bun pe cât merita el, mi-am zis.

12

Fermin mai locuia încă în bătrâna pensiune de pe strada Joaquin Costa, unde ştiam din sursă sigură că, în colaborare strânsă şi secretă cu Rociito şi soațele ei, ceilalți subchiriaşi îi pregăteau o petrecere pentru a-şi lua rămas-bun de la burlăcie, o petrecere care urma să facă istorie. Când m-am dus să-l iau, după ora nouă, Fermin mă aştepta deja în portal.

- Adevărul e că nu prea mi-e foame, m-a anunțat de cum m-a văzut.

- Păcat, voiam să mergem la Can Lluis. Au năut fiert cu *cap i pota*[18].

- Păi, nu-i nici o grabă, a acceptat Fermin. Bucatele bune sunt ca fetele-n floare: doar proştii nu le apreciază.

Sub semnul acestei perle a aforismelor emise de ilustrul don Fermin Romero de Torres, am plecat pe jos, în plimbare, spre localul care pentru prietenul meu era cel mai iubit din Barcelona şi din mare parte a lumii cunoscute. Can Lluis era pe strada Cera, la numărul 49, în pragul cartierului Raval. Aparent modest, dar cam încrezut, impregnat de misterele vechii Barcelone, Can Lluis oferea bucate alese, servicii ca la carte şi o listă de prețuri pe care ni le puteam permite chiar şi noi doi. În timpul săptămânii, aici obişnuiau să vină şi să bea cot la cot seară de seară boemi din lumea teatrului şi literelor, petrecăreți şi interlopi.

Intrând, l-am găsit cinând la bar şi răsfoind un jurnal pe un obişnuit al anticariatului, profesorul Alburquerque, înțelept local, profesor la Facultatea de Litere, critic de mare finețe şi publicist, pentru care acel restaurant era ca o a doua casă.

- Ce scump la vedere v-ați făcut, domnule profesor, i-am spus, trecând pe lângă el. Poate ne faceți o vizită şi vă împrospătați proviziile, că omul nu trăieşte doar citind anunțurile din *La Vanguardia****[19]***

- Chiar mi-ar plăcea. Dar am tezele de licență. De-atâta citit neroziile scrise de filfizonii mei de studenți cred că mă voi alege cu un început de dislexie.

Unul dintre chelneri i-a adus desertul: o cremă galbenă şi rotundă, care tremura, vărsând lacrimi de zahăr ars şi mirosind a vanilie fină.

- Asta veți şi păți după două lingurițe din asemenea minune, a zis Fermin, care pare bustul donei Margarita Xirgu[20], din pricina acestui du-te-vino cu sirop de zahăr ars.

Doctul profesor şi-a contemplat desertul în lumina acestor considerații şi a încuviințat, fascinat. L-am lăsat pe înțelept să savureze frumusețile zaharate ale divei şi ne-am refugiat la o masă din colțul săli din fund, unde ne-au şi servit curând o cină copioasă, de care Fermin s-a ocupat cu lăcomia şi avântul unei raboteze.

- Credeam că nu ți-e foame, am trântit-o.

- Păi, muşchii cer calorii, a zis Fermin, ştergând farfuria cu ultimul coltuc din coşul de pe masă, deşi mie mi se părea consumat doar de teamă.

Pere, chelnerul care ne servea, s-a apropiat să afle cum stăteam şi, văzând ravagiile făcute de Fermin, i-a întins lista deserturilor.

- Ceva mic si dulce pentru sfârşit, maestre?

- Uite, n-aş zice că nu vreau două creme de zahăr ars de casă, cum am văzut, dacă-i posibil fiecare cu o vişină foarte roşie deasupra, a cerut Fermin.

Pere a încuviințat şi a mărturisit că, auzind cum lăuda Fermin consistența şi moțul metaforic al rețetei

lor, patronul hotărâse să le reboteze *margarete.*

- Mie îmi ajunge o cafea cu lapte, am zis.

- Şeful zice că desertul şi cafeaua sunt din partea casei, ne-a anunțat Pere.

Am toastat, ridicând paharele cu vin în direcția patronului, care sporovăia peste tejghea cu profesorul Alburquerque.

- Ce oameni drăguți, a murmurat Fermin. Uneori uit că pe lumea asta nu-s mizerabili chiar toți.

M-au uimit duritatea şi amărăciunea din tonul lui.

- De ce vorbeşti aşa, Fermin?

Prietenul meu a ridicat din umeri. Puțin după aceea au sosit şi cremele de zahăr ars, legănându-se ispititor cu două vişine strălucitoare în vârf.

- Îți readuc aminte că în câteva săptămâni te însori, şi atunci ți se vor sfârşi margaretele, am spus în glumă.

- Bietul de mine, s-a văitat Fermin. Păi, doar gura-i de mine. Nu mai sunt cel dinainte.

- Nimeni nu mai e ca înainte.

Fermin îşi savura, încântat, cele două creme de zahăr ars.

- Nu-mi mai aduc aminte unde am citit odată că, în fond, nicicând n-am fost cei dinainte şi că nu reținem decât ceea ce nu s-a întâmplat niciodată.„„ a zis Fermin.

- E începutul unui roman de Julian Carax, i-am răspuns.

- Adevărat. Pe unde-o mai fi amicul Carax? Nu te-ntrebi niciodată?

- Ba mă-ntreb zilnic.

Fermin a zâmbit, amintindu-şi de aventurile noastre de pe vremuri. Şi-a arătat cu degetul spre pieptul meu, într-un gest întrebător.

- Tot te mai doare?

Mi-am desfăcut doi nasturi de la cămaşă şi i-am arătat cicatricea lăsată de glonțul inspectorului Fumero, când îmi străbătuse pieptul de mult, printre ruinele de la îngerul de Ceață.

- Uneori.

- Cicatricele nu dispar niciodată, aşa-i?

- Eu cred că dispar şi reapar. Fermin, uită-te în ochii mei.

Privirea lunecoasă a lui Fermin s-a înfipt într-a mea.

- Îmi spui odată ce-i cu tine?

A şovăit câteva clipe.

- Ştiai că Bernarda e însărcinată? a întrebat.

- Nu, am mințit. Asta te nelinişteşte?

Fermin a scuturat din cap, a terminat a doua cremă cu lingurița şi a sorbit zahărul ars rămas în farfurioară.

- N-a vrut să-mi spună încă, biata de ea, fiindcă-i îngrijorată. Dar pe mine mă va face omul cel mai fericit din lume.

L-am privit pe îndelete.

- Păi, dacă vrei să-ți spun adevărul, în clipa asta şi de aproape, nu prea ai aerul unui om fericit. Din pricina nunții? Te neliniştesc drumul pe la vicariat şi toate celelalte?

- Nu, Daniel. Adevărul e că-mi fac iluzii, chiar dacă trebuie să am de-a face cu popii. Păi, m-aş însura zilnic cu Bernard a.

- Atunci?

- Ştii ce ți se cere mai întâi şi mai întâi când vrei să te însori?

- Numele, am spus fără să gândesc.

Fermin a făcut molcom semn că da. Nu mă gândisem la chestia asta până atunci. Brusc, am priceput dilema pe care o înfrunta bunul meu prieten.

- Îți aminteşti ce ți-am spus în urmă cu mulți ani, Daniel? Îmi aminteam perfect. În timpul războiului civil, grație sinistrelor oficii ale inspectorului Fumero, care pe atunci şi înainte de a deveni fascist era măcelar în slujba comuniştilor, prietenul meu nimerise la puşcărie şi fusese pe punctul de a-şi pierde mințile şi viața. Când izbutise să iasă, viu ca prin minune, hotărâse să-şi ia o altă identitate şi să-şi şteargă trecutul. Muribund, luase un nume de pe un afiş vechi, care anunța o coridă de tauri la arena Monumental. Aşa se născuse Fermin Romero de Torres, bărbatul care-şi inventa povestea zi de zi.

- De aia nu voiai să completezi formularele pentru parohie, am zis. Fiindcă nu poți folosi numele de Fermin Romero de Torres.

Fermin a încuviințat.

- Ei, sunt sigur că putem obține acte noi. Ți-l aminteşti pe locotenentul Palacios, care a plecat din poliție? Predă educație fizică într-un gimnaziu din Bonanova, dar a trecut odată pe la anticariat şi, tot sporovăind, mi-a zis că există o întreagă piață subterană de acte noi pentru cei ce revin în țară după ce au trăit ani la rând în străinătate şi că el cunoaşte pe unul care are un atelier lângă Atarazanas[21] şi legături în poliție, care pentru o sută de pesete obține şi înregistrează la minister pentru oricine o carte de identitate nouă.

- Ştiu asta. Îl chema Heredia. Un artist.

- Îl chema?

- Da, acum vreo două luni l-au găsit plutind în port.

Au spus că tipul căzuse de pe o şalupă, pe când se plimba până la dig. Cu mâinile legate la spate. Umorul practicat de *fascia.*

- Îl cunoşteai?

- Am avut de-a face cu el.

- Deci ai hârtii care dovedesc că eşti Fermin Romero de Torres...

- Heredia mi-a făcut rost de ele în 1939, spre sfârşitul războiului. Pe atunci era mai uşor, totul era un haos şi, când oamenii şi-au dat seama că vaporul lua apă, îți vindeau pe zece pesete chiar şi un blazon onomastic.

- Şi atunci de ce nu-ți poți folosi numele?

- Fiindcă Fermin Romero de Torres a murit în 1940.

Erau vremuri grele, Daniel, mult mai grele ca acum. Nici un an n-a trăit bietul de el.

- A murit? Unde? Cum?

- În închisoarea din castelul Montjuic. În celula numărul 13.

Mi-a venit în minte dedicația pe care străinul o scrisese pentru Fermin pe exemplarul din *Contele de Monte-Cristo.*

Lui Fermín Romero de Torres,
care a revenit dintre morți
şi are cheia viitorului.
13

- În noaptea aceea ți-am povestit doar o mică parte a istoriei, Daniel.

- Credeam că ai încredere în mine.

- Ți-aş încredința propria viață cu ochii închişi. Nu e vorba de asta. Dacă ți-am povestit doar o parte din istorie a fost ca să te protejez.

- Să mă protejezi? Pe mine? De ce? Fermin a lăsat ochii în jos, copleşit.
- De adevăr, Daniel... de adevăr.

Partea a doua

Dintre morți

1

Barcelona, 1939

Deținuții noi erau aduşi noaptea, în maşini ori furgonete negre, care traversau oraşul în linişte, plecând de la comisariatul de pe Via Layetana fără ca nimeni să le dea vreo atenție sau să vrea să le observe. Vehiculele Brigăzii Sociale[22] urcau pe vechea şosea care suia pe Montjuic şi mulți povesteau că, văzând cum silueta castelului se profila în înălțime, pe norii negri ce şerpuiau dinspre mare, ştiuseră că n-aveau să mai iasă vii de acolo.

Fortăreața era ancorată în vârful stâncii, suspendată între mare la răsărit, covorul de umbre pe care îl desfăşura Barcelona la miazănoapte şi oraşul nesfârşit al morților la miazăzi, bătrânul cimitir de pe Montjuic, a cărui duhoare escalada stânca şi se infiltra printre fisurile pietrei şi gratiile celulelor. Pe vremuri, oraşul fusese bombardat din castel cu tunurile, dar, la abia câteva luni după căderea Barcelonei, în ianuarie, şi după înfrângerea finală, în aprilie, moartea îşi făcuse cuib acolo în tăcere, iar barcelonezii, prizonieri în cea mai lungă noapte din istoria lor, preferau să nu ridice privirile spre cer, ca să nu recunoască silueta închisorii în vârful dealului.

La intrare, deținuților politici li se dădea un număr, în mod normal cel al celulei pe care urmau s-o ocupe şi în care, probabil, aveau să şi moară. Pentru majoritatea chiriaşilor, cum îi plăcea unui gardian să-i numească, drumul către castel era doar de dus. În noaptea când chiriaşul numărul 13 a ajuns la Montjuic ploua cu găleata. Mici şiroaie de apă înnegrită sângerau pe zidurile din piatră, iar aerul duhnea a pământ răscolit. Doi ofițeri l-au escortat până la o sală unde nu erau decât o masă metalică şi un scaun. Un bec chior atârna din tavan şi pâlpâia ori de câte ori slăbea pulsul generatorului. Acolo a rămas în jur de jumătate de ceas, aşteptând în picioare, cu hainele ude şi sub paza unei santinele înarmate cu o puşcă.

În sfârşit, a auzit paşi, uşa s-a deschis, şi a intrat un tânăr sub treizeci de ani. Purta un costum de lână, recent călcat, şi mirosea a colonie. N-avea aerul marțial al militarului de carieră ori al ofițerului de poliție. Ci trăsături dulci şi gesturi amabile. Deținutul şi-a zis că făcea paradă de maniere de cuconaş şi avea aerul condescendent al celui ce se simte superior locului pe care îl ocupă şi scenei pe care evoluează. Pe chip, cei mai remarcabili erau ochii. Albaştri, pătrunzători, plini de lăcomie şi resentimente. Doar în ei, în spatele fațadei de eleganță studiată şi gesturi cordiale, îi puteai intui natura.

Ochelarii rotunzi îi măreau privirea, iar părul uns cu briantină şi dat pe spate îi conferea un aer vag manierist, incongruent cu decorul sinistru. Individul s-a aşezat pe scaunul din spatele mesei şi a deschis dosarul din mână. După ce-a analizat sumar conținutul acestuia, şi-a împreunat mâinile, sprijinindu-şi bărbia pe buricele degetelor, şi l-a privit lung pe deținut.

- Scuzați-mă, dar cred că s-a produs o confuzie... Lovitura de chiulasă în stomac i-a tăiat deținutului respirația, aşa că a căzut jos, încovrigându-se.

- Vorbeşte doar când domnul director te întreabă ceva, i-a sugerat santinela.

- În picioare, a poruncit domnul director cu voce tremurândă, încă prea puțin obişnuită să ordone.

Deținutul a izbutit să se ridice în capul oaselor şi a înfruntat privirea incomodă a domnului director.

- Numele?

- Fermin Romero de Torres.

Deținutul a citit în ochii albaştri dispreț şi lipsă de interes.

- Ce fel de nume e ăsta? Mă crezi idiot? Haide: numele, cel adevărat.

Deținutul, un omuleț sfrijit, i-a întins hârtiile sale domnului director. Santinela i le-a smuls din mână şi le-a dus la masă. Domnul director a aruncat o simplă privire şi a plescăit din buze, zâmbind.

- Altul de-ai lui Heredia, a șoptit înainte de-a arunca actele la coş. Hârtiile astea nu-s valabile, Îmi spui cum te , cheamă ori trebuie să devenim serioşi?

Chiriaşul numărul 13 a încercat să spună câteva vorbe, dar îi tremurau buzele şi abia a fost în stare să bâiguie ceva inteligibil.

- Nu te teme, băiete, că nu mâncăm oameni. Ce ți-au zis? Sunt mulți roşii de tot căcatul care nu fac decât să împrăştie calomnii pe-aici, dar la noi, dacă vor să colaboreze, oamenii sunt bine tratați, ca spanioli. Hai, dezbracă-te.

Chiriaşul a părut să şovăie o clipă. Domnul director a lăsat ochii în pământ, ca şi cum toată situația îl deranja şi doar îndărătnicia deținutului îl reținea acolo. O clipă mai târziu, santinela i-a tras a doua lovitură de chiulasă, de astă dată în rinichi, care l-a trântit din nou la pământ.

- L-ai auzit pe domnul director. Scoate totul de pe tine.

N-avem toată noaptea la dispoziție.

Chiriaşul numărul 13 a izbutit să se pună în genunchi şi, stând aşa, a ieşit din hainele-i însângerate şi murdare. Când a rămas gol puşcă, santinela i-a înfipt țeava puştii sub un umăr şi l-a forțat să se ridice. Domnul director a ridicat privirea peste masă şi a schițat un gest de dezgust văzând arsurile care îi acopereau torsul, bucile şi mare parte din coapse.

- Campionul nostru pare să fie un vechi cunoscut al lui Fumero, a comentat santinela.

- Tu să taci, a ordonat domnul director, nu prea convins. S-a uitat nerăbdător la deținut şi a observat că acesta plângea.

- Haide, nu mai plânge şi spune-mi cum te cheamă. Deținutul şi-a murmurat iar numele.

- Fermin Romero de Torres...

Domnul director a oftat, sătul.

- Uite ce-i, încep să-mi pierd răbdarea. Vreau să te ajut şi n-am chef să-l sun pe Fumero şi să-i spun că eşti aici...

Deținutul a început să geamă ca un câine rănit şi să tremure atât de violent, încât domnul director, căruia scena îi displăcea în mod evident şi care dorea să încheie totul cât mai repede, a schimbat o privire cu santinela şi, fără o vorbă, s-a mărginit să noteze în registru numele pe care i-l dăduse deținutul şi să blesteme în şoaptă, - La naiba cu războiul, a murmurat pentru sine când l-au dus pe deținut în celulă, târându-l gol puşcă prin tunelurile pline cu bălți.

2

Celula era un dreptunghi întunecos şi umed, cu o gaură mică, practicată în stâncă, prin care intra aer rece. Zidurile erau ciobite şi purtau urmele lăsate de vechii chiriaşi. Unii îşi notaseră nume, date, sau indicii ale propriei existențe. Altul zmângălise crucifixe în tenebre, dar cerul nu părea să fi observat. Drugii care închideau celula erau din fier ruginiu şi lăsau urme roşii pe mâini.

Fermin se ghemuise pe un prici, încercând să-şi acopere goliciunea cu câteva zdrențe care, a presupus, țineau loc de pătură, saltea şi pernă. Bezna avea nuanțe ruginii, ca pâlpâirea unei lumânări muribunde. După o vreme, ochii i s-au obişnuit cu negura perpetuă şi auzul i s-a ascuțit, putând să aprecieze mişcările uşoare ale unor trupuri prin litania burlanelor şi ecourilor, adusă de curentul de aer ce se filtra din exterior.

Fermin era de jumătate de ceas acolo, când a observat ceva nelămurit în penumbra din celălalt capăt al celulei. S-a ridicat, s-a apropiat încet şi a descoperit un sac din prelată murdară. Frigul şi umezeala începuseră să-i intre în oase şi, cu toate că duhoarea ce venea dinspre sacul presărat cu pete negre nu invita la ipoteze fericite, Fermin şi-a zis că poate acesta conținea uniforma de deținut pe care nimeni nu se deranjase să i-o dea şi, dacă avea noroc, o pătură cu care să se învelească. A îngenuncheat în fața sacului şi a desfăcut nodul de la unul din capete.

Dând deoparte prelata, flacăra tremurândă a lumânărilor care pâlpâiau pe coridor a dezvăluit ceea ce pentru o clipă luase drept chipul unei păpuşi, un manechin aidoma celor pe care croitorii le țineau în vitrine, pentru a-şi expune costumele. Duhoarea şi dezgustul l-au făcut să priceapă că nu era nici o păpuşă. Astupându-şi nasul şi gura cu o mână, a îndepărtat prelata de tot şi s-a tras înapoi, mergând de-a-ndăratelea până a atins zidul celulei.

Părea leşul unui adult de vârstă nelămurită, între patruzeci şi şaptezeci şi cinci de ani, şi nu putea cântări mai mult de cincizeci de kilograme. Pletele lungi şi barba colilie îi acopereau bună parte din torsul scheletic. Mâinile doar piele şi os, cu unghii lungi, răsucite, păreau gheare de pasăre. Avea ochii deschişi, cu cornee zbârcite ca rodul prea copt. Gura rămăsese întredeschisă, iar limba, umflată şi negricioasă, era blocată de dinții putrezi.

- Scoate-i hainele, înainte de-a fi luat de aici, a ajuns până la el un glas dintr-o celulă aflată de cealaltă parte a coridorului. Nimeni n-are să-ți dea altele până luna viitoare.

Fermin a ascultat umbra şi a zărit ochii strălucitori care îl urmăreau din cealaltă celulă.

- Nu-ți fie teamă, bietul de el nu mai poate face rău nimănui, l-a asigurat glasul.

Fermin a încuviințat şi s-a apropiat iar de sac, întrebându-se cum să facă.

- Te rog să mă ierți, i-a şoptit mortului. Dumnezeu să te odihnească în pace şi să te ia la el.

- Era ateu, l-a informat glasul din celula de vizavi. Fermin a înțeles şi a renunțat la ceremonii. Frigul inundase locul, îl pătrunsese până la oase şi părea să insinueze că acolo politețea era absolut inutilă. Şi-a ținut respirația şi s-a pus pe treabă. Hainele miroseau ca şi leşul. *Rigor* mortis punea deja stăpânire pe el, iar sarcina de a-l dezbrăca s-a dovedit mai grea decât crezuse. După ce l-a despuiat, Fermin a repus stârvul în sac şi l-a închis cu un nod marinăresc, cu care nu s-a fi putut lupta nici marele Houdini[23]. În sfârşit, gătit cu hainele zdrențuite şi pestilențiale, s-a întins iar pe prici, întrebându-se câți mai purtaseră acea uniformă.

- Mulțumesc, a spus în cele din urmă.

- Nu merită, i-a răspuns glasul din cealaltă parte a coridorului.

- Fermin Romero de Torres, la dispoziția dumneavoastră.

- David Martin.

Fermin s-a încruntat. Numele îi era familiar. Vreo cinci minute şi-a tot răscolit amintiri şi ecouri, şi brusc i-a căzut fisa, rememorând după-amiezile petrecute într-un colț al bibliotecii Del Carmen, unde devorase cărți cu coperte şi titluri țipătoare.

- Martin, scriitorul? Cel cu *Oraşul blestemaților?*

Din umbră s-a auzit un oftat.

- În țara asta nimeni nu mai respectă pseudonimele.

- Iertați-mi indiscreția. Dar fiind un devotat scolastic al cărților, ştiu că dumneavoastră țineați pana celebrului lgnatius B. Samson...

- La dispoziția dumneavoastră.

- E o plăcere să vă cunosc, domnule Martin, chiar dacă în împrejurări atât de nefericite, fiindcă vă admir de ani de zile şi...

- Da' mai țineți-vă gura, porumbeilor, că aici unii vor să doarmă, a mugit un glas acru, parcă din celula vecină.

- Ie-te c-a grăit şi bucuria casei, s-a repezit o a doua voce de pe coridor, ceva mai depărtată. Nu-i da atenție, Martin, că aici, dacă dormi, te halesc ploşnițele de viu de la ciocan în sus. Haide, Martin, de ce nu ne spui o poveste? Una cu Chloe...

- Asta ca să ți-o freci ca un maimuțoi, a replicat glasul ostil.

- Amice Fermin, l-a informat Martin din celula lui, am plăcerea să ți-i prezint pe numărul 12, căruia-i displace totul, orice-ar fi, şi pe numărul 15, insomniac şi cult, ideologul oficial al acestui coridor. Ceilalți vorbesc puțin, în special numărul 14.

- Vorbesc atunci când am ceva de spus, a intervenit o voce gravă şi înghețată, despre care Fermin a presupus că-i aparținea numărului 14. Dacă toți cei de-aici am face la fel, ne-am bucura de nopți liniştite.

Fermin a analizat acea comunitate atât de specială.

- Bună seara tuturor. Eu sunt Fermin Romero de Torres, şi e o plăcere să vă cunosc.

- Plăcerea e doar a ta, a replicat numărul 12.

- Fii bine-venit, şi sper ca şederea aici să-ți fie scurtă, a zis numărul 14.

Fermin a mai aruncat o privire sacului cu cadavrul şi a înghițit în sec.

- Ăsta a fost Lucio, fostul număr 13, a explicat Martin.

Nu ştim nimic despre bietul de el, era mut. Un glonț i-a făcut praf laringele în bătălia de pe Ebru.

- Ce păcat că numai lui, a răspuns numărul 19.

- De ce-a murit? a întrebat Fermin.

- Aici mori de stat, a zis numărul 12. N-ai nevoie de nimic altceva.

3

Rutina era utilă. O oră pe zi, deținuții de pe primele două coridoare erau scoşi la soare, ploaie ori ce mai puteau găsi în curtea interioară cu fosă. Mâncarea era un blid şi jumătate de ciulama rece, grasă şi cenuşie, de natură necunoscută, cu gust rânced, cu care, după câteva zile de crampe la stomac provocate de foame, deținuții se obişnuiau. Era adusă pe la jumătatea după-amiezii şi, cu timpul, toți învățau să-i dorească sosirea.

O dată pe lună, deținuții predau hainele murdare şi primeau altele care, în principiu, trecuseră un minut printr-un cazan cu apă în clocot, deşi ploşnițele nu păreau s-o confirme. Duminica se oficiau liturghii la care li se recomanda să asiste şi pe care nimeni nu îndrăznea să le piardă, fiindcă popa făcea prezența şi nota numele celor care lipseau. Două absențe echivalau cu o săptămână de post. Trei, cu o vacanță de o lună într-o celulă izolată din turn.

Coridoarele, patioul şi locurile pe unde treceau deținuții erau foarte bine păzite. Santinele înarmate cu puşti şi pistoale patrulau prin închisoare; când chiriaşii nu erau în celule, era cu neputință să nu zăreşti oriunde cel puțin o duzină dintre ele, cu ochiul atent şi arma gata să tragă. Lor li se adăugau, în chip mai puțin amenințător, temnicerii. Nici unul dintre ei n-arăta a militar, iar printre deținuți se generalizase opinia că erau un grup de nefericiți care nu-şi putuseră găsi un loc de muncă mai bun în acele zile de mizerie.

Fiecare coridor avea un temnicer care, înarmat cu un mănunchi de chei, lucra în ture de douăsprezece ore, stând aşezat pe un scaun într-un capăt al coridorului. Cei mai mulți dintre ei se fereau să fraternizeze cu deținuții, să li se adreseze sau chiar să-i privească mai mult decât strictul necesar. Singurul despre care se presupunea că putea fi o excepție era un nefericit poreclit Bebo, care îşi pierduse un ochi într-un bombardament aerian, pe când era paznic de noapte la o fabrică din Pueblo Seco.

Se spunea că Bebo ar fi avut un frate geamăn deținut într-o închisoare din Valencia şi că, poate tocmai de aceea, se purta cu oarecare amabilitate cu chiriaşii şi, când nu-l vedea nimeni, le dădea apă de băut, câte-un codru de pâine uscată sau orice altceva mai putea smulge din prada în care santinelele transformau pachetele trimise de familiile deținuților. Lui Bebo îi plăcea să-şi tragă scaunul până la celula lui David Martin şi să asculte poveştile pe care scriitorul le spunea uneori celorlalți deținuți. În acel infern nepereche, Bebo era cel care se asemuia mai mult şi mai mult cu un înger.

Îndeobşte, după liturghia duminicală, domnul director adresa câteva vorbe lămuritoare deținuților. Nu ştiau despre el decât că se numea Mauricio Valls şi că înainte de război fusese un modest aspirant la calitatea de literat, care lucra ca secretar si om bun la toate al unui autor local destul de faimos, rivalul regretatului don Pedro Vidal. În clipele libere, traducea clasici greci şi latini, edita împreună cu alte două suflete gemene o publicație pamfletară cu ambiții culturale mari şi circulație mică şi organiza şezători culturale de salon, unde un batalion de eminențe afine deplora starea de lucruri, profețind că, dacă într-o zi aveau să aibă ei pâinea şi cuțitul, lumea avea să fie un rai.

Părea să tindă spre existența cenuşie şi amară a mediocrilor pe care Dumnezeu, în nesfârşita-i cruzime, i-a binecuvântat cu delirul grandorii şi orgoliul titanilor. Războiul îi rescrisese destinul la fel ca pe atâtea altele, iar soarta i se schimbase când, şi din întâmplare, dar şi în urma unei căsătorii bănoase, Mauricio Valls, îndrăgostit până atunci doar de minunatu-i talent şi alesu-i rafinament, se însurase cu fiica

unui potent industriaş, pe ale cărui tentacule se baza mare parte din bugetul generalului Franco şi al trupelor lui.

Logodnica era cu opt ani mai mare decât Mauricio şi imobilizată de la treisprezece ani într-un scaun cu rotile, roasă de o boală congenitală, care îi devora muşchii şi viaţa. Nici un bărbat n-o privise vreodată în ochi şi n-o luase de mână ca să-i spună că era frumoasă şi s-o întrebe cum o chema. Mauricio, care era, în fond, ca toţi literaţii fără talent, un bărbat pe cât de practic, pe atât de vanitos, a fost primul şi ultimul care a făcut-o, iar un an mai târziu, perechea s-a căsătorit la Sevilla, în prezenţa unui invitat de parcă, generalul Queipo de Llano[24], şi a altor minţi luminate din aparatul naţional.

- Vei face carieră, Valls, i-a prezis chiar Serrano Suner [25], primindu-l în audienţă privată la Madrid, când Valls venise să cerşească postul de director al Bibliotecii Naţionale. Spania trece prin clipe grele, şi orice spaniol de condiţie bună trebuie să pună umărul, ca să putem ţine piept hoardelor marxiste ce năzuiesc să ne corupă bogăţia spirituală, a anunţat cumnatul Conducătorului, strălucitor într-o uniformă de amiral de operetă.

- Excelenţă, puteţi conta pe mine, s-a oferit Valls. Pentru orice.

„Orice" s-a dovedit a fi un post de director, dar nu al minunatei Biblioteci Naţionale, cum dorea el, ci al unei puşcării penale cu reputaţie lugubră, cocoţată pe o stâncă deasupra Barcelonei. Lista apropiaţilor şi favoriţilor de numit în posturi prestigioase era lungă şi prolixă, iar Valls, cu toate strădaniile lui, se afla în treimea inferioară.

- Ai răbdare, Valls. Eforturile dumitale vor fi răsplătite. Astfel şi-a primit Mauricio Valls prima lecţie din complexa artă naţională a manipulării şi avansării după orice schimbare de regim: mii de acoliţi şi convertiţi participau la urcuş, iar competiţia era foarte acerbă.

Cel puțin, aşa spunea legenda. Cumulul neconfirmat al bănuielilor, ipotezelor şi zvonurilor de mâna a treia ajunsese la urechile deținuților pe căi dubioase, deschise de directorul anterior, destituit la doar două săptămâni de când era la conducere şi otrăvit de resentimente contra arivistului venit să-i fure titlul pentru care luptase de-a lungul întregului război. Directorul care pleca n-avea pile de familie şi comisese fatidicul precedent de a fi fost găsit beat şi făcând comentarii haioase despre Generalisimul tuturor Spaniilor şi despre surprinzătoarea asemănare a acestuia cu Greierul vorbitor[26], Înainte de-a fi îngropat într-un post de director adjunct al unei închisori din Ceuta, proferase injurii despre don Mauricio Valls oricui voise să le asculte.

Era mai presus de orice îndoială că nimănui nu i se îngăduia să se refere la Valls decât cu apelativul de „domnul director". Versiunea oficială, aleasă chiar de el, susținea că don Mauricio era un literat de recunoscut prestigiu, cu un intelect cultivat şi o fină erudiție, dobândită în anii de studii la Paris, şi, mai presus de şederea temporară în sectorul penitenciar al regimului, avea destinul şi misiunea de a educa poporul simplu al Spaniei decimate şi de a-l învăța să cugete, cu ajutorul unui ales cerc de intelectuali de aceeaşi sorginte cu el.

Adesea, discursurile lui conțineau lungi citate din scrierile, poemele ori articolele pedagogice pe care le publica asiduu în presa națională despre literatură, filosofie şi necesara renaştere a gândirii occidentale. Dacă deținuții aplaudau puternic la sfârşitul acelor sesiuni magistrale, domnul director făcea un gest magnanim, şi temnicerii împărțeau țigări, lumânări sau orice alt obiect de lux din lotul de donații şi pachete trimise de familiile lor. Lucrurile cele mai ispititoare erau în prealabil confiscate de temniceri, care le duceau acasă sau uneori le vindeau chiriaşilor, dar era bună şi o piatră.

Morții din cauze naturale sau vag induse, de regulă între unu şi trei pe săptămână, erau strânşi la miezul nopții, cu excepția sfârşitului de săptămână sau a sărbătorilor oficiale; atunci, leşul rămânea în celulă până luni sau până în prima zi lucrătoare, ținându-i îndeobşte de urât noului chiriaş. Când deținuții anunțau că unul de-ai lor dăduse ortul popii, venea un temnicer, îi verifica pulsul ori respirația, apoi îl băga într-unul dintre sacii de prelată folosiți în acest scop. Odată legat sacul, mortul zăcea în celulă, aşteptând ca pompele funebre din vecinul cimitir Montjuic să vină să-l ia. Nimeni nu ştia ce se făcea cu sacii şi, întrebat, Bebo refuzase să răspundă şi lăsase ochii în jos.

La fiecare cincisprezece zile, avea loc un proces judiciar militar foarte sumar, iar condamnații erau împuşcați în zorii zilei. Uneori, plutonul de execuție mi izbutea să atingă nici un organ vital, din pricina stării proaste a puştilor sau a muniției, şi urletele împuşcaților în agonie, căzuți în şanț, se auzeau ceasuri la rând. Alteori, se auzea o explozie şi urletele amuțeau dintr-odată. Printre deținuți circula povestea că un ofițer îi omorâse cu o grenadă, dar nimeni nu putea fi sigur că aceea era într-adevăr explicația.

Alt zvon care circula printre deținuți era că domnul director obişnuia să primească vinerea dimineața în biroul lui femei, fiice, logodnice, chiar şi mătuşi şi bunici ale deținuților. Cu verigheta pitită în primul sertar al mesei lui de scris, le asculta rugile, le cântărea cererile, le oferea o batistă pentru lacrimi şi le accepta darurile şi favorurile de altă natură, acordate pentru făgăduiala unei hrane şi unui tratament mai bune sau a revizuirii sentințelor neclare ce nu se rezolvau niciodată.

Alteori, Mauricio Valls le oferea pur şi simplu biscuiți pentru ceai şi un pahar cu vin muscat şi dacă, în ciuda mizeriilor vremii şi a hranei proaste, vizitatoarele erau încă bune de privit şi ciupit, le citea din

scrierile lui, le mărturisea că traiul cu soția infirmă era calvarul unui sfânt, arunca în dreapta şi-n stânga vorbe despre cât de mult îşi detesta rolul de temnicer şi despre umilința pe care o presupunea faptul că un om de vastă cultură, rafinament şi finețe ca el era exilat în acel post demn de dispreț, când destinul său natural era să facă parte din elitele naționale.

Veteranii locului îi sfătuiau pe toți să nu pomenească de domnul director şi, dacă era posibil, nici să nu se gândească la el. Majoritatea deținuților preferau să vorbească despre familiile rămase departe, despre soții şi despre ce-şi mai aminteau din viața lor. Unii aveau pozele logodnicelor sau soțiilor, pe care le păstrau şi le apărau cu prețul vieții, dacă vreunul încerca să li le fure. Numeroşi deținuți îi explicaseră lui Fermin că mai rele ca orice erau primele trei luni. Apoi, odată pierdută orice speranță, timpul începea să se scurgă în graba mare, iar zilele fără nici un sens le anesteziau sufletele.

Duminica, după ce se încheiau liturghia şi discursul domnului director, câtiva deținuți se adunau într-un colț însorit din patio să fumeze o țigară şi să asculte poveştile pe care, când era cu mintea limpede, le spunea David Martin. Fermin, care le ştia pe aproape toate, fiindcă citise întreaga serie *Oraşul blestemaților,* li se alătura şi lăsa imaginația să-i zboare. Dar adesea Martin nu părea în stare nici măcar să numere până la cinci, iar ceilalți îl lăsau în pace, să vorbească de unul singur prin colțuri. Fermin îl studia pe îndelete şi uneori îl urma îndeaproape, căci nenorocitul avea ceva care îi strângea sufletul. Cu talentele şi şmecheriile lui, Fermin încerca să obțină pentru Martin țigări sau chiar zahăr cubic, care îi făceau mare plăcere.

- Fermin, eşti un om bun. Încearcă să nu laşi să se vadă.

Martin avea întotdeauna la el o poză veche, pe care îi plăcea s-o privească îndelung. Apărea în ea un domn îmbrăcat în alb, ținând de mână o fetiță de vreo zece ani. Amândoi priveau apusul soarelui de pe un debarcader micuț, din lemn, care avansa pe o plajă, ca o pasarelă întinsă peste ape străvezii. Când Fermin îl întreba despre poză, Martin tăcea şi se mărginea să surâdă, apoi o punea într-un buzunar.

- Cine-i fetița din poză, domnule Martin?

- Nu-s sigur, Fermin. Uneori mă lasă memoria. Nu ți se întâmplă?

- Fireşte. Tuturor ni se întâmplă.

Se şoptea că Martin nu prea era în toate mințile, dar la puțină vreme după ce se apucase să-l frecventeze, Fermin începuse să suspecteze că bietul de el era şi mai dus cu pluta decât bănuiau deținuții. Din când în când, era mai lucid ca toți ceilalți, dar adesea nu părea să ştie unde se afla şi vorbea de locuri şi oameni care era vădit că nu existau decât în mintea sau amintirea sa.

Fermin se deştepta adesea în zori şi-l auzea pe Martin vorbind de unul singur în celulă. Se apropia tiptil de gratii, îşi ascuțea auzul şi îl auzea limpede cum se certa cu cineva căruia îi spunea "domnule Corelli" şi care, conform vorbelor pe care le schimba cu el, părea mai mult decât sinistru.

Într-o noapte, Fermin a aprins mucul ultimei lumânări; ridicând-o şi îndreptând-o spre celula din față, l-a văzut pe Martin singur; ambele glasuri, al lui şi al lui Corelli, veneau de pe aceleaşi buze. Martin se învârtea prin celulă şi, când şi-a încrucişat privirile cu ale sale, lui Fermin i-a fost evident că tovarăşul de coridor nu-l vedea şi se purta ca şi cum zidurile închisorii nu existau, iar discuția cu ciudatul domn avea loc foarte departe de acolo.

- Nu-i da atenție, a murmurat numărul 15 din umbră.

Face în fiecare noapte la fel. E ca un clopoțel. Fericitul.

A doua zi de dimineață, când Fermin l-a întrebat despre Corelli şi conversațiile de la miezul nopții, Martin l-a privit uimit şi s-a mulțumit să surâdă nelămurit. Altă dată, când nu putea dormi din cauza frigului, Fermin s-a apropiat iar de gratii şi l-a auzit pe Martin vorbind cu alt prieten nevăzut. În noaptea aceea, Fermin a îndrăznit să-l întrerupă.

- Martin? Sunt Fermin, vecinul din față. Te simți bine? Martin s-a apropiat de zăbrele, şi el i-a zărit chipul scăldat în lacrimi.

- Domnule Martin? Cine-i Isabella? Tocmai vorbeai de ea. Martin l-a privit lung.

- Isabella e singurul om bun din lumea asta de căcat, a răspuns cu o asprime neobişnuită la el. Dacă n-ar fi ea, ar merita să dau foc lumii şi s-o las să ardă până n-ar mai rămâne nici cenuşa din ea.

- Iartă-mă, Martin. N-am vrut să te supăr.

Martin s-a tras în beznă. A doua zi l-au găsit tremurând într-o baltă de sânge. Martin profitase de faptul că Bebo adormise În scaun şi-şi frecase încheieturile mâinilor de piatră până-şi deschisese venele. Când l-au pus pe prici, era atât de palid, că Fermin şi-a închipuit că n-avea să-l mai vadă.

- Nu-ți face griji pentru prietenul tău, Fermin, a zis numărul 15. Dacă ar fi altul, ar ajunge direct în sac, dar domnul director n-are să-l lase pe Martin să moară. Nimeni nu ştie de ce.

Celula lui David Martin a stat goală cinci săptămâni.

Când Bebo l-a adus în brațe, purtând o pijama albă, ca de copil, avea mâinile bandajate până la coate. Nu-şi aducea aminte de nimeni şi şi-a petrecut prima noapte vorbind singur şi râzând. Bebo şi-a instalat scaunul în fața gratiilor şi l-a păzit toată noaptea, dându-i cuburi de zahăr, pe care le furase din camera ofițerilor şi le ascunsese prin buzunare.

- Domnule Martin, vă rog, nu mai spuneți chestii din astea, că are să vă bată Dumnezeu, îi şoptea temnicerul între două bucățele de zahăr.

În lumea reală, numărul 12 fusese doctorul Roman Sanahuja, şeful Serviciului de Medicină Internă al Spitalului Clinic, un bărbat integru, tăbăcit de furii şi deliruri ideologice, trimis la castel de conştiința şi refuzul lui de a-şi turna colegii. De regulă, deținuților nu li se recunoşteau nici meseria, nici vreun câştig între acele ziduri. Decât dacă îi erau utili domnului director. Iar doctorului Sanahuja i s-a recunoscut curând utilitatea.

- Din nefericire, aici n-am resursele medicale dorite, i-a explicat domnul director. În realitate, regimul are alte priorități şi nu se prea sinchiseşte dacă unul dintre voi putrezeşte de cangrenă în celulă. După lupte îndelungate, am primit o trusă medicală prost echipată şi un cârpaci de doctoraş pe care nu cred că l-ar primi nici să dea cu mătura la Facultatea de Medicină Veterinară. De asta şi stăm cum stăm. Dar ştiu că, înainte de-a ceda în fața amăgirilor neutralității, erai un medic recunoscut. Pentru motive fără nici o însemnătate, sunt deosebit de interesat ca deținutul David Martin să nu ne părăsească înainte de vreme. Dacă accepți să colaborezi, dându-ne o mână de ajutor pentru a-l menține într-o stare de sănătate rezonabilă în aceste împrejurări, te asigur că-ți voi face şederea aici mai suportabilă şi voi avea personal grijă să-ți fie revizuit cazul, astfel încât ea să se scurteze.

Doctorul Sanahuja a acceptat.

- Mi-a ajuns la urechi că unii deținuți zic că lui Martin îi filează o lampă, cum spuneți voi. Aşa-i? a întrebat domnul director.

- Nu-s psihiatru, dar după modesta mea opinie Martin e vizibil dezechilibrat.

Domnul director i-a cântărit considerațiile.

- Şi, în opinia ta facultativă, cât crezi că ar mai putea rezista? a întrebat. Vreau să spun, în viață.

- Nu ştiu. Condițiile de detenție sunt insalubre şi ...

- Şi întreg la minte? Cât crezi că mai poate rămâne aşa?

- Nu prea mult, presupun.

- Înțeleg.

Domnul director i-a oferit o țigară, însă doctorul a refuzat-o.

- Îl apreciezi, nu-i aşa?

- Abia dacă-l cunosc, a replicat doctorul. Pare să fie un om bun.

Directorul a surâs.

- Şi un scriitor foarte prost. Cel mai prost din țara asta.

- Domnul director e expert internațional în literatură.

Eu nu mă pricep.

Domnul director l-a privit cu răceală.

- Pentru impertinențe mai mici am trimis alți deținuți câte trei luni la izolator. Puțini supraviețuiesc, iar cei ce rămân în viață se întorc în stare mai proastă decât amicul Martin. Să nu crezi că diploma îți oferă vreun privilegiu. În dosarul tău scrie că afară ai o soție şi trei fiice. Soarta ta şi a familiei tale depinde de cât de util îmi vei fi. E limpede?

Doctorul Sanahuja a înghițit în sec.

- Da, domnule director.

- Mulțumesc, *doctore.*

Periodic, directorul îi cerea lui Sanahuja să-l vadă pe Martin, căci gurile rele ziceau că n-avea prea mare încredere în medicul rezident al închisorii, un măcelar viclean care, tot redactând certificate de deces, părea să fi uitat că există îngrijiri preventive şi pe care l-a şi concediat nu mult după aceea.

- Cum îi merge pacientului, doctore?

- E slăbit.

- Deja. Şi demonii din el? Tot mai fantazează şi vorbeşte singur?

- Nu se observă nici o schimbare.

- Am citit în ABC un articol magnific în care prietenul meu Sebastian Jurado analizează schizofrenia, răul poeților.

- N-am pregătirea necesară pentru un asemenea diagnostic.

- Dar îl poți ține în viață, e adevărat?

- Încerc.

- Fă mai mult decât atât. Gândeşte-te la fiicele tale.

Sunt foarte tinere. Şi atât de lipsite de apărare printre numeroşii ticăloşi şi comunişti care stau încă ascunşi peste tot.

În timp, doctorul Sanahuja l-a îndrăgit până la urmă pe Martin şi într-o zi, pe când fumau împreună nişte chiştoace, i-a povestit lui Fermin tot ce ştia din istoria acelui om pe care unii, glumind pe seama aiurelilor şi a condiției lui de lunatic oficial al puşcăriei, îl porecliseră „Prizonierul cerului".

- Dacă vrei să-ți spun adevărul, eu cred că, atunci când l-au adus aici, lui David Martin îi mergea rău de ceva vreme. Ai auzit vorbindu-se de schizofrenie, Fermin? E una dintre noile vorbe favorite ale domnului director.

- E ceea ce civililor le place să numească „a fi într-o ureche".

- Fără glumă, Fermin. E o boală foarte gravă. Nu-i specialitatea mea, dar am cunoscut câteva cazuri: pacienții aud adeseori voci, văd şi-şi amintesc persoane ori întâmplări care nu s-au petrecut nicicând... Mintea se degradează treptat, iar bolnavii nu pot discerne între realitate şi ficțiune.

- Ca şaptezeci la sută dintre spanioli... Şi crezi că bietul Martin suferă de aşa ceva, doctore?

- Nu ştiu sigur. Îți repet: nu-i specialitatea mea, dar cred că prezintă unele dintre simptomele cele mai comune.

- Poate că, în cazul lui, boala e o binecuvântare ...

- Nicicând nu-i o binecuvântare, Fermin.

- Şi el ştie că este, să spunem, atins?

- Nebunul crede întotdeauna că ceilalți sunt nebuni.

- Asta spuneam şi eu despre cei şaptezeci la sută dintre spanioli...

O santinelă îi privea din gheretă, vrând parcă să le citească vorbele de pe buze.

- Vorbeşte mai încet, să nu dăm de belea.

Doctorul i-a făcut semn lui Fermin să dea o raită împreună, şi s-au îndreptat spre celălalt capăt al curții interioare.

- În vremurile noastre, chiar şi pereții au urechi, i-a atras atenția.

- N-ar mai lipsi decât să aveți o jumătate de creier împreună, şi poate că ieşim din asta, a replicat Fermin.

- Ştii ce mi-a spus Martin prima oară când l-am consultat la cererea domnului director?

- Doctore, cred că am descoperit singurul mod de-a ieşi din această temniță.

- Care?

- Să fiu mort.

- N-ai un mod mai practic?

- Ai citit Contele de Monte-Cristo, *doctore?*

- Când eram copil. Aproape nu mi-l amintesc.

- Atunci reciteşte-l. Găseşti totul acolo.

N-am vrut să-i spun că domnul director pusese să se scoată din biblioteca închisorii toate romanele de Alexandre Dumas, Dickens, Gald6s şi mulți alți autori, căci le considera lături pentru distracția plebei cu gustul needucat, şi le înlocuise cu o colecție de romane şi povestiri inedite, scrise de el şi de câțiva prieteni de-ai lui, legate în piele de Valenti, un deținut specializat în arte grafice, pe care, după ce şi-a încheiat treaba, l-a lăsat să moară de frig, obligându-l să stea în patio pe ploaie, cinci nopți de ianuarie la rând, fiindcă acestuia i se năzărise să facă glume pe seama prozei lui elegante. Valenti izbutise astfel să iasă din închisoare după metoda lui Martin: mort.

Cât am stat acolo, ascultând ce discutau temnicerii, am priceput că David Martin ajunsese în închisoare chiar la insistențele domnului director. Era întemnițat la Modelo, acuzat de un şir de crime

cărora mă îndoiesc că li se dădea prea mare crezare. Printre altele, ziceau că, pradă geloziei, îi ucisese pe mentorul şi cel mai bun prieten al lui, bogătaşul Pedro Vidal, scriitor ca şi el, şi pe soția acestuia, Cristina. Şi că lichidase cu sânge-rece câtiva polițiști şi pe nu mai ştiu cine. Mai nou, mulți sunt acuzați de multe, nici nu mai ştii ce să-ți închipui. Mie nu-mi vine să cred că Martin e un ucigaş, dare adevărat şi că în anii războiului am văzut mulți oameni, din ambele tabere, aruncându-şi masca şi arătând ceea ce erau cu adevărat, naiba să mai ştie. Toată lumea aruncă cu pietre şi apoi arată cu degetul spre vecin.

- Dacă ți-aş spune... , a zis Fermin.

- Fapte că tatăl acestui Vidal e un industriaş puternic, căptuşit până-n măduva oaselor; se spune că a fost unul dintre bancherii-cheie ai taberei naționaliste. Oare de ce câştigă bancherii toate războaiele? În fine, se zice că potentatul Vidal a cerut personal la Ministerul Justiției să fie căutat Martin şi săi se dea asigurări că va putrezi _în puşcărie pentru ceea ce le făcuse fiului şi nurorii lui. Se pare că Martin stătuse departe de țară vreo trei ani şi că l-au găsit lângă frontieră. Eu cred că nu putea fi prea sănătos la minte, dacă hotărâse să revină în Spania, unde îl aşteptau să-l răstignească. Mai ales în ultimele zile de război, când mii de oameni treceau granița în sens invers.

- Uneori te saturi să tot fugi, a zis Fermin. Lumea e foarte mică atunci când n-ai unde să te duci.

- Presupun că asta şi-a şi spus Martin. Nu ştiu cum a trecut granița, dar nişte oameni din Puigcerda au anunțat jandarmii din Garda Civilă, după ce l-au zărit hoinărind prin sat zile la rând, în zdrențe şi vorbind singur. Nişte păstori au spus că-l văzuseră pe drumul dinspre Bolvir, la doi kilometri de sat. Acolo era o casă veche, căreia i se zicea La Torre del Remei şi care în timpul războiului fusese folosită ca spital pentru răniții de pe front. Era condusă de un grup de femei cărora, probabil, li se făcuse milă de Martin şi, luându-l drept milițian, îi dăduseră adăpost şi hrană. Când s-au dus să-l caute, nu mai era acolo, dar în aceeaşi noapte l-au prins mergând pe lacul înghețat şi încercând să spargă cu o piatră o copcă în gheață. La început, au crezut că încerca să se sinucidă şi l-au dus la sanatoriul din Villa San Antonio. Se pare că un doctor de acolo l-a recunoscut, nu mă întreba cum, şi când numele i-a ajuns la garnizoană, l-au dus la Barcelona.

- În gura lupului.

- Că bine zici. Se vede că judecata n-a durat nici două zile. Lista acuzațiilor ce i s-au adus era interminabilă, abia dacă existau indicii sau dovezi pentru a le susține, dar, pentru cine ştie ce motiv ciudat, procurorul a determinat mulți martori să dea declarații împotriva lui. Prin sală au trecut duzini de oameni care îl urau pe Martin cu o forță ce l-a uimit chiar şi pe judecător şi care se presupune că primiseră pomeni de la bătrânul Vidal. Vechi camarazi din anii când lucrase la un jurnal de doi bani, numit *Glasul Industriei,* literați de cafenea, nefericiți şi invidioşi de tot soiul ieşiseră de prin cloace ca să jure că Martin era vinovat de toate acuzațiile şi chiar de mai mult. Ştii cum merg lucrurile aici. Din ordinul judecătorului, şi la sfatul lui Vidal tatăl, i-au confiscat toate scrierile şi le-au dat foc, considerându-le subversive, contrare moralei şi bunelor moravuri. La proces, când Martin a declarat că singurul bun obicei pe care el îl apăra era acela de a citi şi că restul era treaba fiecăruia, judecătorul a adăugat alți zece ani de temniță la cei nu mai ştiu câți la care fusese deja condamnat. Se pare că în cursul procesului, în loc să tacă, Martin a răspuns fără teamă la tot ce-l întrebau, săpându-şi până la urmă propriu-i mormânt.

- În viața asta, se iartă totul, numai spunerea adevărului nu.

- Fapte că l-au condamnat la închisoare pe viață. *Glasul industriei,jurnalul* bătrânului Vidal, a publicat o notă amplă, care îi menționa detaliat crimele şi, colac peste pupăză, un editorial. Ghici cine îl semna.

- Distinsul domn director, don Mauricio Valls.

- Chiar el. Îl numea „cel mai prost scriitor din istorie" şi susținea că i se distruseseră cărțile fiindcă

erau „un afront adus omenirii şi bunului-gust".

- Asta au zis şi cei de la Palau de la Musica[27], a precizat Fermin. Aici avem crema intelectualității internaționale. Doar spunea Unamuno: să inventeze ei, că noi vom opina.

- Nevinovat sau nu, după ce s-a văzut umilit în public şi a privit cum ardeau toate paginile pe care le scrisese, Martin a nimerit într-o celulă din închisoarea Modelo, unde probabil că ar fi murit în câteva săptămâni, dacă domnul director, care urmărise cazul cu maxim interes şi nu se ştie de ce era obsedat de Martin, n-ar fi avut acces la dosarul lui şi n-ar fi cerut să fie mutat aici. Martin mi-a povestit că, în ziua când sosise aici, Valls pusese să fie adus în biroul lui şi îi ținuse unul dintre discursurile sale.

„Martin, chiar dacă eşti un criminal dovedit şi cu siguranță un subversiv convins, ceva ne uneşte. Amândoi suntem oameni de litere şi, chiar dacă ți-ai dedicat cariera distrusă scrierii de gunoaie pentru masele ignorante şi lipsite de călăuză intelectuală, eu cred că e posibil să mă ajuți şi astfel să-ți răscumperi greşelile. Am o serie de romane şi poeme la care am lucrat în ultimii ani. Sunt de un înalt nivel literar, însă, din nefericire, mă îndoiesc serios că în țara asta de analfabeți există mai mult de trei sute de cititori capabili să le priceapă şi să le aprecieze valoarea. De aceea, m-am gândit că poate tu, cu curva ta de meserie, eşti aproape de vulgul care citeşte în tramvaie şi m-ai putea ajuta să fac unele mici schimbări pentru a-mi apropia opera de tristul nivel al cititorilor din această țară. Dacă accepți să colaborezi, te asigur că-ți poți face viața mult mai plăcută. Pot chiar să determin redeschiderea cazului tău. Mica ta prietenă... Cum o cheamă? A, da, Isabella. O bomboană, dacă mi-e îngăduit comentariul. În fine, mica ta prietenă a venit şi mi-a povestit că a angajat un tânăr avocat, un oarecare Brians, şi că a reuşit să adune banii necesari pentru apărarea ta. Să nu ne amăgim: amândoi ştim că ai un caz fără nici o bază şi că ai fost condamnat în temeiul unor mărturii discutabile. Pari să-ți faci duşmani cu mare uşurință, Martin, inclusiv printre oameni de a căror existență sunt sigur că, probabil, n-ai habar. Nu comite greşeala de a-ți mai face un duşman, pe mine, Martin. Eu nu-s unul dintre aceşti nenorociți. Între zidurile astea, eu, ca să ți-o spun în cuvinte simple, sunt Dumnezeu."

Nu ştiu dacă Martin a acceptat propunerea domnului director sau nu, dar trebuie să cred că da, fiindcă e în viață şi e limpede că Dumnezeul nostru particular continuă să fie interesat ca această situație să nu se schimbe, cel puțin pentru moment. Chiar i-a făcut rost de hârtia şi instrumentele de scris din celulă, presupun că pentru a-i rescrie operele magnifice şi pentru ca astfel domnul nostru director să poată intra în Olimpul faimei şi norocului literar, la care aspiră atâta. Am impresia că bietul Martin nu-i în stare să-şi rescrie nici măcar măsura de la pantofi şi că-şi petrece cea mai mare parte a timpului prizonier într-un soi de purgatoriu pe care şi l-a construit în propriu-i cap, unde remuşcările şi durerea îl mănâncă de viu. Totuşi eu sunt medic internist şi nu pot pune diagnostice.

Istoria relatată de bunul medic îl intrigase pe Fermin. Credincios constantei lui înclinații pentru cauzele pierdute, a hotărât să facă cercetări pe cont propriu, să afle mai multe despre Martin şi, în treacăt, să perfecționeze metoda fugii *via mortis*[28] în stilul lui Alexandre Dumas. Cu cât cerceta mai mult chestiunea, cu atât mai mult i se părea că, în această privință cel puțin, Prizonierul cerului nu era chiar atât de sonat cum îl descriau toți. Ori de câte ori avea un moment liber în patio, Fermin făcea ce făcea şi se apropia de Martin, ca să stea de vorbă cu el.

- Fermin, încep să cred că noi doi suntem aproape ca nişte logodnici. Oriunde mă întorc, dau de tine.

- Scuză-mă, domnule Martin, dar mă intrigă ceva.

- Şi ce te intrigă?

- Uite, vorbind fără ocolişuri, nu pricep cum un om decent ca dumneata s-a pretat să dea ajutor acestei chiftele dezgustătoare şi vanitoase care-i conaşul director, în viclenele-i încercări de a se da drept literat de salon.

- Da' ştiu că mergi direct la țintă. Se pare că-n casa asta nu există secrete.

- Păi, am mare talent la intrigile complicate şi alte detectivării.

- Atunci ştii şi că nu-s un bărbat onorabil, ci un criminal.

- Aşa a zis judecătorul.

- Şi o armată şi jumătate de martori sub jurământ.

- Cumpărați de un nemernic şi împinşi cu toții de invidie şi de tot soiul de meschinării.

- Spune-mi, Fermin, e ceva ce nu ştii?

- O grămadă de chestii. Dar acum câteva zile mi-a căzut fisa şi am priceput de ce aveți de-a face cu cretinul ăsta care se crede Dumnezeu. Oamenii ca el sunt cangrena țării noastre.

- Oameni ca el sunt peste tot, Fermin. Nimeni n-are patentul.

- Dar numai aici îi luăm în serios.

- Nu te repezi să judeci. În toată farsa asta, domnul director e un personaj mai complicat decât pare. Cretinul ăsta care se crede Dumnezeu, cum îi spui tu, e, pentru început, un om foarte puternic.

- Dumnezeu, după el.

- În acest purgatoriu particular, n-a rătăcit drumul.

Fermin a strâmbat din nas. Nu-i plăcea ce auzea. Martin părea aproape că-şi savura vinul înfrângerii.

- V-a amenințat? Asta e? Ce vă mai poate face?

- Mie, nimic, pe mine mă face să râd. Dar altora, de afară, le poate face mult rău.

Fermin a tăcut îndelung.

- Iartă-mă, domnule Martin. N-am vrut să te jignesc.

N-am avut intenția.

- Nu mă jigneşti, Fermin. Din contră. Cred că eşti prea generos cu mine. Buna ta credință spune despre tine mult mai mult decât despre mine.

- E vorba despre domnişoara aceea, nu-i aşa? Isabella.

- Doamna.

- Nu ştiam că eşti însurat.

- Nu-s. Isabella nu mi-e soție. Nici amantă, dacă asta-ți închipui.

Fermin a tăcut. Nu punea la îndoială vorbele lui Martin, dar numai auzindu-l cum vorbea despre ea, n-avea nici cea mai mică îndoială că domnişoara sau doamna aceea era tot ce Martin iubea mai mult pe lume, probabil singurul lucru care îl ținea în viață în acel puț al mizeriei. Şi cel mai trist era că nici măcar nu-şi dădea seama.

- Isabella şi soțul ei au un anticariat, un loc care pentru mine a avut întotdeauna o semnificație specială, încă de când eram copil. Domnul director mi-a spus că, dacă nu fac ce-mi cere, va avea grijă ca ei să fie acuzați că vând materiale subversive, să li se exproprieze afacerea, să fie închişi şi să li se ia fiul, care n-are nici trei ani.

- Fir-ar mama lui să fie, a murmurat Fermin.

- Nu, Fermin, a spus Martin. Ăsta nu-i războiul tău.

Ci al meu. Asta şi merit pentru tot ce-am făcut.

- Tu n-ai făcut nimic, Martin.

- Nu mă cunoşti, Fermin. Nici nu trebuie. Doar să te gândeşti cum să fugi de-aici.

- Ăsta-i al doilea lucru despre care voiam să te întreb.

Înțeleg că ai dezvoltat o metodă concretă pentru ieşirea din țucalul ăsta. Dacă ai nevoie de un cobai sfrijit, dar plin de entuziasm, consideră-mă omul tău.

Martin l-a privit gânditor.

- L-ai citit pe Dumas?

- Din scoarță-n scoarță.

- Aşa şi pari. Dacă-i adevărat, ştii cum stau lucrurile.

Ascultă-mă bine.

Tocmai se împlineau şase luni de când Fermin fusese arestat, când o serie de evenimente i-au schimbat substanţial viaţa de până atunci. Primul a fost că în acele zile, când regimul încă mai credea că Hitler, Mussolini & Co vor câştiga războiul şi că Europa va căpăta curând culoarea izmenelor purtate de Generalisim, o maree nepedepsită şi furioasă de parlagii, turnători şi comisari politici recent convertiţi obţinuse ca numărul celor deţinuţi, arestaţi, judecaţi sau în curs de dispariţie să atingă niveluri istorice.

Temniţele ţării nu pridideau, iar autorităţile militare ordonaseră conducerii închisorii să-şi dubleze ori chiar tripleze numărul de deţinuţi, ca să primească o parte din condamnaţii ce inundau în 1940 Barcelona înfrântă şi mizeră. De aceea, în înfloritu-i discurs duminical, domnul director i-a informat pe deţinuţi că vor sta mai mulţi în aceeaşi celulă. Pe doctorul Sanahuja l-au dus în celula lui Martin, probabil ca să-l supravegheze şi să-i prevină frecventele sinucideri. Fermin a trebuit să împartă celula 13 cu vechiul vecin de alături, numărul 14, şi tot aşa. Toţi deţinuţii de pe coridor au fost mutaţi câte doi, ca să le facă loc nou-sosiţilor, care erau aduşi noapte de noapte cu furgonetele de la închisorile Modela şi Campo de la Bota.

- Nu face mutra asta, mie-mi displace mai mult decât ţie, a spus numărul 14 când s-a mutat la noul coleg.

- Să ştii că mie duşmănia îmi dă aerofagie, l-a ameninţat Fermin. Aşa că nu mai face pe viteazul, ca Buffalo Bill, fii politicos şi pişă-te cu faţa la perete, fără să stropeşti, sau într-o zi te vei trezi acoperit de ciuperci.

Bătrânul număr 14 a stat cinci zile fără să-i spună o vorbă lui Fermin. În cele din urmă, învins de sulfuroasele băşini cu care îl cadorisea acesta în zori de zi, şi-a schimbat strategia.

- Te-am prevenit, i-a amintit Fermin.

- Bine. Mă dau bătut. Sunt Sebastian Salgado. De meserie, sindicalist. Dă mâna şi să fim prieteni, dar, pe tot ce ai mai scump, nu mai trage băşini, că-mi dau halucinaţii şi-l văd în somn pe *Noi del Sucre*[29] dansând charleston.

Strângând mâna lui Salgado, Fermin a observat că-i lipseau degetul mic şi inelarul.

- Fermin Romero de Torres, încântat să te cunosc, în fine. De profesie, spion în sectorul Caraibi al Prefecturii din Catalonia, acum pe liber, dar din vocaţie bibliograf şi iubitor de literatură bună.

Salgado şi-a privit noul tovarăş de suferinţă şi a dat ochii peste cap.

- Şi se mai zice că Martin e nebun.

- Nebun e ăl de se crede zdravăn la minte şi-şi închipuie că nătângii nu-s de nasul lui.

Înfrânt, Salgado a încuviinţat.

Al doilea eveniment s-a petrecut peste câteva zile, când în amurg au sosit două santinele. Bebo le-a deschis celula, încercând să-şi ascundă teama.

- Ei, tu, scheletule, ridică-te, a bombănit una din ele. Pentru o clipă, Salgado a crezut că rugile îi fuseseră ascultate şi că Fermin urma să fie împuşcat.

- Curaj, Fermin, i-a urat zâmbind. Nimic nu-i mai frumos decât să mori pentru Dumnezeu şi pentru Spania.

Cele două santinele l-au luat pe Fermin, i-au pus cătuşe la mâini şi la picioare şi l-au târât după ele sub privirile înspăimântate ale întregului coridor şi în hohotele de râs ale lui Salgado.

- De asta nu scapi nici cu băşini, a spus râzând colegul lui.

9

L-au dus printr-un ghem de tuneluri până la un coridor larg, la capătul căruia era o poartă mare din lemn. Pe Fermin l-a luat cu amețeli şi şi-a zis că până acolo-i fusese şi că în spatele acelei porți îl aştepta Fumero, cu o lampă de sudură şi o întreagă noapte liberă în față. Spre surprinderea lui, ajungând la poartă, una din santinele i-a scos cătuşele, iar cealaltă a bătut uşor în lemn.

- Intră, a răspuns un glas familiar.

Şi Fermin s-a trezit în biroul domnului director, luxos mobilat, cu covoare sustrase din cine ştie ce casă mare din Bonanova şi mobile elegante. Completau scenografia un steag mare al Spaniei, cu vultur, stemă şi legendă, un portret al Conducătorului mai retuşat ca pozele publicitare ale lui Marlene Dietrich şi domnul director în persoană, don Mauricio Valls, zâmbind din spatele mesei de scris şi savurând o havană de import şi un pahar cu brandy.

- Stai jos. Nu te teme, l-a invitat.

Fermin a zărit lângă el o tavă cu mâncare aburindă: carne, mazăre şi piure de cartofi, care mirosea a unt cald.

- Nu-i un miraj, a zis delicat domnul director. E cina ta. Sper să-ți placă.

Fermin nu mai văzuse asemenea minune din iulie 1936, aşa că s-a pus pe înfulecat înainte ca bucatele să se evapore. Cu o expresie de silă şi dispreț sub zâmbetul fals, fumând țigară după țigară şi netezindu-şi gelul din păr la fiece minut, domnul director îl privea mâncând. După ce deținutul şi-a terminat cina, Valls le-a făcut santinelelor semn să plece. Rămaşi singuri, domnul director i-a părut mult mai sinistru decât cu escortă armată.

- Fermin, nu-i aşa? a întrebat ca din întâmplare. Fermin a încuviințat încet.

- Nu te teme. Ba chiar din contră. Am pus să fii chemat fiindcă vreau să-ți îmbunătățesc condițiile de trai şi, cine ştie, poate chiar să-ți revizuiesc sentința, doar ştim amândoi că acuzațiile ce ți s-au adus n-aveau fundament. Aşa-s timpurile, multe s-au dat cu fundu-n sus, şi drepții plătesc pentru păcătoşi. Ăsta-i prețul renaşterii naționale. Mai presus de toate considerațiile astea, vreau să înțelegi că-s de partea ta. Şi eu sunt într-un fel prizonierul acestui loc. Cred că amândoi vrem să ieşim de aici cât mai iute şi mi-am zis că ne-am putea ajuta. O țigară?

Fermin a acceptat cu timiditate.

- Dacă nu vă deranjează, o țin pentru mai târziu.

- Cum vrei. Ține, ia tot pachetul.

Fermin a băgat pachetul în buzunar. Domnul director s-a aplecat peste masă, zâmbind. La grădina zoologică era un şarpe aidoma lui, şi-a amintit Fermin, dar acela nu mânca decât şoareci.

- Cum e noul tău coleg de celulă?

- Salgado? În ordine.

- Nu ştiu dacă ți-a ajuns la urechi că, înainte de a-l băga la zdup, nenorocitul era pistolar, plătit de comunişti.

Fermin a făcut semn că nu.

- Mi-a zis că era sindicalist. Valls a râs uşor.

- În mai 1938, s-a strecurat în casa familiei Vilajoana, pe bulevardul Bonanova, şi i-a lichidat singur pe toți, inclusiv pe cei cinci copii, cele patru slujnice şi bunica de optzeci şi şase de ani. Ştii cine erau

alde Vilajoana?

- Păi...

- Bijutieri. La momentul crimei, în casă erau douăzeci şi cinci de mii de pesete în bijuterii şi bani peşin. Ştii unde-s banii ăştia acum?

- Habar n-am.

- Nici tu, nici nimeni altcineva. Nu ştie decât tovarăşul Salgado, care a hotărât să nu-i dea proletariatului şi i-a ascuns, ca să trăiască domneşte după război. Ceea ce n-o să se întâmple vreodată, căci îl vom ține aici până va cânta ori până ce prietenul tău, Fumero, îl va face fărâme.

Fermin a încuviințat, încercând să facă legături.

- Am văzut că-i lipsesc două degete de la mâna stângă şi că merge ciudat.

- Zi-i într-o zi să-şi dea jos budigăii şi ai să vezi că-i mai lipsesc şi altele, pierdute treptat pe drum, fiindcă s-a îndărătnicit să nu mărturisească.

Fermin a înghițit în sec.

- Să ştii că-mi repugnă purtările sălbatice. Ăsta e unul din cele două motive pentru care am cerut ca Salgado să fie dus în celula ta. Cred că oamenii se înțeleg vorbind. Aşa că vreau să afli şi să-mi spui unde a pus prada luată de la alde Vilajoana şi din alte furturi şi crime pe care le-a comis în ultimii ani.

Fermin a simțit că-i plesnea inima.

- Şi celălalt motiv?

- Ei bine, am observat că în ultima vreme eşti foarte apropiat de David Martin. Şi-mi place. Prietenia îl înnobilează pe om şi ajută la reabilitarea deținuților. Nu ştiu dacă ai aflat că Martin e scriitor.

- Am auzit câte ceva despre asta.

Domnul director i-a aruncat o privire de gheață, dar şi-a păstrat zâmbetul conciliant.

- Martin nu-i un om rău, dar greşeşte în multe privințe.

Are, de pildă, ingenua idee că trebuie să ocrotească oameni şi secrete nedorite.

- Păi, e foarte ciudat şi are asemenea gânduri.

- Desigur. De aceea, mi-am zis că-i bine să-i stai alături, cu ochii şi urechile larg deschise, şi să-mi povesteşti ce spune, ce gândeşte, ce simte... Sigur ai să auzi unele dintre lucrurile de care ți-am vorbit şi asupra cărora ți-am atras atenția.

- Păi, acum, că ziceți, domnule director, mi-amintesc că în ultimul timp se plânge destul de mult de un coş care i-a apărut în zona inghinală, fiindcă-I rod izmenele.

Domnul director a oftat şi a clătinat tăcut din cap, vizibil obosit de amabilitatea pe care trebuia să i-o arate unui nedorit.

- Uite ce-i, măscăriciule, putem să te luăm şi cu binele, şi cu răul. Încerc să fiu rezonabil, dar e suficient să pun mâna pe telefon şi prietenul Fumero ajunge aici în jumate de ceas. Mi s-a zis că în ultima vreme, pe lângă lampa de sudură, are într-una din temnițele de la subsol o ladă cu scule de tâmplărie cu care face chestii frumuşele. Sunt destul de explicit?

Fermin s-a prins cu mâinile de masă, ca să-şi ascundă tremuratul.

- Perfect. Scuzați-mă, domnule director. N-am mâncat carne de-atâta timp, că probabil mi s-au urcat proteinele la cap. N-o să se mai întâmple.

Domnul director a zâmbit iar şi a continuat ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

- În particular, vreau să ştiu dacă a pomenit vreodată de un cimitir al cărților uitate ori moarte, cam aşa ceva. Gândeşte-te bine înainte să răspunzi. Ți-a vorbit vreodată Martin de locul acesta?

Fermin a negat.

- Vă jur, Excelența Voastră, că nu l-am auzit vorbind de el nici pe domnul Martin, nici pe altcineva, în viața mea...

Domnul director i-a făcut cu ochiul.

- Te cred. De aceea şi ştiu că, dacă vei auzi, ai să-mi spui.

Iar dacă nu, ai să-i vorbeşti tu de el şi ai să afli unde e.

Fermin a încuviinţat de câteva ori din cap.

- Şi altceva. Dacă Martin îţi vorbeşte de însărcinarea pe care i-am dat-o, convinge-l că, pentru binele lui şi, mai ales, al unei anumite doamne pe care el o stimează în chip deosebit, ca şi al soţului şi fiului ei, e mai bine să-şi dea silinţa şi să-şi scrie capodopera.

- Vă referiţi la doamna Isabella? a întrebat Fermin.

- A, văd că ţi-a vorbit de ea... Trebuie s-o vezi, a spus, ştergându-şi ochelarii cu batista. Tinerică, tinerică, bronzată ca o elevă de liceu... Nu ştii de câte ori a stat aici, chiar pe locul tău, implorându-mă pentru bietul şi nefericitul de Martin. N-am să-ţi zic ce mi-a oferit, fiindcă-s un domn, dar, rămâne între noi, devotamentul acestei fetiţe pentru Martin e demn de un bolero. Pun pariu că n-a făcut copilul, pe Daniel, cu soţul ei, ci cu Martin, care nu se pricepe la literatură, dar la muieruşte da.

Văzând că deţinutul se uita la el cu o privire de nepătruns, care nu i-a plăcut, domnul director s-a oprit.

- La ce te uiţi? l-a sfidat.

A lovit cu nodurile degetelor în masă şi uşa s-a deschis imediat în spatele lui Fermin. Cele două santinele l-au prins de braţe şi l-au săltat de pe scaun, până ce picioarele nu i-au mai atins duşumeaua.

- Ţine minte ce ţi-am spus, a zis domnul director. În patru săptămâni vreau să te văd iar aici. Dacă obţii rezultate, te asigur că vei trăi mai bine. Dacă nu, îţi voi face o rezervare la temniţa din subsol, cu Fumero şi jucăriile lui. Limpede?

- Ca apa.

Cu un gest plictisit, le-a făcut semn apoi oamenilor să-l ia pe deţinut şi a dat pe gât paharul cu brandy, scârbit că trebuia să aibă zi de zi de-a face cu plebea incultă şi ticăloşită.

10

Barcelona, 1957

- Daniel, eşti alb la faţă, a şoptit Fermin, trezindu-mă din transă.

Nu mai vedeam sala de mese de la Can Lluis şi nici străzile străbătute până acolo. Ci doar biroul din castelul de pe Montjuic şi chipul bărbatului care făcea insinuări despre mama în vorbe ce-mi ardeau inima. Simțeam cum o furie rece şi tăioasă, nemaiîncercată vreodată, mi se strecura în minte. O clipă, mai mult decât orice altceva pe pământ, mi-am dorit să-l am în faţă pe nenorocitul ăla, să-i sucesc gâtul şi să-l privesc de aproape până-i explodau venele din ochi.

- Daniel.„

Am închis ochii şi am tras adânc aer în piept. Când i-am redeschis, eram din nou în Can Lluis, iar Fermin Romero de Torres mă privea distrus.

- Iartă-mă, Daniel, m-a rugat.

Aveam gura uscată. Mi-am turnat un pahar cu apă şi l-am dat pe gât, aşteptând să-mi vină vorbele pe buze.

- N-am ce ierta, Fermin. Nu eşti vinovat de nimic din tot ce mi-ai spus.

- Sunt vinovat,' fiindcă trebuie să-ți spun toate astea, pentru început, a zis atât de încet, că aproape nu l-am putut auzi.

A plecat ochii, de parcă nu îndrăznea să se uite la mine.

Am înțeles că durerea care îl năpădea amintindu-şi de acel episod şi obligația de a-mi dezvălui adevărul erau atât de mari, încât m-am ruşinat că mă lăsasem copleşit de resentimente.

- Fermin, uită-te la mine.

Prietenul meu m-a privit cu coada ochiului, iar eu i-am zâmbit.

- Îți mulțumesc că mi-ai dezvăluit adevărul şi înțeleg de ce ai ales să nu-mi spui nimic despre toate astea acum doi ani.

Fermin a făcut un semn slab din cap, dar ceva din privirea lui mi-a dat de înțeles că vorbele mele nu-l consolau deloc. Din contră. Am tăcut câteva momente.

- Mai sunt şi altele, nu-i aşa? am întrebat în cele din urmă.

Fermin a încuviințat.

- Şi ceea ce urmează e mai rău? Fermin a încuviințat din nou.

- Mult mai rău.

Am întors privirea şi i-am zâmbit profesorului Alburquerque, care pleca deja, nu înainte de-a ne saluta.

- Atunci, de ce să nu cerem altă apă, ca să-mi povesteşti şi restul? am întrebat.

- Mai bine cerem vin, a propus Fermin. O poşircă.

11

Barcelona, 1940

La o săptămână după întrevederea dintre Fermin şi domnul director, doi indivizi pe care nimeni nu-i mai văzuse vreodată pe coridor şi care duhneau de la o poştă a Brigada Socială i-au pus cătuşe lui Salgado şi l-au luat cu ei fără o vorbă.

- Bebo, ştii unde-l duc? a întrebat numărul 12. Temnicerul a scuturat din cap, dar în ochi i se citea că auzise ceva, despre care nu voia să vorbească. În lipsa altor veşti, absenţa lui Salgado a devenit imediat subiect de dezbatere şi speculaţie pentru deţinuţi, care au formulat tot soiul de teorii.

- *Ăsta era spion naţionalist, infiltrat aici ca să ne aburească cum c-a ajuns la mititica fiindcă era sindicalist şi aşa să scoată informaţii de la noi.*

- *Da, de aia i-au smuls două degete, habar n-avem de ce, poate pentru ca totul să pară mai convingător.*

- *Probabil că acum a ajuns la Amaya şi împreună cu amicii lui se ghiftuieşte cu merluciu gătit ca în Ţara Bascilor, râzându-şi de noi toţi.*

- *Eu cred că le-a mărturisit tot ce-şi doreau să audă, iar pe urmă l-au dus vreo zece kilometri în larg şi l-au aruncat la fund cu o piatră legată de gât.*

- *Avea faţă de falangist[30]. Noroc că n-am zis nici pâs, că pe voi o să vă încondeieze.*

- *Da, dom'le, poate ne bagă şi la carceră.*

În lipsa altei distracţii, discuţiile s-au prelungit până când, peste două zile, aceiaşi indivizi care îl luaseră l-au adus înapoi. Primul lucru pe care l-au remarcat toţi a fost că Salgado nu se ţinea pe picioare şi era târât ca un balot. Al doilea, că era palid ca un cadavru şi ud de sudoare rece. Deţinutul revenise pe jumătate dezbrăcat şi acoperit de o crustă maronie, ce părea un amestec de sânge uscat şi propriile-i excremente. L-au trântit în celulă ca pe un sac cu bălegar şi au plecat fără să scoată vreo vorbă.

Fermin l-a luat în braţe şi l-a întins pe prici. L-a spălat pe îndelete, cu zdrenţe rupte din propria-i cămaşă şi puţină apă adusă de Bebo pe furiş. Salgado era conştient şi respira greu, dar ochii îi luceau de parcă avea un foc aprins în trup. Acolo unde în urmă cu două zile avusese mâna stângă, pulsa acum un ciot de carne violacee, cauterizat cu catran.

Pe când Fermin îl spăla pe faţă, Salgado i-a zâmbit cu puţinii dinţi ce-i mai rămăseseră.

- De ce nu le spui odată măcelarilor ăstora tot ce vor s-audă, Salgado? Nu-s decât biştari, Nu ştiu câţi ai ascuns, dar nu merită toate astea.

- Şi un căcat, a bodogănit cu puţinele puteri rămase.

Banii ăştia-s ai mei.

- Poate că-s ai tuturor celor pe care i-ai ucis şi de la care ai furat, dacă nu te supără precizarea.

- Eu n-am furat de la nimeni. Ei furaseră mai înainte de la popor. Iar eu i-am executat ca să instaurez dreptatea cerută de popor.

- Asta-i bună. Noroc că ai venit tu, Robin Hood din Matadepera, să faci dreptate. Viteaz haiduc mai eşti.

- Banii ăştia-s viitorul meu, a scuipat Salgado. Fermin i-a trecut cârpa umedă peste fruntea rece, plină de zgârieturi.

- Viitorul nu-l doreşti; îl meriţi. Şi tu n-ai viitor, Salgado.

Nici tu, nici ţara care fată jivine ca tine şi domnul director şi pe urmă întoarce capul. Viitorul l-am ras de pe faţa pământului cu toţii, şi nu ne aşteaptă decât un căcat aidoma celui care iese din tine şi pe care-s sătul să-l tot curăţ.

Salgado a lăsat să-i scape un soi de geamăt gutural, pe care Fermin l-a luat drept hohot de râs.

- Lasă-te de discursuri, Fermin. Te pomeneşti că au să te declare erou.

- Nu. Şi aşa-s prea mulţi. Eu sunt un laş. Nici mai mult, nici mai puţin, a răspuns Fermin. Dar măcar ştiu şi recunosc asta.

Fermin a continuat să-l spele cum putea, în tăcere, apoi l-a acoperit cu restul de pătură căptuşită cu ploşniţe şi miros de urină. A rămas lângă hoţ până ce Salgado a închis ochii şi s-a cufundat într-un somn din care Fermin nu era sigur că avea să se mai trezească.

- Spune-mi că deja a murit, s-a auzit glasul numărului 12.

- Se acceptă pariuri, a adăugat numărul 17. O ţigară că mişcă.

- Duceţi-vă toţi la culcare sau la naiba, a propus Fermin. S-a încovrigat în celălalt capăt al celulei şi a încercat să aţipească, dar curând i-a fost foarte limpede că în noaptea aceea nu va pune geană pe geană. După o vreme, şi-a băgat faţa printre gratii şi şi-a lăsat braţele să atârne peste bara de metal care le unea. De pe cealaltă parte a coridorului, din bezna celulei de vizavi, îl priveau doi ochi luminaţi de o ţigară.

- Nu mi-ai spus de ce te-a chemat Valls alaltăieri, a întrebat Martin.

- Imaginează-ţi.

- O cerere ieşită din comun?

- Vrea să te iscodesc despre nu ştiu ce cimitir de cărţi ori aşa ceva.

- Interesant, a comentat Martin.

- Fascinant.

- Ţi-a explicat de ce îl interesează chestia asta?

- Sincer vorbind, Martin, relaţia noastră nu-i atât de strânsă. Domnul director se mărgineşte să mă ameninţe cu tot soiul de mutilări, dacă nu-i îndeplinesc misiunea în patru săptămâni, iar eu mă limitez să accept.

- Nu-ţi face griji, Fermin. În patru săptămâni vei fi departe de-aici.

- Da, pe o plajă din Caraibi, cu două mulatre bine hrănite care să-mi maseze picioarele.

- Ai încredere în mine.

Fermin a lăsat să-i scape un oftat descurajat. Cărţile sorţii lui se împărţeau printre nebuni, parlagii ori muribunzi.

12

In acea duminică, după ce şi-a ţinut discursul în patio, domnul director i-a aruncat lui Fermin o privire inchizitorială, completată cu un surâs care l-a făcut să-şi savureze fierea de pe buze. Imediat ce santinelele le-au îngăduit deţinuţilor să rupă rândurile, Fermin s-a apropiat tiptil de Martin.

- Strălucit discurs, a comentat Martin.

- Istoric. Ori de câte ori vorbeşte omul ăsta, istoria gândirii occidentale face o mişcare de revoluţie coperniciană.

- Nu te avantajează sarcasmul, Fermin. E în contradicţie cu gingăşia ta naturală.

- Du-te drept în iad.

- Acolo şi sunt. O ţigară?

- Nu fumez.

- Se zice că te ajută să mori mai repede.

- Dă-mi una atunci, să nu scap ocazia.

Fermin n-a putut trece de primul fum. Martin i-a luat ţigara dintre degete şi i-a dat câteva palme peste spate, în timp ce el tuşea, scuipând până şi amintirile de la prima comuniune.

- Nu ştiu cum poţi suporta asta. Miroase a câini pârliţi.

- E ce-i mai bun din ce putem obţine aici. Se zice că le fac din resturi de chiştoace adunate de pe coridoarele din arena de tauri Monumental.

- Mie mi se pare că are un *bouquet[31]* care aminteşte mai curând de WC-urile publice, înţelegi?

- Respiră adânc, Fermin. E mai bine?

Fermin a încuviinţat.

- O să-mi spui câte ceva despre acel cimitir, ca să am o bucată de carne de aruncat porcului-şef? Nu-i nevoie să fie un adevăr. Orice aiureală îţi trece prin cap e bună pentru mine.

Martin a zâmbit, suflând fumul fetid printre dinţi.

- Cum îi merge colegului tău de celulă, Salgado, apărătorul săracilor?

- Ştii ce, credeam că, ajuns la o anumită vârstă, am văzut totul în acest circ al lumii. Dar azi-dimineaţă, tocmai când Salgado părea că-şi dăduse duhul, l-am auzit ridicându-se şi apropiindu-se de priciul meu, ca un vampir.

- Are ceva de vampir, a convenit Martin.

- Fapt e că s-a apropiat de mine şi m-a pironit cu privirea. M-am prefăcut că dormeam şi, când Salgado a înghiţit momeala, l-am văzut furişându-se într-un colţ al celulei şi începând să se caute cu singura mână rămasă în ceea ce ştiinţa medicală numeşte rect sau segmentul final al intestinului gros, a continuat Fermin.

- Ce-ai spus?

- Ce-ai auzit. Bunul de Salgado, convalescent după cea mai recentă şedinţă de mutilare medievală pe care a trăit-o, a hotărât să serbeze prima ridicare în picioare explorându-şi acel chinuit colţ al anatomiei, căruia natura i-a refuzat lumina soarelui. Nevenindu-mi să-mi cred ochilor, nu îndrăzneam nici să respir. După un minut, părea că Salgado îşi băgase înăuntru două sau trei dintre degetele rămase, în căutarea

pietrei filosofale ori a unui hemoroid adânc instalat. Totul era însoțit de gemete înăbuşite, pe care n-am să le reproduc.

- M-ai lăsat cu gura căscată, a zis Martin.

- Păi, stai jos pentru marele final. După un minut sau două de prospecții în teritoriul anal, a oftat ca Sfântul Ioan al Crucii şi s-a produs miracolul. Odată cu degetele, a scos de acolo şi ceva strălucitor despre care, chiar şi din colțul unde stăteam, pot da mărturie că nu era o căcărează.

- Dar ce era, atunci?

- O cheie. Nu franceză, ci o cheiță ca de servietă ori pentru vestiarul unei săli de gimnastică.

- Şi după aia?

- A luat cheia, a curățat-o cu scuipat, căci nu-mi închipui că mirosea a flori de măceş, apoi s-a apropiat de un zid în care, după ce s-a convins că tot mai dormeam, fapt pe care i-l confirmam cu sforăituri foarte reuşite, ca ale unui pui de Saint-Bernard, a ascuns cheia, pitind-o printre pietre şi acoperind-o cu murdărie şi, nu exclud, că şi cu alt derivat găsit pe jos.

Martin şi Fermin s-au privit în tăcere.

- Crezi ce cred şi eu? l-a chestionat Fermin. Martin a încuviințat.

- Cam cât crezi că a pus frumuşelul în cuibuşorul avar? a întrebat Fermin.

- Suficient cât să considere că merită să piardă degete, mâini, parte din masa testiculară şi Dumnezeu mai ştie câte altele ca să păstreze locul secret, a presupus Martin.

- Şi acum ce fac? Fiindcă, decât să îngădui ca vipera de domn director să-şi înfigă ghearele în micul tezaur al lui Salgado, ca să-şi finanțeze ediția cartonată a operei magna şi să-şi cumpere un fotoliu la Academia Regală, mai curând înghit cheia aia ori, la nevoie, mi-o bag şi eu în locurile ignobile din tractul meu intestinal.

- Pentru moment, nu face nimic, i-a cerut Martin. Asigură-te că acea cheie mai e aici şi aşteaptă-mi instrucțiunile. Pregătesc detaliile fugii tale.

- N-aş vrea să te jignesc, Martin, şi-ți mulțumesc peste măsură pentru sfaturile şi sprijinul tău moral, dar îmi pot pierde gâtul şi cine ştie ce alt apendice iubit, aşa că, ştiindu-te ca un clopoțel, mă neliniştește ideea de a-mi pune viața în mâinile tale.

- Dacă n-ai încredere într-un romancier, atunci în cine te poți încrede?

Fermin a privit cum Martin se îndepărta prin patio, învăluit în norul portabil al țigării lui făcute din chiştoace.

- Sfântă Fecioară, a murmurat în vânt.

Macabrele pariuri organizate de numărul 17 s-au prelungit câteva zile, în care Salgado se dădea jos de pe prici ca să se târâie până la gratiile celulei, de unde recita cât îl ținea gura strofa "Feciori-de-lele-n-o-să-luați-de-la-mine-nici-o-centimă-şi-mă-cac-în-mama-voastră-de-ticăloşi" în felurite variante, până se defula şi cădea fără suflare pe jos, de unde Fermin trebuia să-l ridice şi să-l repună pe prici.

- Moare Gândacul, Fermin? întreba numărul 17 de cum îl auzea căzând grămadă.

Fermin nu se mai ostenea să le facă buletinul medical al tovarăşului său de celulă. Dacă avea să se întâmple, vor vedea venind sacul din prelată.

- Uite ce-i, Salgado, dacă e să mori, mori odată, iar dacă ai de gând să trăieşti, fă-o pe tăcute, fiindcă-s sătul până peste cap de recitalurile tale cu spume la gură, zicea Fermin, învelindu-l cu o bucată de prelată murdară, pe care, în absența lui Bebo, o lua de la unul dintre temniceri, după ce-l încânta cu o rețetă presupus ştiințifică despre cum să se bucure de adolescente de cincisprezece ani în floare, prostindu-le cu frişcă şi fursecuri.

- Să nu-mi faci pe milostivul, că văd şi ştiu că eşti aidoma acestor păsări de pradă care pun pariu până şi pe izmenele de pe ei că-s pe moarte, replica Salgado, părând dispus să-şi păstreze țâfna până în ultima clipă.

- Uite ce-i, n-am chef să mă contrazic cu un muribund pe ducă sau, cu atât mai puțin, la ultimele horcăieli, dar să ştii că n-am pontat nici un firfiric la acest joc de noroc şi, chiar dacă într-o zi m-aş deda viciului, n-aş face-o pariind pe viața unui om, deşi tu n-ai dintr-o asemenea ființă decât ceea ce am eu dintr-un coleopter, a declarat Fermin.

- Să nu crezi că ai să mă ameţeşti cu vorbăria ta, a replicat Salgado, malițios. Ştiu perfect ce urmăriți tu şi prietenul tău de suflet, Martin, cu această poveste din *Contele de Monte-Cristo,*

- Nu ştiu despre ce vorbeşti, Salgado. Dormi o vreme sau un an, că nimeni n-are să-ți simtă lipsa.

- Dacă-ți închipui că ai să scapi de aici, eşti la fel de nebun ca şi el.

Fermin a simțit o sudoare rece pe spate. Salgado i-a arătat zâmbetul lui ştirb de atâtea bătăi.

- Ştiam, a zis.

Fermin a negat în şoaptă şi s-a ghemuit în colțul lui, cât putea de departe de Salgado. Pacea a durat abia un minut.

- Tăcerea mea are un preț, a anunțat Salgado.

- Trebuia să te fi lăsat să mori când te-au adus, a murmurat Fermin.

- Ca semn de gratitudine, sunt dispus să-ți fac o reducere, a spus Salgado. Îți cer doar să-mi faci un ultim serviciu, şi am să păstrez secretul.

- Cum ştiu că-i ultimul?

- Păi, te vor prinde ca pe toți cei care-au încercat să plece de-aici pe picioare şi, după ce te vor gâdila câteva zile, vei ajunge la gârbaci în patio, un exemplu edificator pentru ceilalți; atunci n-am să-ți mai pot cere nimic. Ce zici? Un mic serviciu pentru ajutorul meu total. Pe cuvântul meu de onoare.

- Cuvântul tău de onoare? De ce n-ai spus aşa de la-nceput? Asta schimbă totul.

- Apropie-te...

Fermin a şovăit o clipă, dar şi-a zis că n-avea nimic de pierdut.

- Ştiu că ticălosul de Valls ți-a cerut să afli unde am pus banii, a spus. Nu te obosi s-o negi.

Fermin s-a mărginit să ridice din umeri.

- Vreau să-i spui, l-a instruit Salgado.

- Cum spui tu, Salgado. Unde-s banii?

- Zi-i directorului că trebuie să meargă singur, în persoană.

Dacă îl însoţeşte cineva, nu va scoate nici un ban. Spune-i că trebuie să se ducă la vechea fabrică Vilardell din Pueblo Nuevo, în spatele cimitirului. La miezul nopţii. Nici înainte, nici după.

- Salgado, asta sună cel puţin ca scenetele populare de mister ale lui Arniches[32] ...

- Ascultă-mă bine. Spune-i să intre în fabrică şi să caute vechea gheretă a paznicului, de lângă sala războaielor. Odată ajuns acolo, să bată la uşă şi, când va fi întrebat cine e, să spună: „Durruti[33] trăieşte".

Fermin şi-a înăbuşit un hohot de râs.

- E cea mai mare nerozie auzită de la ultimul discurs al directorului.

- Tu doar repetă-i ce-am spus.

- Şi cum ştii tu că n-am să mă duc eu şi, cu intrigi şi parole de serial de doi bani, n-am să iau banii?

Zgârcenia ardea în ochii lui Salgado. , - Să nu-mi spui: fiindcă o să fiu mort, a completat Fermin. Zâmbetul reptilian se revărsa de pe buzele lui Salgado.

Fermin i-a privit ochii consumaţi de setea de răzbunare. Atunci a priceput ce dorea Salgado.

- E o cursă, nu?

Salgado n-a răspuns.

- Şi dacă Valls scapă cu viaţă? Nu te-ai gândit la ce-ţi vor face?

- Nimic din ceea ce să nu-mi fi făcut deja.

- Ţi-aş spune că ai coaie, dacă n-aş şti că nu ţi-a mai rămas decât o parte dintr-unul şi, dacă nu-ţi iese jocul, nici atât, a presupus Fermin.

- Asta-i problema mea, i-a tăiat-o Salgado. Ei, Monte-Cristo, ce facem? Batem palma?

Salgado a întins singura mână ce-i mai rămăsese. Fermin a privit-o câteva clipe, apoi i-a strâns-o fără nici un chef.

Fermin a trebuit să aştepte tradiţionalul discurs de după liturghia duminicală şi scurta şedere în aer liber din patio ca să se apropie de Martin şi să-i spună ce-l rugase Salgado.

- Nu-mi va afecta planul, l-a asigurat Martin. Fă ce-ţi cere. Acum nu ne putem permite să fim turnaţi.

Fermin, care de zile întregi oscila între ameţeli şi crize de tahicardie, şi-a şters sudoarea rece care-i şiroia pe frunte.

- Nu că n-aş avea încredere, Martin, dar, dacă planul tău e atât de bun, de ce nu te foloseşti de el ca să ieşi de aici?

Martin a încuviinţat, ca şi cum de zile întregi aştepta acea întrebare.

- Fiindcă eu merit să stau aici şi, chiar de n-ar fi aşa, nu mai e loc pentru mine în afara acestor ziduri. N-am unde să mă duc.

- O ai pe Isabella. „

- Isabella e căsătorită cu un bărbat de zece ori mai bun ca mine. Ieşind de aici, n-aş reuşi decât s-o fac nefericită.

- Dar ea se străduieşte să te scoată de-aici...

Martin a scuturat din cap.

- Trebuie să-mi promiţi ceva, Fermin. Nu-ţi cer decât asta pentru ajutorul pe care ţi-l voi da ca să fugi.

„Hotărât lucru, e luna cererilor", şi-a zis Fermin, încuviinţând de bunăvoie.

- Cere-mi orice.

- Dacă vei reuşi să fugi şi vei putea, te rog să ai grijă de ea. De la distanţă şi fără ştirea ei, fără ca ea să afle măcar că exişti. Ai grijă de ea şi de fiul ei, Daniel. Ai să faci asta pentru mine, Fermin?

- Fireşte.

Martin a zâmbit cu tristeţe.

- Eşti un om bun, Fermin.

- E a doua oară când îmi spui asta, şi de fiecare dată îmi sună tot mai sinistru.

Martin a scos o ţigară de mahorcă şi a aprins-o.

- N-avem mult timp. Brians, avocatul angajat de Isabella pentru mine, a fost ieri aici. Am comis eroarea de a-i mărturisi ce vrea Valls de la mine.

- Chestia cu rescrisul lăturilor lui...

- Exact. L-am rugat să nu-i spună nimic Isabellei, dar îl cunosc, mai devreme sau mai târziu o va face, iar ea, pe care o cunosc şi mai bine, se va înfuria şi va veni să-l ameninţe pe Valls că-i va trâmbiţa taina în cele patru vânturi.

- Şi n-o poţi opri?

- Să încerci s-o opreşti pe Isabella e ca şi cum ai încerca să opreşti un tren de marfă: o misiune pentru idioţi.

- Cu cât îmi vorbeşti mai mult despre ea, cu atât îmi doresc mai mult s-o cunosc. Pe mine femeile cu caracter...

- Fermin, îţi amintesc că mi-ai promis.

Fermin a dus mâna la inimă si a încuviinţat solemn.

Martin a continuat.

- Cum ziceam. Valls va face orice prostie. Îl mână doar vanitatea, invidia, lăcomia. Când se va simţi încolţit, va face un pas greşit. Nu ştiu care, dar sigur va încerca orice. E important ca atunci să nu mai fii aici.

- Adevărul e că nici n-am prea mare chef să rămân ...

- Nu mă înţelegi. Trebuie să facem un plan prealabil.

- Un plan prealabil? Pentru când?

Martin l-a privit îndelung prin vălul de fum cei se ridica de pe buze.

- Pentru noaptea asta.

Fermin a încercat să înghită în sec, dar avea gura plină de praf.

- Dar încă nu ştiu care-i planul. ..

- Cască bine urechile.

15

In acea după-amiază, înainte de-a se întoarce în celulă, Fermin s-a apropiat de una din santinelele care îl duseseră în biroul lui Valls.

- Spuneți-i domnului director că trebuie să-i vorbesc.
- Se poate şti despre ce?
- Spuneți-i că am rezultatele pe care le aştepta. Ştie despre ce-i vorba.

În mai puțin de-o oră, cele două santinele erau la uşa celulei 13, pentru a-l lua pe Fermin. De pe prici, Salgado urmărea totul cu o expresie câinească, masându-şi ciotul mâinii. Fermin i-a făcut cu ochiul şi a plecat sub paza lor.

Domnul director l-a primit cu un zâmbet exuberant şi o farfurie cu fursecuri de la Casa scribă.

- Fermin, prietene, ce plăcere să te am din nou aici, pentru o conversație inteligentă şi productivă. Ia loc, te rog, şi gustă după pofta inimii din această fină selecție de dulciuri pe care mi le-a adus soția unui deținut.

Fermin, care de zile întregi nu putea înghiți nici măcar un grăunte, a luat un colăcel, ca să nu-l contrazică pe Valls, dar a rămas cu el în mână, de parcă era o amuletă. A observat că domnul director nu-l mai tutuia şi a presupus că noul mod de adresare, cu dumneata, putea avea doar consecințe funeste. Valls şi-a turnat brandy într-o cupă şi s-a trântit pe marele-i fotoliu de general.

- Ei bine? Înțeleg că ai veşti bune pentru mine, l-a îmbiat la vorbă domnul director.

Fermin a încuviințat.

- La capitolul Literatură Bună, vă pot informa, Excelența Voastră, că Martin e mai mult decât convins şi motivat să ducă la bun sfârşit şlefuitul şi netezitul pe care i le-ați solicitat. Mai mult, mi-a spus că materialul pe care i l-ați furnizat e de o calitate şi o finețe atât de înalte, încât crede că misiunea sa e simplă, căci e de-ajuns să pună puncte pe câteva "i"-uri din genialitatea domnului director, pentru a obține o capodoperă demnă de cel mai ales Paracelsus.

Valls s-a oprit ca să absoarbă tirul vorbelor lui Fermin, dar a încuviințat politicos, fără să-şi atenueze zâmbetul înghețat.

- Nu-i nevoie să-mi îndulceşti pilula, Fermin. E suficient să ştiu că Martin va face tot ce are de făcut. Ştim amândoi că nu-i place munca, dar mă bucur că şi-a băgat mințile în cap şi a înțeles că, uşurând lucrurile, ne face tuturor un serviciu. Acum, cu privire la celelalte două puncte...
- La ele şi voiam să mă refer. Cimitirul cărților înstrăinate...
- Cimitirul Cărților Uitate, l-a corectat Valls. I-ai putut scoate adresa de la Martin?

Fermin a aprobat plin de convingere.

- Din ce-am putut deduce, sus-numitul osuar e ascuns în spatele unui labirint de tuneluri şi încăperi de sub piața Borne[34].

Valls a cântărit dezvăluirea, vizibil surprins.

- Şi intrarea?
- Până acolo n-am putut ajunge, domnule director. Îmi închipui că se află în cine ştie ce ascunzătoare din spatele macaralelor şi al descurajantei duhori a tarabelor cu zarzavaturi angro. Martin nu voia să vorbească despre ea, şi mi-am zis că, dacă îl presez prea mult, n-o să-mi mai spună nimic.

Valls a aprobat molcom.

- Ai făcut bine. Continuă.

- În sfârşit, în legătură cu a treia cerere a Excelenței Voastre, profitând de horcăielile şi agonia finală a abjectului de Salgado, am putut să-l conving ca, în delir, să mărturisească unde ascunsese prada bogată a criminalei lui aventuri în serviciul masoneriei şi marxismului.

- Deci, crezi că va muri?

- Dintr-o clipă într-alta. Cred că şi-a încredințat sufletul sfântului Lev Troțki şi aşteaptă să-şi dea duhul şi să urce în biroul politic al posterității.

Valls a scuturat tăcut din cap.

- Le-am zis animalelor ăstora că n-au să scoată nimic de la el cu forța.

- Tehnic, i-au scos o gonadă sau un membru, dar şi eu sunt de părerea domnului director că singura cale de acțiune cu jivine de teapa lui Salgado e psihologia aplicată.

- Şi atunci? Unde a băgat banii?

Fermin s-a aplecat înainte şi a adoptat un ton confidențial.

- E complicat de explicat.

- Nu-mi umbla cu fofârlica, că te trimit într-o clipită în beci să-ți refaci oratoria.

Atunci, Fermin a început să-i vândă lui Valls ciudatele indicii obținute de pe buzele lui Salgado. Domnul director îl asculta neîncrezător.

- Te avertizez, Fermin, dacă mă minți, te vei căi. Ce i-au făcut lui Salgado nu-i nici aperitivul din ce-ți vor face ție.

- O asigur pe Domnia Voastră că-i repet cuvânt cu cuvânt spusele lui Salgado. Dacă vreți, vă jur pe portretul sfânt al Conducătorului, pentru mila Domnului care se pogoară asupra biroului dumneavoastră.

Valls l-a pironit cu privirea. Fermin l-a înfruntat fără să clipească, aşa cum îl învățase Martin. În fine, domnul director şi-a retras zâmbetul de pe față şi, odată ajuns în posesia informației râvnite, şi farfuria cu fursecuri de pe masă. Fără nici o pretenție de cordialitate, a pocnit din degete, şi cele două santinele au intrat şi l-au luat pe Fermin, ca să-l ducă din nou în celulă.

De astă dată, Valls nu s-a deranjat nici măcar să-l amenințe pe Fermin. În timp ce-l târau înapoi pe coridor, Fermin l-a văzut pe secretarul directorului trecând în sens invers şi oprindu-se în uşa de la biroul lui Valls.

- Domnule director, Sanahuja, medicul din celula lui Martin...

- Da. Ce-i cu el?

- ... zice că Martin a leşinat, iar el crede că e grav. Cere permisiunea să caute câteva lucruri în trusa medicală...

Valls s-a ridicat furios.

- Şi ce aştepți? Hai. Adu-l încoace să-şi ia ce are nevoie.

16

Din porunca domnului director, un temnicer a rămas de pază în fața celulei lui Martin, iar doctorul Sanahuja i-a dat acestuia câteva îngrijiri. Tânărul temnicer n-avea mai mult de douăzeci de ani şi era nou în muncă. Se bănuia că Bebo lucra în tura de noapte, dar că în locul lui venise, fără nici o explicație, acel începător mocofan, care nu părea să se descurce nici măcar cu cheile şi era mai nervos decât oricare deținut. Pe la nouă seara, doctorul s-a apropiat, vizibil ostenit, de zăbrele şi i s-a adresat temnicerului.

- Mai am nevoie de tifon curat şi de apă oxigenată.

- Nu pot pleca din post.

- Nici eu nu pot abandona pacientul. Te rog. Tifon şi apă oxigenată.

Temnicerul s-a agitat nervos.

- Domnului director nu-i place să nu i se urmeze instrucțiunile cuvânt cu cuvânt.

- Are să-i placă şi mai puțin să i se întâmple ceva lui Martin, fiindcă nu m-ai ascultat.

Tânărul temnicer a cântărit situația.

- Şefu', doar n-o să trecem prin pereți şi nici n-o să mâncăm gratiile, a argumentat doctorul.

Temnicerul a blestemat şi a plecat în graba mare după trusa medicală, iar Sanahuja l-a aşteptat lângă gratii. Salgado dormea de două ceasuri, respirând cu greutate. Fermin s-a apropiat tiptil de coridor şi a schimbat o privire cu doctorul. Atunci, Sanahuja i-a aruncat pachetul, mai mic decât unul cu cărți de joc, învelit într-o zdreanță şi legat cu sfoară. Fermin l-a prins din zbor şi s-a retras iute în penumbra din fundul celulei. Dar, când temnicerul s-a întors cu cele cerute de Sanahuja, s-a apropiat de gratii şi a scrutat silueta lui Salgado.

- E pe ducă, a zis. Nu cred că mai prinde zorii.

- Tu ține-l în viață până la şase. Să nu mă bage pe mine în bucluc, să moară dracului pe tura altuia.

- Se va face tot ce-i omeneşte cu putință, a răspuns Fermin.

17

În acea noapte, pe când Fermin desfăcea în celulă pachetul aruncat de doctorul Sanahuja din coridor, un Studebaker negru îl purta pe domnul director pe şoseaua ce cobora de pe Montjuic pe străzile întunecoase din jurul portului. Jaime, şoferul, ocolea foarte atent orice denivelare şi hârtoapă ce-l putea deranja pasagerul sau îi putea întrerupe acestuia şirul gândurilor. Noul director nu semăna cu predecesorul lui. Acela obişnuia să stea de vorbă cu el în maşină şi uneori se aşeza în faţă, lângă el. Directorul Valls nu-i dădea decât ordine şi schimba o privire cu el doar când comitea o greşeală, trecea peste o piatră ori lua prea grăbit curba. Atunci i se aprindeau ochii în oglinda retrovizoare şi pe chip i se ivea o expresie de neplăcere. Directorul Valls nu-l lăsa să deschidă radioul, spunând că programele transmise îi insultau inteligenţa. Nu-i permitea nici să ţină pe parbriz pozele nevestei şi fiicei sale.

Din fericire, la acea oră a nopţii nu mai era trafic şi ruta n-avea hârtoape: În doar câteva minute, automobilul a trecut de Atarazanas, apoi pe lângă monumentul lui Columb şi a intrat pe Ramblas. În două minute, a oprit vizavi de cafeneaua Operei. De cealaltă parte a străzii, publicul teatrului Liceo[35] intrase deja la spectacolul de seară, iar bulevardul Ramblas era aproape gol. Şoferul a coborât şi, văzând că nu era nimeni prin preajmă, i-a deschis portiera lui Mauricio Valls. Domnul director a coborât şi a privit bulevardul fără nici un interes. Şi-a aranjat cravata şi şi-a scuturat umerii jachetei cu mâinile.

- Aşteaptă aici, i-a ordonat şoferului.

La intrarea domnului director, cafeneaua era aproape pustie. Ceasul din spatele tejghelei arăta zece fără cinci. Domnul director a răspuns, dând din cap, la salutul chelnerului şi s-a aşezat la o masă din fund. Şi-a scos cumpătat mănuşile şi o tabacheră de argint, primită în dar de la socrul său la prima aniversare a căsătoriei. A aprins o ţigară şi s-a uitat prin bătrâna cafenea. Chelnerul s-a apropiat cu tava în mână şi a şters masa cu o cârpă umedă, ce mirosea a leşie. Domnul director i-a aruncat o privire dispreţuitoare, dar slujbaşul a ignorat-o.

- Ce doreşte domnul?

- Două ceaiuri de muşeţel.

- În aceeaşi ceaşcă?

- Nu. În ceşti separate.

- Domnul mai aşteaptă pe cineva?

- Fireşte.

- Foarte bine. Mai doriţi ceva?

- Miere.

- Da, domnule.

Chelnerul a plecat fără grabă, iar domnul director a murmurat încetişor câteva vorbe dispreţuitoare. Radioul de pe tejghea emitea murmurul unui sfat sentimental, intercalând anunţuri la cosmeticele fabricate de firma Bella Aurora, a căror folosire zilnică garanta tinereţea, frumuseţea şi vigoarea. Cu patru mese mai încolo, un bărbat în etate părea să fi adormit cu un jurnal în mâini. Restul meselor erau goale. Cele două ceşti aburinde au sosit după cinci minute. Chelnerul le-a pus pe masă cu nesfârşită lentoare, adăugându-le un borcan cu miere.

- Asta-i tot, domnule?

Valls a încuviinţat. L-a aşteptat pe chelner să se întoarcă la tejghea şi a scos un flacon din buzunar. A

deşurubat capacul şi a aruncat o privire către celălalt client, care continua să răsfoiască ziarul. Îndărătul tejghelei, chelnerul stătea cu spatele şi ştergea vasele.

Valls a vărsat conținutul flaconului în ceaşca din celălalt capăt al mesei. Apoi a turnat o cantitate generoasă de miere şi a mestecat în ceai cu lingurița, până ce aceasta s-a topit complet. La radio se citea scrisoarea speriată a unei doamne din Betanzos, al cărei soț, contrariat, se pare, că aceasta arsese tocănița de Sărbătoarea Tuturor Sfinților, se dusese la bar cu prietenii să asculte un meci de fotbal şi nu mai venise acasă, nici nu mersese la liturghie. I se recomanda să se roage, să fie tare şi să-şi folosească nurii, dar strict în limitele familiei creştine. Valls s-a uitat iar la ceas. Era zece şi un sfert.

18

La zece şi douăzeci, Isabella Sempere a intrat pe uşă. Avea un palton simplu, părul strâns şi faţa nemachiată, Valls a văzut-o şi a ridicat mâna. Ea l-a privit o clipă şi abia apoi s-a apropiat încet de masă. El s-a ridicat şi i-a întins mâna, zâmbind afabil. Ea s-a făcut că n-o vedea şi s-a aşezat.

- Mi-am luat libertatea de-a cere două ceaiuri de muşețel, sunt cele mai bune într-o asemenea noapte agitată.

Isabella a aprobat, evitându-i privirea. Domnul director a contemplat-o pe îndelete. Ca întotdeauna când se întâlneau, doamna Sempere era cât mai nearanjată, căci încerca să-şi ascundă frumusețea. Valls i-a privit linia buzelor, tresăririle pulsului pe gât şi curbele sânilor sub palton.

- Spune, te rog, l-a invitat Isabella.

- Mai înainte, îngăduie-mi să-ți mulțumesc că ai venit la o întâlnire stabilită în ultima clipă. Azi după-amiază ți-am primit nota şi am crezut nimerit să discutăm pe această temă în afara biroului din închisoare.

Isabella s-a limitat să încuviințeze. Valls a gustat din ceai şi şi-a lins buzele.

- Foarte bun. Cel mai bun din Barcelona. Gustă-l. Isabella i-a ignorat invitația.

- După cum vei înțelege, oricât am fi de discreți, tot nu-i de ajuns. Pot să te întreb dacă ai spus cuiva că vei veni aici în seara asta?

Isabella a făcut semn că nu.

- Poate soțului tău?

- Soțul meu face inventarul la anticariat. Nu vine acasă Până mâine-dimineață. Nimeni nu știe că sunt aici.

- Comand altceva? Dacă nu vrei ceai... Isabella a refuzat şi şi-a luat cana în mâini.

- E bine aşa.

Valls a zâmbit senin.

- Cum îți spuneam, ți-am primit scrisoarea. Îți înțeleg indignarea şi aş vrea să te asigur că e vorba doar de o neînțelegere.

- Şantajezi un biet bolnav mintal, deținutul dumitale, ca să-ți scrie o operă cu care să devii celebru. Nu cred că până aici am înțeles greşit.

Valls şi-a lăsat mâna să lunece spre Isabella.

- Isabella... Îți pot spune aşa?

- Nu mă atinge.

Valls şi-a retras mâna, schițând un gest împăciuitor.

- Bine, bine, să vorbim cu calm.

- N-avem nimic de vorbit. Dacă nu-l laşi în pace pe David, am să ajung cu povestea lui şi frauda dumitale până la Madrid sau unde-i nevoie. Toți vor afla ce om şi ce literat eşti. Nimic şi nimeni nu mă va putea opri.

Lacrimi se iveau în ochii Isabellei, iar cana cu ceai îi tremura în mâini.

- Te rog, Isabella. Bea un pic. O să-ți facă bine. Absentă, Isabella a sorbit de două ori.

- Aşa, cu un strop de miere e cum nu se poate mai bun, a adăugat Valls.

Isabella a mai luat două sau trei sorbituri.

- Trebuie să-ți spun că te admir, Isabella, a declarat Valls. Puțini ar avea curajul şi tăria de-a apăra

un biet nefericit ca Martin, un om părăsit şi trădat de toți. De toți, cu excepția dumitale.

Isabella s-a uitat, nervoasă, la ceasul din spatele tejghelei.

Era unsprezece fără douăzeci şi cinci. A mai sorbit de două ori din ceaiul de muşețel, apoi a dat toată ceaşca pe gât.

- Probabil că-l apreciezi mult, a presupus Valls. Uneori mă întreb dacă, cu timpul şi când vei ajunge să mă cunoşti mai bine, mă vei putea aprecia la fel ca pe el.

- Îmi faci scârbă, Valls. Dumneata şi tot gunoiul de teapa dumitale.

- Ştiu, Isabella. Dar gunoiul de teapa mea conduce întotdeauna în țara asta, iar oamenii ca dumneata rămân mereu în umbră. N-are importanță ce tabără ține frâiele.

- De data asta nu. De data asta superiorii dumitale vor afla ce faci.

- Ce te face să crezi că are să le pese sau că ei nu fac la fel ori mai rău ca mine, care-s doar un amator?

Valls a surâs şi a scos o foaie împăturită din buzunarul jachetei.

- Isabella, să ştii că nu sunt cum mă crezi. Şi, ca să te conving, iată ordinul de punere în libertate a lui David Martin, cu data de mâine.

I-a arătat documentul. Isabella l-a cercetat neîncrezătoare. Valls şi-a scos stiloul şi, fără să mai adauge ceva, l-a semnat.

- Iată-l. David Martin e practic un om liber. Grație dumitale, Isabella. Grație dumitale...

Isabella i-a răspuns cu o privire sticloasă. Valls a privit cum pupilele i se dilatau lent şi cum un strat de sudoare îi apărea pe buza de sus.

- Te simți bine? Eşti palidă...

Isabella s-a ridicat, clătinându-se, şi s-a prins de scaun.

- Ai amețeli, Isabella? Te duc undeva?

Isabella s-a dat câțiva paşi înapoi şi s-a lovit de chelner în drum spre ieşire. Valls a rămas la masă, savurându-şi ceaiul de muşețel, până când ceasul a arătat unsprezece fără un sfert. Atunci a pus câteva monede pe masă şi s-a îndreptat încet spre ieşire. Maşina îl aştepta lângă trotuar, iar şoferul ținea portiera deschisă.

- Domnul director doreşte să meargă acasă sau la castel?

- Acasă, dar mai întâi oprim în Pueblo Nuevo, la vechea fabrică Vilardell, a ordonat.

Mergând să pună mâna pe prada promisă, Mauricio Valls, viitoare celebritate a literelor spaniole, a privit cum defilau străzile întunecoase şi pustii din acea Barcelonă blestemată pe care o detesta peste măsură şi a vărsat lacrimi pentru Isabella şi pentru tot ce-ar fi putut să fie.

19

Când Salgado a ieşit din letargie şi a deschis ochii, primul lucru pe care l-a observat a fost o persoană care îl privea nemişcată de la picioarele priciului. A simțit apropierea unui atac de panică şi o clipă s-a crezut tot în sala de la subsol. Pâlpâitul luminii care venea dinspre becurile de pe coridor desena chipuri cunoscute.

- Fermin, tu eşti? a întrebat.

Silueta din umbră a adeverit, iar Salgado a respirat adânc.

- Am gura uscată. Mai e apă?

Fermin s-a apropiat încetişor. Ținea ceva în mână: o cârpă şi un flacon din sticlă.

Salgado l-a privit cum vărsa lichidul din flacon pe țesătură.

- Ce-i aia, Fermin?

Dar acesta n-a răspuns. Chipul lui nu exprima nimic.

S-a aplecat peste Salgado şi l-a privit în ochi.

- Fermin, nu. ,,

Înainte să mai poată spune ceva, Fermin i-a pus pânza pe gură şi nas şi a apăsat cu putere, sprijinindu-i capul de prici. Salgado se agita cu puținele forțe ce-i mai rămăseseră. Fermin i-a ținut cârpa pe față. Salgado îl privea îngrozit. Câteva clipe mai târziu, şi-a pierdut cunoştința. Dar Fermin n-a ridicat pânza. S-a aşezat pe prici, cu spatele la Salgado, şi a aşteptat câteva minute. Apoi s-a apropiat de uşa celulei, aşa cum îl învățase Martin.

- Temnicer! a strigat.

A auzit paşii novicelui apropiindu-se pe coridor. În planul lui Martin, trebuia să vină Bebo, care era prevăzut să fie de serviciu în noaptea aceea, nu cretinul ăla.

- Ce mai e acum? a întrebat temnicerul.

- Salgado a dat ortul popii.

Temnicerul a scuturat din cap şi s-a arătat exasperat.

- Mama lui de golan. Şi acum ce?

- Te rog să aduci sacul.

Temnicerul şi-a blestemat soarta.

- Dacă vrei, şefu', îl bag eu în sac, s-a oferit Fermin. Temnicerul a acceptat, oarecum recunoscător.

- Dacă aduci sacul acum, în timp ce-l bag înăuntru, poți să anunți, ca să ni-l ia înainte de miezul nopții, a adăugat Fermin.

Temnicerul a consimțit iar şi s-a dus să caute un sac de prelată. Fermin a rămas în uşa celulei. Din cealaltă latură a coridorului, Martin şi Sanahuja îl priveau în tăcere.

Zece minute mai târziu, temnicerul s-a întors ținând sacul de un cap, incapabil să-şi ascundă greața pe care i-o trezea duhoarea de stârv putred. Fermin s-a retras în fundul celulei, fără să aştepte instrucțiuni. Temnicerul a deschis celula şi a aruncat sacul înăuntru.

- Anunță-i acum, şefu', ca să ne ia mezelul de-aici înainte de miezul nopții, altfel rămânem cu el până mâine-noapte.

- Eşti sigur că-l poți băga în sac de unul singur?

- Nu-ți face griji, şefu', sunt obişnuit.

Temnicerul a încuviințat din nou, nu prea convins.

- Poate avem noroc, fiindcă ciotul începuse să-i supureze, şi asta nici nu pot să-ți spun cum pute...

- Fir-ar să fie, a zis temnicerul, îndepărtându-se în graba mare.

De cum l-a auzit că ajunsese la capătul coridorului, Fermin a început să-l dezbrace pe Salgado, apoi şi-a scos şi hainele lui. Şi-a pus pe el zdrențele puturoase ale hoțului, iar pe acesta l-a îmbrăcat cu ale lui. L-a aşezat pe Salgado pe-o parte în pat, cu fața la zid, şi l-a acoperit cu pătura până la jumătatea feței. Apoi a luat sacul de prelată şi a intrat în el. Era gata să-l închidă, când şi-a adus aminte de ceva.

A ieşit iute din sac şi s-a dus la zid. A scociorât cu unghiile între două pietre, acolo unde îl văzuse pe Salgado punând cheia, până ce i-a simțit vârful. A încercat s-o apuce cu degetele, dar ea luneca şi rămânea prinsă acolo.

- Grăbeşte-te, a auzit glasul lui Martin din cealaltă latură a coridorului.

Fermin şi-a înfipt unghiile În cheie şi a tras cu putere.

Unghia arătătorului i s-a desprins şi durerea l-a orbit câteva clipe. Şi-a înăbuşit un strigăt şi a dus degetul la buze. Gustul propriului sânge, sărat şi metalic, i-a umplut gura. A redeschis ochii şi a văzut că din crăpătură ieşea un centimetru de cheie. De astă dată, a tras de ea cu uşurință.

A intrat iar în sacul de prelată şi l-a înnodat cum a putut din interior, lăsând o deschidere de aproape o palmă. Şi-a reținut voma ce-i urca în gât şi s-a întins pe jos, înnodând sforile dinăuntru, până ce crăpătura a ajuns cât un pumn. Şi-a dus degetele la nas, preferând să respire prin propriu-i jeg decât să cedeze duhorii de putreziciune. Nu trebuia decât să aştepte, şi-a zis.

20

Străzile din Pueblo Nuevo erau cufundate într-o ceață groasă şi umedă, care se târa din cetatea de bojdeuci şi cocioabe până la plaja Somorrostro, Studebakerul domnului director străbătea lent valurile de ceață, înaintând printre defileurile de umbră ale fabricilor, antrepozitelor şi hangarelor întunecoase şi dărăpănate. Farurile desenau două tuneluri de lumină în fața maşinii. După o vreme, silueta vechii fabrici de textile Vilardell a răsărit din beznă. Coşurile de fum şi crestele pavilioanelor şi atelierelor părăsite s-au profilat în fundul străzii. Poarta mare era apărată de un gard cu săgeți; în spatele lui, se ghicea un labirint de buruieni, din care răsăreau schelete de camioane şi hărăbăi părăsite. Şoferul s-a oprit la intrarea vechii fabrici.

- Lasă motorul să meargă, a ordonat domnul director. Fasciculele de lumină ale ambelor faruri treceau prin beznă până dincolo de poarta mare, dezvăluind ruina fabricii, bombardată în timpul războiului şi părăsită ca atâtea altele din oraş.

Pe-o latură, se zăreau nişte barăci mari, închise cu plăci de lemn, iar în fața unor garaje care păreau să fi căzut pradă flăcărilor se înălța ceea ce Valls presupunea că era vechea casă a paznicilor. O flacără roşiatică de lumânare sau opaiț cu ulei sublinia conturul uneia dintre ferestrele închise. Domnul director a privit totul fără grabă, de pe bancheta din spate a maşinii. După câteva minute de aşteptare, s-a aplecat înainte şi s-a adresat şoferului.

- Jaime, vezi casa din stânga, în fața garajului?

Era prima oară când domnul directori se adresa pe numele de botez. Ceva din tonul lui brusc amabil şi cald l-a făcut pe şofer să prefere obişnuita atitudine rece şi distantă.

- Despre gheretă vorbiți?

- Chiar aşa. Apropie-te de ea şi bate în uşă.

- Vreți să intru acolo? În fabrică?

Domnul director a scos un suspin de nerăbdare.

- Nu în fabrică. Ascultă-mă bine. Vezi casa, da?

- Da, domnule.

- Foarte bine. Deci, apropie-te de gard, strecoară-te printre gratii, du-te la gheretă şi bate la uşă. E totul limpede?

Şoferul a încuviințat fără prea mare entuziasm.

- Bine. După ce vei bate în uşă, cineva are să deschidă.

De cum va deschide, spune-i: „Durruti trăieşte".

- Durruti?

- Nu mă întrerupe. Repetă doar ce ți-am spus. Îți vor da ceva. Probabil o valiză sau un balot. Îl aduci şi gata. Simplu, nu?

Şoferul era palid şi privea fără oprire în oglinda retrovizoare, aşteptând parcă să iasă cineva sau ceva din beznă, în orice clipă.

- Fii liniştit, Jaime. N-o să se întâmple nimic. E un serviciu personal. Spune-mi, eşti însurat? - De trei ani, domnule director.

- A, ce bine! Şi ai copii?

- O fetiță de doi ani, dar soția mea e însărcinată, domnule director.

- Familia e foarte importantă, Jaime. Dumneata eşti un bun spaniol. Dacă vrei, ca dar de botez anticipat şi dovadă a recunoştinței mele pentru excelența muncii dumitale, am să-ți dau o sută de pesete. Şi, dacă îmi faci acest mic serviciu, am să te recomand pentru avansare. Ce-ai zice de o muncă de birou la prefectură? Am prieteni buni acolo, care mi-au zis că sunt în căutare de bărbați de caracter pentru a scoate țara din prăpastia unde au aruncat-o bolşevicii.

Auzindu-l că pomeneşte de bani şi de bune perspective, un surâs uşor a înflorit pe buzele şoferului.

- Nu-i primejdios ori...

- Jaime, sunt domnul director. Crezi că ți-aş cere să faci ceva primejdios sau ilegal?

Şoferul l-a privit în tăcere. Valls i-a zâmbit.

- Repetă-mi ce trebuie să faci, haide.

- Mă duc până la uşa casei şi bat. Când îmi deschid, spun: „Trăiască Durruti".

- „Durruti trăieşte".

- Aşa-i. „Durruti trăieşte". Îmi dau valiza şi o aduc.

- Şi mergem acasă. E uşor.

Şoferul a încuviințat şi, după o clipă de şovăială, a coborât din maşină şi s-a apropiat de gard. Valls privea cum silueta lui trecea prin fasciculul de lumină al farurilor şi ajungea la intrare. De-acolo s-a întors să se uite la maşină.

- Hai, imbecilule, intră... a murmurat Valls.

Şoferul s-a strecurat printre zăbrele şi, ocolind gunoiul şi bălăriile, s-a apropiat încet de uşa casei. Domnul director a scos revolverul din buzunarul interior al paltonului şi a tras piedica. Şoferul a ajuns la uşă şi s-a oprit în fața ei. Valls l-a văzut bătând de două ori şi aşteptând. După un minut, încă nu se întâmplase nimic.

- Încă o dată, a şoptit Valls pentru sine.

Acum, şoferul privea spre maşină, de parcă nu ştia ce să facă. Brusc, o lumină galbenă s-a ivit acolo unde cu doar o clipă înainte fusese uşa închisă. Valls l-a văzut pe şofer spunând parola. S-a mai întors o dată şi a privit spre maşină, zâmbind. Venind de la mică distanță, glonțul i-a zdrobit tâmpla şi i-a trecut prin craniu. O ceață de sânge i-a ieşit pe partea cealaltă, iar trupul, deja un cadavru, s-a mai ținut nițel pe picioare, învăluit în haloul de pulbere, înainte de-a cădea la pământ ca o păpuşă spartă.

Valls s-a ridicat în mare grabă de pe bancheta din spate şi s-a aşezat la volanul Studebakerului. Țintind spre intrarea fabricii cu mâna stângă, cu revolverul sprijinit de parbriz, a apăsat pe accelerație în marşarier. Maşina a dat înapoi în beznă, nimerind în hârtoapele şi bălțile de pe stradă. Pe când se îndepărta, a zărit scânteile câtorva gloanțe pornite din poarta fabricii, dar nici unul n-a atins maşina. Abia când a ajuns la două sute de metri, a luat o curbă şi, accelerând cu putere, s-a îndepărtat de acel loc, muşcându-şi buzele de furie.

Închis în sac, Fermin nu le-a putut auzi decât glasurile.

- Dom'le, am avut noroc, a spus temnicerul începător.

- Fermin a adormit deja, a zis doctorul Sanahuja din celula lui.

- Ce baftă au unii, a comentat temnicerul. Uitați-l. Îl puteți lua.

Fermin a auzit paşi în jur şi s-a simțit brusc scuturat, când unul din gropari a refăcut nodul şi l-a strâns tare. Cei doi l-au ridicat şi l-au tras fără menajamente pe piatra coridorului. El n-a îndrăznit să mişte nici un muşchi.

Scările, colțurile, uşile şi treptele îi înjunghiau trupul fără milă. Şi-a dus un pumn la gură şi l-a muşcat, ca să nu urle de durere. După un drum lung, Fermin a simțit că temperatura scade brusc, iar ecoul claustrofobie din tot castelul dispare. Ajunseseră afară. L-au târât câțiva metri pe nişte pavele tari, presărate cu băltoace. Frigul a început să pătrundă rapid prin sac.

În sfârşit, a simțit că-l săltau şi-l aruncau în gol. A aterizat pe ceea ce părea o suprafață de lemn. Nişte paşi se îndepărtau. Fermin a respirat adânc. Interiorul sacului duhnea a excremente, carne putredă şi benzină. A ascultat cum demara motorul camionului şi, după o scuturătură, a simțit mişcarea vehiculului şi contactul cu o pantă pe care sacul s-a dus de-a dura. A înțeles că vehiculul gonea pe colină în jos, huruind molcom pe acelaşi drum pe care sosise cu luni în urmă. Îşi amintea că urcarea muntelui durase mult şi fusese plină de curbe. Totuşi, a observat curând că vehiculul cotea şi o lua pe un drum nou, neted, dar plin de hârtoape, neasfaltat. O luaseră pe alt drum, şi Fermin a fost sigur că urcau pe munte în loc să coboare spre oraş. Ceva ieşise rău.

Abia atunci i-a dat prin minte că poate Martin nu calculase totul, că-i scăpase vreun detaliu. La urma urmelor, nimeni nu ştia sigur ce se făcea cu leşurile deținuților. Poate că Martin nu se gândise că trupurile puteau fi aruncate într-un crematoriu, pentru a scăpa de ele. Şi l-a închipuit pe Salgado care, trezit din somnul cloroformic, râdea şi spunea că, înainte de-a arde în iad, Fermin Romero de Torres, sau cum naiba îl mai chema, arsese de viu.

Drumul a mai continuat câteva minute. Nu mult după aceea, când vehiculul a micşorat viteza, Fermin a perceput-o întâia oară. O duhoare cum nu mai simțise. I s-a strâns inima şi, în vreme ce vaporii aceia indescriptibili îl purtau spre leşin, şi-a dorit să nu-i fi dat nicicând ascultare nebunului de Martin şi să fi rămas în celulă.

22

Ajuns la castelul Montjuic, domnul director s-a dat jos din maşină şi s-a îndreptat în graba mare spre biroul lui. Ancorat la mica sa masă de scris din fața uşii, secretarul bătea cu două degete la maşină corespondența zilei.

- Lasă asta şi pune să fie adus imediat Salgado, puiul ăla de cățea, a ordonat.

Omul l-a privit confuz, neştiind dacă să deschidă sau nu gura ..

- Nu sta aici ca o statuie. Mişcă.

Secretarul s-a ridicat speriat, ferindu-se de ochii furioşi ai domnului director.

- Salgado a murit, domnule director, Chiar în noaptea asta...

Valls a închis ochii şi a respirat adânc.

- Domnule director...

Neostenindu-se să mai dea explicații, Valls a fugit fără preget la celula numărul 13. Văzându-l, temnicerul l-a salutat milităreşte, ieşind din toropeală.

- Excelență, ce...

- Deschide. Repede.

Temnicerul a deschis celula şi Valls a intrat fără să stea pe gânduri. S-a dus la prici şi, luând de umăr trupul care zăcea, a tras de el cu putere. Salgado a rămas întins pe spate. Valls s-a aplecat asupra lui şi a încercat să-i simtă răsuflarea. Apoi s-a întors spre temnicer, care îl privea îngrozit.

- Unde-i trupul?

- L-au luat cei de la pompele funebre...

Valls i-a tras una de l-a trântit jos. Două santinele se prezentaseră pe coridor, aşteptând instrucțiunile directorului.

- Îl vreau viu, a spus.

Cei doi i-au dat ascultare şi au plecat cu pas uşor. Valls a rămas acolo, sprijinit de gratiile celulei pe care o împărțeau Martin şi doctorul Sanahuja. Temnicerului, care se ridicase şi nu îndrăznea nici să respire, i s-a părut că domnul director râdea.

- A fost ideea ta, presupun, nu-i aşa, Martin? a întrebat Valls în cele din urmă.

Domnul director a schițat o reverență şi, în timp ce se îndepărta pe coridor, aplauda încetişor.

23

Fermin a simțit cum micşora camionul viteza, ocolind ultimele piedici de pe drumul nepavat. După două minute de hurducăieli şi scrâşnete motorul camionului s-a oprit. Duhoarea care trecea prin țesătura sacului era indescriptibilă.

Cei doi gropari s-au dus în spatele camionului. A auzit scrâşnetul barei metalice de închidere şi, brusc, a simțit cum sacul era tras cu forță şi cădea în gol.

Fermin şi-a izbit coastele de pietre. O durere surdă i-a cuprins umărul. Înainte să poată reacționa, cei doi gropari au înşfăcat sacul de pe pavele şi, ținând fiecare de câte un capăt, l-au cărat sus, după care s-au oprit câțiva metri mai încolo. Au trântit din nou sacul, iar Fermin l-a auzit pe unul dintre ei îngenunchind şi desfăcând nodul. Paşii celuilalt s-au îndepărtat vreo doi metri, iar Fermin a perceput că acesta ridica ceva metalic. A încercat să tragă aer în piept, dar miasmele i-au ars gâtlejul. A închis ochii. Aerul rece i-a atins fața. Groparul a apucat sacul de capătul închis şi l-a aruncat cu putere. Trupul lui Fermin s-a dus de-a rostogolul pe pietre şi prin băltoace.

- Haide, la trei, a zis unul dintre ei.

Patru mâini l-au apucat de încheieturile mâinilor şi picioarelor. Fermin s-a străduit să-şi țină respirația.

- Ascultă, nu asudă?

- Cum naiba să asude un mort, nătărăule? O fi de vină băltoaca. Haide, unu, doi şi...

Trei. Fermin a simțit cum se legăna în văzduh. O clipă mai târziu, zbura, lăsându-se în voia destinului. A deschis ochii în plin zbor şi, înainte de impact, a simțit cum cădea în fundul unei gropi săpate în munte. Lumina lunii îi îngăduia să distingă ceva palid care acoperea solul. Fermin a fost sigur că erau pietre şi, în jumătatea de secundă cât a durat căderea, a hotărât senin că nu-i păsa dacă murea.

Aterizarea a fost lină. A simțit că trupul îi căzuse pe ceva moale şi umed. Cinci metri mai sus, unul dintre gropari şi-a golit lopata în aer. Un praf albicios s-a risipit într-o ceață strălucitoare, care i-a mângâiat pielea şi, o secundă mai târziu, a început să-l devoreze ca un acid. Cei doi gropari s-au îndepărtat, iar Fermin s-a ridicat în capul oaselor, descoperind că era într-o groapă săpată în țărână, plină cu leşuri acoperite cu var nestins. A încercat să scuture de pe el praful de foc şi a lunecat printre trupuri până a ajuns la zidul de lut. L-a escaladat, înfigându-şi mâinile în pământ şi ignorând durerea.

Ajuns în vârf, s-a târât până la o băltoacă cu apă murdară, ca să se spele de var. S-a ridicat în picioare, observând cum se îndepărtau în beznă luminile camionului. S-a întors o clipă ca să privească în urmă şi a văzut că groapa i se întindea la picioare ca un ocean de cadavre întrețesute. Greața l-a lovit cu putere şi a căzut în genunchi, vomitând fiere şi sânge peste mâini. Duhoarea de moarte şi panica abia îi îngăduiau să respire. A auzit o rumoare venind din depărtare. A ridicat privirile şi a văzut farurile a două maşini care se apropiau. A fugit spre o latură a colinei şi a ajuns pe o mică esplanadă, de unde putea să vadă marea la picioarele muntelui şi farul din port, în vârful anrocamentului.

Sus, castelul Montjuic se înălța printre norii negri ce se târau, acoperind luna. Zgomotul maşinilor se apropia. Fără să stea pe gânduri, Fermin s-a aruncat pe versant în jos, căzând şi rostogolindu-se printre trunchiuri, pietre şi bălării, care îl loveau şi-i smulgeau fâşii de piele. N-a mai simțit nici durerea, nici teama, nici oboseala până n-a ajuns la şosea, de unde a început să fugă în direcția hangarelor din port. A alergat fără oprire, pe nerăsuflate, pierzând noțiunea timpului şi conştiința rănilor ce-i acopereau trupul.

Se crăpa de ziuă când a ajuns la nesfârşitul labirint de cocioabe ce acoperea plaja Somorrostro. Ceaţa din zori se târa dinspre mare şi şerpuia printre acoperişuri. Fermin a intrat pe ulicioarele şi tunelurile din mahalaua săracilor şi a căzut între două grămezi de gunoi. Acolo au dat de el doi copii zdrenţăroşi, care târau nişte cutii din lemn şi s-au oprit să-i privească silueta scheletică, ce părea să sângereze prin toţi porii pielii.

Fermin le-a zâmbit şi a făcut semnul victoriei cu două degete. Copiii s-au uitat unul la celălalt. Unul din ei a zis ceva ce n-a putut auzi. S-a lăsat în voia oboselii şi, cu ochii întredeschişi, a văzut că patru persoane îl ridicau de la pământ şi-l întindeau pe un pat, lângă foc. A simţit căldura pe piele şi şi-a recăpătat încet senzaţiile în picioare, mâini şi braţe. Durerea a venit după aceea, ca o maree molcomă, dar inexorabilă. În jurul lui, vocile stinse ale unor femei murmurau vorbe de neînţeles. I-au scos puţinele zdrenţe ce-i mai rămăseseră. Cârpe muiate în apă fierbinte şi camfor i-au mângâiat cu nesfârşită gingăşie trupul gol şi rănit.

A întredeschis ochii, simţind pe frunte mâna unei bătrâne care îl pironea cu o privire obosită şi înţeleaptă.

- De unde vii? l-a întrebat femeia, pe care Fermin, în delirul lui, a luat-o drept maică-sa.

- Dintre morţi, mamă, a şoptit. M-am întors dintre morţi.

Partea a treia

Revenind la viață

1

Barcelona, 1940

Incidentul de la vechea fabrică Vilardell n-a ajuns nicicând în jurnale. Nimănui nu-i convenea să se afle de acea istorie. De toate cele petrecute acolo îşi amintesc doar cei ce fuseseră de faţă. Chiar în acea noapte, Mauricio Valls a revenit la castel, a văzut că deţinutul numărul 13 fugise şi i-a vorbit inspectorului Fumero de la Brigada Socială despre denunţul făcut de unul dintre deţinuţi. Fumero şi oamenii lui erau pe poziţii încă dinainte de răsăritul soarelui.

Inspectorul pusese doi dintre ei să păzească perimetrul şi îi adunase pe ceilalţi la intrarea principală, de unde, aşa cum spusese Valls, se putea vedea ghereta. Trupul lui Jaime Montoya, viteazul şofer al directorului închisorii, care se oferise voluntar să cerceteze singur veridicitatea afirmaţiilor făcute de unul dintre deţinuţi, cum că existau elemente subversive, zăcea tot acolo, întins printre gunoaie. Cu puţin înainte de-a se crăpa de ziuă, Fumero le ordonase oamenilor lui să intre în vechea fabrică. Au înconjurat ghereta, dar când ocupanţii ei, doi bărbaţi şi o femeie tânără, le-au detectat prezenţa, a avut loc doar un incident mărunt, când femeia, care avea o armă de foc, a tras în braţul unuia dintre poliţişti. Dar rana era o simplă zgârietură fără importanţă. După acel incident, Fumero şi oamenii lui îi potoliseră pe rebeli în jumătate de minut.

Atunci, inspectorul a ordonat să fie băgaţi cu toţii în ghereta, împreună cu trupul şoferului mort. Fumero n-a cerut nici nume, nici acte. Le-a ordonat oamenilor lui să lege cu sârmă picioarele şi mâinile rebelilor de nişte scaune metalice ruginite, aruncate într-un colţ. Odată imobilizaţi, Fumero le-a cerut să-l lase singur şi să-i aştepte instrucţiunile postaţi la uşa gheretei şi la poarta fabricii. Rămas singur cu prizonierii, a închis uşa şi s-a aşezat în faţa lor.

- N-am dormit toată noaptea şi-s obosit. Vreau să mă duc acasă. Aşa că spuneţi-mi unde-s banii şi bijuteriile lui Salgado, pe care le ţineţi ascunse, şi n-o să păţiţi nimic, de acord?

Prizonierii îl priveau cu un amestec de uluială şi groază.

- Nu ştim nimic nici despre bijuterii, nici despre acest Salgado, a spus bărbatul cel mai în vârstă.

Fumero a încuviinţat oarecum plictisit. Îşi plimba cumpătat ochii peste cei trei prizonieri, ca şi cum le putea citi gândurile, iar acestea îl plictiseau. După ce-a şovăit câteva clipe, a ales-o pe femeie şi şi-a tras scaunul în aşa fel încât să stea la doar două palme de ea. Femeia tremura.

- Las-o în pace, fecior de lele, a scuipat celălalt bărbat, mai tânăr. Dacă te-atingi de ea, îţi jur că te omor.

Fumero a zâmbit melancolic.

- Ai o prietenă foarte frumoasă.

Navas, ofiţerul din uşa gheretei, simţea cum sudoarea rece îi trecea prin haine. Se făcea că n-auzea urletele dinăuntru şi, când camarazii lui l-au privit îngroziţi din poarta fabricii, a scuturat din cap.

N-au schimbat nici o vorbă. Fumero era în ghereta de vreo jumătate de ceas, când uşa s-a deschis în sfârşit în spatele lui. Navas s-a dat la o parte şi a evitat să privească direct petele umede de pe hainele negre ale inspectorului. Fumero s-a îndepărtat încet, îndreptându-se spre ieşire, şi Navas, după o privire sumară aruncată înăuntrul gheretei, şi-a stăpânit senzaţia de vomă şi a închis uşa. La un semn al lui

Fumero, doi bărbați s-au apropiat cu două bidoane de benzină şi au stropit perimetrul şi pereții gheretei. N-au rămas s-o privească arzând.

Când s-au întors, Fumero îi aştepta aşezat pe scaunul de lângă şofer. Au plecat în tăcere, în vreme ce o coloană de fum şi flăcări se înălța printre ruinele vechii fabrici, lăsând o urmă de cenuşă care se risipea în vânt. Fumero a coborât geamul portierei şi a deschis palma în aerul rece şi umed. Avea sânge pe degete. Navas conducea cu privirea pironită înainte, deşi ochii lui nu vedeau decât privirea imploratoare a tinerei, încă în viață, înainte de-a închide uşa. A observat că Fumero îl privea şi a strâns mâinile pe volan, pentru a-şi ascunde tremurul.

De pe trotuar, o ceată de copii zdrențăroşi privea maşina care trecea. Unul dintre ei a închipuit cu mâinile un pistol, prefăcându-se că trăgea. Fumero a zâmbit şi a răspuns cu acelaşi gest, apoi maşina s-a făcut nevăzută în labirintul străzilor din jurul junglei de coşuri de fum şi antrepozite, ca şi cum n-ar fi fost nicicând acolo.

2

Fermin a delirat şapte zile încheiate în baracă. Nici o cârpă umedă nu-i potolea febra; nici o unsoare nu ogoia răul care, se spunea, îl devora pe dinăuntru. Babele de prin partea locului, care îl îngrijeau cu rândul şi îi dădeau întăritoare ca să-l țină în viață, ziceau că în străin se aciuase demonul remuşcărilor şi că sufletul lui voia să fugă la capătul tunelului şi să-şi afle odihna în neguri.

În cea de-a şaptea zi, bărbatul pe care toți îl strigau Armando, şi a cărui autoritate era acolo doar cu doi centimetri mai jos de-a lui Dumnezeu, a intrat în baracă şi s-a aşezat lângă bolnav. I-a cercetat rănile, i-a săltat pleoapele cu degetele şi a citit tainele scrise în pupilele-i dilatate. Babele care îl îngrijeau stăteau strânse în spatele lui şi aşteptau într-o tăcere respectuoasă. După o vreme, Armando a dat din cap ca pentru sine şi a părăsit baraca. Doi tineri, care aşteptau în uşă, l-au urmat până la linia de spumă de pe țărm, unde se spărgea mareea, şi i-au ascultat instrucțiunile cu atenție. Armando i-a urmărit plecând şi a rămas acolo, aşezat pe rămăşițele unei bărci pescăreşti distruse de furtună, eşuată între plajă şi purgatoriu.

A aprins o țigară scurtă şi a savurat-o în briza zorilor.

Fumând cu gândul la tot ce avea de făcut, a scos o tăietură din ziarul *La Vanguardia,* pe care o ținea de zile întregi în buzunar. Acolo, înghesuită printre anunțuri publicitare şi scurte informații din actualitatea spectacolelor de pe bulevardul Paralelo, era o scurtă ştire despre fuga unui deținut din închisoarea de pe Montjuic. Textul avea izul sterp al istoriilor ce reproduc vorbă cu vorbă comunicatele oficiale. Unica licență pe care şi-o îngăduise redactorul era afirmația că nimeni nu reuşise vreodată să fugă din fortăreața inexpugnabilă.

Armando a ridicat privirea şi a privit colina Montjuic, care se înălța în sud. Castelul, un mănunchi de turnuri dințate învăluit în cețurile de pe mare, se ridica deasupra Barcelonei. Armando a zâmbit amar şi, cu țigara, a dat foc bucății de ziar, privind cum i se risipea cenuşa în briza mării. Ca întotdeauna, jurnalele denaturau adevărul, ca şi cum de asta le depindea viața, şi poate că aveau dreptate. Toată ştirea mirosea a adevăruri pe jumătate spuse şi a detalii lăsate deoparte. Printre ele şi faptul că nimeni nu izbutise vreodată să fugă din închisoarea de pe Montjuic. Deşi, şi-a zis, poate că în acest caz era adevărat, fiindcă el, bărbatul pe care toți îl strigau Armando, era cineva doar în lumea nevăzută a mahalalei locuite de săraci şi persoane nefrecventabile. Sunt vremuri şi locuri în care să fii nimeni e mai onorabil decât să fii cineva.

3

Zilele se scurgeau cu încetinitorul. Armando trecea o dată pe zi pe la baracă, să afle cum îi mai mergea muribundului. Febra dădea semne timide că s-ar fi ogoit, iar multele lovituri, tăieturi şi răni ce-i acopereau trupul începeau, se pare, să se vindece cu ajutorul unsorilor. În cea mai mare parte a zilei, muribundul dormea ori şoptea vorbe neînțelese, între trezie şi somn.

- Va trăi? întreba Armando uneori.

- Încă nu s-a hotărât, îi răspundea muierea ninsă de ani pe care nefericitul acela o lua drept maică-sa.

Zilele s-au prefăcut în săptămâni şi curând a fost evident că n-avea să vină nimeni să pună întrebări despre străin, fiindcă nimeni nu se interesează de ceea ce preferă să ignore. În mod normal, poliția şi Garda Civilă nu intrau în Somorrostro. Legea tăcerii stabilise limpede că oraşul şi lumea se sfârşeau la porțile mahalalei de cocioabe şi ambele părți erau interesate să păstreze acea graniță invizibilă. Armando ştia că, de cealaltă parte, erau mulți care, pe furiş sau pe față, se rugau pentru ca într-o zi furtuna să ia o dată pentru totdeauna mahalaua săracilor, dar până să vină acea zi, toți preferau să privească în altă parte, să întoarcă spatele mării şi oamenilor ce trăiau de azi pe mâine între țărm şi jungla fabricilor din Pueblo Nuevo. Chiar şi aşa, Armando tot avea unele îndoieli. Istoria pe care o intuia în spatele acelui chiriaş ciudat, pe care îl luaseră la ei din milă, ar fi putut face ca legea tăcerii să se ducă de râpă.

După nu prea multe săptămâni, doi polițişti începători au venit şi au întrebat dacă văzuse cineva un bărbat care semăna cu străinul. Armando a ținut garda sus zile în şir, dar când acel bărbat n-a mai fost căutat, a înțeles în sfârşit că nimeni nu voia să dea de el. Poate că murise şi nici măcar nu-şi dădea seama.

La o lună şi jumătate de la sosirea lui în mahala, rănile de pe trupul bărbatului au început să se vindece. Când acesta a deschis ochii şi a întrebat unde era, l-au ajutat să se salte în capul oaselor şi să bea o supă, dar nu i-au zis nimic.

- Trebuie să te odihneşti.

- Sunt viu?

Nimeni nu i-a răspuns nici da, nici nu. Zilele i se scurgeau între somn şi osteneala care nu-l părăsea. Ori de câte ori închidea ochii şi se lăsa în voia ei, mergea în acelaşi loc. În visul reluat noapte de noapte, escalada pereții unei gropi nesfârşite, pline de leşuri. Ajungând sus, se întorcea să privească în urmă şi vedea că mareea de trupuri spectrale se rotea ca un vârtej de țipari. Morții căscau ochii şi escaladau pereții, pe urmele lui. Treceau peste munte şi o luau pe străzile Barcelonei, căutându-şi fostele locuințe, bătând la uşile celor pe care-i iubiseră. Unii îşi căutau ucigaşii şi străbăteau oraşul însetați de răzbunare, dar cei mai mulți nu voiau decât să se întoarcă la casele şi în paturile lor şi să-şi strângă în brațe fiii, soțiile şi iubitele părăsite la plecare. Dar nimeni nu le deschidea uşile, nimeni nu-i lua de mână şi nimeni nu voia să le sărute buzele, iar muribundul asudat se deştepta în întuneric, cu bocetul asurzitor al morților în suflet.

Un străin obişnuia să-l viziteze adesea. Mirosea a tutun şi colonie, bunuri rare în epoca aceea. Se aşeza pe un scaun lângă el şi-l privea cu ochi impenetrabili. Avea părul negru ca pana corbului şi trăsături

ascuțite. Când observa că pacientul era treaz, îi zâmbea.

- Eşti Dumnezeu ori diavolul? l-a întrebat odată muribundul.

Străinul a ridicat din umeri şi a analizat întrebarea.

- Un pic din amândoi, a răspuns în cele din urmă .

- În principiu, eu sunt ateu, l-a informat pacientul. Deşi, în realitate, sunt foarte credincios.

- Ca mulți alții. Acum odihneşte-te, prietene. Cerul mai poate aştepta. Şi iadul e prea mic pentru tine.

Intre vizitele ciudatului domn cu părul negru ca pana corbului, convalescentul se lăsa hrănit, lăut şi îmbrăcat cu haine curate, care îi erau mari. Când s-a putut ține pe picioare şi a făcut primii paşi, l-au însoțit până pe țărmul mării, unde şi-a băgat picioarele în apă şi s-a lăsat mângâiat de lumina Mediteranei. Şi-a petrecut întreaga dimineață privind cum nişte copii zdrențăroşi, cu fețe murdare, se jucau în nisip şi şi-a dat seama că încă mai avea chef de viață. Cu timpul, i-au revenit amintirile, furia şi, odată cu ele, dorința şi teama de-a se întoarce în oraş.

Picioarele, brațele şi celelalte angrenaje au început să-i funcționeze mai mult sau mai puțin normal. Şi-a regăsit ciudata plăcere de-a urina în vânt, fără avânturi sau clipe ruşinoase, şi şi-a zis că bărbatul care se putea pişa în picioare şi neajutat de nimeni îşi putea înfrunta şi răspunderile. Chiar în zorii ce-au urmat acelei nopți, s-a ridicat tiptil şi a luat-o pe ulicioarele strâmte din mahala, până la granița marcată de şinele de tren. De cealaltă parte a lor, se înălțau pădurea coşurilor de fum şi crestele îngerilor şi mausoleelor din cimitir. Dincolo de ele, într-o țesătură de lumini ce urca pe coline, se întindea Barcelona. A auzit paşi în spatele lui şi, întorcându-se, a întâlnit privirea senină a bărbatului cu părul ca pana corbului.

- Ai reînviat, a zis acela.

- Rămâne de văzut dacă de astă dată îmi va merge mai bine ca prima oară, fiindcă am un drum...

Bărbatul cu părul ca pana corbului a zâmbit.

- Dă-mi voie să mă prezint. Sunt Armando, țiganul. Fermin i-a strâns mâna.

- Fermin Romero de Torres, nu-s țigan, dar nici nu mă am prea bine cu legea.

- Prietene Fermin, mi s-a părut că te gândeşti cum să revii la ea.

- Capra trage la munte, a zis Fermin. Am lăsat unele lucruri neterminate.

Armando a încuviințat.

- Te înțeleg, dar încă nu-i cazul, prietene, i-a răspuns. Ai răbdare. Mai stai o vreme cu noi.

Teama de tot ce-l aştepta la întoarcere şi generozitatea acelor oameni l-au mai ținut acolo până ce, într-o duminică dimineață, a cerut un jurnal de la un puşti, care dăduse de el în pubela unui chioşc de pe plaja. Barceloneta. Era greu de aflat de când stătea ziarul în gunoi, dar era datat cu trei luni după fuga lui. A cercetat paginile, căutând un indiciu, un semn ori o mențiune, dar n-a aflat nimic. În după-amiaza acelei zile, când hotărâse deja ca spre seară să se întoarcă la Barcelona, Armando s-a apropiat de el şi l-a informat că un om de-al lui trecuse pe la pensiunea unde locuia.

- Fermin, e mai bine să nu te duci pe acolo să-ți cauți lucrurile.

- De unde ştii unde locuiesc? Armando a zâmbit, ocolind răspunsul.

- Poliția le-a zis că ai murit. O notă despre moartea ta a apărut în ziare în urmă cu câteva săptămâni. Nu ți-am spus nimic, căci cred că-n convalescență nu-i bine să citeşti despre propria-ți moarte.

- De ce-am murit?

- Din cauze naturale. Ai căzut într-o râpă, încercând să fugi de justiție.

- Atunci, sunt mort?

- Mai mort nici nu se poate.

Fermin a cântărit implicațiile noului său statut.

- Şi acum ce fac? Unde mă duc? Nu pot rămâne aici pe vecie, abuzând de bunătatea voastră şi punându-vă în primejdie.

Armando s-a aşezat lângă el şi a aprins una dintre țigările pe care şi le răsucea singur şi care miroseau a eucalipt.

- Fermin, poți să faci orice vrei, fiindcă nu exişti. Aproape că te-aş sfătui să rămâi cu noi, pentru că numele şi figurile noastre nu-s înregistrate. Suntem strigoi. Oameni invizibili. Dar ştiu că trebuie să te întorci şi să rezolvi tot ce-ai lăsat acolo. Din nefericire, odată plecat de aici, nu te mai pot ocroti.

- Şi-aşa ai făcut destule pentru mine.

Armando l-a bătut cu palma pe umăr şi i-a întins foaia de hârtie împăturită din buzunar.

- Pleacă o vreme din oraş. Lasă să treacă un an şi, de cum te întorci, începe prin a te duce aici, a spus îndepărtându-se.

Fermin a despăturit pagina şi a citit:

FERNANDO BRIANS
Avocat

Strada Caspe nr. 12
Mansardă, scara 1
Barcelona. Telefon 564375

- Cum te pot răsplăti pentru tot ce-ai făcut pentru mine?

- După ce-ți rezolvi problemele, treci într-o zi pe aici şi întreabă de mine. Vom merge s-o vedem dansând pe Carmen Amaya şi-mi vei povesti cum ai izbutit să fugi de-acolo, de sus. Sunt curios, a spus Armando.

- În care celulă ai stat, Armando?

- În celula 13.

- Tu ai desenat cruci pe zid?

- Spre deosebire de tine, Fermin, eu sunt creştin, dar nu mai cred.

În seara aceea, nimeni nu l-a împiedicat să plece şi nici nu şi-a luat rămas-bun de la el. S-a îndreptat, încă un strigoi printre ceilalți, către străzile unei Barcelone ce mirosea a electricitate. A întrezărit în depărtare turnurile catedralei Sagrada Familia, înfipte în stratul de nori roşietici, ce amenințau cu un potop biblic, şi şi-a văzut de drum. Paşii l-au purtat către stația de autobuz din strada Trafalgar. În buzunarele paltonului dăruit de Armando a descoperit nişte bani. A cumpărat biletul cu cea mai lungă rută pe care l-a găsit şi şi-a petrecut noaptea în autobuz, străbătând străzile pustii prin ploaie. A doua zi, a făcut la fel, astfel încât, după drumeții şi zile petrecute în trenuri şi autobuze, în miezul unei nopți a ajuns acolo unde străzile nu mai aveau nume şi casele nu mai aveau numere, unde nimic și nimeni nu-şi aducea aminte de el.

A avut o sută de meserii şi nici un prieten. A câştigat bani şi i-a cheltuit. A citit cărți ce vorbeau despre o lume în care nu mai credea. A început să compună scrisori pe care n-a ştiut nicicând cum să le încheie. A trăit în pofida amintirilor şi remuşcărilor. De nenumărate ori, a înaintat pe câte un pod sau a dat să coboare într-o râpă şi a privit cu seninătate în abis. Dar, de fiecare dată i-a revenit, în ultimul moment, amintirea promisiunii pe care o făcuse şi a privirii pe care i-o aruncase Prizonierul cerului. După un an, a plecat din odaia închiriată deasupra unui bar şi, având drept unic bagaj un exemplar din *Oraşul blestemaților,* găsit într-un târg, poate singura dintre cărțile lui Martin care nu fusese arsă şi pe care o citise de vreo zece ori, a mers pe jos doi kilometri până la gară şi a cumpărat biletul care îl aşteptase în

toate acele luni.

- Un bilet pentru Barcelona, vă rog.

Privindu-l dispreţuitor, funcţionarul i-a eliberat biletul şi i l-a întins:

- Ciudată dorinţă, a zis. Cu toţi catalanii ăia de căcat.

Barcelona, 1941

Se însera când Fermin a coborât din tren în gara Francia. Locomotiva scuipase un nor de aburi şi funingine, care se târa pe peron şi veghea paşii călătorilor ce coborau din tren după un drum lung. Fermin s-a alăturat marşului silenţios către ieşire, printre oameni cu haine destrămate, ce-şi târau valizele legate cu curele, bătrâni prematuri care-şi purtau întreaga avere într-o boccea şi copii cu privirea şi buzunarele goale.

Doi jandarmi din Garda Civilă păzeau intrarea pe peron, şi Fermin a observat că-şi plimbau privirile printre călători şi opreau la întâmplare pe câte cineva, ca să-i ceară actele la control. S-a dus drept spre unul din ei. Ajuns la mai puţin de doisprezece metri, a observat că jandarmul îl cerceta cu privirea. În romanul lui Martin, de care nu se despărţise în acele luni, un personaj afirma că una dintre cele mai bune căi de a dezarma o autoritate era să i te adresezi - înainte să ţi se adreseze ea.

- Bună seara, şefu'. Eşti amabil să-mi spui unde-i hotelul Porvenir? Am înţeles că în piaţa Palacio, dar nu prea cunosc oraşul.

Jandarmul l-a privit în tăcere, cam nelămurit. Colegul lui se apropiase, flancându-l din dreapta.

- Asta trebuie să întrebi la ieşire, a spus pe un ton neprietenos.

Fermin a încuviinţat politicos.

- Scuzaţi-mă că v-am deranjat. Aşa voi face.

Se pregătea să se îndrepte spre holul gării, când celălalt jandarm l-a apucat de braţ.

- Piaţa Palacio e chiar în stânga ieşirii. În faţa Căpităniei Portului.

- Vă rămân recunoscător. Noapte bună.

Jandarmul i-a dat drumul, iar Fermin s-a îndepărtat încet, măsurându-şi paşii până ce a ajuns în hol şi de acolo în stradă.

Un cer stacojiu acoperea Barcelona întunecată, ţesută din siluete negre şi ascuţite. Un tramvai pe jumătate gol se târa, proiectând o lumină stinsă pe pavele. Fermin l-a lăsat să treacă şi a traversat strada. Ocolind şinele lucioase, a privit linia de fugă a bulevardului Colon şi, în fundal, colina Montjuic şi castelul care se ridica deasupra oraşului. A lăsat privirile în jos şi a luat-o pe strada Comercio, îndreptându-se spre piaţa Borne. Străzile erau pustii şi o briză rece sufla printre ulicioare. N-avea unde să se ducă.

Şi-a amintit cum Martin îi povestise că, în urmă cu ani buni, locuise în apropiere, într-o hardughie veche de pe îngusta trecătoare de umbre a străzii Flassaders, lângă fabrica de ciocolată Mauri. A pornit într-acolo, dar la capătul drumului a observat că edificiul şi conacul de lângă el fuseseră bombardate şi distruse în timpul războiului. Autorităţile nu catadicsiseră să adune gunoiul, iar vecinii, probabil ca să poată merge pe strada mai îngustă decât coridoarele locuinţelor din zonă, se mărginiseră să mute molozul din calea lor, punându-l claie peste grămadă.

Fermin a privit în jur. Abia distingea strălucirea becurilor şi lumânărilor ce răspândeau o lumină stinsă din balcoane. Fermin a înaintat printre ruine, ocolind grămezi de moloz, jgheaburi crăpate şi grinzi încrucişate în noduri imposibile. A căutat o văgăună printre dărâmături şi s-a ghemuit lângă un bolovan pe care încă se mai putea citi numărul 17, vechiul domiciliu al lui David Martin. Şi-a strâns paltonul şi

jurnalele vechi de sub haine. Făcându-se ghem, a încercat să ațipească.

După o jumătate de ceas, frigul a început să-i intre în oase.

Un vânt foarte umed lingea ruinele, căutând fisuri şi crăpături. Fermin a deschis ochii şi s-a ridicat. Tocmai încerca să caute un colțişor mai ferit, când a observat că o siluetă îl privea din stradă. A înlemnit. Silueta a făcut câțiva paşi spre el.

- Cine eşti? a întrebat.

Silueta s-a mai apropiat nițel, iar strălucirea unui felinar din depărtare i-a luminat profilul. Era un bărbat înalt şi robust, îmbrăcat în negru. Fermin i-a privit gulerul. Un preot. Fermin a ridicat mâna împăciuitor.

- Plec, părinte. Te rog, nu chema poliția.

Preotul l-a privit de sus în jos. Avea ochi severi şi părea să-şi fi petrecut jumătate din viață ridicând nu pocale, ci saci în port.

- Ți-e foame? a întrebat.

Fermin, care ar fi mâncat oricare dintre pietrele din jur, dacă cineva le-ar fi stropit cu trei picături de ulei de măsline, a făcut semn că nu.

- Tocmai am cinat la restaurantul Las Siete Puertas şi am luat culoarea nopții de atâta orez negru, a răspuns.

Preotul a schițat un surâs. S-a întors şi a plecat.

- Hai, vino, i-a ordonat.

6

Padre Valera locuia la mansarda unei clădiri din capătul bulevardului Borne, care dădea direct spre acoperişurile pieței. Fermin a dat gata cu entuziasm trei farfurii cu supă, câteva coltuce de pâine uscată şi două pahare cu vin îndoit cu apă, pe care preotul i le pusese în față, privindu-l curios.

- Dumneata nu cinezi, padre?

- Nu obişnuiesc să cinez. Poftă bună, văd că ți-e foame încă din '36.

Sorbind zgomotos supa şi cocoloaşele de pâine, Fermin îşi plimba privirea prin sufragerie. Alături de el, într-o vitrină, se zăreau o colecție de farfurii şi pahare, câțiva sfinți şi ceea ce părea a fi o garnitură de tacâmuri din argint.

- Şi eu am citit *Mizerabilii,* aşa că nici să nu-ți treacă prin minte, l-a avertizat preotul.

Fermin a clătinat ruşinat din cap:

- Cum te cheamă?

- Fermin Romero de Torres, la dispoziția Domniei Tale.

- Eşti căutat, Fermin?

- Depinde cum o iei. E complicat.

- Nu-i treaba mea, dacă nu vrei să-mi spui, dar pe-aici nu poți purta asemenea haine. Ajungi mai repede la mititica decât pe Via Layetana. O grămadă dintre cei care se ascund de multă vreme sunt opriți. Trebuie să ai mare grijă.

- De cum ajung la fondurile mele bancare în stare de hibernare, am de gând să merg la Digul Plutitor şi să ies la patru ace.

- Să vedem, ridică-te o clipă.

Fermin a pus lingura jos şi s-a ridicat. Preotul l-a cercetat amănunțit.

- Ramon era de două ori cât tine, dar cred că unele dintre hainele lui de când era tânăr au să-ți vină bine.

- Ramon?

- Fratele meu. L-au omorât în stradă, chiar la intrarea în clădire, în mai 1938. Mă căutau pe mine, dar el i-a înfruntat. Era instrumentist. Cânta în fanfara municipală. Prim trompetist.

- Îmi pare foarte rău, padre. Preotul a ridicat din umeri.

- Fiecare a pierdut mai mult sau mai puțin pe cineva, indiferent de tabăra în care a fost.

- Eu nu-s în nici o tabără, a ripostat Fermin. Mai mult, drapelele îmi par nişte cârpe colorate, care miros a rânced, şi mă apucă diareea de câte ori văd că unuia care se înveleşte în ele i se umple gura de imnuri, steme şi discursuri. Am crezut mereu că aceia care se simt atraşi de turmă au ceva de mieluşel.

- Trebuie s-o duci foarte rău în țara asta.

- Nici nu ştii cât de rău. Dar îmi spun mereu că accesul direct la deliciosul jambon sărat şi uscat compensează totul. Peste tot fierb bobii.

- Asta-i adevărat. Spune-mi, Fermin, de când n-ai mai mâncat din jambonul ăsta sărat şi uscat atât de delicios?

- Din 6 martie 1934. La restaurantul Los Caracoles din strada Escudellers. Altă viață.

Preotul a zâmbit.

- Poți rămâne aici peste noapte, Fermin, dar mâine trebuie să-ți cauți alt loc. Lumea vorbeşte. Îți pot

da ceva bani pentru o pensiune, dar să ştii că toate cer actul de identitate şi-şi trec clienţii pe lista comisariatului.

- Nici nu trebuie să-mi spui, padre. Mâine, înainte de-a se crăpa de ziuă, am să mă evapor de-aici mai repede decât bunăvoinţa. Dar n-am să accept nici un sfanţ, că şi aşa am abuzat destul de dumneata.

Preotul a ridicat mâna şi a scuturat din cap.

- Hai să vedem cum îţi vin câteva lucruri de-ale lui Ramon, a zis ridicându-se de la masă.

Padre Valera a insistat să-i dea lui Fermin o pereche de pantofi în stare medie, un costum de lână modest, dar curat, două schimburi de lenjerie şi câteva obiecte de igienă personală şi i le-a pus pe toate într-o valiză. Pe un raft, erau o trompetă strălucitoare şi câteva fotografii cu doi bărbaţi tineri, chipeşi şi zâmbitori, la ceva ce părea a fi Sărbătoarea cartierului aracia [36] . Trebuia să priveşti cu mare atenţie ca să-ţi dai seama că unul era padre Valera, care acum părea cu treizeci de ani mai bătrân.

- Apă caldă n-am. Boilerul va fi umplut abia dimineaţă, aşa că ori aştepţi, ori foloseşti urciorul.

Pe când Fermin se spăla cum putea, padre Valera a pregătit într-o cafetieră un soi de cicoare amestecată cu alte ingrediente vag dubioase. N-avea zahăr, dar apa murdară din ceaşcă era fierbinte şi compania plăcută.

- Ce mai, s-ar zice că suntem în Columbia şi savurăm boabe fine si alese, a spus Fermin.

- Eşti un om deosebit, Fermin. Îţi pot pune o întrebare personală?

- E acoperită de taina spovedaniei?

- Să spunem că da.

- Dă-i drumul.

- Ai omorât pe cineva? În război, vreau să spun.

- Nu, a răspuns Fermin.

- Eu da.

Fermin a rămas nemişcat, cu ceaşca pe jumătate ridicată spre gură. Preotul a lăsat ochii în jos.

- N-am spus lucrul ăsta niciodată nimănui.

- E acoperit de taina spovedaniei, l-a asigurat Fermin.

Preotul s-a frecat la ochi şi a oftat. Fermin s-a întrebat de când stătea omul ăla singur acolo, doar cu taina lui şi cu amintirea fratelui mort.

- Cu siguranţă că ai avut motive, padre. Preotul a negat.

- Dumnezeu a părăsit ţara noastră, a spus.

- Dar nu te teme, de cum va vedea în ce hal i-a ajuns ograda din nordul Pirineilor, va reveni cu coada între picioare.

Padre Valera a tăcut îndelung. Au dat pe gât nechezolul şi Fermin, ca să-i dea curaj preotului, care părea tot mai abătut pe măsură ce minutele treceau, şi-a turnat încă o ceaşcă.

- Îţi place cu adevărat? Fermin a încuviinţat.

- Vrei să te spovedesc? a întrebat brusc preotul. Fără glumă.

- Nu te supăra, padre, dar eu nu reuşesc să cred în asemenea lucruri...

- Dar poate că Dumnezeu crede în dumneata.

- Mă îndoiesc.

- Nu-i nevoie să crezi în Dumnezeu ca să te spovedeşti.

E ceva între dumneata şi propria conştiinţă. Ce ai de pierdut?

Timp de două ceasuri, Fermin i-a mărturisit părintelui Valera tot ce ţinea sub tăcere de când fugise de la castel, cu mai bine de un an în urmă. Acesta l-a ascultat cu atenţie, încuviinţând din când în când. În

sfârşit, când Fermin a simţit că vomitase totul şi că-şi luase de pe suflet marea povară care, de luni de zile, îl sufoca fără să-şi dea seama, padre Valera a scos o sticluţă cu lichior dintr-un sertar şi, fără să-l mai întrebe, i-a turnat din rezerva rămasă.

- Nu-mi ierţi păcatele, padre? Îmi dai doar un strop de coniac?

- Păi, e unul şi acelaşi lucru. Şi cine-s eu ca să iert sau să te judec? Dar cred că ţi-a picat bine să scapi de toate astea. Ce-ai de gând să faci acum?

Fermin a ridicat din umeri.

- M-am întors şi-mi pun gâtul în joc numai pentru că i-am promis lui Martin. Trebuie să-l caut pe avocatul ăla, iar după aceea pe doamna Isabella şi pe copilul ei, Daniel, ca să-i ocrotesc.

- Cum?

- Habar n-am. Ceva mi se va întâmpla. Primesc sugestii.

- Dar nu-i cunoşti deloc. Nu-s decât nişte străini de care ţi-a vorbit un bărbat pe care l-ai cunoscut la închisoare...

- Ştiu asta. Acu', că o spui, pare o nebunie, aşa-i? Preotul îl privea de parcă vedea dincolo de vorbele lui.

- Nu cumva vrei să faci ceva bun, chiar o nebunie, numai fiindcă ai văzut atâta mizerie şi meschinărie printre oameni?

- Şi de ce nu?

Valera a zâmbit.

- Ştiam eu că Dumnezeu crede în tine.

7

A doua zi, Fermin a ieşit în vârful picioarelor, ca să nu-l trezească pe padre Valera, care adormise pe sofa cu poemele lui Machado în mână si sforăia ca un taur de coridă. Înainte de plecare, îl sărutase pe frunte şi lăsase pe masa din sufragerie banii pe care preotul îi strecurase în valiză, înveliţi într-un şervețel. Apoi a luat-o pe scări în jos, cu hainele şi conştiința curate, hotărât să rămână în viață, cel puțin alte câteva zile.

În zori, soarele şi briza curată ce venea dinspre mare au dat la iveală un cer strălucitor, care lungea umbrele oamenilor în mers. Fermin şi-a petrecut dimineața hoinărind pe străzi cunoscute, oprindu-se în fața vitrinelor şi adăstând pe bănci ca să privească fetele care treceau şi-i păreau cu toatele frumoase. La amiază, s-a apropiat de bodega din capătul străzii Escudellers, lângă restaurantul Los Caracoles, care îi trezea amintiri foarte plăcute. Bodega avea, printre degustătorii cei mai curajoşi şi nemofturoşi, nefericita faimă de a vinde sendvişurile cele mai ieftine din întreaga Barcelonă. Totul era, ziceau experții, să nu pui întrebări indiscrete despre ingrediente.

Cu noile-i haine domneşti şi respectabila armură de ziare *La Vanguardia* îndoite pe sub lenjerie ca să-i dea prestanță şi robustețe, jucând rolul de palton la preț redus, Fermin s-a aşezat la tejghea şi, după ce a consultat lista deliciilor care rimau cu buzunarele şi stomacurile celor mai modeşti, a început să negocieze cu chelnerul.

- Spune-mi ceva, tinere. Sendvişul cu mortadella, mezeluri din Cornella şi pâine catalană rustică din meniul zilei are şi roşii proaspete?

- Abia culese din grădinile noastre din Prat, exact în spatele fabricii de acid sulfuric.

- De calitate superioară. Şi spune-mi, te rog, băiete. Ai încredere în casa asta?

Chelnerului i s-a şters zâmbetul de pe buze, aşa că s-a retras în spatele tejghelei, aruncându-şi şervetul pe umăr cu un gest ostil.

- Mai mult decât în Dumnezeu.

- Nu faceți excepții pentru mutilații de război decorați?

- Cară-te sau anunț Brigada Socială.

Văzând turnura pe care o lua conversația, Fermin a bătut în retragere, căutându-şi un colțişor liniştit, unde să-şi revizuiască strategia. Tocmai se instalase pe scara unui portal, când o fată de nici şaptesprezece ani, dar cu rotunjimi de dansatoare de cabaret, a trecut pe lângă el, gata să cadă în nas.

Fermin s-a ridicat s-o ajute, dar nici n-o apucase bine de braț, că a şi auzit paşi în spate şi un glas față de care cel al chelnerului mitocan, care tocmai îl trimisese să ia aer proaspăt, era o muzică celestă.

- Uite ce-i, boarfă de căcat, mie să nu-mi vii cu de-astea că îți fac fața dantelă şi te las să zaci în stradă, care-i şi mai curvă ca tine.

Vorbitorul era un lungan cu fața măslinie şi gusturi îndoielnice în materie de gablonzuri. Ignorând faptul că sus-numitul era de două ori mai corpolent decât el şi ținea în mână ceva ce părea a fi un obiect tăios, dacă nu şi ascuțit, Fermin, care se săturase până peste cap de bătăuşi şi peşti, s-a interpus între fată şi individ.

- Tu cine naiba mai eşti, nenorocitule? Cară-te până nu-ți pocesc fața.

Fermin a simțit cum fata, care mirosea ciudat, a scorțişoară şi prăjeală, i se agăța de brațe. Era suficient să-i arunci o simplă privire bătăuşului ca să înțelegi că situația nu părea să se poată rezolva pe

cale dialectică, aşa că, drept orice răspuns, Fermin a decis să treacă la acţiune. Şi-a analizat adversarul *in extremis* şi a conchis că masa lui corporală era alcătuită în cea mai mare parte din grăsime, iar muşchii, sau materia cenuşie, nu prezentau excedente.

- Mie să nu-mi vorbeşti aşa, iar domnişoarei nici atât. Peştele l-a privit uimit, dar n-a dat semne că înţelesese.

O clipă mai târziu, tipul, care aştepta de la sfrijitul ăla orice numai o declaraţie de război nu, a primit în moliciuni surpriza lunii - o zdravănă lovitură de valiză, urmată, după ce-a căzut la pământ, ţinându-şi fuduliile în mâini, de alte patru-cinci lovituri cu colţul de piele al aceleiaşi valize în câteva puncte strategice, lovituri care l-au lăsat, cel puţin pentru o vreme, grămadă şi nemotivat.

Câţiva trecători, care asistaseră la incident, au început să aplaude; întorcându-se pentru a vedea dacă fata era bine, Fermin i-a întâlnit privirea fermecată şi plină de gratitudine şi duioşie pe viaţă.

- Fermin Romero de Torres, la dispoziţia dumitale. Fata s-a săltat, cu picioarele lipite, şi l-a sărutat pe obraz.

- Eu sunt Rociito.

La picioarele lor, tipul dădea să se ridice, trăgându-şi sufletul. Înainte ca echilibrul de forţe să-l defavorizeze, Fermin s-a îndepărtat de scena confruntării.

- Ar trebui s-o ştergem urgent, a anunţat el. Odată ce-am pierdut iniţiativa, lupta e în defavoarea noastră...

Rociito l-a luat de braţ şi l-a purtat printr-o reţea de ulicioare înguste, care duceau în piaţa Real. Ajunşi la soare şi în câmp deschis, Fermin s-a oprit o clipă să-şi tragă sufletul. În câteva momente, Rociito a văzut că Fermin se albea la faţă şi n-arăta deloc bine. A intuit că emoţiile întâlnirii, sau foamea, îi provocaseră viteazului campion o cădere de tensiune şi l-a însoţit până la terasa hanului Dos Mundos, unde Fermin s-a prăbuşit pe un scaun.

Rociito, care, la doar şaptesprezece ani, avea un ochi clinic pe care şi l-ar fi dorit şi doctorul Trueta [37] , a comandat nişte gustări cu care să-l reconforteze. Când a văzut că sosea festinul, Fermin s-a alarmat.

- Rociito, n-am nici un sfanţ...

- Eu plătesc, l-a oprit ea, cu mândrie. Eu am grijă de omul meu şi îl hrănesc *mişto*.

Rociito l-a îndopat cu cârnăciori, pâine şi cartofi prăjiţi cu sos picant, întovărăşiţi de o monumentală halbă cu bere. Fermin a revenit la viaţă şi şi-a recâştigat tonusul vital sub privirea satisfăcută a tinerei.

- Ca desert îţi fac, dacă vrei, o specialitate a casei, cu care te dau gata, a propus tânăra, lingându-se pe buze.

- Dar, fetiţo, n-ar trebui să fii acum la şcoală, cu măicuţele? Rociito a făcut haz de gluma lui.

- Vai, pungaşule, da' ce haz mai are domnişorul.

Pe măsură ce festinul continua, Fermin a înţeles că, de-ar fi depins de ea, putea avea în faţă o promiţătore carieră de proxenet. Dar alte chestiuni, de mai mare importanţă, îi reclamau atenţia.

- Câţi ani ai, Rociito?

- Optsprezece şi jumătate, domnişorule Fermin.

- Pari mai mare.

- Aşa-s eu la înaintare. Aşa arăt de la treisprezece, şi merită să te holbezi la mine, deşi nu mi-e uşor s-o spun.

Fermin, care nu mai văzuse asemenea conspiraţie de curbe de la regretatele zile petrecute în Havana, a încercat să-şi recâştige bunul-simţ.

- Rociito, a început, eu nu-mi pot lua răspunderea ta...

- Ştiu, domnişorule, nu mă crede proastă. Ştiu că nu eşti ăla care să trăiască pe spinarea unei femei.

Oi fi tânără, dar *am şcoală* şi vă văd imediat...

- Trebuie să-mi spui unde să-ți trimit banii pentru acest banchet, fiindcă acum m-ai prins într-un moment economic delicat...

Rociito a refuzat.

- Am o odaie aici, în han, pe care o împart cu Lali, dar ea stă pe-afară toată ziua, fiindcă face vasele comerciale. Da' de ce nu urci, domnişorule, să-ți fac un masaj?

- Rociito...

- Te invit acasă.

Fermin o privea cu o urmă de melancolie.

- Ai ochii trişti, domnişorule Fermin. Las-o pe Rociito să-ți înveselească viața, chiar dacă pentru scurtă vreme. Ce rău e-n asta?

Ruşinat, Fermin a plecat ochii.

- Da' de când n-ai mai fost, domnişorule, cu o femeie ca lumea?

- Nici nu-mi mai aduc aminte.

Rociito i-a întins mâna şi, trăgând de el, l-a dus pe scări în sus, într-o odaie minusculă, unde abia încăpeau un pat şi o chiuvetă. Odaia avea un balconaş ce dădea în piață. Fata a tras o draperie şi şi-a scos în doi timpi şi trei mişcări rochia înflorată, pusă direct pe piele. Fermin a privit acea minune a naturii şi s-a lăsat îmbrățişat de o inimă aproape la fel de bătrână ca a lui.

- Dacă domnişorul nu vrea, nu trebuie să facem nimic, da?

Rociito l-a culcat în pat şi s-a întins alături de el. L-a îmbrățişat şi l-a mângâiat pe cap.

- Ssst, ssst, murmura.

Cu fața pe pieptul de optsprezece ani al fetei, Fermin a izbucnit în plâns.

La căderea serii, când Rociito trebuia să-şi înceapă munca, Fermin a regăsit bucata de hârtie cu adresa avocatului Brians, pe care Armando i-o dăduse în urmă cu un an, şi a decis să-l caute. Rociito a insistat să-i dea cu împrumut ceva mărunțiş, ca să aibă pentru tramvaie şi o cafea, şi l-a pus să jure de câteva ori că avea să vină s-o vadă, chiar dacă numai ca s-o scoată la un film sau la liturghie, fiindcă ea era foarte devotată Fecioarei de pe Muntele Carmel şi-i plăceau tare mult ceremoniile, mai ales cele la care se cânta. Rociito l-a condus până jos, iar la despărțire l-a sărutat pe buze şi l-a ciupit de fund.

- Bomboana mea, i-a zis, privind cum se îndepărta pe sub arcadele din piață.

Când traversa piața Cataluna, nori grei au început să se învârtejească pe cer. Stolurile de porumbei, care survolau îndeobşte piața, se adăpostiseră prin copaci şi aşteptau neliniştite. Oamenii simțeau mirosul electricității din aer si grăbeau pasul spre gurile de metrou. Se ridicase un vânt furios, care târa după el pe jos o maree de frunze uscate. Fermin s-a grăbit, dar când a ajuns în strada Caspe, s-a pornit potopul.

8

Avocatul Brians era un tânăr cu aer de student boem, care părea să mănânce biscuiţi săraţi şi cafea, căci aşa îi mirosea biroul. A biscuiţi, a cafea şi a hârtii prăfuite. Cabinetul lui era într-o odăiţă suspendată de la mansarda edificiului ce găzduia teatrul Tivoli, la capătul unui coridor neluminat. Fermin l-a mai găsit acolo la opt şi jumătate seara. Brians i-a deschis în cămaşă şi, văzându-l, s-a mărginit să dea din cap şi să ofteze.

- Fermin, presupun. Martin mi-a vorbit de dumneata.

Începusem să mă întreb când ai să treci pe-aici.

- Am fost plecat o vreme.

- Desigur. Intră, te rog.

Fermin l-a urmat în odaia pătrată.

- Teribilă nopticică, aşa-i? a întrebat avocatul, nervos.

- E doar apă.

Fermin a privit în jur şi n-a zărit decât un scaun. Brians i l-a cedat. El s-a aşezat pe un teanc cu tomuri de drept comercial.

- Încă nu mi-au adus mobila.

Fermin a socotit că acolo nu încăpea nici o ascuţitoare, dar a preferat să tacă. Pe masă erau un sendviş cu cotlet pe o farfurie şi o bere. Şerveţelul de hârtie trăda faptul că cina copioasă a avocatului provenea din cafeneaua de la parter.

- Mă pregăteam să cinez. Cu mare plăcere îmi împart mâncarea cu dumneata.

- Mâncaţi, mâncaţi, că voi, tinerii, trebuie să creşteţi, iar eu am mâncat de seară.

- Nu-ţi pot oferi-nimic? O cafea?

- Dacă aveţi un sugus...

Brians a scotocit în sertarul unde putea fi orice numai bomboane sugus nu.

- Pastile Juanola [38] ?

- Bine, mulţumesc.

- Dacă-mi permiţi.

Brians şi-a înfipt dinţii în sendviş şi a mestecat cu poftă.

Fermin s-a întrebat care dintre ei doi părea mai mort de foame. Lângă masa de scris, era o uşă întredeschisă, care dădea în camera vecină, unde se zăreau un pat pliant nestrâns, un cuier cu cămăşi mototolite şi un maldăr de cărţi.

- Locuiţi aici? a întrebat.

Evident, avocatul pe care Isabella îl putuse plăti pentru Martin nu era vreun bogătan. Brians a urmărit privirea lui Fermin şi a zâmbit modest.

- Aici sunt, pentru moment, şi cabinetul şi locuinţa mea, a spus Brians, aplecându-se ca să închidă uşa dormitorului. Îţi spui, poate, că nu prea arăt a avocat. Să ştii că nu eşti singurul, şi tata crede la fel.

- Să nu vă pese. Tata ne spunea mereu mie şi fraţilor mei că nu suntem buni de nimic şi vom ajunge pietrari. Şi iată-mă, mai mişto ca niciodată. N-ai nici un merit dacă ai succes în viaţă când familia crede în tine şi te ajută.

Brians a încuviinţat fără nici o plăcere.

- Dacă o iei aşa... Adevărul e ca sunt de curând pe cont propriu. Înainte lucram la un faimos cabinet de avocatură, chiar după colț, pe bulevardul Gracia. Dar am avut nişte neînțelegeri. De atunci, nu mi-a fost prea uşor.

- Nu mai spuneți. Valls?

Brians a încuviințat, dând gata berea din trei sorbituri.

- De când am acceptat cazul domnului Martin, a făcut fără preget tot ce-a putut pentru ca toți clienții să mă părăsească si să mă concedieze. Putinii care mi-au mai rămas n-au nici un sfanț pentru onorariile mele.

- Şi doamna Isabella?

Privirea avocatului s-a întunecat. A pus berea pe masă şi s-a uitat, şovăielnic, la Fermin.

- Nu ştii?

- Ce să ştiu?

- Isabella Sempere a murit.

9

Furtuna se năpustise din răsputeri asupra oraşului. Fermin îşi ţinea cana cu cafea în mâini, în vreme ce Brians, în picioare în faţa ferestrei deschise, privea cum ploaia biciuia acoperişurile din Ensanche [39] şi povestea despre ultimele zile ale Isabellei.

- S-a îmbolnăvit brusc şi inexplicabil. De-ai fi cunoscut-o... Isabella era tânără, plină de viaţă. Avea o sănătate de fier şi supravieţuise mizeriilor din timpul războiului. Totul s-a petrecut, cum s-ar zice, de pe o zi pe alta. În noaptea când ai izbutit să fugi din castel, Isabella s-a întors târziu acasă. Soţul ei a găsit-o în genunchi, în baie, asudată şi cu palpitaţii. Spunea că-i era rău. Au chemat medicul, dar înainte de sosirea acestuia au început convulsiile şi a vomitat sânge. Medicul a spus că se intoxicase şi că trebuia să urmeze o dietă strictă câteva zile, dar a doua zi de dimineaţă se simţea şi mai rău. Domnul Sempere a învelit-o în câteva pături şi un vecin taximetrist i-a dus la spitalul Mar. Îi apăruseră pete maronii pe piele, ca nişte răni, şi îi cădeau şuviţe de păr. La spital, au aşteptat două ore, apoi medicii au refuzat s-o vadă, fiindcă cineva din salon, un pacient de care încă nu se ocupaseră, spusese că-l cunoştea pe Sempere şi că acesta fusese comunist sau ceva stupid de genul ăsta. Presupun că pentru a fi el îngrijit mai repede. O infirmieră le-a dat un sirop care, a spus ea, urma să-i curețe stomacul şi să-i facă bine, dar Isabella nu putea înghiţi nimic. Sempere nu ştia ce să facă. A dus-o acasă şi a început să cheme medic după medic. Nimeni nu ştia ce avea. Un stagiar, client obişnuit al anticariatului, cunoştea pe cineva de la Spitalul Clinic.

Sempere a dus-o acolo.

La Spitalul Clinic i-au zis că putea avea holeră şi s-o ducă acasă, fiindcă exista un început de epidemie, iar la ei era plin ochi. În cartier muriseră deja mai multe persoane. Isabellei îi era zi de zi tot mai rău. Delira. Soţul ei s-a făcut luntre şi punte şi a făcut pe dracu-n patru, dar după câteva zile ea era atât de slăbită, că n-a mai putut-o duce nici măcar la spital. A murit la o săptămână după ce se îmbolnăvise, în apartamentul din strada Santa Ana, de deasupra anticariatului...

Între ei s-a aşternut o tăcere lungă; nu se auzeau decât răpăitul ploii şi ecoul tunetelor care se îndepărtau pe măsură ce vântul slăbea.

- Abia o lună mai târziu mi s-a spus că fusese văzută într-o noapte în cafeneaua Operei din faţa teatrului Liceo. Stătea la o masă cu Mauricio Valls. Neţinând seama de sfaturile mele, Isabella îl ameninţase să-i dea de gol planul de a-l pune pe Martin să-i rescrie nu ştiu ce porcărie cu care să devină celebru şi să se acopere de medalii. Chelnerul îşi amintea că Valls venise primul, cu maşina, şi ceruse două ceaiuri de muşeţel cu miere.

Fermin a cântărit vorbele tânărului avocat.

- Şi credeţi că Valls a otrăvit-o?

- N-o pot dovedi, dar cu cât mă gândesc mai mult, cu atât îmi este mai limpede că da. Cu siguranţă că a fost Valls.

Fermin şi-a plimbat privirile pe podea.

- Domnul Martin ştie?

Brians a negat.

- Nu. După fuga dumitale, Valls a poruncit ca Martin să fie trimis la izolator în unul dintre turnuri.

- Şi doctorul Sanahuja? Nu i-au pus împreună? Brians a oftat, înfrânt.

- Pe Sanahuja l-au trimis în fața consiliului de război, pentru trădare. L-au împuşcat după două săptămâni.

O lungă tăcere a invadat odaia. Fermin s-a ridicat şi a început să se plimbe în cerc, agitat.

- Dar pe mine de ce nu m-au căutat? La urma urmelor, eu sunt pricina tuturor acestor lucruri...

- Pentru că nu exişti. Ca să nu fie umilit în fața superiorilor şi să nu-şi ruineze promițătoarea carieră sub acest regim, Valls i-a pus să jure pe membrii patrulei trimise să te caute că un glonț de-al lor te ajunsese din urmă, pe când fugeai pe un versant al colinei Montjuic, şi că ei te aruncaseră în groapa comună.

Fermin şi-a simțit furia urcându-i pe buze.

- Uitați ce-i, eu sunt gata să merg chiar acum în fața Guvernului Militar şi să le spun „astea-s coaiele mele". Să vedem cum îmi poate explica Valls învierea.

- Nu mai spune prostii. Aşa nu rezolvi nimic. Nu obții decât să fii dus pe şoseaua Aguas şi să ți se tragă un glonț în ceafă. Şi lipitoarea asta nu merită aşa ceva.

Ros de ruşine şi vinovăție, Fermin a încuviințat.

- Şi Martin? Ce-o să se aleagă de el?

Brians a ridicat din umeri.

- Ceea ce ştiu e confidențial. Nu poate ieşi dintre acei patru pereți. La castel e un temnicer, unul Bebo, care mi-e dator pentru mai multe servicii. Erau să-i omoare un frate, dar am obținut să i se comute pedeapsa la zece ani de închisoare în Valencia. Bebo e un om bun şi-mi povesteşte tot ce vede şi aude în castel. Valls nu mă lasă să-l văd pe Martin, dar am aflat prin Bebo că e în viață şi că Valls îl ține închis în turn şi păzit fără oprire. I-a dat hârtie şi toc. Iar Bebo spune că Martin scrie.

- Ce?

- Dumnezeu știe. Valls crede, sau cel puțin așa mi-a zis Bebo, că Martin îi scrie o carte, în baza notelor lui. Dar se pare că Martin, despre care dumneata şi cu mine ştim că nu-i prea în toate mințile, scrie altceva. Uneori, repetă cu glas tare ce scrie, ori se ridică şi dă ocol celulei, declamând frânturi de dialog şi fraze întregi. Bebo lucrează în tura de noapte chiar lângă celula lui şi, ori de câte ori poate, îi strecoară țigări şi cuburi de zahăr, singurul lucru pe care îl mănâncă. Ți-a vorbit Martin vreodată de ceva care se numeşte *Jocul îngerului?*

Fermin a negat.

- Aşa se cheamă cartea pe care o scrie?

- Aşa zice Bebo. Din câte i-a povestit Martin şi din ce l-a auzit declamând cu glas tare pare să fie un soi de autobiografie sau mărturisire... Dacă vrei să ştii ce cred eu, Martin şi-a dat seama că-şi pierde mințile şi încearcă să pună pe hârtie ce-şi mai aduce aminte, înainte de-a fi prea târziu. E ca şi cum şi-ar scrie singur o scrisoare, ca să ştie cine este...

- Şi ce va păți când Valls va afla că nu i-a respectat ordinele?

Avocatul Brians i-a aruncat o privire funebră.

10

Când ploaia s-a potolit, era aproape miezul nopții. Din mansarda avocatului Brians, sub cerul cu nori joşi ce se târau peste acoperişuri, Barcelona părea neospitalieră.

- Ai unde să te duci, Fermin? a întrebat Brians.

- Am oferta ispititoare de a mă instala, ca bodigard şi concubin, alături de o fată destul de uşoară, dar cu inima bună şi o caroserie de-ți taie răsuflarea, dar eu nu mă văd în rol de întreținut, nici măcar la picioarele lui Venus din Jerez.

- Nu-mi place să te ştiu pe stradă, Fermin. E primejdios.

Poți să rămâi aici cât vrei.

Fermin a privit în jur.

- Ştiu că ăsta nu-i hotelul Colon, dar în spate am un pat pliant, eu nu sforăi, şi adevărul e că ți-aş fi recunoscător dacă mi-ai ține companie.

- N-ai o prietenă?

- Prietena mea era fiica asociatului fondator al cabinetului de avocatură din care Valls & Co au izbutit să mă dea afară.

- Plăteşti scump pentru istoria cu Martin. Un jurământ de castitate şi sărăcie.

Brians a zâmbit.

- Dă-mi o cauză pierdută şi mă faci fericit.

- Păi, uite, am să te iau în serios. Dar numai dacă mă laşi să ajut şi să contribui. Pot să fac curat şi ordine, să bat la maşină şi să gătesc, să-ți ofer servicii de consultanță, investigații şi pază, iar dacă, într-un moment de slăbiciune, dai de dracu' şi vrei să slăbeşti presiunea cu ajutorul prietenei Rociito, sunt sigur că-ți pot oferi serviciile unei profesioniste care să te facă iar ca nou, fiindcă în anii de tinerețe trebuie să ai grijă ca supraacumularea efluviilor seminale să nu ți se urce la cap, că după aia e şi mai rău.

Brians i-a întins mâna.

- Batem palma. Eşti angajat ca stagiar la cabinetul de avocatură Brians & Brians, apărătorul celor intrați în insolvență.

- Cum mă vezi şi cum te văd, până la sfârşitul săptămânii am să-ți aduc un client care plăteşte anticipat şi peşin.

Aşa s-a instalat temporar Fermin Romero de Torres în biroul minuscul al avocatului Brians, unde a început să facă ordine şi curățenie şi să aducă la zi toate bibliorafturile, dosarele şi cazurile deschise. În două zile, biroul părea să-şi fi triplat suprafața, grație talentelor lui Fermin, care îl făcuse curat ca lacrima. Îşi petrecea cea mai mare parte a zilei închis acolo, dar timp de vreo două ceasuri făcea diverse drumuri, din care se întorcea cu buchete de flori sustrase din holul teatrului Tivoli, ceva cafea, pe care o obținea linguşind o chelneriță din barul de la parter, şi delicatese de la băcănia Quilez, pe care le trecea în contul cabinetului de avocatură ce îl concediase pe Brians, dându-se drept noul său comisionar.

- Fermin, jambonul ăsta-i de groază, de unde l-ai scos?

- Gustă-l pe cel din La Mancha, are să-ți crească inima.

În fiecare dimineață, Fermin trecea în revistă toate cazurile lui Brians şi-i transcria notițele. În fiecare după-amiază, ridica receptorul şi, cu cartea de telefoane în mână, se lansa în căutare de clienți presupus

solvabili. Când amuşina vreo posibilitate, consolida apelul telefonic printr-o o vizită la domiciliu. Din cincizeci de telefoane date unor comercianți, profesionişti şi particulari din cartier, zece s-au convertit în vizite, iar altele trei - în noi clienți pentru Brians.

Primul a fost o văduvă în litigiu cu o companie de asigurări care refuza să-i plătească pentru moartea soțului, argumentând că stopul cardiac făcut de acesta după un banchet cu langustine în restaurantul Las Siete Puertas era un caz de sinucidere nemenționat în poliță. Al doilea a fost un taxidermist căruia un toreador în retragere îi adusese un taur voinic, de 500 de kilograme, ce-şi încheiase cariera în arenă şi pe care, odată disecat, maestrul refuzase să şi-l mai ia înapoi, fiindcă, după el, ochii de sticlă puşi de taxidermist îi dădeau taurului un aer îndrăcit, care îl făcuse să iasă în goana mare din atelier, strigând „Doamne fereşte, Doamne fereşte!". Iar al treilea - un croitor din piața San Pedro, căruia un dentist fără autorizaţie îi scosese cinci molari, nici unul dintre ei cariat. Erau cazuri lipsite de însemnătate, dar toți clienții plătiseră un avans şi semnaseră un contract.

- Fermin, am să-ți stabilesc un salariu fix.

- Nici vorbă.

Fermin a refuzat să accepte vreo recompensă pentru bunele-i oficii, cu excepția micilor împrumuturi ocazionale cu ajutorul cărora o ducea pe Rociito la cinema, în după-amiezile de duminică, să danseze la Paloma sau în parcul Tibidabo; acolo, în casa oglinzilor, tânăra i-a lăsat pe gât o vânătaie care l-a durut vreme de o săptămână şi, profitând de faptul că într-o zi erau singurii pasageri ai falsului avion ce survola în cerc miniaturalul cer al Barcelonei, Fermin şi-a recâştigat pe deplin practica şi bucuria bărbăției, după o lungă perioadă trăită departe de scenele amorului grăbit.

Într-o zi, pe când stăteau în vârful roții mari din parc, Fermin pipăia nurii lui Rociito, zicându-şi că acele timpuri chiar păreau bune, în pofida oricărui pronostic. Şi s-a speriat, căci ştia că ele nu puteau dura şi că picăturile de pace şi fericire furate aveau să se evapore înainte de-a se veştejî tinerețea cărnurilor şi ochilor lui Rociito.

11

Chiar în noaptea aceea, Fermin s-a aşezat în birou, aşteptând ca Brians să revină din rondul prin tribunale, birouri, procuraturi şi puşcării, după ce pupase o mie şi una de mâini ca să obţină informaţii. La aproape unsprezece noaptea a auzit cum se apropiau paşii tânărului avocat pe coridor. I-a deschis uşa, iar Brians a intrat, târându-şi picioarele şi sufletul, mai prăbuşit ca niciodată. S-a trântit într-un colţ şi şi-a dus mâinile la cap.

- Ce s-a întâmplat, Brians?

- Vin de la castel.

- Veşti bune?

- Valls nu m-a primit. M-au lăsat să aştept patru ore, apoi mi-au zis să plec. Mi-au retras permisul de vizită şi autorizaţia de intrare în incintă.

- Te-au lăsat să-l vezi pe Martin? Brians a făcut semn că nu.

- Nu era acolo.

Fermin l-a privit fără să priceapă. Brians a rămas tăcut câteva clipe, căutându-şi cuvintele.

- Când să plec, Bebo a venit după mine şi mi-a spus tot ce ştia. S-a întâmplat acum două săptămâni. Martin scrisese ca un posedat, zi şi noapte, aproape nici nu dormise. Valls mirosise ceva ciudat şi îi ordonase lui Bebo să confişte paginile scrise deja de Martin. A fost nevoie de trei santinele ca să-l imobilizeze şi să-i smulgă manuscrisul. Scrisese peste cinci sute de pagini în mai puţin de două luni.

Bebo i le-a dat lui Valls, care s-a înfuriat când a început să citească.

- Nu la asta se aştepta, îmi închipui... Brians a făcut semn că nu.

- Valls a citit toată noaptea, iar a doua zi de dimineaţă a urcat în turn, escortat de patru dintre oamenii lui. A cerut ca lui Martin să i se pună cătuşe la mâini şi la picioare, apoi a intrat în celula lui. Bebo a ascultat la uşa celulei şi a auzit o parte din convorbire. Valls era furios. I-a spus că era foarte decepţionat de el, că-i încredinţase seminţele unei capodopere şi că el, ingratul, în loc să-i urmeze instrucţiunile, începuse să scrie aiureala aia care n-avea nici cap, nici coadă. "Nu asta-i cartea pe care o aşteptam de la dumneata, Martin", repeta Valls fără oprire.

- Si Martin ce spunea?

- Nimic. Îl ignora. Ca şi cum nu era acolo. Asta-l înfuria şi mai abitir pe Valls. Bebo a auzit cum îl lovea şi îl pălmuia pe Martin, dar acesta n-a lăsat să-i scape nici un vaiet. Când Valls a obosit să dea în el şi să-l insulte, fără ca Martin să-i spună vreo vorbă, Bebo spune că acesta a scos din buzunar o scrisoare, pe care domnul Sempere i-o trimisese cu luni de zile înainte şi care fusese confiscată. În scrisoare era o notă pe care Isabella i-o scrisese lui Martin pe patul de moarte...

- Ticălosul...

- Valls I-a lăsat acolo, închis cu scrisoarea aceea, căci ştia că nimic n-avea să-i facă mai mult rău decât vestea că Isabella murise... Bebo spune că, de cum a ieşit Valls, Martin a citit scrisoarea şi a început să strige, că toată noaptea a urlat şi a lovit cu mâinile şi capul în ziduri şi în uşa de fier. „

Brians a ridicat privirile, iar Fermin a îngenuncheat în faţa lui şi i-a pus o mână pe umăr.

- Te simţi bine, Brians?

- Sunt avocatul lui, a zis cu tremur în glas. Se presupune că am datoria de a-l ocroti şi a-l scoate de acolo...

- Ai făcut tot ce-ai putut, Brians. Şi Martin o ştie. Brians a scuturat tăcut din cap.

- Treaba nu se sfârşeşte aici, a zis. Bebo mi-a povestit că, deoarece Valls a interzis săi se mai dea hârtie şi cerneală, Martin a început să scrie pe dosul paginilor pe care i le aruncase în față. Nemaiavând cerneală, se tăia pe mâini şi pe brațe şi-şi folosea sângele...

Bebo a încercat să-i vorbească, să-l liniştească... Nu i-a primit nici țigările, nici cuburile de zahăr care-i plăceau atât de mult... Nici măcar nu-l recunoștea. Bebo crede că, după ce a primit vestea că Isabella murise, Martin şi-a pierdut mințile de tot şi a continuat să trăiască în iadul din propria-i minte... Noapte de noapte striga şi toată lumea îl putea auzi. Printre vizitatori, deținuți şi personalul închisorii, au început să umble zvonuri. Valls se enerva. În sfârşit, le-a ordonat la doi pistolari de-ai lui să-l ducă într-o noapte...

Fermin a înghițit în sec.

- Unde?

- Bebo nu-i sigur. Din ce-a putut auzi, crede că la o căsoaie părăsită de lângă parcul Guell, un loc unde se pare că în timpul războiului au omorât o mulțime de oameni, pe care apoi i-au îngropat în grădină... Când s-au întors, pistolarii i-au zis lui Valls că totul se rezolvase, dar Bebo mi-a povestit că, chiar în noaptea aceea, i-a auzit vorbind între ei şi că nu erau în apele lor. În casa aia se întâmplase ceva. Se pare că acolo mai fusese cineva.

- Cineva?

Brians a ridicat din umeri.

- Deci, David Martin e viu?

- Nu ştiu, Fermin. Nimeni nu ştie.

12

Barcelona, 1957

Abătut, Fermin vorbea cu un firicel de glas. Evocarea amintirilor părea să-l fi lăsat fără vlagă, şi abia dacă se putea ține pe scaun. I-am umplut pentru ultima oară paharul cu vin şi l-am privit ştergându-şi lacrimile cu mâinile. I-am întins un şervețel, dar l-a ignorat. Ceilalți muşterii de la Can Lluis plecaseră de mult acasă, şi am presupus că, probabil, era trecut de miezul nopții, dar nu voiseră să ne spună nimic şi ne lăsaseră liniştiți în sala de mese. Fermin mă privea epuizat, ca şi cum dezvăluirea tainelor pe care le păstrase atâția ani îi răpise până şi voința de-a trăi.

- Fermin...

- Ştiu ce-ai să mă întrebi. Răspunsul e nu.

- Fermin, David Martin e tatăl meu?

Fermin m-a privit cu severitate.

- Tatăl tău e domnul Sempere, Daniel. Niciodată să nu te îndoieşti de lucrul ăsta. Niciodată.

Am încuviințat. Fermin a rămas neclintit pe scaun, absent, cu privirea pierdută în gol.

- Şi tu, Fermin? Cu tine ce s-a întâmplat?

Fermin n-a răspuns imediat, ca şi cum acea parte a istoriei n-ar fi avut nici o însemnătate.

- M-am întors pe stradă. Nu puteam să rămân acolo, cu Brians. Nici să stau cu Rociito. Nici cu nimeni altcineva...

Fermin şi-a întrerupt povestea, iar eu am continuat-o în locul lui.

- Te-ai întors pe stradă, un cerşetor fără nume, fără nimeni şi nimic pe lume, un bărbat pe care toți îl credeau nebun şi care ar fi dorit să moară, dacă n-ar fi făcut o promisiune...

- Îi promisesem lui Martin că le voi purta de grijă Isabellei şi fiului ei, adică ție. Dar am fost un laş, Daniel. Stătusem atât de mult ascuns, îmi fusese atât de frică să revin, încât, când am făcut-o, mama ta nu mai era...

- De aceea te-am întâlnit în noaptea aia în piața Real? N-a fost o întâmplare? De cât timp mă urmăreai?

- De luni de zile. De ani...

Mi-l închipuiam cum mă urmărea în copilărie, ducându-mă la liceu, jucându-mă în parcul Ciudadela, oprindu-mă cu tata în fața unei vitrine, ca să privesc stiloul despre care credeam din tot sufletul că fusese al lui Victor Hugo, stând în piața Real, ca să-i citesc Clarei şi s-o mângâi cu privirea când credeam că nu mă vede nimeni. Un cerşetor, o umbră, o siluetă la care nimeni nu se uita şi pe care privirile o ocoleau. Fermin, ocrotitorul şi prietenul meu.

- Şi de ce nu mi-ai povestit totul după atâția ani? /

- La început am vrut, dar mi-am dat seama că-ți făceam mai mult rău decât bine. Că nimic nu putea schimba trecutul. Am decis să-ți ascund adevărul, deoarece credeam că e mai bine să-i semeni tatălui tău şi nu mie.

Ne-am cufundat într-o lungă tăcere şi am schimbat priviri pe furiş, neştiind ce să spunem.

- Unde-i Valls? am întrebat în cele din urmă.

- Nu cumva să-ți dea prin minte, mi-a tăiat-o Fermin.

- Unde-i acum? am întrebat iar. Dacă nu-mi spui tu, aflu şi singur.
- Şi ce-ai să faci? Ai să te duci la el acasă ca să-l ucizi?
- De ce nu?
Fermin a râs amar.
- Păi, ai soție, copil, o viață, oameni care te iubesc şi pe care îi iubeşti, ai totul, Daniel.
- Totul, numai pe mama nu.
- Răzbunarea nu-ți va da mama înapoi, Daniel.
- E uşor de spus. Nimeni n-a ucis-o pe a ta...
Fermin a vrut să spună ceva, dar şi-a muşcat limba.
- De ce crezi că tatăl tău nu ți-a vorbit niciodată despre război, Daniel? Crezi oare că el nu-şi închipuie ce s-a petrecut?
- Dacă-i aşa, de ce-a tăcut? De ce n-a făcut nimic?
- Din cauza ta, Daniel. Din cauza ta. Tatăl tău şi mulți alții cărora le-a fost dat să trăiască în acei ani au înghițit şi au tăcut. N-au mai avut curaj. Erau din toate taberele şi de toate culorile. Îi întâlneşti pe străzi zi de zi şi nici nu-i vezi. Au putrezit de vii în toți aceşti ani, mâncați pe dinăuntru de durere, pentru ca tu şi alții ca tine să puteți trăi. Să nu-ndrăzneşti să-ți judeci tatăl. N-ai dreptul.
M-am simțit de parcă cel mai bun prieten îmi dăduse un pumn în gură.
- Nu te supăra pe mine, Fermin... Fermin a scuturat din cap.
- Nu mă supăr.
- Încerc doar să înțeleg totul mai bine. Lasă-mă să-ți pun o întrebare. Doar una.
- Despre Valls? Nu.
- Doar o întrebare, Fermin. Îți jur. Dacă nu vrei, nu-mi răspunde.
Fermin s-a învoit fără tragere de inimă.
- Mauricio Valls e acelaşi Valls la care mă gândesc şi eu? am întrebat.
Fermin a încuviințat.
- Acelaşi. Ministrul Culturii de până acum patru-cinci ani. Cel ce era în presă o zi da, o zi nu. Marele Mauricio Valls. Autor, editor, gânditor şi Mesia revelat al intelectualității naționaliste. Acest Valls, a zis Fermin.
Mi-am dat seama că văzusem de zeci de ori în presă imaginea acelui individ, că-i auzisem numele şi i-l văzusem tipărit pe cotorul câtorva cărți din anticariat. Până în noaptea aceea, Mauricio Valls era una dintre atâtea alte figuri publice care defilează în peisajul şters, căreia nu-i dăm prea mare atenție, dar care e mereu acolo. Până în noaptea aceea, dacă aş fi fost întrebat cine era Mauricio Valls, aş fi zis că mi-era vag familiar, o figură importantă din acei ani mizerabili, la care nu mă oprisem nicicând. Până în noaptea aceea, nu mi-ar fi dat nicicând prin minte că într-o zi numele lui, chipul lui vor fi pe vecie ale bărbatului care o asasinase pe mama.
- Dar... , am protestat.
- Nici un dar. Ai spus o singură întrebare şi ți-am răspuns deja la ea.
- Fermin, nu mă poți lăsa aşa...
- Ascultă-mă bine, Daniel.
Fermin m-a privit în ochi şi m-a apucat de încheietura mâinii.
- Îți jur că, la momentul potrivit, chiar eu te voi ajuta să dai de ticălos, chiar de-ar fi ultimul lucru pe care îl voi face în viață. Atunci ne vom socoti cu el. Dar nu acum. Şi nu aşa.
L-am privit şovăielnic.
- Promite-mi că n-ai să faci prostii, Daniel. Şi-ai să aştepți momentul potrivit.
Am lăsat ochii în jos.

- Nu-mi poţi cere aşa ceva, Fermin.
- Pot şi trebuie s-o fac.
M-am învoit în cele din urmă, iar Fermin mi-a dat drumul la mână.

13

Am ajuns acasă la două noaptea. Dând să intru în portal, am văzut că în anticariat era lumină, o lumină slabă în spatele draperiei de la depozitul din fund. Am intrat pe uşa de la vestibul şi l-am găsit pe tata la biroul lui, savurând prima ţigară pe care îl văzusem fumând-o în toată viaţa mea. În faţa lui, pe masă, erau un plic deschis şi o scrisoare împăturită. Mi-am tras un scaun şi m-am aşezat dinaintea lui. M-a privit în tăcere, impenetrabil.

- Veşti bune? am întrebat, arătând spre scrisoare. Tata mi-a întins-o.

- E de la mătuşa ta, Laura, cea din Neapole.

- Am o mătuşă la Neapole?

- E sora mamei tale, care a plecat în Italia cu familia în anul în care te-ai născut tu.

Am încuviinţat absent. Nu-mi aminteam de ea, iar numele ei abia figura printre cele ale străinilor veniţi la înmormântarea mamei cu ani în urmă şi pe care nu-i mai văzusem niciodată de atunci.

- Spune că fiica ei vine să studieze la Barcelona şi întreabă dacă poate sta aici o vreme. O cheamă Sofia.

- E prima oară când aud de ea, am zis.

- Nu eşti singurul.

Ideea că tata va împărţi locuinţa cu o adolescentă necunoscută n,.ir părea prea plauzibilă.

- Ce-ai să-i răspunzi?

Tata a ridicat din umeri, indiferent.

- Nu ştiu. Ceva trebuie să-i răspund.

Am tăcut amândoi aproape un minut, privindu-ne şi neîndrăznind să vorbim despre lucrurile care ne interesau cu adevărat şi n-aveau nici o legătură cu vizita verişoarei de departe.

- Presupun că ai fost cu Fermin, a spus tata în cele din urmă.

Am încuviinţat.

- Am cinat la Can Lluis. Fermin era să mănânce şi şerveţelele. Cum am intrat, am dat de profesorul Alburquerque, care cina acolo, şi l-am invitat să treacă pe la anticariat.

Sunetul vocii mele care îndruga banalităţi avea un ecou acuzator. Tata mă privea încordat.

- Ţi-a spus ce-i cu el?

- Cred că-i nervos din pricina nunţii şi a altor chestii nepotrivite deloc cu el.

- Şi atâta tot?

Un bun mincinos ştie că minciuna cea mai bună e întotdeauna un adevăr din care s-a sustras piesa-cheie.

- Ei bine, mi-a povestit lucruri din trecut, de când era în închisoare.

- Atunci presupun că ţi-a vorbit şi de avocatul Brians.

Ce ţi-a spus?

Nu eram sigur ce ştia sau bănuia tata şi am decis s-o iau cu încetul.

- Mi-a povestit că a fost închis în castelul Montjuic şi că a fugit cu ajutorul unui oarecare David Martin, pe care se pare că tu îl cunoşteai.

Tata a tăcut îndelung.

- În faţa mea, nimeni n-a îndrăznit niciodată s-o spună, dar ştiu că unii credeau pe-atunci, şi încă mai

cred, că mama ta era îndrăgostită de Martin, a spus, zâmbind atât de trist, încât mi-am dat seama că şi el era unul dintre ei.

Tata obişnuia, ca şi alții, să surâdă exagerat ca să nu plângă.

- Mama ta era o femeie bună. O soție bună. Nu mi-ar plăcea să gândeşti lucruri ciudate despre ea după tot ce ți-a povestit Fermin. El n-a cunoscut-o. Dar eu da.

- Fermin n-a insinuat nimic, am mințit. A zis doar că mama şi Martin erau prieteni şi că ea a încercat să-l ajute să iasă din închisoare, angajându-l pe acest avocat, Brians.

- Îmi imaginez că ți-a vorbit şi despre omul acela, Valls... Am şovăit înainte de-a încuviința. Tata a zărit consternarea din ochii mei şi a scuturat din cap.

- Mama ta a murit de holeră, Daniel. N-am să pricep niciodată de ce Brians s-a încăpățânat să-l acuze pe acel om, un birocrat cu visuri de mărire, de o crimă despre care n-avea nici indicii, nici dovezi.

N-am zis nimic.

- Trebuie să-ți scoți ideea asta din cap. Vreau să-mi promiți că n-ai să te mai gândeşti la asta.

Am tăcut, întrebându-mă dacă tata era cu adevărat atât de ingenuu pe cât părea ori dacă durerea de-a o fi pierdut pe mama îl orbise, trezind în el laşitatea supraviețuitorului. Mi-am amintit de vorbele lui Fermin şi mi-am zis că nici eu, nici nimeni altcineva n-aveam dreptul să-l judecăm.

- Promite-mi că nu vei face nici o nebunie şi că nu-l vei căuta pe omul ăsta, a insistat.

Am încuviințat, fără convingere. M-a apucat de braț.

- Jură-mi. Pe memoria mamei tale.

Durerea îmi încleşta chipul şi mi-am dat seama că strângeam din dinți atât de tare, încât erau gata să se spargă. I-am ocolit privirea, dar tata n-a renunțat. L-am privit în ochi, crezând până-n ultima clipă că-l puteam minți.

- Îți jur pe memoria mamei că, atâta vreme cât eşti în viață, nu voi face nimic.

- Nu asta ți-am cerut.

- E tot ce-ți pot promite!

Tata şi-a prins capul între mâini şi a respirat adânc.

- In noaptea în care a murit mama ta, sus, în apartament...

- Mi-o amintesc perfect.

- Aveai cinci ani.

- Patru ani si șase luni.

- În noaptea aceea, Isabella mi-a cerut să nu-ți povestesc nicicând ce se întâmplase. Credea că e mai bine aşa.

Era întâia oară când îi spunea mamei pe nume în fața mea.

- Ştiu, tată.

M-a privit drept în ochi.

- Iartă-mă, a murmurat.

Am înfruntat privirea tatei, care uneori părea să îmbătrânească mai abitir doar văzându-mă şi amintindu-şi. M-am ridicat şi l-am îmbrățişat în tăcere. M-a strâns cu putere la piept şi, când a izbucnit în plâns, furia şi durerea pe care le închisese în suflet în toți acei ani au şiroit ca sângele, în şuvoaie. Atunci am priceput, fără să mi-o pot explica cu certitudine, că încet şi inexorabil tata începuse să moară.

Partea a patra

Bănuiala

1

Barcelona, 1957

Lumina zorilor m-a surprins în pragul odăii unde micul Julian dormea şi el o dată, departe de toți şi de toate, cu zâmbetul pe buze. Am auzit paşii Beei apropiindu-se pe coridor şi i-am simțit mâinile pe spate.

- De când eşti aici? a întrebat.

- E ceva vreme.

- Ce faci?

- Mă uit la el.

Bea s-a apropiat de leagăn şi s-a aplecat să sărute fruntea lui Julian.

- La ce oră ai ajuns ieri? N-am răspuns.

- Cum îi merge lui Fermin?

- Greu.

- Şi ție?

Am zâmbit fără nici un chef.

- Nu-mi povesteşti? a insistat.

- Altă dată.

- Credeam că între noi nu-s secrete, a spus Bea.

- Şi eu la fel.

M-a privit uimită.

- Ce vrei să spui, Daniel?

- Nimic. Nu vreau să spun nimic. Sunt foarte obosit.

Ne culcăm?

Bea m-a tras de mână în dormitor. Ne-am întins pe pat şi am luat-o în brațe.

- În noaptea asta am visat-o pe mama ta, a zis Bea.

Pe Isabella.

Răpăitul ploii a început să râcâie geamurile.

- Eram fetiță mică, iar ea mă ducea de mână. Stăteam într-o casă foarte mare şi veche, cu saloane enorme, un pian cu coadă şi o galerie care dădea într-o grădină cu iaz. Lângă iaz era un copil aidoma lui Julian, eu ştiam însă că în realitate erai tu, dar Isabella îngenunchea lângă mine şi mă întreba dacă te putea privi. Tu te jucai în apă cu o bărcuță de hârtie.

Eu îi ziceam că da. Şi ea îmi spunea să-ți port de grijă. Să am grijă de tine pe vecie, fiindcă ea trebuia să plece departe.

Am tăcut, ascultând îndelung răpăitul ploii.

- Ce ți-a spus Fermin aseară?

- Adevărul, i-am răspuns. Mi-a spus adevărul.

Bea a tăcut, iar eu am încercat să-i reconstitui istoria lui Fermin. La început, m-a cuprins furia din nou, dar pe măsură ce povestea înainta, m-au năpădit o profundă tristețe şi o mare disperare. Pentru mine totul era nou, încă nu ştiam cum voi conviețui cu tainele şi implicațiile dezvăluirilor lui Fermin. Totul avusese loc în urmă cu aproape douăzeci de ani, iar timpul mă condamnase la simplul rol de privitor al

spectacolului care îmi întrețesuse firele destinului.

Când am tăcut, am citit în ochii Beei îngrijorare şi nelinişte.

Nu era greu de ghicit la ce se gândea.

- I-am promis tatei că, atâta timp cât va fi în viață, n-am să-l caut pe omul ăsta, Valls, şi că n-am să fac nimic, am adăugat, ca s-o liniştesc.

- Cât va fi *el* în viață? Şi apoi? Nu te-ai gândit la noi?

La Julian?

- Ba m-am gândit. N-ai de ce să-ți faci griji, am mințit.

După ce-am discutat cu tata, am înțeles că toate s-au petrecut de mult şi nu pot face nimic ca să le schimb.

Bea n-a părut prea convinsă de sinceritatea mea.

- Ăsta-i adevărul, am mințit iar.

Mi-a înfruntat privirea câteva clipe, dar acelea erau vorbele pe care voia să le audă, aşa că în cele din urmă a cedat tentației de-a le crede.

2

Chiar în după-amiaza acelei zile, pe când ploaia continua să biciuiască străzile pustii şi pline de bălţi, silueta fioroasă şi roasă de vreme a lui Sebastian Salgado s-a profilat la uşa anticariatului. Ne-a privit nespus de hrăpăreţ prin vitrina din care luminiţele ieslei îi băteau drept în faţă. Purta costumul vechi de la prima vizită, ud de ploaie. M-am apropiat de uşă şi i-am deschis.

- Ce iesle minunată, a zis.

- Nu intraţi?

I-am ţinut uşa, şi Salgado a intrat şchiopătând. S-a oprit la câţiva paşi, sprijinit în baston. Din dreptul tejghelei, Fermin l-a privit cu neîncredere. Salgado a zâmbit.

- Ce multă vreme, Fermin, a spus.

- Te credeam mort, a replicat prietenul meu.

- Şi eu pe tine, ca toată lumea. Asta ne-au zis. Că te-au prins pe când încercai să fugi şi că au descărcat un glonţ în tine.

- N-au avut norocul ăsta.

- Dacă vrei să-ţi spun adevărul, mereu am sperat că ai şters-o. Se ştie că buruiana rea...

- Mă emoţionezi, Salgado. Când ai ieşit?

- Să tot fie vreo lună.

- Nu-mi zice că te-au eliberat pentru bună purtare, a ripostat Fermin.

- Cred că erau plictisiţi să-mi tot aştepte moartea. Ştii că m-au graţiat? Foaia mi-a semnat-o chiar Franco.

- Presupun că ai înrămat-o.

- O ţin la loc de cinste: pe bazinul WC-ului, pentru eventualitatea că mi se termină hârtia.

Salgado a făcut câţiva paşi spre tejghea şi a arătat cu degetul scaunul din colţ.

- Vă deranjează dacă stau jos? Încă nu-s obişnuit să merg mai mult de zece metri în linie dreaptă şi obosesc uşor.

- E al dumitale, l-am invitat.

Salgado s-a trântit pe scaun şi, respirând adânc, şi-a masat genunchiul. Fermin îl urmărea ca pe un şobolan abia ieşit din bazinul WC-ului.

- E ciudat că acela despre care toţi credeau că va fi primul care o va şterge a rămas ultimul… Ştii ce m-a ţinut în viaţă în toţi aceşti ani, Fermin?

- Dacă nu te-aş cunoaşte, aş zice că dieta mediteraneană şi aerul de mare.

Salgado a scos un hohot de râs, care la el suna a tuse răguşită şi a bronhii în pragul colapsului.

- Eşti acelaşi dintotdeauna, Fermin. De-aia îmi şi plăceai.

Ce vremuri. Dar nu vreau să vă plictisesc cu asemenea mărunţişuri, cu atât mai puţin pe acest tânăr, că generaţia lui nu se mai interesează de noi. Ci de charleston sau cum i se mai zice acum. Trecem la afaceri?

- Cum vrei.

- Mai bine cum vrei tu, Fermin. Eu am spus tot ce aveam de spus. O să-mi dai ce-mi datorezi? Sau trebuie să fac scandalul care nu-ţi convine?

Fermin a rămas impasibil câteva clipe, care ne-au cufundat într-o tăcere incomodă. Salgado îl pironea

cu ochii, părând gata să scuipe venin. Fermin mi-a aruncat o privire, pe care n-am izbutit s-o descifrez, şi a oftat abătut, - Ai câştigat, Salgado.

A scos un obiect mic din buzunar şi i l-a întins. O cheie.

Cheia. Ochii lui Salgado s-au aprins ca ai unui copil. S-a ridicat şi s-a apropiat încetişor de Fermin. Tremurând de emoție, a luat cheia în singura mână ce-i rămăsese.

- Dacă ai de gând să ți-o bagi iar în rect, te rog să te duci la closet, fiindcă eşti într-un local familial, deschis pentru public, l-a avertizat Fermin.

Salgado, care îşi regăsise culoarea şi suflul primei tinereți, s-a topit într-un surâs de nemărginită satisfacție.

- Bine gândit, în fond, mi-ai făcut favoarea vieții păstrând-o în toți aceşti ani, a declarat.

- La asta şi servesc prietenii, a replicat Fermin. Du-te cu Dumnezeu şi nu şovăi să ne ocoleşti pe vecie.

Salgado a zâmbit şi ne-a făcut cu ochiul. S-a îndreptat spre ieşire, deja pierdut în propriile-i elucubrații. Înainte de-a ieşi în stradă, s-a întors pentru o clipă şi a ridicat mâna, în semn de salut conciliator.

- Îți doresc noroc şi viață lungă, Fermin. Şi fii liniştit, secretul tău e în siguranță.

L-am văzut plecând prin ploaie, un moş pe care oricine l-ar fi luat drept un muribund, dar care, eram sigur, în acel moment nu simțea nici stropii reci de ploaie pe chip, nici anii de temniță şi lipsuri din sânge. M-am uitat la Fermin, împietrit în picioare, palid şi năuc la vederea vechiului tovarăş de celulă.

- Îl lăsăm să plece pur şi simplu? am întrebat.

- Ai vreun plan mai bun?

3

După ce-a trecut proverbialul minut de prudență, ne-am repezit în stradă, fiecare cu câte un pardesiu închis la culoare şi cu o umbrelă mare cât un parasolar, cumpărată de Fermin dintr-un bazar din port, ca s-o folosească şi iarna şi vara în escapadele lui cu Bernarda pe plaja Barceloneta.

- Fermin, cu matahala asta o să batem la ochi ca nişte copii de cor care cântă fals, l-am avertizat.

- Fii liniştit, neobrăzatul ăsta nu vede decât dublonii de aur cu care ar putea ploua din cer, a replicat Fermin.

Pe strada Condal, Salgado şchiopăta uşor prin ploaie, cam la o sută de metri înaintea noastră. Am redus nițel distanța şi l-am văzut pregătindu-se să ia un tramvai ce urca pe Via Layetana. Închizând umbrela din mers, am luat-o la fugă şi, ca prin minune, am sărit pe scară. În spiritul celei mai bune tradiții a vremii, am mers atârnați în spatele tramvaiului. Salgado găsise un loc în față, cedat de un bun samaritean care nu ştia cu cine îşi făcea de lucru.

- Ăştia toți trebuie să îmbătrânească. Pentru ca nimeni să nu-si mai aducă aminte că au fost nişte ticăloşi.

Tramvaiul a străbătut strada Trafalgar şi a ajuns la Arcul de Triumf. Ne-am aplecat nițel şi l-am văzut pe Salgado neclintit pe scaun. Taxatorul, un bărbat cu o mustață mare şi simetrică, ne privea încruntat.

- Să nu vă închipuiți că, dacă mergeți atârnați aşa, am să vă scad prețul, că stau cu ochii pe voi de când v-ați urcat.

- Nimeni nu mai apreciază realismul social, a murmurat Fermin. Ce țară.

I-am întins câteva monede şi ne-a dat bilete. Începeam să credem că Salgado probabil adormise, dar când tramvaiul a luat-o spre Gara de Nord, s-a ridicat şi a tras de semnal, cerând să coboare. Profitând de faptul că vatmanul încetinea viteza, am sărit în fața sinuosului palat modernist ce adăpostea birourile companiei hidroelectrice şi am urmat tramvaiul până în stație. L-am văzut pe Salgado coborând, ajutat de doi pasageri, şi luând-o spre gară.

- Te gândeşti la acelaşi lucru ca şi mine? am întrebat. Fermin a făcut semn că da. L-am urmat pe Salgado până în holul mare al gării, ba ascunzându-ne, ba ieșind dureros în evidență din pricina umbrelei uriaşe a lui Fermin. Înăuntru, Salgado s-a apropiat de un şir de căsuțe metalice, aliniate lângă un perete, ca un vast cimitir în miniatură. Ne-am postat pe o bancă, în penumbră. Salgado se oprise şi stătea pe gânduri în fața mulțimii de căsuțe.

- O fi uitat unde şi-a pus prada? am întrebat.

- Ce să uite. Aşteaptă clipa asta de douăzeci de ani.

Acum o savurează.

- Dacă spui tu. „ Eu cred c-a uitat. Am rămas acolo, privind şi aşteptând.

- Niciodată nu mi-ai mărturisit unde ai pus cheia când ai fugit din castel... , am îndrăznit să spun.

Fermin mi-a aruncat o privire ostilă.

- N-am de gând să abordez subiectul ăsta, Daniel.

- Uită-l.

Aşteptarea s-a mai prelungit câteva minute.

- Poate că are un complice pe care îl aşteaptă, am presupus.

- Salgado nu-i dintre aceia care împart cu altcineva.

- Dar poate că mai e cineva care...

- Ssst, mi-a închis gura Fermin, arătând spre Salgado, care se mişca în sfârşit.

Bătrânul s-a apropiat de o căsuță şi a pus mâna pe uşița din metal. A scos cheia şi a băgat-o în broască. A deschis şi a privit înăuntru. Chiar atunci, doi jandarmi din Garda Civilă au dat colțul, intrând de pe peron în hol, şi s-au apropiat de Salgado, care încerca să scoată ceva din interior.

- Vai, vai, vai... , am şoptit.

Salgado s-a întors şi i-a salutat pe cei doi jandarmi. Au schimbat câteva vorbe, iar unul dintre ei a scos dinăuntru un geamantan şi l-a pus pe jos, la picioarele lui Salgado. Hoțul le-a mulțumit plin de efuziune, iar cei doi şi-au continuat rondul, după ce l-au salutat ducând mâna la borul tricornului.

- Trăiască Spania, a murmurat Fermin.

Salgado a luat geamantanul şi l-a cărat pe altă bancă, vizavi de noi.

- N-o să-l deschidă aici, nu-i aşa? am întrebat.

- Trebuie să se asigure că totul e la locul lui, a replicat Fermin. Ticălosul a aşteptat şi a suferit ani la rând ca să-şi recupereze comoara.

Salgado s-a uitat de mai multe ori în jur, ca să se asigure că nu era nimeni prin preajmă, şi în sfârşit s-a hotărât. L-am văzut deschizând geamantanul doar câțiva centimetri şi uitându-se înăuntru.

A rămas aproape un minut nemişcat, în poziția aceea.

Fermin şi cu mine ne uitam unul la celălalt fără să pricepem nimic. Brusc, Salgado a închis geamantanul şi s-a ridicat. A pornit spre ieşire, lăsând geamantanul în urmă, în fața căsuței deschise.

- Ce face oare? am întrebat.

Fermin s-a ridicat şi a făcut un semn.

- Tu du-te după geamantan, eu îl urmăresc pe el... Fără să-mi lase timp să răspund, Fermin s-a grăbit să iasă. M-am îndreptat repede spre locul unde Salgado îşi lăsase geamantanul. Un filfizon care îşi citea jurnalul pe o bancă din apropiere îi aruncase şi el o privire; uitându-se mai întâi în dreapta şi-n stânga, ca să se asigure că nu-l vedea nimeni, s-a ridicat şi s-a apropiat ca un vultur ce dă târcoale prăzii. Am grăbit pasul. Străinul era gata să-l înhațe, când i l-am smuls din mână ca prin miracol.

- Geamantanul ăsta nu-i al dumitale, am zis. Individul m-a pironit cu o privire ostilă şi a strâns mânerul.

- Anunț Garda Civilă? am întrebat.

Speriat, golanul i-a dat drumul şi s-a pierdut în direcția peroanelor. L-am dus pe bancă şi, asigurându-mă că nimeni nu mă privea, l-am deschis.

Era gol.

Doar atunci am auzit vacarmul, am ridicat ochii şi am văzut că la ieşirea din gară avusese loc un incident grav. M-am ridicat şi am zărit prin geamuri cum cei doi jandarmi îşi croiau drum printre curioşii adunați în ploaie. Când mulțimea s-a dat deoparte, am văzut că Fermin îngenunchease şi îl sprijinea pe Salgado. Bătrânul ținea ochii deschişi sub ploaie. O femeie care intra chiar în acel moment şi-a dus mâna la gură.

- Ce s-a întâmplat? am întrebat.

- Un biet bătrân a căzut lat.,,, a zis.

Am ieşit afară şi m-am apropiat încetişor de cercul celor care asistau la scenă. Am văzut cum Fermin a ridicat privirea şi a schimbat câteva vorbe cu cei doi jandarmi. Unul din ei a încuviințat din cap. Atunci Fermin şi-a scos paltonul şi l-a întins peste cadavrul lui Salgado, acoperindu-i fața. Când am ajuns acolo, o mână cu doar trei degete ieşea de sub haină, având în palma care strălucea sub ploaie o cheie. L-am tras pe Fermin sub umbrelă şi i-am pus o mână pe umăr. Am plecat fără grabă de-acolo.

- Eşti bine, Fermin?

Bunul meu prieten a ridicat din umeri.
- Să mergem acasă, a izbutit să spună.

4

Îndepărtându-ne de gară, mi-am scos pardesiul şi l-am pus pe umerii lui Fermin. Al lui rămăsese pe cadavrul lui Salgado. Nu-mi credeam prietenul în stare de plimbări lungi, aşa că am oprit un taxi. I-am deschis portiera şi, după ce s-a aşezat, am închis-o şi am urcat pe cealaltă parte.

- Geamantanul era gol, am zis. Cineva i-a făcut-o lui Salgado.

- Cine fură de la un hoț...

- Cine crezi că a fost?

- Poate că aceeaşi persoană care i-a spus că eu aveam cheia şi i-a explicat unde mă găsea, a murmurat Fermin.

- Valls?

Fermin a oftat abătut.

- Nu ştiu, Daniel. Nu mai ştiu ce să cred.

Am prins în oglindă privirea taximetristului, care aştepta.

- Mergem la intrarea în piața Real, pe strada Fernando, i-am indicat.

- Nu ne întoarcem la anticariat? a întrebat Fermin, căruia nu-i mai rămăsese în trup nici măcar puterea de-a se certa pentru o cursă de taxi.

- Eu da. Dar tu te duci acasă la don Gustavo, ca să-ti petreci restul zilei cu Bernarda.

Am mers în tăcere, în timp ce Barcelona îşi topea contururile în ploaie. Ajungând la arcadele de pe strada Fernando, unde cu ani în urmă îl cunoscusem pe Fermin, am plătit cursa şi am coborât. L-am însoțit pe Fermin până la poarta lui don Gustavo şi l-am îmbrățişat.

- Ai grijă de tine, Fermin. Şi mănâncă ceva, sau în Bernarda se va înfige un os în noaptea nunții.

- Nu-ți face griji. Dacă vreau, mă îngraş mai uşor ca sopranele. Acum o să urc, o să mă îndop cu fursecurile pe care don Gustavo le cumpără de la Casa Quilez, iar mâine o să fiu tot numai slănină.

- Vedem noi dacă-i adevărat. Complimente logodnicei din partea mea.

- La fel din partea ei, deşi, după cum stau lucrurile în plan juridico-administrativ, cred că vom trăi în păcat.

- Nici vorbă de aşa ceva. Îți aduci aminte ce mi-ai zis odată? Că destinul nu face vizite la domiciliu, ci trebuie să mergem noi să-l căutăm?

-' Mărturisesc că luasem vorba dintr-o carte de Carax, Suna frumos.

- Dar eu am crezut-o şi continui s-o cred. De aceea îți şi spun că destinul tău e să te însori cu Bernarda în toată regula şi la data stabilită, cu popi, orez, nume şi prenume.

Prietenul meu m-a privit sceptic.

- Cum te văd şi cum mă vezi, ai să te însori pe uşa din față, i-am promis unui Fermin atât de dărâmat, încât credeam că nici un pachet cu sugus, nici un film grozav cu Kim Novak la Femina, exhibând nişte *brassieres* **[40]** ascuțite care sfidau legea gravitației, nu puteau să-i ridice moralul.

- Dacă spui tu, Daniel…

- Tu mi-ai redat adevărul, am zis. Eu am să-ți redau numele.

5

Chiar în acea după-amiază, revenind la anticariat, mi-am pus în mişcare planul de salvare a identității lui Fermin. Primul pas au fost câteva telefoane date din spatele magazinului şi stabilirea calendarului de acțiune. Al doilea avea nevoie de talentul unor experți de recunoscută eficacitate.

A doua zi, pe la amiază, care era însorită şi liniştită, m-am dus la biblioteca Del Carmen, unde îmi dădusem întâlnire cu profesorul Alburquerque, cu convingerea că, dacă nici el nu ştia, atunci nu ştia nimeni.

L-am găsit în sala de lectură principală, înconjurat de cărți şi hârtii, concentrat şi cu stiloul în mână. M-am aşezat în fața lui, de cealaltă parte a mesei, şi l-am lăsat să lucreze. Mi-a perceput prezența abia după un minut. Ridicând ochii de la masă, m-a privit surprins.

- Trebuie să fie pasionant ceea ce scrieți, am îndrăznit.

- Lucrez la nişte articole despre scriitorii blestemați din Barcelona, a explicat. Îți aminteşti de un oarecare Julian Carax, un autor pe care mi l-ai recomandat acum câteva luni la anticariat?

- Desigur, am răspuns.

- Păi, am cercetat şi am descoperit că are o istorie incredibilă. Ştiai că un personaj diabolic a căutat ani la rând în lumea întreagă cărțile lui Julian Carax ca să le pună pe foc?

- Nu mai spuneți, am exclamat, prefăcându-mă uimit.

- Un caz foarte curios. O să-ți dau să citeşti după ce termin.

- Ar trebui să scrieți o carte pe această temă, am propus.

Istoria secretă a Barcelonei prin prisma scriitorilor ei blestemați şi interzişi în versiunea lor oficială.

Intrigat, profesorul a cântărit ideea.

- Adevărul e că mi-a trecut şi mie prin minte, dar am atât de mult de lucru cu ziarele şi universitatea...

- Dacă n-o scrieți dumneavoastră, n-o s-o scrie nimeni. ..

- Păi, uite, poate mă leg la cap fără să mă doară şi o fac. Nu ştiu de unde o să scot timpul necesar; dar...

- Sempere & Fiii vă oferă propriul fond editorial şi consultanță pentru orice ați avea nevoie.

- Am să țin minte. Ei? Mergem la masă?

Profesorul Alburquerque a strâns pânzele pe ziua aceea şi ne-am dus la Casa Leopoldo, unde, cu nişte vin şi jambon rustic în față, am aşteptat să ni se aducă două cozi de taur din meniul zilei.

- Cum îi merge bunului nostru prieten Fermin? Acum două săptămâni, la Can Lluis, mi s-a părut foarte abătut.

- Chiar despre el aş vrea să vă vorbesc. E o chestiune mai delicată, şi trebuie să vă rog ca totul să rămână între noi.

- Categoric. Ce pot face?

Am început să-i schițez succint problema, evitând să intru în detaliile dure ori inutile. Profesorul a intuit că erau de povestit mai multe lucruri decât îi dezvăluiam, dar s-a dovedit de o discreție exemplară.

- Să vedem dacă am înțeles, a zis. Fermin nu-şi poate folosi identitatea, fiindcă oficial a fost declarat

mort acum aproape douăzeci de ani şi, ca atare, nu există pentru stat.

- Corect.

- Dar, din ce-mi povesteşti, identitatea anulată era şi ea fictivă, căci Fermin şi-o inventase .în timpul războiului, ca să-şi scape pielea.

- Corect.

- De aici mă pierd. Ajută-mă, Daniel. Dacă Fermin a renunțat deja la identitatea falsă, de ce nu foloseşte alta acum ca să se poată însura?

- Din două motive, domnule profesor. Primul e pur practic, fiindcă, fie că-şi foloseşte numele, fie că-şi inventează altul, Fermin n-are nici o identitate şi, ca atare, orice ar alege, trebuie să plece de la zero.

- Dar vrea să fie în continuare Fermin, presupun.

- Exact. Şi acesta este al doilea motiv,, care nu-i nici practic, nici spiritual, ca să zic aşa, dar e mult mai important. Fermin doreşte să fie Fermin şi în viitor, fiindcă acesta e bărbatul de care s-a îndrăgostit Bernarda, care ne e prieten şi pe care îl cunoaştem, dar şi cel care vrea el să fie. De ani de zile, omul care a fost nu mai există pentru el. E o piele de care s-a lepădat. Nici eu, care sunt probabil cel mai bun prieten al lui, nu ştiu cum a fost botezat. Pentru mine, pentru toți cei care îl iubesc şi, mai ales, pentru el însuşi, este Fermin Romero de Torres. Şi, în fond, dacă e să-i oferim o nouă identitate, de ce să nu fie chiar a lui?

Profesorul Alburquerque a încuviințat în cele din urmă.

- Corect, a dat sentința.

- Atunci, domnule profesor, vi se pare ceva realizabil?

- Ei bine, e o misiune mai demnă de Don Quijote ca oricare alta, a estimat profesorul. Cum să-i oferim uscățivului don Fermin de La Mancha o spiță, un ogar şi un maldăr de terfeloage false, ca să se însoare cu frumoasa Bernarda del Toboso în ochii Domnului şi ai Registrului Civil.

- M-am tot gândit şi am tot cercetat legile, am zis.

Identitatea unei persoane începe, în țara asta, cu un certificat de naştere care, dacă te pui să-l studiezi, e un document foarte simplu.

Profesorul a ridicat din sprâncene.

- Ceea ce-mi sugerezi e delicat. Ca să nu mai spun că-i un delict grav.

- Mai curând fără precedent, cel puțin în analele judiciare. Am verificat.

- Continuă, e interesant.

- Să presupunem că, ipotetic vorbind, cineva ar avea acces la birourile Registrului Civil şi ar putea, cum s-ar zice, *să planteze* un act de naştere în arhive... N-ar fi acesta baza suficientă pentru a stabili identitatea cuiva?

Profesorul a clătinat din cap.

- Pentru un nou-născut, poate, dar, dacă vorbim - ipotetic - de un adult, ar fi necesar să se creeze un întreg istoric documentar. Chiar dacă ai avea, ipotetic, acces la arhivă. De unde ai scoate toate aceste documente?

- Să zicem că aş putea crea o serie de facsimile credibile. Vi se pare posibil?

Profesorul a chibzuit îndelung.

- Principalul risc ar fi că s-ar putea descoperi şi da în vileag frauda. Ținând seama că, în acest caz, partea, să zicem, amenințătoare, ce poate alerta asupra inconsistenței actelor, a pierit, problema se reduce la: unu, accesarea arhivei şi introducerea în sistem a unui dosar cu istoricul identității fictive, dar bine definite; şi doi, generarea tuturor actelor necesare pentru stabilirea acelei identități. Mă refer la hârtii de toate culorile şi soiurile, de la certificatele de botez ale parohiilor până la legitimații, atestate...

- Cât priveşte primul punct, înțeleg că scrieți o serie de reportaje despre minunile sistemului legal

spaniol, la cererea prefecturii şi în vederea unei istorii a instituției. Cercetând nițel, am aflat că, în bombardamentele din timpul războiului, unele arhive ale Registrului Civil au fost distruse. Asta înseamnă că sute sau chiar mii de identități au trebuit refăcute cum s-a nimerit. Eu nu-s expert, dar îndrăznesc să presupun că acest fapt ar lăsa descoperită o gaură de care ar putea profita cineva bine informat, cu relații şi cu un plan.

Profesorul m-a privit cu coada ochiului.

- Văd că ai desfăşurat o adevărată investigație, Daniel.

- Iertați-mi îndrăzneala, domnule profesor, dar pentru mine fericirea lui Fermin merită aşa ceva şi chiar mai mult.

- Asta-ți face onoare. Dar i-ar putea aduce şi o condamnare serioasă celui care, făcând aşa ceva, ar fi prins cu mâța-n sac.

- De aceea m-am şi gândit că, dacă ar avea, ipotetic, acces la o asemenea arhivă reconstituită la Registrul Civil, cineva şi-ar putea lua un ajutor care, ca să spunem aşa, şi-ar asuma partea cea mai riscantă a operațiunii.

- În acest caz, ipoteticul ajutor ar trebui să-i poată garanta pe viață celui ce-i uşurează munca o reducere de douăzeci la sută din prețul oricărui volum cumpărat de la Sempere & Fiii. Şi o invitație la nunta nou-născutului.

- Asta-i de la sine înțeles. Chiar şi douăzeci şi cinci la sută. Deşi ştiu că, în fond, sunt şi unii care, ipotetic, s-ar aventura să colaboreze *pro bono* [41], fără să ceară nimic în schimb, doar pentru plăcerea de a-i băga un gol regimului putred şi corupt.

- Sunt profesor, Daniel. Şantajul sentimental nu ține la mine.

- Pentru Fermin, atunci.

- Asta-i altceva. Să trecem la aspectele tehnice.

Am scos bancnota de o sută de pesete de la Salgado şi i-am arătat-o.

- Ăsta-i bugetul meu pentru cheltuieli şi taxe de expediție, am subliniat.

- Văd că eşti galant pe banii altuia, dar e mai bine să-i ții pentru alte cheltuieli de care va fi nevoie în acest demers, fiindcă serviciile mele le ai pe răboj, a observat profesorul. Stimate ajutor, ceea ce mă nelinişteşte cel mai mult e necesara conspirație documentară. Pe lângă piedici şi liturghiere, noii centurioni ai regimului au dublat structura birocratică şi aşa uriaşă, demnă de cele mai urâte coşmaruri ale amicului Franz Kafka. Cum îți spuneam, un atare caz necesită generarea a tot soiul de scrisori, cereri, petiții şi alte acte care să poată părea credibile şi să aibă consistența, tonul şi mirosul proprii unui dosar desuet, prăfuit şi imposibil de pus sub semnul întrebării...

- Aici suntem acoperiți, am spus.

- Voi avea nevoie să cunosc lista participanților la conspirație, ca să mă asigur că nu joci la cacealma.

Am început să-i explic şi restul planului meu.

- Ar putea funcționa, a conchis.

De cum a sosit mâncarea, am amânat subiectul, schimbând vorba. La cafea, n-am mai răbdat, deşi îmi muşcasem limba întreaga masă, şi, prefăcându-mă că totul n-avea nici o însemnătate pentru mine, am trântit-o:

- Ce mai, domnule profesor, alaltăieri discutam cu un client în anticariat şi, hodoronc-tronc, a venit vorba despre Mauricio Valls, care a fost ministru al Culturii şi multe altele. Ce ştiți despre el?

Profesorul a ridicat dintr-o sprânceană.

- Despre Valls? Păi, ce ştie toată lumea, presupun.

- Sigur ştiţi mai mult decât toată lumea, domnule profesor. Mult mai mult.

- Ei bine, adevărul e că de mult nu i-am mai auzit numele, dar până de curând Mauricio Valls era un adevărat personaj. Cum spuneai, a fost ani la rând un ministru al Culturii strălucit şi faimos, director a numeroase instituţii şi organisme, cu o poziţie bună printre cei de la putere şi de mare prestigiu în domeniu, pila multora, răsfăţatul paginilor culturale din presa spaniolă... Îţi spun, un personaj vestit.

Am zâmbit şters, ca şi cum surpriza mi-ar fi fost plăcută.

- Şi nu mai este?

- Sincer să fiu, aş zice că de la o vreme a dispărut din peisaj, sau cel puţin din sfera publică. Nu-s sigur dacă n-a primit o ambasadă ori un post într-o instituţie internaţională, ştii cum merg chestiile astea, dar adevărul e că de la o vreme i-am pierdut urma... Ştiu că în urmă cu ceva ani înfiinţase împreună cu câţiva asociaţi o editură. Aceasta merge bine şi publică fără preget. De fapt, primesc lunar invitaţii la lansări ale unor titluri scoase acolo.

- Vine şi Valls la ele?

- Pe vremuri, venea. Râdeam mereu de el, fiindcă vorbea mai mult despre sine decât despre cartea şi autorul pe care îi prezenta, dar asta era de mult. Nu-l mai văd de ani de zile. Pot să te întreb de ce te interesează, Daniel? Nu-mi închipuiam că te-ar putea preocupa micul bâlci al deşertăciunilor din literatura noastră.

- Din simplă curiozitate.

- Bine.

Profesorul Alburquerque a plătit nota, privindu-mă cu coada ochiului.

- Nu ştiu de ce am impresia că nu-mi spui niciodată decât jumătate, dacă nu chiar un sfert, din tot ce ştii.

- Cândva am să vă spun şi restul, domnule profesor. Vă promit.

- N-ar fi rău, fiindcă oraşele n-au memorie şi au nevoie de cineva ca mine, un înţelept cu mintea limpede, ca să le-o păstreze vie.

- Asta ne şi e înţelegerea: mă ajutaţi să rezolv problema lui Fermin, iar eu vă povestesc unele lucruri pe care Barcelona ar prefera să le uite. Pentru istoria dumneavoastră secretă.

Profesorul mi-a întins mâna, iar eu i-am strâns-o.

- N-am să-ţi uit făgăduiala. Revenind la Fermin şi la actele pe care va trebui să le scoatem din pălărie...

- Cred că am omul potrivit pentru această misiune, am răspuns.

6

Vechiul meu cunoscut, Oswaldo Dario de Mortenssen, prinţul copiştilor din Barcelona, îşi savura pauza de după prânz în ghereta lui de lângă palatul Virreina, cu o cafea la care adăugase puţin coniac şi o ţigară ieftină de foi, când m-a văzut venind spre el şi m-a salutat cu mâna.

- Fiul risipitor se întoarce. Te-ai răzgândit? Ne apucăm de răvaşul ăla de dragoste ce-ţi va garanta accesul la fermoarele şi nasturii interzişi ai puicuţei dorite?

I-am arătat din nou verigheta şi a dat aprobator din cap, amintindu-şi.

- Scuză-mă. Obişnuinţa. Mata eşti ca înainte. Cu ce te pot ajuta?

- Alaltăieri mi-am amintit de numele dumitale, don Oswaldo. Eu lucrez într-un anticariat şi am găsit un roman pe care l-ai publicat în '33, *Călăreţii din amurg.*

Oswaldo a lăsat să-i zboare amintirile şi a zâmbit nostalgic.

- Ce vremuri. Neobrăzaţii ăia de Barrido şi Escobillas, editorii mei, mi-au şterpelit şi ultimul sfanţ. Să-i ia naiba pe amândoi şi să-i ţină sub cheie. Însă m-am amuzat scriind romanul, iar asta n-are să mi-o ia nimeni.

- Dacă ţi-l aduc într-o zi, îmi dai un autograf?

- Fireşte. A fost cântecul meu de lebădă. Lumea nu era pregătită pentru westernuri în delta Ebrului, cu tâlhari în bărci în loc de cai şi ţânţari cât un pepene verde care îşi ridicau tabăra alături de ei.

- Eşti un Zane Grey [42] al litoralului ..

- Chiar mi-ar fi plăcut. Ce pot să fac pentru mata, tinere?

- Să mă ajuţi cu arta şi inteligenţa dumitale într-o ispravă nu mai puţin eroică.

- Sunt numai ochi şi urechi.

- Ajută-mă să inventez un trecut documentar pentru un prieten de-al meu, ca să se poată însura fără piedici judiciare cu femeia iubită.

- E un om bun?

- Cel mai bun pe care-l cunosc.

- Atunci nu mai spune nimic. Favoritele mele au fost mereu nunţile şi botezurile.

- Va fi nevoie de cereri, rapoarte, petiţii, certificate şi tot tacâmul.

- Nici o problemă. Îi vom pasa o parte din logistică lui Luisito, pe care îl ştii deja, am deplină încredere în el şi-i artist în douăsprezece caligrafii diferite.

Am scos bancnota de o sută de pesete refuzată de profesor şi i-am întins-o. Oswaldo a făcut ochii cât cepele şi a băgat-o rapid în buzunar.

- Şi se mai zice că în Spania nu se poate trăi din scris, a protestat.

- Acoperă cheltuielile operative?

- Cu prisosinţă. După ce organizez totul, am să-ţi spun cât te costă întreaga glumă, dar acum, pe moment, îndrăznesc să spun că ne vor fi de-ajuns şaptezeci şi cinci de pesete.

- Las totul la latitudinea dumitale, Oswaldo. Prietenul meu, profesorul Alburquerque...

- Mare scriitor, m-a întrerupt Oswaldo.

- Dar şi mai mare domn. Cum îţi spuneam, profesorul va trece pe aici şi-ţi va aduce lista actelor necesare şi toate amănuntele. Pentru orice ai nevoie, mă găseşti la anticariatul Sempere & Fiii.

Auzind numele, s-a luminat la faţă.

- Sanctuarul. Când eram tânăr, mergeam acolo sâmbătă de sâmbătă, pentru ca domnul Sempere să-mi deschidă ochii.

- Bunicul meu.

- Nu mai vin de câțiva ani, fiindcă finanțele mele sunt mai puțin decât minime, şi practic împrumutul bibliotecar.

- Atunci, fă-ne onoarea de a reveni la anticariat, don Oswaldo, ca la dumneata acasă şi ne împăcăm la preț.

- Aşa voi face.

Mi-a întins mâna şi i-am strâns-o.

- E o onoare să fac afaceri cu familia Sempere.

- Vei fi primul dintre toți.

- Şi de şchiopul ăla care visa marea cu sarea ce s-a ales?

- Păi, nu tot ce străluceşte-i aur.

- Semnul acestor vremuri...

7

Barcelona, 1958

Ianuarie a sosit învăluit într-un cer cristalin şi o lumină geroasă, care sufla praf de nea pe acoperişurile oraşului. Soarele strălucea zi de zi, smulgând fâşii lucioase şi întunecate din faţadele Barcelonei străvezii, unde autobuzele erau goale la etaj, iar tramvaiele lăsau un halou de abur pe şine.

Ornamentele de Crăciun străluceau în ghirlande de foc albastru deasupra străzilor din oraşul vechi şi dulcile urări de pace şi linişte ce picurau din colinde prin mii de difuzoare până la picioarele dughenelor şi magazinelor se impuseseră suficient pentru ca, atunci când unui şmecher i s-a năzărit să-i înfunde pe cap o bonetă catalană pruncului Iisus din ieslea pusă de primărie în piaţa San Jaime, paznicul, în loc să-l ducă în ghionturi la secţie, cum îi cerea o ceată de bigote, s-a făcut că nu-l vedea, până când cineva a anunţat arhiepiscopia şi au venit trei călugăriţe să restabilească ordinea.

Vânzările de Crăciun atinseseră punctul culminant şi o stea festivă, de forma unor numere negre, din registrul contabil al firmei Sempere & Fiii ne garanta că vom putea cel puţin să ţinem piept facturilor la lumină şi căldură, iar dacă aveam noroc, puteam avea mâncare caldă măcar o dată pe zi. Tata părea să-şi fi recăpătat curajul şi decretase că anul viitor nu vom mai împodobi anticariatul în ultimul moment.

- Avem o iesle pentru multă vreme, a şoptit Fermin fără entuziasm.

După ce-a trecut şi Ziua Regilor Magi, tata ne-a dat instrucţiuni să împachetăm cu grijă ieslea şi s-o ducem în demisol până la viitorul Crăciun.

- Cu grijă, ne-a atras tata atenţia. Să nu aflu că v-au alunecat cutiile din greşeală, Fermin.

- O vom păzi ca pe aur, domnule Sempere. Răspund cu viaţa pentru ea şi pentru toate animalele de fermă ce stau lângă pruncul în scutece.

După ce am făcut loc cutiilor cu ornamente de Crăciun, m-am oprit o clipă să arunc o privire prin demisol şi prin cotloanele sale uitate. Ultima oară când fuseserăm acolo, discuţia o luase pe căi de care nici Fermin, nici eu nu voiam să mai pomenim, dar care îmi stăruiau încă în minte. Fermin părea să-mi fi citit gândurile şi a scuturat din cap.

- Nu-mi spune că tot te mai gândeşti la răvaşul tâmpitului ăluia.

- Uneori.

- Sper că nu i-ai zis nimic donei Beatriz.

- Nu. L-am pus la loc, în buzunarul paltonului, şi n-am zis nimic.

- Şi ea? N-a pomenit de scrisoarea primită de la don Juan Tenorio?

Am clătinat din cap. Fermin a strâmbat din nas, semn că asta nu era de bun augur.

- Ai hotărât deja ce vei face?

- În ce privinţă?

- Nu face pe prostul, Daniel. Ai să-ţi urmăreşti soţia la întâlnirea cu tipul ăla la Ritz şi să faci o scenă sau nu? - Presupui, deci, că se va duce, am protestat.

- Tu nu?

Am lăsat ochii în jos, scârbit de mine însumi.

- Ce soţ n-are încredere în nevastă-sa? am întrebat.

- Îți dau nume şi prenume ori e suficientă o statistică?

- Eu am încredere în Bea. N-o să mă înşele. Ea nu-i aşa.

Dacă are ceva de spus, o să-mi spună în față, fără ocolişuri.

- Atunci n-ai de ce să-ți faci griji, nu-i aşa?

Ceva din tonul lui Fermin mă făcea să cred că era decepționat de bănuielile şi nesiguranța mea şi, cu toate că n-avea s-o admită nicicând, îl întrista faptul că-mi pierdeam vremea cu gânduri meschine şi mă îndoiam de sinceritatea unei femei pe care n-o meritam.

- Probabil mă crezi tont. Fermin a clătinat din cap.

- Nu. Cred că eşti un om norocos, cel puțin în dragoste, şi că, la fel ca toți oamenii norocoşi, nici nu-ți dai seama.

O lovitură în uşa din capul scării ne-a atras atenția.

- Dacă n-ați găsit petrol acolo jos, fiți amabili şi urcați odată, că avem treabă, a strigat tata.

Fermin a oftat.

- De când nu mai e pe minus, a devenit un tiran, a remarcat Fermin. Vânzările îi dau curaj. Cine l-a văzut şi îl vede, ..

Zilele se scurgeau ca picurate din pipetă. Fermin acceptase, în cele din urmă, să le încredințeze pregătirile şi detaliile banchetului şi nunții tatălui meu şi foi don Gustavo, care îşi asumaseră rolul de figuri paterne şi autoritare în domeniu. Ca naş, eu dădeam sfaturi comitetului director, iar Bea îndeplinea rolul de director artistic şi-i coordona cu o mână de fier pe toți cei implicați.

- Fermin, Bea a zis să mergem la Casa Pantaleoni, ca să-ți probezi costumul.

- Dacă nu-i cu dungi...

Îi jurasem şi răsjurasem că, până în momentul nunții, îşi va fi primit deja numele, iar prietenul lui, părintele paroh, avea să poată spune „Fermin, o iei de soție pe" fără să sfârşim cu toții la mititica, dar pe măsură ce data se apropia, pe Fermin îl încercau temerile şi spaimele. Cu rugăciuni şi fursecuri, Bernarda supraviețuia suspansului, deşi, după ce doctorul discret şi de încredere îi confirmase sarcina, mare parte din timp lupta cu amețelile şi grețurile, fiindcă totul arăta că primul născut al lui Fermin sosea pus pe bătaie.

În acele zile de calm aparent şi înşelător, cedasem curentului tulbure şi întunecat ce mă târa încet în miezul unui sentiment nou si irezistibil: ura.

În clipele libere, mă duceam în secret la Ateneul din strada Canuda, căutând urmele paşilor lui Mauricio Valls în hemerotecă şi în fondurile catalogate. Ceea ce ani la rând fusese o imagine ştearsă, fără însemnătate, căpăta cu fiecare zi o limpezime şi o precizie tot mai dureroase. Cercetând, am reconstituit treptat traiectoria publică a lui Valls din ultimii cincisprezece ani. Trecuse multă vreme de la debutul lui de caracudă a regimului. De-ai fi dat crezare ziarelor (exagerare care pentru Fermin era egală cu a crede că sucul TriNaranjus se obținea storcând portocale proaspete din Valencia), don Mauricio Valls, care avea pile mari, îşi văzuse cu timpul dorințele devenind realitate şi ajunsese o stea sclipitoare pe firmamentul artelor şi literelor din Spania.

Avusese o ascensiune imparabilă. Începând din 1944, adunase funcții şi numiri oficiale de relevanță tot mai mare în lumea instituțiilor academice şi culturale din țară. Scrisese articole, discursuri şi publicații cu găleata. Orice concurs, congres sau festivitate culturală care voia să-şi țină rangul avea nevoie de participarea şi prezența lui don Mauricio. In 194 7, fondase împreună cu doi asociați Societatea Generală de Editură Ariadna, cu birouri în Madrid şi Barcelona, pe care presa se străduia s-o canonizeze drept „marca de prestigiu" a literelor spaniole.

În 1948, aceeaşi presă obişnuia să-l numească pe Mauricio Valls „cel mai strălucit şi respectat intelectual al noii Spanii". Cei ce se autointitulau intelectualitatea ţării şi cei ce aspirau să ajungă printre ei păreau actorii unei pasionante poveşti de iubire cu don Mauricio. Redactorii paginilor culturale nu mai pridideau cu elogiile şi adulările, aspirau la favorurile lui şi, cu puţin noroc, la publicarea prin editura lui a operelor pe care le ţineau în sertar, pentru a intra astfel în amfiteatrul oficial şi a-i savura dulcea miere, chiar dacă pe firimituri de pâine.

Valls învăţase regulile jocului şi era stăpân pe eşichier ca nimeni altul. La începutul anilor '50, faima şi influenţa lui depăşeau deja cercurile oficiale, pătrunzând treptat în aşa-numita societate civilă şi printre cei ce o serveau. Lozincile lui Mauricio Valls deveniseră canonul adevărurilor revelate, însuşit şi repetat sârguincios de oricare cetăţean din selecta tabără a celor trei-patru mii de spanioli cărora le plăcea să se creadă culţi şi să-şi privească peste umăr concetăţenii pedeştri.

Pe drumul spre culme, Valls adunase în jurul lui un cerc îngust de personaje înrudite, care îi ciuguleau din palmă şi se aflau în fruntea instituţiilor şi în posturi de putere. Dacă cineva îndrăznea să pună sub semnul îndoielii vorbele ori valoarea lui Valls, presa se punea să-l crucifice fără preget şi, după ce-i schiţa un portret terifiant şi inacceptabil, bietul nefericit devenea un paria, un cerşetor nebăgat în seamă, căruia i se închideau toate uşile şi ale cărui unice opţiuni erau uitarea sau exilul.

Mi-am petrecut ore în şir citind, peste şi printre rânduri, comparând istoria şi versiunile ei, catalogând date şi făcând liste cu victoriile şi cadavrele ascunse în dulapuri. În alte circumstanţe, dacă obiectul studiului meu ar fi fost pur antropologic, mi-aş fi scos pălăria în faţa lui don Mauricio şi a jocului său iscusit. Nimeni nu putea nega că învăţase să citească în inima şi sufletul concetăţenilor lui şi să tragă de firele care le puneau în mişcare dorinţele, speranţele şi himerele.

Din zilele cât am studiat versiunea oficială a vieţii lui Valls am rămas doar cu certitudinea că mecanismul edificării unei noi Spanii se perfecţiona treptat şi că meteorica ascensiune la putere şi la altare a lui don Mauricio evidenţia tiparul în creştere şi cu aspiraţii de viitor care, cu siguranţă, urma să supravieţuiască regimului şi să prindă rădăcini puternice şi inamovibile în tot teritoriul vreme de multe decenii.

În 1952, Valls a ajuns în vârf, primind pentru trei ani un portofoliu la Ministerul Culturii, de care a profitat pentru a-şi întări poziţia dominantă şi a-şi sprijini lacheii în puţinele poziţii pe care încă nu le controlau. Tonul proiecţiei lui publice a atins o monotonie de aur. Vorbele îi erau citate ca surse de cunoaştere şi certitudine. Era mereu prezent în jurii, comisii şi tot soiul de sinecuri. Colecţia de diplome, lauri şi decoraţii îi creştea fără preget.

Şi, brusc, s-a petrecut ceva ciudat.

N-am observat la primele lecturi. Cortegiul de laude şi ştiri despre don Mauricio continua fără oprire, dar începând din 1956 se observa un amănunt îngropat printre toate informaţiile, în contrast cu cele de dinaintea acestui an. Tonul şi conţinutul veştilor nu se schimbaseră, dar tot citindu-le, recitindu-le, comparându-le, am remarcat ceva.

Don Mauricio Valls nu mai apăruse în public.

Numele, prestigiul, reputaţia şi puterea îi erau în creştere.

Dar el lipsea. După 1956, nu mai erau nici fotografii, nici menţiuni despre prezenţa lui, nici referiri directe despre participarea sa la activităţi publice.

Ultima tăietură de jurnal care menţiona prezenţa lui Mauricio Valls era datată 2 noiembrie 1956 şi relata că fusese decorat pentru cea mai apreciată muncă editorială a anului, la solemnitatea de la Circulo de Bellas Artes [43] din Madrid, în prezenta celor mai înalte autorităţi şi a elitei de moment. Textul respecta

tiparul obişnuit şi previzibil al genului, fiind o ştire scurtă. Mai interesantă era poza ce o însoțea, ultima în care apărea Valls, cu puțin înainte de-a împlini şaizeci de ani. Purta un costum elegant, bine croit, şi zâmbea În timp ce publicul îl ovaționa umil şi cordial. Lângă el erau şi alți obişnuiți ai acelui soi de manifestări, iar în spate, uşor în afara cadrului şi cu nişte chipuri severe şi impenetrabile, doi tipi cu costume şi ochelari negri. Nu păreau să participe la festivitate. Erau severi, la limita farsei. Vigilenți.

După seara de la Circulo de Bellas Artes, nimeni nu l-a mai văzut pe don Mauricio Valls în fotografii ori în public. Oricât m-am străduit, n-am izbutit să mai descopăr o altă poză. Obosit de atâta explorat piste moarte, am luat-o de la capăt şi am reconstruit istoria personajului, până am memorat-o ca pe a mea. Îi luam urma, sperând să dau de o pistă, de un indiciu despre unde se afla bărbatul ce surâdea în fotografii şi-şi plimba vanitatea pe infinite pagini care ilustrau existenta unei curți servile, dornică de favoruri. Îl căutam pe bărbatul care îmi ucisese mama ca să-şi ascundă ruşinea de a fi, fără nici o îndoială, cel care era, ceea ce nimeni nu părea capabil să admită.

Am început să urăsc, chiar în după-amiezile solitare petrecute în bătrâna bibliotecă a Ateneului, unde în urmă cu nu prea mult timp îmi dedicam visurile unor cauze mai curate, ca pielea primei mele iubiri imposibile, oarba Clara, sau misterele lui Julian Carax şi ale romanului său *Umbra vân*tului. Cu cât îmi venea mai greu să dau de urma lui Valls, cu atât îi refuzam mai mult dreptul de-a dispărea şi a-şi şterge numele din istorie. Din istoria mea. Trebuia să aflu ce se alesese de el. Trebuia să-l privesc în ochi, chiar şi numai pentru a-i reaminti că o anumită persoană, una singură din tot universul, ştia cine era el cu adevărat şi ce făcuse.

8

Într-o seară, sătul să tot alerg după fantasme, mi-am întrerupt munca în hemerotecă şi am ieşit la plimbare cu Bea şi Julian prin Barcelona curată şi însorită, pe care aproape o uitasem. Am mers pe jos de acasă până în parcul Ciudadela. M-am aşezat pe o bancă şi m-am uitat la Julian, care se juca cu maică-sa pe iarbă. Privind-i, mi-am repetat vorbele lui Fermin. Eu, Daniel Sempere, eram un om norocos. Un om norocos care îngăduise unei ranchiune oarbe să crească înlăuntrul lui până ajunsese să-i fie silă de el însuşi.

Fiul meu îşi satisfăcea una dintre pasiuni: mergea în patru labe cât îl țineau puterile. Bea îl urmărea îndeaproape. Din când în când, Julian se oprea şi mă privea. Un vânticel a săltat fusta Beei şi Julian a pufnit în râs. Am aplaudat, iar Bea mi-a aruncat o privire dezaprobatoare. Am întâlnit ochii fiului meu şi mi-am zis că în curând mă va crede cel mai înțelept şi mai bun om din lume, posesorul tuturor răspunsurilor. Şi mi-am zis că nicicând nu-l voi mai pomeni pe Mauricio Valls şi nu-i voi mai urmări umbra.

Bea a venit să se aşeze lângă mine. Julian a urmat-o în patru labe până la bancă. Atunci când mi-a ajuns la picioare, l-am luat în brațe, iar el a început să-şi şteargă mâinile pe reverele jachetei mele.

- Abia am scos-o de la curățat, a zis Bea.

Am ridicat din umeri, resemnat. Bea s-a aplecat şi m-a luat de mână.

- Grozave picioare, am zis.

- N-ai nici un haz. Dar fiul tău învață. Bine că n-a fost nimeni pe-aici.

- Păi, era un bunicuț pitit după un jurnal, cred că a făcut tahicardie.

Julian a decis că *tahicardie* era vorba cea mai haioasă pe care o auzise în viața lui, şi am petrecut mare parte din drumul spre casă cântând "ta-hi-car-die", în vreme ce, mergând cu câțiva paşi în fața noastră, Bea scotea scântei pe nas şi pe gură.

În noaptea aceea, pe 20 ianuarie, Bea l-a culcat pe Julian, apoi a adormit pe sofa, lângă mine, pe când eu reciteam pentru a treia oară un vechi roman de David Martin, pe care Fermin îl găsise în lunile de exil de după fuga din închisoare şi îl păstrase în toți acei ani. Savuram cu plăcere fiecare moment şi descompuneam arhitectura fiecărei fraze, închipuindu-mi că, dacă descifram muzica acelei proze, aveam să aflu ceva despre bărbatul pe care nu-l cunoscusem şi despre care toți mă asigurau că nu-mi era tată. Dar în acea noapte nu eram în stare de nimic. Înainte de sfârşitul frazei, gândul mi-o lua razna de pe pagină, şi nu vedeam în față decât scrisoarea prin care Pablo Cascos Buenda îi dădea întâlnire soției mele la hotelul Ritz a doua zi la orele două după-amiază.

În cele din urmă, am închis cartea şi m-am uitat la Bea, care dormea lângă mine, intuind în ea de o mie de ori mai multe taine decât în istoriile lui Martin şi în sinistrul oraş al blestemaților pe care îl imaginase. Era trecut de miezul nopții, când Bea a deschis ochii şi a observat că o priveam. Mi-a zâmbit, deşi ceva de pe fața mea îi trezise o umbră de nelinişte.

- La ce te gândeşti? a întrebat.

- La cât sunt de norocos, am răspuns.

Bea m-a privit lung; în ochi i se citea îndoiala.

- O spui ca şi cum n-ai crede-o.

M-am ridicat şi i-am întins o mână.

- Hai în pat, am invitat-o.

Mi-a luat mâna şi m-a urmat pe hol până în dormitor.

M-am întins pe pat şi am privit-o în tăcere.

- Te porţi ciudat, Daniel. Ce-i cu tine? Am spus eu ceva?

Am clătinat din cap, oferindu-i un zâmbet alb ca minciuna.

Bea l-a acceptat şi a început să se dezbrace pe îndelete. Niciodată nu-mi întorcea spatele când se dezbrăca, nici nu se ascundea în baie sau după uşă, după sfatul manualelor de igienă matrimonială promovate de regim. O priveam senin, citindu-i liniile trupului. Bea m-a privit drept în ochi. Şi-a pus cămaşa de noapte pe care eu o detestam şi s-a băgat în pat, cu spatele la mine.

- Noapte bună, a zis cu glas sugrumat şi, pentru cine o cunoştea bine, supărat.

- Noapte bună, am murmurat.

Auzind-o respirând, am ştiut c-a aţipit abia după o jumătate de ceas, dar până la urmă oboseala a fost mai tare decât purtarea mea ciudată. Am rămas lângă ea, şovăind dacă s-o trezesc, ca să-i cer iertare, sau pur şi simplu s-o sărut. N-am făcut nimic. Am stat acolo nemişcat, privindu-i curba spatelui şi simţind cum bezna din mine îmi şoptea că, după câteva ceasuri, Bea se va duce la întâlnirea cu fostul logodnic şi că buzele şi pielea ei vor fi ale altuia, aşa cum insinua scrisoarea lui mincinoasă.

Când m-am deşteptat, Bea plecase. Nu reuşisem să adorm până în zori şi, când clopotele bisericii au bătut ora nouă, m-am trezit brusc şi am pus pe mine ce-am nimerit. Era luni, afară mă aştepta o zi rece, presărată cu fulgi de nea care pluteau în aer şi se uneau în candelabre de lumini ce atârnau de fire invizibile pentru trecători. Intrând în anticariat, l-am găsit pe tata pe taburetul pe care îl folosea zilnic pentru a schimba data calendarului. 21 ianuarie.

- Se presupune că povestea cu cearşafurile care se lipesc de trup nu mai e acceptabilă după doisprezece ani, a zis. Azi era rândul tău să deschizi.

- Iartă-mă. Am avut o noapte proastă. N-o să se mai întâmple.

Am încercat două ceasuri să-mi ocup gândurile şi mâinile cu treburile anticariatului, dar mintea mi-era ocupată doar cu blestemata de scrisoare pe care o recitam fără oprire pe tăcute. Pe la prânzişor, Fermin s-a apropiat tiptil de mine şi mi-a oferit un sugus.

- Azi e ziua, aşa-i?

- Ţine-ţi gura, Fermin, i-am tăiat-o cu o bruscheţe care l-a făcut pe tata să-şi înalţe sprâncenele.

M-am refugiat în spatele anticariatului şi i-am auzit vorbind în şoaptă. M-am aşezat la biroul tatei şi m-am uitat la ceas. Era unu şi jumătate. Voiam să las minutele să treacă, dar acele ceasului se îndărătniceau să nu se mişte. Când am revenit în magazin, Fermin şi tata m-au privit îngrijoraţi.

- Daniel, poate vrei să-ţi iei liber restul zilei, a spus tata. Fermin şi cu mine ne descurcăm şi singuri.

- Mulţumesc. Cred că da. Abia dacă am pus geană pe geană şi nu mă simt prea bine.

N-am avut curajul să-l privesc pe Fermin în timp ce o ştergeam prin spatele magazinului. Am urcat cele cinci etaje cu picioarele ca de plumb. Când am deschis uşa locuinţei, am auzit apa curgând în baie. M-am târât până în dormitor şi m-am oprit în prag. Bea stătea pe marginea patului. Nu mă văzuse şi nu mă auzise intrând. Am urmărit-o cum îşi punea ciorapii de mătase şi se îmbrăca, cu privirea pironită în oglindă. Nu m-a observat decât abia după două minute.

- Nu ştiam că eşti aici, a zis, în acelaşi timp mirată şi iritată.

- Ieşi?

A încuviinţat, dându-se cu ruj.

- Unde te duci?

- Am două treburi de rezolvat.
- Te-ai făcut tare frumoasă.
- Nu-mi place să ies pe stradă ca vai de capul meu.
Îşi contura ochii cu negru. „Un om norocos", spunea un glas ironic în mintea mea.
- Ce treburi? am întrebat. Bea s-a întors şi m-a privit.
- Ce?
- Te întreb ce treburi ai de rezolvat.
- Mai multe.
- Şi Julian?
- Mama a venit şi l-a luat la plimbare.
- Da.
Bea s-a apropiat şi, lăsând deoparte iritarea, m-a privit îngrijorată.
- Ce-i cu tine, Daniel?
- N-am închis ochii toată noaptea.
- De ce nu tragi un pui de somn? Ți-ar prinde bine.
Am încuviințat.
- Bună idee, Bea a zâmbit uşor şi m-a însoțit până pe partea patului unde dormeam eu. M-a ajutat să mă întind şi m-a sărutat pe frunte.
- Am să întârzii, a anunțat. Am privit-o plecând.
- Bea...
S-a oprit la jumătatea holului şi s-a întors.
- Mă iubeşti? am întrebat.
- Bineînțeles că te iubesc. Ce prostie.
Am auzit cum se închidea uşa şi apoi cum se pierdeau pe scară în jos paşii de felină ai Beei şi tocurile ei ca un ac. Am ridicat receptorul şi am aşteptat vocea operatoarei.
- Hotelul Ritz, vă rog.
Conectarea a durat câteva secunde.
- Hotelul Ritz, bună ziua, cu ce vă putem de folos?
- Ați putea verifica prezența cuiva în hotel, vă rog?
- Dați-mi numele, dacă sunteți amabil.
- Cascos. Pablo Cascos Buendia. Cred că trebuie să fi sosit ieri...
- Un moment, vă rog.
Un lung minut de aşteptare, voci şoptite, ecouri pe fir.
- Domnule...
- Da.
- Pe moment, nu găsesc nici o rezervare pe numele menționat de dumneavoastră.
M-a invadat o nesfârşită uşurare.
- E posibil ca rezervarea să fie făcută pe numele unei firme?
- Pot verifica.
De astă dată, aşteptarea a fost scurtă.
- Într-adevăr, ați avut dreptate. Domnul Cascos Buendia. E aici. Apartamentul Continental. Rezervarea este pe numele editurii Ariadna.
- Cum ați zis?
- Vă spuneam că rezervarea domnului Cascos Buendia este pe numele editurii Ariadna. Doriți să vă fac legătura în cameră?

Am scăpat receptorul din mână. Ariadna era numele editurii fondate cu ani în urmă de Mauricio Valls. Cascos lucra pentru Valls.
Am închis brusc telefonul şi am ieşit în stradă, urmându-mi soția cu inima înveninată de bănuieli.

9

Nu era nici urmă de Bea în mulțimea care defila la ora aceea prin Puerta del Angel, îndreptându-se spre piața Catalunia. Am intuit că acela putea fi drumul ales de soția mea pentru a ajunge la Ritz, dar cu Bea nu se știa niciodată. Îi plăcea să încerce diferite rute către aceeaşi destinație. După o vreme, am renunțat să mai dau de ea şi am presupus că luase un taxi, ceva mult mai potrivit cu hainele fine îmbrăcate pentru acea ocazie.

Am ajuns la hotelul Ritz într-un sfert de oră. Deşi termometrul arăta probabil cel mult zece grade, transpiram şi suflam greu. Portarul mi-a aruncat o privire furişă, dar mi-a deschis uşa, schițând o mică reverență. Holul, cu aerul lui de scenă destinată unei poveşti de spionaj şi amor, mi se părea deconcertant. Redusa mea experiență în materie de hoteluri de lux nu mă pregătise pentru a putea decide ce vedeam. Am zărit o tejghea, din spatele căreia un recepționer elegant mă privea curios şi alarmat totodată. M-am apropiat de el şi i-am aruncat un zâmbet care nu l-a impresionat.

- Unde este restaurantul, vă rog?

Recepționerul m-a examinat cu un scepticism politicos.

- Aveți o rezervare?

- Am întâlnire cu un client al hotelului.

Recepționerul a zâmbit rece şi a încuviințat.

- Domnul va găsi restaurantul la capătul acestui coridor.

- Mii de mulțumiri.

Am pornit într-acolo cu inima cât un purice. Habar n-aveam ce urma să zic sau să fac la vederea Beei şi a acelui individ. Un *maitre* [44] mi-a ieşit în întâmpinare şi m-a oprit cu un surâs blindat. Privirea îi trăda prea puțina admirație pentru modul în care eram îmbrăcat.

- Domnul are rezervare? a întrebat.

L-am dat la o parte cu mâna şi am intrat în restaurant.

Majoritatea meselor erau goale. Un cuplu în etate, mumificat şi cu maniere din secolul XIX şi-a întrerupt solemna sorbire a supei pentru a mă privi dezgustat. La alte două mese stăteau bărbați ce păreau oameni de afaceri, însoțiți ici-colo de câte o doamnă distinsă, facturată drept cheltuieli de reprezentare. Nici urmă de Cascos ori de Bea.

Am ascultat paşii făcuți în spatele meu de *maître* şi escorta sa de doi chelneri. M-am întors şi le-am oferit un zâmbet docil.

- Domnul Cascos Buendia n-a făcut o rezervare pentru două persoane? am întrebat.

- Domnul a cerut să i se ducă totul sus, în apartament, m-a informat *maitre*.

M-am uitat la ceas. Era două şi douăzeci. M-am îndreptat spre coridorul cu ascensoare. Un portar m-a privit, dar când a încercat să mă ajungă din urmă, mă şi strecurasem într-unul. Am marcat un etaj superior, căci habar n-aveam unde era apartamentul Continental.

"Începe de sus", îmi zisesem.

Ieşind din lift la etajul şapte, am început să hoinăresc pe marile coridoare pustii. După un timp, am găsit uşa care dădea pe scara de incendiu şi am coborât la etajul de dedesubt. Am luat-o din uşă în uşă, căutând fără noroc apartamentul Continental. Ceasul meu arăta două şi jumătate. La etajul cinci, am întâlnit o cameristă care trăgea după ea un cărucior cu pămătufuri pentru praf, săpunuri şi prosoape şi am

întrebat-o de apartament. M-a privit consternată, dar probabil că am speriat-o destul de tare, căci a arătat în sus.

- La etajul opt.

Am preferat să evit ascensoarele, gândindu-mă că poate eram căutat de personalul hotelului. După patru şiruri de trepte şi un coridor lung, am ajuns transpirat la uşile apartamentului Continental. Am stat acolo un minut, încercând să-mi închipui ce se petrecea în spatele uşii din lemn nobil şi întrebându-mă dacă mai aveam destul bun simț ca să plec. Mi s-a părut că din celălalt capăt al culoarului cineva mă privea pieziş şi m-am temut să nu fie unul dintre portari, dar uitându-mă mai atent, am văzut că silueta se pierdea după colțul culoarului şi am presupus că era un client al hotelului. În sfârşit am apăsat pe butonul soneriei.

10

Am auzit paşi apropiindu-se de uşă. Prin minte mi-a trecut imaginea Beei, care îşi încheia nasturii de la bluză. Cheia s-a răsucit în broască. Am strâns pumnii. Uşa s-a deschis.

Un individ cu briantină în păr, într-un halat de baie alb, cu papuci de cinci stele mi-a deschis uşa. Trecuseră ani, dar nimeni nu uită feţele celor pe care îi detestă puternic.

- Sempere? a întrebat incredul.

Pumnul meu l-a nimerit între buza de sus şi nas. Am simţit cum carnea şi cartilagiul plesneau sub el. Cascos şi-a dus mâinile la faţă şi s-a clătinat. Sângele îi şiroia printre degete. Cu un ghiont puternic, l-am împins de perete şi am intrat în odaie. În spatele meu, Cascos a căzut la pământ. Patul era făcut şi o farfurie aburindă aştepta pe masa orientată cu faţa spre terasa care dădea către Gran Via. Pe masă nu era decât un tacâm. M-am întors şi l-am înfruntat pe Cascos, care dădea să se scoale, ţinându-se de un scaun.

- Unde-i? am întrebat.

Cascos avea chipul deformat de durere. Sângele îi şiroia pe faţă şi piept. Avea buza ruptă şi, aproape sigur, nasul spart. Privindu-mi mâna, ca să văd de ce mă usturau încheieturile degetelor, am observat că-mi lăsasem pielea pe chipul lui. Nu mă încerca nici o remuşcare.

- N-a venit. Eşti mulţumit? a scuipat Cascos.

- De când îi scrii răvaşe soţiei mele?

Mi s-a părut că râdea şi, înainte de-a mai apuca să spună vreo vorbă, m-am aruncat din nou asupra lui. I-am tras încă un pumn, cu toată furia pe care o simţeam. Lovitura i-a clătinat dinţii şi mi-a amorţit mâna. Cascos a gemut agonic şi s-a prăbuşit pe scaunul de care se sprijinise. Văzând că mă aplecam asupra lui, şi-a acoperit faţa cu braţele. I-am înfipt mâinile în gât şi am strâns cu degetele ca şi cum voiam să i-l rup.

- Ce legătură ai tu cu Valls?

Cascos m-a privit îngrozit, convins că aveam să-l omor pe loc. A bâiguit ceva de neînţeles, iar mâinile mi s-au acoperit cu saliva şi sângele ce-i curgeau din gură. Am strâns cu şi mai mare putere.

- Mauricio Valls. Ce legătură ai tu cu el?

Chipul mi-era atât de aproape de-al lui, încât mi-l puteam zări în pupilele sale. Vasele capilare au început săi se spargă sub cornee şi o reţea de linii negre şi-a croit drum spre iris. Mi-am dat seama că-l omoram şi i-am dat brusc drumul. Trăgând aer în piept, Cascos a scos un sunet gutural şi şi-a dus mâinile la gât. M-am aşezat pe pat în faţa lui. Mâinile îmi tremurau, năclăite de sângele lui. Am intrat în baie şi mi le-am spălat. Mi-am dat cu apă rece pe faţă şi pe păr şi, văzându-mi imaginea în oglindă, abia dacă m-am recunoscut. Aproape că omorâsem un om.

Când am revenit în odaie, Cascos gâfâia, prăbuşit pe scaun. Am umplut un pahar cu apă si i l-am întins. Văzând că mă apropiam iar de el, s-a tras deoparte, aşteptând o nouă lovitură.

- Ține, am zis.

A deschis ochii şi, văzând paharul, a şovăit câteva clipe.

- Ține, am repetat. E doar apă.

A acceptat paharul cu o mână tremurândă şi l-a dus la buze. Atunci am văzut că-i spărsesem câțiva dinți. Când apa rece i-a atins pulpa dintelui de sub smalț, Cascos a gemut şi ochii i s-au umplut de lacrimi de durere. Am tăcut mai mult de un minut.

- Chem un doctor? am întrebat în cele din urmă. A ridicat ochii şi a clătinat din cap.

- Pleacă de-aici, până nu chem poliția.

- Spune-mi ce legătură ai cu Mauricio Valls şi plec.

L-am privit cu răceală.

- Este... este unul dintre asociații editurii pentru care lucrez.

- El ți-a cerut să scrii răvaşul?

Cascos a şovăit. M-am ridicat şi am făcut un pas spre el. L-am luat de păr şi am tras cu putere.

- Nu mă mai bate, m-a implorat.

- Valls ți-a cerut să scrii răvaşul?

Cascos mi-a evitat privirile.

- Nu, nu el, a spus până la urmă.

- Dar cine?

- Unul dintre secretari. Armero.

- Cine?

- Paco Armero. Un angajat al editurii. Mi-a spus să reintru în contact cu Beatriz. Şi că, dacă o fac, va exista ceva pentru mine, o recompensă.

- De ce trebuie să reintri în contact cu Bea?

- Habar n-am.

M-am prefăcut că voiam să-l lovesc din nou.

- Nu ştiu, a gemut Cascos. Ăsta-i adevărul.

- De asta i-ai dat întâlnire aici?

- Eu încă o mai iubesc pe Beatriz.

- Frumos mod de-a i-o arăta. Unde-i Valls?

- Habar n-am.

- Cum se poate să nu ştii unde ți-e şeful?

- Păi, nu-l cunosc. E bine? Nu l-am văzut niciodată.

N-am vorbit niciodată cu el.

- Explică-te.

- M-am angajat la biroul din Madrid al editurii Ariadna acum un an şi jumătate. De atunci, nu l-am văzut niciodată. Nimeni nu l-a văzut.

S-a ridicat încet şi s-a îndreptat spre telefonul din odaie.

A luat receptorul, aruncându-mi o privire plină de ură.

- O să chem poliția...

- Nu-i nevoie, s-a auzit un glas de pe hol.

M-am întors şi l-am zărit pe Fermin îmbrăcat cu ceea ce mi-am închipuit că era un costum de-al tatei, ținând sus ceva ce părea a fi o legitimație oficială.

- Sunt inspectorul Fermin Romero de Torres. De la poliție. S-a raportat un incident. Cine îmi poate face un rezumat al celor întâmplate aici?

Nu ştiu care din noi doi era mai deconcertat, Cascos sau eu. Fermin a profitat de ocazie şi i-a luat delicat receptorul din mână.

- Dați-mi voie, a zis, dându-l deoparte. Anunț la comisariat.

Zâmbindu-ne, s-a prefăcut că formează un număr.

- Comisariatul, vă rog. Da, mulțumesc.

A aşteptat câteva secunde.

- Mari Pili, sunt Romero de Torres. Dă-mi-l pe Palacios.

Da, aştept.

Prefăcându-se că aştepta şi ținând receptorul acoperit cu mâna, Fermin a făcut un semn către Cascos.

- V-ați lovit cu uşa de la closet sau aveți ceva de declarat?

- Sălbaticul ăsta m-a agresat şi a vrut să mă omoare. Vreau să fac un denunț chiar acum. O să-l ia naiba.

Fermin m-a privit cu un aer oficial şi a încuviințat.

- Într-adevăr. Bucățică cu bucățică.

Prefăcându-se că ascultă ceva în telefon, i-a făcut semn lui Cascos să tacă.

- Da, Palacios. La Ritz. Da. 424. Un rănit. Mai ales la față. Depinde. Aş zice că aidoma unei hărți. De acord. Trec la arestarea preliminară a prezumptivului vinovat.

A închis telefonul.

- S-a rezolvat totul.

Fermin s-a apropiat de mine şi, luându-mă autoritar de braț, mi-a făcut semn să tac.

- Vă rog să nu vorbiți. Orice veți spune va putea fi folosit pentru a vă reține cel puțin până la Sărbătoarea Tuturor Sfinților. Haideți, să mergem.

Schimonosindu-se de durere şi încă năucit de apariția lui Fermin, Cascos privea scena, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

- Nu-i puneți cătuşe?

- Acesta este un hotel rafinat. Îi vom pune cătuşe în maşina patrulei.

Continuând să sângereze şi văzând probabil dublu, Cascos ni s-a pus în cale, prea puțin convins.

- Sunteți cu adevărat polițist?

- De la Brigada Secretă. Vă comand imediat un file de vițel crud ca să vi-l puneți pe față. E mâna lui Dumnezeu pentru contuzii pe termen scurt. Colegii mei vor trece pe-aici mai târziu, ca să vă ia o declarație şi să pregătească acuzațiile ce decurg din ea, a recitat, dând la o parte brațul lui Cascos şi împingându-mă cu toată viteza spre ieşire.

Am luat un taxi din uşa hotelului şi am parcurs Gran Via în tăcere.

- Isuse! Sfântă Fecioară şi Sfinte Iosif! a izbucnit Fermin. Eşti nebun? Mă uit la tine şi nu te recunosc... Ce voiai? Să-l ai pe conştiinţă pe idiotul ăsta?

- Lucrează pentru Mauricio Valls, am spus drept orice răspuns.

Fermin a dat ochii peste cap.

- Daniel, obsesia asta începe să depăşească orice limită. În ceas rău ţi-am spus totul... Te simţi bine? Ia să-ţi văd mâna...

I-am arătat pumnul.

- Sfântă Fecioară!

- De unde ai ştiut...?

- Păi, te cunosc ca şi cum ţi-aş fi dat viaţă, deşi în unele zile mă căiesc, a spus furios.

- Nu ştiu ce m-a apucat...

- Las' că ştiu eu. Şi nu-mi place. Deloc. Ăsta nu-i Daniel cel pe care îl cunosc. Nici Daniel cel cu care vreau să fiu prieten.

Mă durea mâna, dar şi mai mult faptul că-l dezamăgisem pe Fermin.

- Nu te supăra pe mine, Fermin.

- Nu, dar poate că bebeluşul mai vrea şi o medalie...

Am tăcut o vreme, privind fiecare partea lui de stradă.

- Noroc că ai venit, am spus în cele din urmă.

- Credeai că te las singur?

- N-ai să-i spui nimic Beei, nu-i aşa?

- Dacă ţi se pare potrivit, am să-i scriu directorului de la jurnalul *La Vanguardia,* ca să-i povestesc isprava ta.

- Nu ştiu ce m-a apucat, nu ştiu...

M-a privit sever, dar până la urmă s-a liniştit şi m-a bătut cu palma peste mână. Mi-am înghiţit durerea.

- Să nu mai vorbim. Presupun că şi eu aş fi făcut la fel.

Am privit cum Barcelona defila prin faţa portierei.

- Ce carnet ai arătat?

- Ce spui?

- Legitimaţia de poliţist pe care ai arătat-o... Ce era?

- Legitimaţia parohului pentru Barca.

- Ai avut dreptate, Fermin. M-am purtat ca un idiot bănuind-o pe Bea.

- Eu am întotdeauna dreptate. Din naştere.

Am cedat în faţa evidenţei şi am tăcut, căci pentru o singură zi spusesem destule imbecilităţi. Fermin tăcuse, gânditor. Mă nelinişte gândul că purtarea mea îl decepţionase într-atât, încât nu mai ştia ce să-mi spună.

- Fermin, la ce te gândeşti?

S-a întors şi m-a privit cu îngrijorare.

- Mă gândeam la omul ăla.
- La Cascos?
- Nu. La Valls. La ce-a zis idiotul ăla înainte. La sensul vorbelor lui.
- La ce te referi?
Fermin m-a privit sumbru.
- La faptul că până acum mă îngrijora că voiai să-l întâlneşti pe Valls.
- Şi de acum înainte nu?
- Ceva mă îngrijorează şi mai mult, Daniel.
- Ce?
- Că el te caută pe tine.
Ne-am privit în tăcere.
- Ai idee de ce? am întrebat.
Fermin, care avea mereu răspuns la toate, a clătinat încet din cap şi a întors privirea.

N-am mai vorbit pe drum. Ajungând acasă, am urcat direct în apartament, am făcut un duş şi am luat patru aspirine. Apoi am tras storurile şi, cuprinzând în braţe perna care mirosea a Bea, am adormit ca un idiot ce eram, întrebându-mă pe unde umbla femeia pentru care nu-mi păsa dacă eram protagonistul celei mai ridicole situaţii din tot secolul.

13

- Par un porc-spinos, a declarat Bernarda, privindu-şi imaginea multiplicată în sutele de oglinzi din Salonul de Modă Santa Eulalia.

Două croitorese, îngenuncheate la picioarele ei, continuau să înfigă în rochia de mireasă zeci de bolduri, sub atenta privire a Beei, care îi dădea neîncetat ocol Bernardei, inspectând fiece pliu şi tighel, ca şi cum de ele îi depindea viaţa. Cu braţele încrucişate, Bernarda aproape nu îndrăznea să respire, dar privirea ei urmărea varietatea de unghiuri în care încăperea hexagonală îmbrăcată în oglinzi îi reflecta silueta, în căutarea unor indicii despre propria-i burtă.

- Sunteţi sigură că nu se observă nimic, doamnă Bea?

- Nimic. Plată ca o scândură de călcat. Acolo unde se vede, fireşte.

- Ah, nu ştiu, nu ştiu...

Martiriul Bernardei şi râvna croitoreselor de-a ajusta şi strânge talia au continuat încă o jumătate de ceas. Când nu păreau să mai fi rămas bolduri pe lume pentru a o aranja pe biata Bernarda, croitorul-vedetă al firmei şi autorul rochiei a făcut act de prezenţă trăgând draperia şi, după o sumară analiză şi două modificări la faldurile făcute de fustă, şi-a dat acordul şi a pocnit din degete pentru a le indica lucrătoarelor să-şi ţină gura faţă de toţi.

- Nici Pertegaz [45] n-ar fi făcut-o mai frumoasă, a decretat încântat.

Bea a surâs şi a încuviinţat.

Croitorul, un domn zvelt, cu purtări căutate şi posturi studiate, care răspundea simplu la numele de Evaristo, a sărutat obrajii Bernardei.

- Eşti cel mai bun model din lume. Cel mai răbdător şi mai chinuit. Ţi-a fost greu, dar a meritat.

- Şi domnişorul crede că voi putea respira?

- Iubita mea, te măriţi în sânul Sfintei Mame Biserici şi iei de soţ un cavaler iberic. S-a terminat cu respiratul, ţi-o spun eu. Gândeşte-te că rochia de mireasă e aidoma unui costum de scafandru: nu-i cel mai bun loc pentru respirat, iar distracţia începe abia când îl scoţi.

Bernarda şi-a făcut cruce auzind insinuările croitorului.

- Acum, te rog doar să-ţi scoţi rochia cu mare grijă, căci cusăturile nu-s definitive şi, cu atâtea bolduri, nu vreau să te văd la altar ca o strecurătoare.

- O ajut eu, s-a oferit Bea.

Aruncându-i o privire sugestivă, Evaristo a radiografiat-o din cap până-n picioare.

- Şi pe tine când voi putea să te dezbrac şi să te îmbrac, comoara mea? a întrebat şi s-a retras teatral după draperie.

- Teribilă privire i-a aruncat derbedeul doamnei, a constatat Bernarda. Şi să mai spui că-i pe invers.

- Mi se pare, Bernarda, că Evaristo luptă pe toate fronturile.

- E posibil aşa ceva? a întrebat ea.

- Haide, să vedem dacă te putem scoate de-aici fără să cadă vreun bold.

Pe când Bea o elibera treptat pe Bernarda din captivitate, tânăra bombănea în şoaptă.

De când aflase preţul rochiei, pe care patronul ei, don Gustavo, se încăpăţânase s-o plătească din propriu-i buzunar, Bernarda era tulburată.

- Don Gustavo nu trebuia să cheltuiască o asemenea avere.

S-a încăpățânat s-o lucrăm aici, în cel mai scump salon din Barcelona, probabil, şi să-l angajeze pe acest Evaristo, care-i e pe jumătate nepot şi care zice că, dacă țesăturile nu-s de la Casa Gratacos, îi provoacă alergie. Nici vorbă.

- Calul de dar... În plus, don Gustavo se bucură să te vadă măritată cât mai elegant. Aşa-i el.

- Cu rochia mamei şi două podoabe, mă mărit la fel de bine, iar lui Fermin îi e totuna, fiindcă ori de câte ori îi arăt o rochie nouă, nu vrea decât să mi-o scoată... Asta-i situația, Dumnezeu să mă ierte, a spus Bernarda bătându-se peste burtă.

- Bernarda, şi eu m-am măritat cu burta la gură şi sunt sigură că Dumnezeu are lucruri mai urgente de făcut.

- Aşa zice şi Fermin al meu, dar nu ştiu...

- Tu ascultă-l pe Fermin şi nu-ți face griji pentru nimic.

În jupon şi epuizată după două ceasuri de stat în picioare pe tocuri şi cu brațele ridicate, Bernarda s-a trântit într-un fotoliu şi a oftat.

- Vai de mine, bietul de el a ajuns în aşa hal, că nici nu-l mai vezi de cât a slăbit. Sunt foarte îngrijorată.

- Ai să vezi, o să-şi revină mai încolo. Aşa-s oamenii, ca muşcatele. Când sunt gata de aruncat, învie.

- Nu ştiu, doamnă Bea, Fermin mi se pare foarte slăbit.

El îmi spune că vrea să se însoare, însă uneori am îndoieli.

- Dar e nebun după tine, Bernarda.

Tânăra a ridicat din umeri.

- Uitați ce e, nu-s chiar atât de proastă pe cât par. De la treişpe ani tot fac curat prin case şi-s multe lucruri pe care, probabil, nu le pricep, dar ştiu că Fermin al meu a umblat prin lume şi a avut multe încurcături. Nu-mi povesteşte niciodată despre viața lui de dinainte de-a ne cunoaşte, dar ştiu c-a avut alte femei şi o grămadă de aventuri.

- Dar până la urmă, dintre toate te-a ales pe tine. Ca să vezi.

- Păi, îi plac femeile mai mult decât prostului creta.

Când ieşim la plimbare sau la dans, îi zboară ochii atât de tare, că are să ajungă saşiu.

- Atâta vreme cât nu-i zboară şi mâinile... Ştiu bine că Fermin ți-a fost mereu credincios.

- Ştiu şi eu. Dar ştiți de ce mă tem, doamnă Bea? Că nu-s prea mult pentru el. Când îl văd privindu-mă fermecat şi zicând că vrea să îmbătrânim împreună şi toate dulcegăriile lui, mă gândesc mereu că într-o dimineață se va trezi, mă va privi şi va zice: "Da' pe toanta asta de unde am scos-o?"

- Cred că greşeşti, Bernarda. Fermin nu va gândi niciodată aşa. Te-a urcat pe un piedestal.

- Păi, nici asta nu-i bine, fiindcă, uitați ce-i, am văzut mulți domnişori care-şi urcă doamna pe un piedestal, ca pe Fecioară, şi apoi o iau la goană precum câinii în călduri după prima paraşută care trece. Nici n-ați crede de câte ori i-am văzut cu ochişorii pe care mi i-a dat Dumnezeu.

- Dar Fermin nu-i aşa, Bernarda. Fermin e un bărbat bun. Unul dintre cei puțini, că bărbații sunt precum castanele ce se vând pe străzi: când le cumperi, toate-s fierbinți şi miros bine, dar când le scoți din cornet, se răcesc pe loc şi-ți dai seama că majoritatea sunt putrede înăuntru.

- Nu spuneți asta din cauza domnului Daniel, nu-i aşa? Bea a întârziat o clipă să răspundă.

- Nu. Fireşte că nu.

Bernarda a privit-o cu coada ochiului.

- Totu-i bine acasă, doamnă Bea?

Bea s-a jucat cu o cută a furoului ițită pe umărul Bernardei.

- Da, Bernarda. Dar cred că amândouă ne-am căutat soți care au treburile şi secretele *lor.*

Bernarda a încuviințat.

- Dar uneori par nişte copii.

- Sunt bărbați. Lasă-i să alerge.

- Dar mie îmi plac, a spus Bernarda, şi ştiu că-i păcat.

Bea a râs.

- Şi cum îți plac? Ca Evaristo?

- Nu, ce Dumnezeu. De-atâta privit în oglindă, o să se tocească. Mi se pare ciudat un bărbat care pierde mai multă vreme ca mine cu aranjatul. Mie îmi plac bărbații mai simpli, ce să vă mai spun? Ştiu că Fermin al meu nu-i chipeş, ceea ce se cheamă chipeş. Dar eu îl văd chipeş şi bun. Şi foarte bărbat. La urma urmelor, doar asta contează, să fie bun şi sincer. Să te poți sprijini de el într-o noapte de iarnă şi să poată goni tot frigul din tine.

Bea a zâmbit, încuviințând.

- Amin. Deşi mie o păsărică mi-a spus că îți plăcea Cary Grant.

Bernarda a roşit.

- Şi dumitale nu? Nu ca să te măriți, ei, fiindcă eu cred că tipul s-a îndrăgostit în ziua când s-a văzut întâia oară în oglindă, dar între noi fie zis, şi Dumnezeu să mă ierte, n-o să-l fac bucăți doar o singură dată...

- Ce-ar zice Fermin dacă te-ar auzi, Bernarda?

- Ce zice mereu: "Total, ce-au să mănânce viermii... "

Partea a cincea

Numele eroului

1

Barcelona, 1958

Mulți ani mai târziu, cei douăzeci şi trei de musafiri strânşi cu acea ocazie aveau să rememoreze ajunul istoric al zilei în care Fermin Romero de Torres urma să renunțe la burlăcie.

- E sfârşitul unei epoci, a proclamat profesorul Alburquerque, ridicându-şi cupa cu şampanie într-un toast şi sintetizând mai bine ca oricine ceea ce simțeam cu toții.

Petrecerea de despărțire a lui Fermin de burlăcie, eveniment ale cărui efecte asupra populației feminine don Gustavo Barcelo le-a comparat cu moartea lui Rudolph Valentino, a avut loc într-o noapte senină din februarie 1958, în marea sală de dans a restaurantului La Paloma, unde mirele a fost protagonistul unor tangouri de infarct şi al unor momente ce aveau să intre în dosarul secret al lungii curse în serviciul eternului feminin.

Tatăl meu, pe care izbutiserăm să-l scoatem din casă măcar o dată în viață, angajase orchestra de dans semiprofesionistă La Habana del Baix Llobregat, care acceptase să cânte la un preț de nimic şi ne-a delectat cu o selecție de mambouri, *guarachas*[46] şi ritmuri rustice care l-au transportat pe mire în zilele îndepărtate din lumea intrigilor şi *glamour-ului* internațional din marile cazinouri ale Cubei uitate. Invitații au lăsat mai mult sau mai puțin deoparte pudoarea şi s-au repezit în ring, ca să-şi mişte scheletul spre marea glorie a lui Fermin.

Barcelo îl convinsese pe tata că vodca pe care i-o administra cu paharul era apă minerală cu două picături de lichior Aromas de Montserrat, şi curând am putut asista cu toții la spectacolul inedit pe care l-a dat tata, dansând strâns lipit de una dintre colegele pe care Rociito, adevăratul suflet al petrecerii, le adusese pentru a face evenimentul şi mai plăcut.

- Sfinte Dumnezeule, am şoptit privindu-l pe tata cum îşi legăna şoldurile şi-şi sincroniza loviturile cu fundul cu veterana nopții pe primul timp al măsurii.

Barcelo trecea printre invitați, împărțind havane şi cartonaşe comemorative tipărite de el la un atelier specializat în anunțuri de comuniuni, botezuri şi înmormântări. Pe hârtia fină, apărea o caricatură a lui Fermin deghizat în îngeraş, cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune, şi la legendă scria:

FERMÍN ROMERO DE TORRES
19??–1958
Marele Seducător se retrage
1958–19??
Pater familias se ridică

Pentru prima oară după multă vreme, Fermin era fericit şi senin. Cu o jumătate de oră înainte de începerea chefului, îl însoțisem la Can Lluis, unde profesorul Alburquerque ne confirmase că în acea dimineață mersese la Registrul Civil, înarmat cu toate actele şi hârtiile pregătite cu mână de maestru de Oswaldo Dario de Mortenssen şi de asistentul său, Luisito.

- Prietene Fermin, a proclamat profesorul. Îți urez oficial bun venit în lumea celor vii şi îți înmânez, avându-i pe don Daniel Sempere şi pe prietenii din Can Lluis aici de față ca martori, noua şi legitima ta

carte de identitate.

Emoționat, Fermin şi-a examinat actele noi.

- Cum ați realizat asemenea miracol?

- Despre partea tehnică mai bine să nu-ți vorbim.

Important este că, atunci când ai un prieten adevărat, dispus să-şi pună pielea-n joc şi să mişte munții pentru ca tu să te poți însura în toată regula şi să aduci pe lume copii cu care să continui dinastia Romero de Torres, aproape totul e cu putință, Fermin, a răspuns profesorul.

Fermin m-a privit cu lacrimi în ochi şi m-a îmbrățişat atât de strâns, că m-am temut să nu mă asfixieze. Nu mi-e ruşine să recunosc că acela a fost unul dintre cele mai fericite momente din viața mea.

2

După o oră şi jumătate de muzică, băutură şi dans licenţios, am făcut o pauză şi, apropiindu-mă de bar, am cerut ceva fără alcool, căci nu credeam că mai puteam înghiţi nici măcar o picătură de rom cu lămâie, băutura oficială a nopţii. Chelnerul mi-a turnat apă rece într-un pahar, iar eu m-am sprijinit cu spatele de tejghea; privind cum chefuiau oaspeţii. Nu observasem că, la celălalt capăt al tejghelei, stătea Rociito. Ţinea un pahar cu şampanie în mâini şi privea melancolic petrecerea organizată chiar de ea. După spusele lui Fermin, am calculat că Rociito trebuia să aibă vreo treizeci şi cinci de ani, dar cei aproape douăzeci de ani petrecuţi în breaslă lăsaseră multe urme şi, chiar în acel semiîntuneric colorat, regina străzii Escudellers părea mai în vârstă.

Zâmbindu-i, m-am apropiat de ea.

- Rociito, eşti mai frumoasă ca niciodată, am minţit. Îşi pusese cele mai bune haine şi în părul ei se observau strădaniile celui mai bun coafor de pe strada Conde del Asalto, dar mi s-a părut că în noaptea aceea Rociito era mai tristă ca niciodată.

- Te simţi bine, Rociito?

- Uite ce-i, băieţaş, mă ţin pe picioare şi tot mai am chef să dansez.

Nu-şi lua ochii de la Fermin, şi mi-am dat seama că avea să vadă mereu în el pe campionul care o salvase de un peşte de doi bani şi care, după douăzeci de ani trăiţi în stradă, era probabil singurul om ce meritase să fie cunoscut.

- Don Daniel, nu vreau să-i spun lui Fermin, dar mâine nu vin la nuntă.

- Ce tot spui, Rociito? Fermin ţi-a rezervat locul de onoare...

Rociito a plecat privirea.

- Ştiu, dar nu pot veni.

- De ce? am întrebat, cu toate că îmi închipuiam răspunsul.

- Păi, mi-ar părea rău, deşi vreau ca Fermin să fie fericit cu soţia lui.

Rociito a început să plângă. Neştiind ce să-i zic, am îmbrăţişat-o.

- Ştii că l-am iubit dintotdeauna? De când l-am cunoscut. Ştiu că nu-s femeia potrivită pentru el, că el mă vede ca pe-o... ei bine, ca pe Rociito.

- Fermin te iubeşte, să nu uiţi asta niciodată. Ruşinată, s-a desprins, ştergându-şi lacrimile. Mi-a zâmbit, ridicând din umeri.

- Iartă-mă, sunt o proastă şi, după două picături, nu mai ştiu ce spun.

- Lasă, nu-i nimic.

I-am întins paharul meu cu apă, iar ea l-a acceptat.

- Într-o zi îţi dai seama că tinereţea a zburat, ştii, şi că trenul s-a dus.

- Vine mereu câte un tren. Mereu.

Rociito a încuviinţat.

- De asta n-am să vin la nuntă, don Daniel. În urmă cu mai multe luni, am cunoscut un domn din Reus. Om bun. Văduv. Tată bun. Vinde fier vechi şi, ori de câte ori trece prin Barcelona, vine să mă vadă. M-a cerut de nevastă. Nici unul dintre noi nu-şi face visuri, ştii cum e. E tare greu să îmbătrâneşti de unul singur, iar eu ştiu deja că trupul nu mă mai lasă să fac trotuarul. Jaumet, domnul din Reus, m-a rugat să fac o călătorie cu el. Copiii i-au plecat deja de-acasă, iar el a muncit toată viaţa. Zice că vrea să vadă lumea

înainte să dea colțul şi m-a rugat să-l însoțesc. Ca soție, nu ca o târfă pe care o iei, o foloseşti şi pe urmă o arunci. Vaporul pleacă mâine în zori. Jaumet spune că orice căpitan de navă are autoritatea de-a te căsători în larg şi, dacă nu-i aşa, o să căutăm un popă în orice port prin care vom trece.

- Fermin ştie?

Ca şi cum ne auzise de departe, Fermin s-a oprit şi ne-a privit de pe ring. A întins brațele spre Rociito şi şi-a luat aerul de papă-lapte ce se vrea mângâiat, cu care obținea orice. Rociito a râs, refuzând pe tăcute, şi înainte de-a se duce la iubirea vieții ei pentru un ultim bolero, s-a întors şi mi-a zis:

- Ai grijă de el, Daniel. Că nu există decât un singur Fermin.

Orchestra se oprise din cântat, iar ringul de dans s-a deschis pentru Rociito. Fermin a luat-o de mâini. Luminile din La Paloma s-au stins încetul cu încetul, iar din beznă a răsărit un cerc de flăcări vaporoase care au înconjurat picioarele perechii. Ceilalți s-au dat deoparte, iar orchestra a atacat lent măsurile celui mai trist bolero compus vreodată. Fermin a înlănțuit talia lui Rociito. Departe de lume, ochi în ochi, amanții acelei Barcelone ce n-avea să se mai întoarcă vreodată au dansat strâns îmbrățişați pentru ultima oară. Când muzica s-a stins, Fermin a sărutat-o pe buze, iar Rociito, în lacrimi, i-a mângâiat obrazul şi, fără să-şi ia rămas-bun, s-a îndreptat încet spre ieşire.

Orchestra a salvat situația cu o *guaracha,* iar Oswaldo Dario de Mortenssen, care de-atâta scris răvaşe de amor ajunsese un enciclopedist al melancoliei, a încurajat publicul să se întoarcă în ring şi să se poarte de parcă nimeni nu văzuse nimic. Uşor abătut, Fermin s-a apropiat de bar şi s-a aşezat pe un taburet de lângă mine.

- E-n ordine, Fermin? A încuviințat fără vlagă.

- Cred că mi-ar face bine nițel aer proaspăt, Daniel.

- Aşteaptă-mă aici să aduc paltoanele.

Am mers pe jos pe strada Tallers înspre Ramblas şi, deodată, la vreo cincizeci de metri înainte, am zărit o siluetă familiară, care păşea molcom.

- Ascultă, Daniel, acela nu-i taică-tău?

- Ba chiar el. Beat mort.

- Ăsta-i ultimul lucru pe care credeam să-l văd vreodată, a zis Fermin.

- Închipuie-ți că şi eu la fel.

Grăbind pasul, l-am ajuns din urmă şi, văzându-ne, tata ne-a zâmbit cu ochi sticloşi.

- Cât e ceasul? a întrebat.

- Foarte târziu.

- Bănuiam eu. Ascultă, Fermin, petrecerea a fost fabuloasă. Şi ce fete. Pentru unele funduri de-acolo puteai isca un război.

Am dat ochii peste cap. Fermin l-a luat de braț, ghidându-i paşii.

- Domnule Sempere, nu mi-am închipuit niciodată că ați putea spune aşa ceva, dar sunteți în stare de intoxicație etilică, şi-i mai bine să nu spuneți nimic de care mai târziu să vă căiți.

Tata a consimțit, brusc ruşinat.

- Ăsta-i diavolul de Barcelo, nu ştiu ce mi-a făcut, fiindcă nu-s obişnuit să beau...

- Nu contează. O să luați nişte bicarbonat şi o să dormiți ca un îngeraş. Mâine o să vă treziți ca o zambilă şi n-o să mai ştim ce s-a petrecut.

- Cred că vomit.

Fermin şi cu mine l-am ținut în picioare, iar bietul de el a vomitat tot ce băuse. I-am susținut cu mâna fruntea plină de sudoare rece şi, când a fost limpede că nu mai avea în el nici măcar primul terci din pruncie, l-am aşezat un moment pe treptele unui portal.

- Respirați adânc şi rar, domnule Sempere.

Tata a încuviințat cu ochii închişi. Am schimbat o privire cu Fermin.

- Ascultă, nu trebuia să te căsătoreşti curând?

- Mâine după-amiază.

- Păi, felicitări, băiete.

- Mulțumesc, domnule Sempere. Ce ziceți, încercăm să ne apropiem încetişor de casă?

Tata a fost de acord.

- Haideți, curaj, n-a mai rămas nimic.

Aerul rece şi uscat l-a trezit pe tata. Peste zece minute, când am luat-o pe strada Santa Ana, redevenise conştient de locul unde ne aflam şi bietul de el era mort de ruşine. Probabil că nu se îmbătase

nicicând în viața lui.

- Vă rog, nu spuneți nimic nimănui despre toate astea, ne-a implorat.

Eram la douăzeci de metri de anticariat când am observat că în portalul clădirii stătea cineva. Felinarul cel mare de la Casa Iorba, la colțul cu Puerta del Angel, lumina silueta unei tinere cu o valiză pe genunchi. Văzându-ne, s-a ridicat.

- Avem companie, a murmurat Fermin.

Tata a zărit-o primul. Am observat ceva ciudat pe chipul lui, un calm încordat, care îl asaltase de parcă își regăsise brusc sobrietatea. S-a apropiat de fată, dar dintr-odată s-a oprit împietrit.

- Isabella? l-am auzit spunând.

Temându-mă că băutura tot îi mai întuneca judecata şi că avea să cadă jos în plină stradă, am făcut câțiva paşi înainte. Atunci am văzut-o.

4

Probabil că n-avea mai mult de şaptesprezece ani. S-a arătat în lumina felinarului atârnat de faţada clădirii şi ne-a zâmbit timid, ridicând mâna într-o încercare de salut.

- Eu sunt Sofia, a spus cu un uşor accent în glas.

Tata o privea uluit, de parcă avea în faţă o nălucă. Am înghiţit în sec, simţind că mă treceau fiorii. Fata era portretul viu al mamei, aşa cum o văzusem în colecţia de poze păstrată de tata în biroul lui.

- Sunt Sofia, a reluat tânăra, tulburată. Nepoata dumitale. De la Neapole...

- Sofia, a bâiguit tata. A, Sofia. Noroc că providenţa îl adusese pe Fermin acolo, ca să ia în mână frâiele situaţiei. După ce m-a trezit brusc din spaimă, a început să-i explice fetei că domnul Sempere suferea de o uşoară indispoziţie.

- De fapt, venim de la o degustare de vinuri, şi bietul de el o ia razna după un simplu pahar cu Vichy. Nu-i da atenţie, domnişoară, de obicei nu are aerul ăsta uluit.

Am găsit telegrama urgentă pe care mătuşa Laura, mama fetei, o trimisese ca să-i anunţe sosirea, strecurată în absenţa noastră pe sub uşa casei.

După ce am intrat în casă, Fermin l-a instalat pe tata pe sofa şi mi-a zis să pregătesc o cafetieră plină cu cafea tare. Între timp, el avea să stea de vorbă cu tânăra, punându-i întrebări despre voiaj şi lansând numeroase banalităţi, în vreme ce tata revenea încet la viaţă.

Cu un accent delicios şi un aer ştrengăresc, Sofia ne-a zis că sosise la zece noaptea în gara Francia. De acolo, luase un taxi până în piaţa Catalunia. Neaflându-ne acasă, intrase într-un bar din apropiere, până la ora închiderii. Apoi stătuse în portal, convinsă că, până la urmă, unul dintre noi avea să apară. Tata şi-a amintit de scrisoarea prin care maică-sa îl anunţase că Sofia urma să vină la Barcelona, dar nu crezuse că ea va sosi atât de repede.

- Îmi pare tare rău că a trebuit să aştepţi în stradă, a zis. De obicei, eu nu ies nicicând, dar astă-seară Fermin s-a despărţit de burlăcie şi...

Încântată de veste, Sofia s-a ridicat şi l-a sărutat pe Fermin pe obraz. Deşi părăsise câmpul de luptă, Fermin nu şi-a putut reprima impulsul de-a o invita pe loc la nuntă.

Vorbeam de vreo jumătate de ceas când Bea a urcat scările, venind de la petrecerea de despărţire a Bernardei de viaţa de domnişoară, ne-a auzit şi a bătut în uşă. Intrând în salon, a zărit-o pe Sofia, s-a albit la faţă şi m-a privit întrebător.

- Ea este verişoara mea, Sofia, de la Neapole, am anunţat. A venit să studieze în Barcelona şi va locui la noi o vreme...

Bea a încercat să-şi ascundă panica şi a salutat-o cordial.

- Ea este soţia mea, Beatriz.

- Bea, te rog. Nimeni nu-mi spune Beatriz.

Timpul şi cafeaua au estompat impactul produs de sosirea Sofiei şi, după ceva vreme, Bea a sugerat că biata de ea era probabil sfârşită şi că cel mai bine era să se culce, fiindcă mâine avea să fie o nouă zi, chiar dacă era ziua nunţii. Am hotărât ca Sofia să se instaleze în dormitorul meu din copilărie, iar Fermin, după ce s-a asigurat că tata n-avea să intre în comă, l-a băgat în pat. Bea i-a promis Sofiei că are să-i lase o rochie de-a ei pentru ceremonie şi i-a închis gura lui Fermin, căruia răsuflarea îi mirosea de la doi metri a şampanie, tocmai când se pregătea să facă un comentariu nepotrivit despre asemănările şi

diferențele dintre siluetele şi taliile lor.

O fotografie a părinților mei din ziua nunții ne privea de pe o poliță.

Am rămas toți trei în sufragerie, stând jos şi privindu-ne uluiți.

- Ca două picături de apă, a murmurat Fermin.

Bea mă privea cu coada ochiului, încercând să-mi descifreze gândurile. M-a luat de mână, hotărâtă să schimbe vorba.

- Şi cum a fost petrecerea? a întrebat.

- La locul ei, a asigurat-o Fermin. Şi a doamnelor?

- A noastră n-a fost câtuşi de puțin la locul ei.

Fermin m-a privit grav.

- Fii sigur că în chestii din astea femeile-s mai pişichere ca noi.

Bea a zâmbit enigmatic.

- Femeile-s pişichere, Fermin?

- Te rog să-mi ierți greşeala de neiertat, dona Beatriz, spumosul de Penedes îmi curge prin vene şi mă face să spun prostii. Dumnezeu mi-e martor că eşti un model de virtute şi finețe şi, decât să insinueze cea mai mică golănie, servitorul tău ar prefera să amuțească şi să-şi petreacă restul zilelor trăind în tăcută penitență într-o chilie mănăstirească.

- N-ai tu norocul ăsta, am ripostat.

- Mai bine să nu vorbim despre asta, ne-a întrerupt Bea, privindu-ne ca pe doi puşti de unsprezece ani. Acum presupun că vă veți face tradiționala plimbare pe dig dinaintea nunții, a zis.

Fermin şi eu ne-am uitat unul la celălalt.

- Hai. Ştergeți-o. Ar fi bine ca dimineață să fiți la biserică la timp...

5

La ora aceea, n-am găsit deschis decât restaurantul El Xampanyet din strada Montcada. Atâta milă le-am trezit, că ne-au lăsat să stăm acolo cât făceau curat, iar când să închidă, auzind că Fermin urma să se însoare, patronul i-a prezentat condoleanțe şi ne-a dăruit o sticlă din medicamentul casei.

- Curaj găină, că mâine te tai, l-a încurajat.

Am hoinărit pe străzile din cartierul Ribera, punând țara la cale, cum făceam îndeobşte, până ce bolta cerească s-a colorat în roşu pal şi ne-am dat seama că era timpul ca mirele şi naşul, adică eu, să meargă pe dig ca să întâmpine iar zorii în fața celui mai mare miraj al lumii: Barcelona care se trezea cu noaptea în cap, oglindindu-se în apele portului.

Ne-am instalat pe dig, cu picioarele atârnând deasupra apei, ca să bem împreună sticla dăruită la El Xampanyet. Între două duşti, priveam tăcuți oraşul, urmărind un stol de pescăruşi ce survola cupola bisericii Merca, trasând un arc între turnurile care împodobeau clădirea poştei. În depărtare, în vârful colinei Montjuic, castelul se înălța negru ca o pasăre spectrală, scrutând plin de speranță oraşul de la picioarele lui.

Sirena unei nave a spart tăcerea şi, de cealaltă parte a danei naționale, am văzut un crucişător mare ce ridica ancorele, pregătindu-se de plecare. Nava s-a îndepărtat de chei şi, cu o lovitură de elice care a lăsat o brazdă pe apele din port, şi-a îndreptat prova spre strâmtoare. Zeci de pasageri făceau din mână de la pupa. M-am întrebat dacă Rociito era printre ei, alături de chipeşul şi tomnaticul vânzător de fier vechi din Reus. Fermin privea gânditor nava.

- Crezi că Rociito va fi fericită, Daniel?

- Dar tu, Fermin? Tu ai să fii fericit?

Priveam cum nava se îndepărta şi cum siluetele deveneau tot mai mici, până s-au făcut nevăzute.

- Fermin, ceva mă intrigă. De ce n-ai vrut să primeşti daruri de nuntă?

- Nu-mi place să le creez probleme oamenilor. În plus, ce să facem noi cu servicii de pahare, lingurițe gravate cu stemele provinciilor spaniole şi alte chestii din astea pe care oamenii le dăruiesc la nunți?

- Dar mie mi-ar fi plăcut să-ți fac un cadou.

- Tu mi-ai făcut deja cel mai mare cadou posibil, Daniel.

- Asta n-are nici o importanță. Eu vorbesc de unul de care să te foloseşti şi să te bucuri personal.

Fermin m-a privit intrigat.

- O Fecioară de porțelan ori un crucifix? Bernarda are o colecție atât de mare, că nici nu ştiu unde o să mai încăpem.

- Nu-ți face probleme. Nu vorbesc de un obiect.

- De bani?

- Ştii doar că, din nefericire, n-am nici un sfanț. Cu fondurile e socrul meu, care nu dă nimic.

- Franchiştii ăştia de ultimă oră sunt nişte zgârie-brânză.

- Socrul meu e un om bun, Fermin. Nu te lua de el.

- S-o lăsăm baltă, dar nu schimba vorba tocmai când îmi pui carameaua-n gură. Ce cadou?

- Ghiceşte.

- Un lot de sugus.

- Rece, rece...

Fermin a ridicat din sprâncene, mort de curiozitate. Brusc, i s-au luminat ochii.

- Nu... Era deja momentul. Am încuviințat.

- Totul la timpul lui. Acum ascultă-mă bine. Ce-ai să vezi azi nu poți să povestești nimănui, Fermin. Nimănui...

- Nici chiar Bernardei?

Prima lumină a zilei luneca aidoma aramei topite pe cornişele din bulevardul Santa Monica. Era duminică dimineață, străzile erau pustii şi tăcute. Luând-o pe îngusta ulicioară Arco del Teatro, raza fricoasă de lumină ce pătrundea dinspre Ramblas s-a stins la trecerea noastră şi, până ce-am ajuns la marea poartă de lemn, eram deja cufundați într-un oraş de umbre.

Am urcat câteva trepte şi am bătut cu ciocănelul în uşă.

Ecoul s-a pierdut molcom înăuntru, precum undele apei pe un iaz. Fermin, care tăcea respectuos şi părea un puşti la prima ceremonie religioasă, m-a privit temător.

- Nu-i prea devreme să sunăm? a întrebat. Poate se supără şefu'...

- Aici nu-i magazinul El Siglo. Nu există orar, l-am liniştit. Şi pe şef îl cheamă Isaac. Nu vorbi decât întrebat.

Fermin a încuviințat, plin de solicitudine.

- N-am să zic nici pâs.

După două minute, am auzit dansul angrenajelor, scripeților şi pârghiilor ce controlau broasca porții mari şi am coborât treptele. Uşa s-a deschis abia de-o palmă şi s-a ivit chipul acvilin al paznicului Isaac Monfort, cu obişnuita-i privire de oțel. Ochii i s-au oprit întâi asupra mea şi, după o sumară cercetare, au început să-l radiografieze, catalogheze şi sfredelească conştiincios pe Fermin.

- Acesta trebuie să fie ilustrul Fermin Romero de Torres, a murmurat.

- Slujitorul dumneavoastră, al lui Dumnezeu şi al... Înghiontindu-l cu cotul, i-am făcut pe Fermin să tacă şi i-am zâmbit severului paznic.

- Bună ziua, Isaac.

- Sempere, ziua va fi bună doar dacă n-o să mai bați la uşă în zori, când sunt la toaletă sau când am liber, a replicat Isaac. Hai, intră.

Paznicul a deschis uşa cea mare cu încă o palmă şi ne-a permis să ne strecurăm înăuntru. Când uşa s-a închis în spatele nostru, Isaac a ridicat opaițul de pe jos, iar Fermin a putut contempla arabescul mecanic al broaştei ce se replia în interior aidoma pieselor celui mai mare ceas din lume.

- Unui borfaş nu i-ar fi prea uşor aici, a trântit-o. I-am aruncat o privire prevenitoare şi mi-a făcut rapid semn că-şi pune lacăt la gură.

- Adunați sau donați? a întrebat Isaac.

- Adevărul e că de mult voiam să-l aduc pe Fermin aici.

I-am vorbit de multe ori despre acest loc. E cel mai bun prieten al meu şi se însoară azi la amiază, am explicat.

- Domnul fie binecuvântat, a zis Isaac. Bietul de el.

Sigur nu vrea să-i ofer azil nupțial?

- Fermin e dintr-aceia care se însoară din convingere, Isaac.

Paznicul l-a măsurat din cap până-n picioare. Fermin i-a zâmbit, parcă scuzându-se pentru îndrăzneală.

- Ce curaj!

Ne-a condus pe marele coridor până unde se deschidea galeria ce ducea în sala vastă. L-am lăsat pe Fermin s-o ia cu câțiva paşi înainte, pentru ca ochii săi să descopere viziunea pe care vorbele n-o puteau

descrie.

Silueta-i măruntă s-a cufundat în marele fascicul de lumină ce cobora din cupola de cristal. Lumina cădea ca o cascadă de abur printre coridoarele, tunelurile, scările, arcurile şi bolţile marelui labirint, care păreau să iasă din pământ ca trunchiul unui copac nesfârşit, alcătuit din cărţi şi deschis spre cer într-o geometrie imposibilă. Fermin s-a oprit la începutul unei pasarele care înainta ca o punte la baza structurii şi, rămas cu gura căscată, a privit totul. M-am apropiat tiptil de el şi i-am pus mâna pe umăr.

- Fii bine-venit în Cimitirul Cărţilor Uitate, Fermin.

7

Conform experienței mele personale, descoperind acel loc, oricine se simțea fermecat şi uimit. Frumusețea şi misterul acelei incinte reduceau vizitatorul la tăcere, contemplare, visare. Fireşte, Fermin a reacționat diferit de toți. În prima jumătate de oră a fost hipnotizat şi a hoinărit ca un posedat pe potecile marelui labirint. Se oprea să ciocăne cu încheieturile degetelor în arcurile butante şi coloane, ca şi cum se îndoia de soliditatea lor. Se oprea în colțuri şi puncte de perspectivă, făcându-şi cu mâinile un ochean şi încercând să le descifreze logica structurală. Parcurgea spirala bibliotecilor cu nasul lui uriaş la un centimetru distanță de infinitatea cotoarelor aliniate în drumuri fără capăt, adunând titluri şi catalogând tot ce descoperea în cale. Speriat şi îngrijorat, îl urmam la câțiva paşi.

Începeam să cred că Isaac ne va alunga cu şuturi în fund, când m-am împiedicat de paznic pe unul din podurile suspendate între bolțile de cărți. Spre surprinderea mea, pe chip nu i se citea nici un semn de iritare, ci zâmbea binedispus văzând progresele pe care le făcea Fermin la prima lui expediție de explorare prin Cimitirul Cărților Uitate.

- Prietenul tău e un specimen destul de aparte, a conchis Isaac.

- Nici nu ştii cât.

- Nu-ți face griji, lasă-l în voia lui, are să coboare din nori.

- Şi dacă se pierde?

- Mi se pare că are mintea limpede. Se descurcă el.

Nu prea eram în apele mele, dar n-am vrut să-l contrazic pe Isaac. L-am însoțit până la încăperea care ținea loc de birou şi am acceptat ceaşca de cafea pe care mi-a oferit-o.

- I-ai explicat regulile prietenului tău?

- Fermin şi regulile sunt concepte care nu coabitează în aceeaşi frază. Dar i le-am rezumat pe cele de bază şi mi-a răspuns cu un convins „Firește, drept cine mă iei?".

În timp ce Isaac îmi reumple ceaşca, m-am surprins privind fotografia fiicei lui, Nuria, atârnată deasupra mesei de scris.

- Curând se împlinesc doi ani de când s-a dus, a zis cu o tristețe ce tăia aerul.

Am coborât privirea, întristat. Puteau să se-mplinească şi o sută, căci moartea Nuriei Monfort avea să-mi rămână mereu întipărită în minte, la fel ca şi certitudinea că, de nu m-ar fi cunoscut, poate ar fi fost acum în viață. Isaac mângâia portretul cu privirea.

- Am îmbătrânit, Sempere. Curând va trebui să-mi ia altcineva locul.

Tocmai voiam să protestez împotriva acestei insinuări când Fermin a intrat grăbit şi gâfâind ca după maraton.

- Ei? a întrebat Isaac. Cum ți se pare?

- Glorios. Deşi observ că n-ai toaletă. Cel puțin, la vedere.

- Sper că n-ai făcut pipi prin vreun colț.

- Am făcut eforturi supraomeneşti ca să ajung până aici.

- Pe uşa asta la stânga. Trage de două ori de lanț, că din prima nu merge.

Pe când Fermin se uşura abundent, Isaac i-a turnat cafea într-o cană care îl aştepta aburind la întoarcere.

- Am o serie de întrebări pe care mi-ar plăcea să ți le pun, don Isaac.

- Fermin, nu cred că... , am intervenit.
- Întreabă, întreabă.
- Primul bloc are legătură cu istoria locului. Al doilea e tehnic şi arhitectonic. Iar al treilea e, mai ales, bibliografic...
Isaac a râs. Nu-l văzusem nicicând în viață râzând şi n-am ştiut dacă hohotele lui erau un semn al cerului ori prevestirea unui dezastru iminent.
- Mai întâi, va trebui să alegi ce carte vrei să salvezi, a răspuns Isaac.
- M-am uitat la câteva, dar - chiar dacă doar pentru valoarea ei sentimentală - mi-am permis s-o aleg pe asta.
A scos din buzunar un volum legat în piele roşie, pe coperta căruia erau gravate o tigvă şi un titlu cu litere aurite în relief.
- Ia te uită, dom'le. Oraşul blestemaților, episodul XIII:
Daphne şi scara imposibilă de David Martin... , a citit Isaac.
- Un vechi prieten, l-a lămurit Fermin.
- Nu mai spune. Ştii, cândva îl vedeam adesea pe-aici, a zis Isaac.
- Probabil că înainte de război, am precizat.
- Nu, nu... după.
Fermin şi cu mine ne-am uitat unul la celălalt. M-am întrebat dacă Isaac avea cu adevărat dreptate când zicea că nu mai face față postului.
- Nu vreau să te contrazic, şefu', dar asta nu-i cu putință, a zis Fermin.
- Nu-i cu putință? Va trebui să-mi explici mai limpede...
- David Martin a fugit din țară înainte de război, l-am lămurit. La începutul anului 1939, spre sfârşitul războiului, s-a întors trecând Pirineii, dar l-au arestat la Puigcerda, după doar câteva zile. A stat la puşcărie mare parte din anul 1940, când a fost ucis.
Isaac se uita la noi neîncrezător.
- Crede-mă, şefu', a insistat Fermin. Avem surse demne de încredere.
- Vă pot asigura că David Martin a stat aici, chiar pe scaunul tău, Sempere, şi am sporovăit un timp.
- Eşti sigur, Isaac?
- N-am fost mai sigur de ceva în toată viața mea, a replicat paznicul. Îmi aduc aminte fiindcă nu-l mai văzusem de ani de zile. Era ca vai de capul lui şi părea bolnav.
- Îți aminteşti pe ce dată a venit?
- Perfect. Era ultima noapte din 1940. Noaptea de Anul Nou. Atunci l-am văzut ultima oară.
Fermin şi cu mine ne-am pierdut în calcule.
- Asta înseamnă că tot ce i-a povestit temnicerul Bebo lui Brians era adevărat. Despre noaptea în care Valls a poruncit să fie dus la hardughia de lângă parcul Guell şi să fie ucis... Bebo a spus că i-a auzit apoi pe pistolari zicând că acolo se petrecuse ceva, că mai era cineva în casă... Cineva care poate l-a salvat pe Martin de la moarte... , am improvizat.
Isaac ne asculta consternat elucubrațiile.
- Despre ce tot vorbiți? Cine voia să-l asasineze pe Martin?
- E o poveste lungă, a răspuns Fermin. Cu tone de note explicative.
- Păi, poate că mi-o spuneți şi mie într-o zi...
- Isaac, Martin ți s-a părut întreg la minte? l-am iscodit.
Isaac a ridicat din umeri.
- Cu Martin nu ştiai niciodată... Era un suflet chinuit.
La plecare, am vrut să-l însoțesc până la tren, dar mi-a zis că afară îl aştepta o maşină.

- O maşină?

- Ba chiar un Mercedes-Benz. Proprietatea cuiva căruia îi spunea Patronul şi care, după cât se părea, îl aştepta la uşă. Dar, când am ieşit cu el, nu era nici o maşină, nici un patron, nici nimic altceva...

- Nu mi-o lua în nume de rău, şefu', dar era noaptea de Anul Nou şi, respectând spiritul ei festiv, nu cumva băuseşi prea mult vin şi şampanie şi, ameţit de urături şi de multele zaharuri din nuga de Jijona, ţi-ai închipuit toate astea? l-a iscodit Fermin.

- La capitolul spumante, consum doar băuturi acidulate, şi cea mai tare pe care o am pe-aici e o sticlă cu apă oxigenată, a precizat Isaac, fără să se arate jignit, - Scuză-mi îndoiala. Era o simplă verificare.

- Înţeleg. Dar crede-mă când spun că, doar dacă în noaptea aceea nu m-a vizitat un spirit, ceea ce nu cred, fiindcă îi sângera o ureche şi-i tremurau mâinile de febră, ca să nu mai spun că mi-a supt toate cuburile de zahăr din cămară, Martin era la fel de viu ca voi sau ca mine.

- Şi n-a spus de ce venea după atâta vreme? Isaac a făcut semn că da.

- A spus că venise să lase un pachet şi că, de cum va putea, va veni să-l ia. El sau un trimis de-al lui...

- Şi ce ţi-a lăsat?

- Un pachet învelit în hârtie şi legat cu sfoară. Nu ştiu ce era înăuntru.

Am înghiţit în sec.

- Şi îl mai ai? l-am întrebat.

Pachetul scos dintr-un dulap stătea acum pe biroul lui Isaac. Când l-am atins cu degetele, stratul fin de praf care îl acoperea s-a ridicat într-un nor de particule, aurii în lumina opaițului pe care Isaac îl ținea sus în stânga mea. În dreapta, Fermin şi-a deschis briceagul şi mi l-a întins. Ne-am uitat toți trei unul la altul.

- Facă-se voia Domnului, a zis Fermin.

Am trecut briceagul pe sub sfoara ce ținea strâns ambalajul de hârtie al pachetului şi am tăiat-o. Am îndepărtat cu cea mai mare grijă ambalajul, până ce s-a văzut conținutul. Era un manuscris. Paginile erau murdare de ceară şi sânge. Pe prima dintre ele se vedea titlul, trasat cu o caligrafie diabolică.

Jocul Ingerului
de David Martín

- Asta-i cartea pe care a scris-o cât a stat închis în turn, am murmurat. Probabil că Bebo a salvat-o.

- Sub ea e ceva, Daniel... a observat Fermin.

Un colțişor de pergament se ițea de sub paginile manuscrisului. Am tras de el şi am scos un plic. Pe ceara roşie a sigiliului se profila un înger. Iar deasupra lui era un singur cuvânt, scris cu cerneală roşie:

Daniel

Am simțit frigul urcându-mi pe mâini. Asistând la scenă uimit şi consternat, Isaac s-a retras tiptil împreună cu Fermin spre pragul uşii.

- Daniel, mi-a spus delicat Fermin. Te lăsăm să deschizi plicul în linişte şi intimitate, cu calm...

Am ascultat cum paşii li se îndepărtau şi abia dacă le-am auzit începutul discuției.

- Ascultă, şefu', de-atâtea emoții am uitat să-ți spun că mai înainte, când am intrat, nu m-am putut opri să te aud spunând că vrei să te pensionezi şi să părăseşti postul.

- Aşa-i. Sunt aici de foarte mulți ani, Fermin, De ce mă întrebi?

- Ei bine, ştiu că abia ne-am cunoscut, cum s-ar zice, dar poate că postul mă interesează...

Glasurile lui Fermin şi Isaac s-au stins printre ecourile labirintului din Cimitirul Cărților Uitate. Rămas singur, m-am aşezat în fotoliul paznicului şi am desprins sigiliul de ceară. Plicul conținea o foaie de culoarea ocrului, împăturită. Am desfăcut-o şi am început să citesc.

Barcelona, 31 decembrie 1940

Dragă Daniel,

Scriu aceste cuvinte cu speranța şi convingerea că într-o zi vei descoperi acest Cimitir al Cărților Uitate, care mi-a schimbat viața la fel cum, sunt sigur, o va schimba şi pe a ta. Tocmai această speranță mă face să cred că, poate, când n-am să mai fiu aici, cineva îți va vorbi despre mine şi prietenia care m-a legat de mama ta. Ştiu că, dacă vei ajunge să citeşti aceste cuvinte, vei fi copleşit de întrebări şi îndoieli. Unele răspunsuri le vei afla din manuscrisul în care am încercat să-mi spun povestea aşa cum mi-o amintesc, ştiind că luciditatea mea are zilele numărate şi că uneori pot evoca doar ceea ce nu s-a petrecut niciodată.

Ştiu şi că, la primirea scrisorii mele, timpul va fi început deja să şteargă urmele celor petrecute. Că vei fi cuprins de îndoieli şi că, de vei cunoaşte adevărul despre ultimele zile ale mamei tale, îmi vei împărtăşi

ura şi setea de răzbunare. Se spune că înțelepții şi drepții iartă, dar eu n-am s-o pot face nicicând. Sufletul mi-e deja condamnat, şi pentru el nu există salvare. Mai ştiu şi că, până la ultima-mi suflare pe lumea asta, voi încerca să răzbun moartea Isabellei. Acest destin e

al meu, nu al tău.

Mama ta n-ar fi dorit pentru tine o viață ca a mea, cu nici un preț. Mama ta ar fi dorit pentru tine o viață plină, fără ură şi ranchiună. Pentru ea îți cer să citeşti această istorie şi, odată terminată, s-o distrugi, să uiți tot ce-ai auzit despre un trecut care nu mai e, să-ți purifici inima de furie şi să trăieşti, privind mereu înainte, viața pe care mama ta a dorit s-o ai.

Şi, dacă într-o zi, îngenuncheat la mormântul ei, vei simți că focul furiei încearcă să pună stăpânire pe tine, aminteşte-ți că în povestea mea, ca şi într-a ta, a existat un înger care are toate răspunsurile.

Prietenul tău,
DAVID MARTÍN

Am recitit de câteva ori vorbele pe care David Martin mi le trimisese prin timp, vorbe ce mi-au părut impregnate de căință şi nebunie şi pe care nu le-am priceput în întregime. Am ținut câteva clipe scrisoarea în mâini, apoi am apropiat-o de flacăra opaițului şi am privit-o cum ardea.

I-am găsit pe Fermin şi pe Isaac la capătul labirintului, sporovăind ca nişte vechi prieteni. Văzându-mă, au tăcut şi m-au privit plini de speranță.

- Scrisoarea te priveşte doar pe tine, Daniel. Nu trebuie să ne spui nimic.

Am încuviințat. Ecoul unor clopote s-a insinuat din spatele zidurilor. Isaac ne-a privit şi apoi s-a uitat la ceas.

- Ia spuneți, voi nu mergeați azi la o nuntă?

9

Mireasa era îmbrăcată în alb şi, cu toate că n-avea prea multe podoabe şi accesorii, n-a mai existat în întreaga istorie o femeie care să pară mai frumoasă în ochii logodnicului ei decât Bernarda în acea zi de început de februarie, în care soarele strălucea în piața bisericii Santa Ana. Don Gustavo Barcel6, care cumpărase parcă toate florile din Barcelona pentru a inunda intrarea în biserică, a plâns ca Maria Magdalena, iar preotul prieten al mirelui ne-a uimit pe toți cu o predică lucidă, ce i-a smuls lacrimi chiar şi Beei, care nu era o pradă uşoară.

Eu era să scap inelele, dar totul a fost dat uitării când, după preliminarii, preotul l-a invitat pe Fermin să sărute mireasa. Atunci m-am întors o clipă şi mi s-a părut că zăresc în fundul bisericii un necunoscut care mă privea zâmbind. Nu ştiu de ce, dar pentru o clipă am fost sigur că străinul era chiar Prizonierul cerului. Cu toate astea, când m-am uitat din nou, nu mai era acolo. Lângă mine, Fermin a îmbrățişat-o strâns pe Bernarda şi, fără jenă, i-a plantat pe buze un sărut, care a trezit ovații dirijate de preot.

În ziua aceea, văzând cum prietenul meu săruta femeia pe care o iubea, mi s-a năzărit că acel moment, acea clipă furată timpului şi lui Dumnezeu, merita toate zilele de mizerie care ne aduseseră până acolo şi atâtea altele, care ne aşteptau cu siguranță când vom reveni la viață; şi că tot ce era decent şi curat pe lumea asta şi toate lucrurile pentru care merita să respiri mai departe erau pe acele buze, în acele mâini şi în privirile celor doi norocoşi care, eram sigur, aveau să rămână împreună până la sfârşitul zilelor.

Epilog

1960

Un bărbat tânăr, cu câteva fire albe în păr şi o umbră în privire, păşeşte pe sub soarele amiezii printre pietrele din cimitir, sub cerul al cărui siniliu e furat din albastrul mării.

Duce în braţe un copil care abia îi înţelege spusele, dar care zâmbeşte la vederea ochilor lui. Se apropie amândoi de un mormânt modest, aşezat deoparte, lângă şirul de baluştri suspendaţi deasupra Mediteranei. Bărbatul îngenunchează la mormânt şi, sprijinindu-şi fiul, îl lasă să mângâie literele săpate în piatră.

ISABELLA SEMPERE
1917–1939

Bărbatul stă acolo o vreme, în tăcere, cu pleoape strâns închise, ca să-şi reţină plânsul.

Glasul fiului îl readuce în prezent şi, deschizând ochii, vede că acesta îi arată o figură mică, iţită printre petalele de flori uscate, în umbra unui vas de sticlă aşezat la baza pietrei. E sigur că nu era acolo ultima oară când fusese la mormânt. Mâna lui caută printre flori şi dă peste o statuetă de ipsos, atât de mică încât încape în pumn. Un înger. Vorbele pe care le credea uitate i se deschid în memorie ca o rană veche.

Şi, dacă într-o zi, îngenuncheat la mormântului ei, vei simţi că focul furiei încearcă să pună stăpânire pe tine, aminteşte-ţi că în povestea mea, ca şi într-a ta, a existat un înger care are toate răspunsurile...

Copilul încearcă să ia figurina îngerului din mâna tatălui şi, atingând-o cu degetele, o împinge fără voie. Statueta cade pe marmură şi se sparge. Atunci o vede. O hârtiuţă minusculă, împăturită şi ascunsă în statueta de ipsos. Hârtia e fină, aproape străvezie. O desface cu degetele şi recunoaşte pe loc caligrafia:

Mauricio Valls
El Pinar
Calle de Manuel Arnús
Barcelona

Briza mării se înalţă printre pietrele de mormânt şi suflul unui blestem îi mângâie chipul. Pune hârtiuţa în buzunar. La scurt timp după aceea, lasă un trandafir alb pe piatră şi face cale întoarsă, cu copilul în braţe, îndreptându-se către aleea cu chiparoşi, unde îl aşteaptă mama fiului său. Toţi trei se îmbrăţişează şi, când îl priveşte în ochi, ea descoperă ceva care nu fusese acolo cu câteva clipe înainte. Ceva tulbure şi întunecat, care o sperie.

- Te simţi bine, Daniel?

El o priveşte lung şi surâde.

- Te iubesc, zice şi o sărută, ştiind că istoria, istoria lui, nu s-a sfârşit.

Abia începea.

SFARSIT

[1] A spus (în lat., în orig.).

[2] Transliterare în spaniolă a termenului, jazz.

[3] Melodie tradiţională spaniolă ce îşi are originea în muzica arabă (jdcaras) din secolele XVI-XVII.

[4] Stil de muzică pop foarte popular în Franţa, Quebec şi Spania în anii '60.

[5] Municipiu spaniol din provincia Girona, în Catalonia, situat la 120 de km de Barcelona.

[6] Pseudonim (în fr,, în orig.).

[7] La Bella Dorita (Maria Yafiez Garda, 1901-2001) a fost o cântăreaţă şi dansatoare spaniolă de cabaret.

[8] Cartier din Barcelona veche, născut odată cu extinderea zidurilor medievale ale oraşului.

[9] De ultim moment (în lat,, în orig.),

[10] Laszlo Kubala Stecz (1927-2002) - fost fotbalist şi antrenor spaniol de origină slovacă, născut în Ungaria.

[11] Rodrigo Diaz de Vivar (1043-1099) - cavaler spaniol care s-a înstăpânit peste răsăritul Peninsulei Iberice la sfârşitul secolului XI, nerecunoscând autoritatea regală. A cucerit Valencia şi a stabilit în acest oraş o zonă independentă (1094), pe care după moartea lui a moştenit-o şi menținut-o soția lui, Jimena, până în 1102.

[12] Cafe-concert din Barcelona, celebru în întreaga Europă. Inaugurat în 1898, sub denumirea de Pajarera Catalana, în 1910 şi-a schimbat numele

în Petit Moulin Rouge, însă regimul franchist a obligat localul să-şi hispanizeze numele şi să suprime cuvântul „roşu", din cauza conotaţiilor sale politice. Din 1939, se numeşte El Molino (Moara).

[13] Edificiu gotic din secolul XIV, reşedinţă a unor importante personalităţi istorice, printre care şi marchizul De Cruilles, Viceregele Noii Spanii.

[14] Ministrul Juan Alvarez Mendizabal a fost iniţiatorul celui de-al treilea val de secularizări ale bunurilor Bisericii, care a început în 1836.

[15] Caganer sau *caganet* (cat.) *I cagador* sau *cagon* (sp.) - figurină tradiţională în Catalonia, Valencia şi Canare, ascunsă într-un colţ din iesle, în spatele unui arbust, deoarece reprezintă un băieţel care stă pe vine şi îşi face nevoile.

[16] Imobil cu camere mobilate de închiriat (în fr., în orig.).

[17] Acest târg *(Feria de Abril)* se organizează în cartierul Los Remedios din Sevilla şi precede Paştele.

[18] Tocăniţă tradiţională catalană, pregătită din carne luată de la capul (cap) şi pulpa (pota) unui viţel, usturoi, ceapă, roşii, slănină, boia dulce, ulei de măsline şi vin de Jerez.

[19] Cel mai mare jurnal din Barcelona, înfiinţat în 1881.

[20] Margarita Xirgu Subira (1888-1969) a fost o mare actriţă spaniolă, celebră mai ales pentru rolurile jucate în piesele de teatru ale lui Federico Garcia Lorca. În timpul dictaturii franchiste, s-a exilat în Uruguay

[21] Complex arhitectonic gotic, ce găzduieşte astăzi Muzeul Maritim din Barcelona, a cărui construcţie a început la sfârşitul secolului XIII, sub domnia lui Pedro al III-lea de Aragon.

[22] Brigada Politico-socială, al cărei nume oficial era Brigada de Cercetare Socială (cunoscută şi ca Sociala, Secreta, Brigada) a fost un corp poliţist de represiune care a funcţionat în timpul dictaturii franchiste.

[23] Mare iluzionist din epocă.

[24] Gonzalo Queipo de Llano y Sierra (1875-1951) a fost general de brigadă de cavalerie şi a devenit celebru pentru participarea sa la Războiul civil spaniol de partea generalului Franco.

[25] Avocatul Ramon Serrano Suner (1901-2003) a făcut parte de şase ori din primele guverne franchiste (1938-1942) şi a ocupat alte importante funcţii politice; fiind căsătorit cu sora soţiei lui Franco, era poreclit *El Cunadieimo*.

[26] Îndrăgit personaj din filmul de animaţie realizat de Walt Disney după *Aventurile lui Pinocchio* de Carlo Collodi.

[27] Sală de concerte din Barcelona, inaugurată în 1908.

[28] Prin moarte (în lat,, în orig.).

[29] „Băiatul de Zahăr" - porecla militantului anarhosindicalist catalan Salvador Segui, asasinat în 1923 de pistolari plătiţi de patronatul din Catalonia.

[30] Membru al Falangei - partid politic spaniol de ideologie fascistă, fondat în 1933.

[31] Buchet, aromă, parfum (în fr,, în orig.).

[32] Carlos Arniches Barreda (1866-1943) - cunoscut dramaturg spaniol, autor de scenete populare şi comedii, pictor al mediilor populare din Madrid, care a recreat strălucit limbajul acestora.

[33] Jose Buenaventura Durruti Dumange (1896-1936) - sindicalist şi revoluţionar anarhist spaniol, una dintre figurile cele mai relevante ale anarhismului spaniol şi ale organizaţiei sale sindicale, CNT. A jucat un rol important în cursul Războiului civil spaniol, conducând „Coloana Durruti", din tabăra republicană.

[34] El Mercado del Borne a fost o piaţă municipală din cartierul Ribera al vechii Barcelone, de mare interes turistic.

[35] Cel mai activ, mai vechi şi mai prestigios teatru de operă din Barcelona, dar şi unul dintre cele mai importante din lume. Decenii la rând, acest teatru de pe Ramblas a fost simbolul şi locul de întâlnire al aristocraţiei şi burgheziei catalane, dar şi, de peste un secol şi jumătate, gazda celor mai prestigioase spectacole şi a celor mai buni cântăreţi din lume.

[36] Carnaval organizat pe 15 august.

[37] Josep Trueta i Raspall (1897-1977) a fost un cunoscut om de ştiinţă şi medic catalan.

[38] Pastile de tuse.

[39] Zonă urbanizată şi modernizată de arhitectul Ildefonso Cerdă, care ocupă 7,5 km2 din centrul Barcelonei. Aici sunt situate aproape toate străzile şi pieţele pomenite în roman, dar şi cele mai importante atracţii turistice din oraş.

[40] Sutiene (în engl., în orig.).

[41] Benevol şi gratuit (în lat., în orig.).

[42] Zane Grey (1872-1939) a fost un celebru autor american de romane western.

[43] Circula de Bellas Artes (CBA) este o entitate culturală spaniolă privată, nelucrativă şi multidisciplinară, fondată în 1880 Ia Madrid. În 1921, a fost declarată „Centru pentru protecţia artelor şi de utilitate publică", iar activităţile pe care le găzduieşte acoperă artele plastice, literatura, muzica, ştiinţa, filosofia, cinematograful, teatrul etc.

[44] Prescurtare de la *maitre d'hotel* (şef de sală) (în fr., în orig.).

[45] Manuel Pertegaz Ibanez (n. 1917) - designer şi croitor spaniol.

[46] Gen muzical şi dans originare din Cuba, care au devenit foarte populare după 1940.

Also by Carlos Ruiz Zafón

The Shadow of the Wind
The Angel's Game
The Prince of Mist
The Midnight Palace

Copyright

A Weidenfeld & Nicolson ebook

First published in Great Britain in 2012 by Weidenfeld & Nicolson
This ebook first published in 2012 by Weidenfeld & Nicolson

First published in Spain as *El Prisionero del Cielo* by Editorial Planeta, S.A., 2011

A CIP catalogue record for this book is available from the British Library.

ISBN: 978 0 297 86812 5

Weidenfeld & Nicolson
The Orion Publishing Group Ltd
Orion House
5 Upper Saint Martin's Lane
London, WC2H 9EA

A Hachette UK Company

www.orionbooks.co.uk